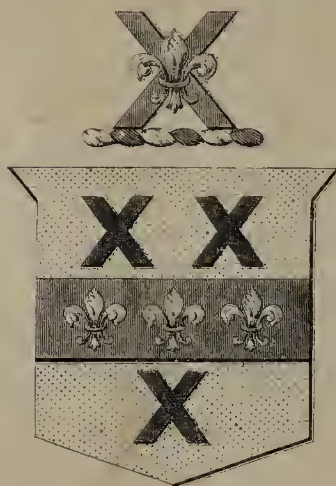

E. Barclay Smith.

TABULÆ ANATOMICÆ

CLARISSIMI VIRI

BARTHOLOMÆI EUSTACHII

Quas è tenebris tandem vindicatas

ET

CLEMENTIS XI.

PONT. MAX.

Munificentiâ dono acceptas

Præfatione Notisque illustravit, ac ipso suæ Bibliothecæ dedicationis die publici juris fecit

JO. MARIA LANCISIUS

Intimus Cubicularius, & Archiater Pontificius.

AMSTELÆDAMI,

Apud R. & G. WETSTENIOS.

MDCCXXII.

R

VIRIS. EGREGIIS

D. HERMANNO. BOERHAAVE

L. A. M.

PHILOSOPHIAE. ET. MEDICINAE

DOCTORI

MEDICINAE. BOTANICES. CHEMIAE. ET. COLLEGII. PRACTICI

IN. ACADEMIA. LVGDVNO-BATAVA

PROFESSORI

ATQVE. IN. EADEM. VRBE

COLLEGII. CHIRVRGICI

PRAESIDI

ET

D. BERNHARDO. SIEGFRIEDO. ALBINO

MEDICINAE. DOCTORI

ANATOMIAE. ET. CHIRVRGIAE

IN. EADEM. ACADEMIA

PROFESSORI

QVOD

OPTIMOS. QVOSQVE. IN. SAPIENTIA. MEDICA. AVCTORES
VEROS. INPRIMIS. IN. ANATOMICIS. SCRIPTORES
IN. HIS. VERO. PRAE. ALIIS. FACILE. PRINCIPEM
INCOMPARABILEM. SANE. VIRVM

BARTHOLOMAEVM. EVSTACHIVM

EX. ABDITIS. INDAGARE. LATEBRIS

DILIGENTER. EVOLVERE. ET, CVRATE

IDONEIS. APPLICARE. VSIBVS

SVIS. LAVDARE. EX. MERITIS

CVLTORIBVS. ARTIS. ET. STVDIOSIS. COMMENDARE

VT

EXIMIVM. PRAE. CAETERIS

SICQVE

JVSTA. MANIBVS. VIRI. OPTIME. MERITI. PERSOLVERE

CONSVLERE. FIDELITER. DISCIPVLIS

OMNES. AD. PVLCHRE. AGENDVM. INCITARE

ACADEMIAE. PATRIAE. BONISQVE. PRODESSE

SVMMA. SEMPER. OPE. FELICITER. NITANTVR

HAS. EIVSDEM. VIRI. SVMMI

TABVLAS. ANATOMICAS

A. SE. IN. HISCE. REGIONIBVS. PRIMVM. EDITAS

ID. EST

ARTIFICIBVS. ARTIS. SVAE. INSTRVMENTVM

LIBENTES. MERITOQVE

DEDICANT

RVDOLPHVS. ET. GERARDVS. WETSTENII

EUSTACHII

ANATOMIA.

L A N C I S I I
I N
TABULAS EUSTACHIANAS
P R Æ F A T I O.

HUMANISSIME LECTOR.

Mnigenam Euſtachii eruditionem commendare hìc ſuperſedeo, ſufficere ratus in memoriam Tibi revocare, illum ipſum Medicinam apud Urbini Ducem, ac poſtmodum apud Romanos Proceres, præſertim verò Ampliſſimos Cardinales, Divum Carolum Borromæum, *& Julium Feltrium de Ruvere, ad ſenectutem uſque, ſummâ cum nominis celebritate feciſſe; magno item cum famæ ſplendore in Romano Lyceo Anatomen; dum Protomedicatus munere fungebatur, docuiſſe; ſcriptis denique luculentiſſimis ſuam & futuram Medicorum ætatem, necnon Italiam omnem illuſtraſſe. Quod autem ad eximiam variarum linguarum peritiam attinet, cum Græci ſermonis doctiſſimum ſatis prædicent latina interpretatio, & annotationes ad Erotianum, ab ipſo jam editæ; de Arabica lingua eidem non cognita ſolùm, ſed maximè familiari, certè contenti erimus locupletiſſimo teſtimonio Celeberrimi Amati Luſitani, illi æqualis, qui, cum Avicennæ opera, ut de Arabico in Latinum fideliùs transferrentur, optaret, unum per univerſam Italiam Euſtachium ad eam rem præ cæteris idoneum ſe noſſe, confeſſus eſt.* Dabit tamen Deus, *inquit Amatus,* [a] aliquem, qui nobis integrum Avicennam reſtituat, latiniorem faciat, ac politum emittat. At, ut verum fateamur, hoc hodie Germanis, utpote Viris Doctiſſimis & linguarum peritiſſimis, debetur: ſi cui tamen Italorum opus hoc committi deberet, id meritò committi poſſet hodie Bartholomæo Euſtachio, Illuſtriſſimi Urbinatis Ducis Medico ingenioſiſſimo ac doctiſſimo, & multarum linguarum peritiſſimo.

[a] *Cent. 1. Curat. med. curat. 1. in Schol. pag. m. 3.*

Deinde verò quæcunque ad egregii hujus Viri Anatomicas Tabulas, Auctoritate Sanctissimi Patris *inventas, pertinerent, earumque dignitatem utilitatemque commendarent, ſuperiore anno ad Doctiſſimum Anatomicum Taurinenſem, Joannem Fantonum, perſcripſeram. Ea autem noſſe cum tua plurimi interſit, ne actum agere videamur, illas ipſas datas ad Fantonum literas hìc ſubjicere operæ pretium ducimus.*

CLA-

CLARISSIMO, ERUDITISSIMOQUE VIRO

D. JOANNI FANTONO

Med. atque Anatom. Professſ. Celeberrimo.

JO. MARIA LANCISIUS S. P. D.

*Sunt verò ſeptem, & quadraginta, quia trigeſima duas continet, cum utraque facie inciſa fuerit.

a *Edit. Venet. anno* 1564.

b *Edit. pariter Venet.* 1566.

SEx, & quadraginta * Tabulæ æreæ, quas Celeberrimus Bartholomæus Euſtachius, per multos annos diligentiſſimè in re Anatomica verſatus, incidi curaverat, & in epiſtola præfixa tùm ſuis Opuſculis, [a] tùm Annotationibus [b] ad Collectionem vocum Hippocratis ab Erotiano inſtitutam, vivens adhuc orbi literario pollicitus fuerat, adverſo fato ſesquiſeculum delituerant; hanc indignè ferentibus jacturam doctis Viris, atque illas, ſicubi fortè inveniri poſſent, aſſidua ſollicitudine quærentibus; eò quòd ſtudiis ac vigiliis tanti Scriptoris, ac tantopere in explorandis naturæ operibus commendati, plurimum utilitatis rebus Anatomicis allatum iri confiderent. Quamobrem doctiſſimus, mihique amicitia, cum viveret, conjunctiſſimus Dominicus Guglielminus, ſæpè à me per literas flagitavit, ut ad eas conquirendas omnem diligentiam adhiberem. Id autem cum diù nobis Romæ fruſtra ceſſiſſet, tandem divino quodam conſilio, & aſpirante SANCTISSIMI PATRIS CLEMENTIS XI. excelſo animo ac benignitate, præter ſpem in manus noſtras ſuperiore anno pervenerunt. Ego verò, qui Medicæ facultati juvandæ labores omnis ætatis qualescunque dicavi, publicæ illas ſtudioſorum eruditioni invidere minimè debeo. Itaque, cum SANCTISSIMUS PONTIFEX inter alia plurima generoſa atque egregia Apoſtolicæ ſuæ Beneficentiæ argumenta, nunquam interitura, æreas has Tabulas dono dederit Bibliothecæ, quam in maximo Noſocomio S. Spiritus communi omnium, ac Medicorum præſertim uſui atque inſtitutioni deſtinavimus, ad Te, Præſtantiſſime Fantone, eò præſertim conſilio ſingularum impreſſa exemplaria mittenda conſtituimus, ut Bibliothecam Anatomicam, quam ſecundis curis adauget Clariſſimus Mangetus, Tibi amiciſſimus, mihique in primis obſervandus, nova etiam horum monumentorum acceſſione, ſi è re anatomica futurum cenſuerit, valeat locupletare. Quid? quòd omnia ſimul, quæ modò apud nos potiſſimùm deſiderantur atque expetuntur, Euſtachii opera,

tam

tàm amplo, præclaroque cum auctario istìc, aut alibi, si collibuerit, recudi possent.

Quibus autem indiciis latentem hunc thesaurum deprehenderim, paucis accipe. Eustachius Petrum Matthæum Pinum Urbinatem, abs se propriis studiis, laboribusque socium adhibitum fuisse, in epistola illa, quam iisdem opusculis præposuit, apertè commemorat. Pinus verò, cum per id temporis Annotationes eorundem opusculorum præceptoris olim sui edidisset, lectorem pariter admonuit, à se provinciam susceptam, ut eidem operi renum figuræ adderentur; *quarum*, inquit, *Bartholomæo*[a] *diligentiam ac sumptum; mihi, ut accuratè delinearentur ac sculperentur, laborem debes.* Quinimò idem Pinus, sex & triginta annis ab interitu magistri sui, maximum Artis Medicæ detrimentum deplorans, in locupletissimo, utilissimoque Indice, quem ad Hippocratis opera, Eustachii consilio jussuque adornaverat, promittit, [b] *se in lucem, Deo favente, daturum Tabulas Anatomicas, quas multis ab illinc annis æri incisas habebat.* Hanc igitur rerum seriem ad SANCTISSIMUM PRINCIPEM, literarum artiumque instaurandarum & augendarum studiosissimum, detuli. Pontifex verò, cum Pinum nobili gente Urbini natum probè sciret, confestim summa illa, qua maximoperè valet, mentis perspicacitate, conjecit, apud Familiam Rubeorum, itidem nobilem Urbinatem, optatas latere tabulas; cum ex Pinis nullus virilis sobolis, sola verò muliebris stirpis Lavinia de Antaldis, quæ nupsit Francisco de Rubeis, hodie supersit. Neque BEATISSIMUM PATREM conjectura fefellit. Nam, eodem mandante, in quibusdam studiosissimi Pini capsis inventæ sunt omnes. Quanta hinc animo meo voluptas incesserit, Tu satis intelligere, Fantone, potes, qui ejusmodi cognitionibus admodum delectaris, atque Eustachium in Anatomico Romano Theatro antecessorem olim meum ex ipsius scriptis clarè cognoveris.

Profectò tempus nunc mihi atque opera minimè in eo insumenda videtur, ut, quid Eustachius in Anatome præstiterit, Tu, facultatis hujus præclarus cultor, perspicias. Certè tot, ac tanta sterili ævo primus ipse deprehendit, ut mirari soleam, nonnullos magnum sibi postea nomen peperisse ex una, vel altera duntaxat earum multarum observationum, quas simul omnes Eustachius solus posteritatem edocuit. Enimvero Eustachii labores quanti fecerit splendidum illud

[a] *In Epist. Lectori adnexa libello Annotationum.*

[b] *In calce epist. pariter Lectori, edit. Venet. anno* 1597.

Anatomicorum lumen, Malpighius, ipſe ego præ aliis novi, qui non ſemel dictitantem audivi, *Euſtachium, ſi non tantum cultro, ſed etiam microſcopio, & liquorum injectione* (*qua in ſolis renibus uſus fuit*) *ſtructuras cæterorum vaſorum ac viſcerum fuiſſet rimatus, omnes procul dubio poſteros à pertractanda Anatome fuiſſe deterriturum.* Adeo pro rudibus illis hac in arte temporibus eam exquiſitè ſubtiliterque deſcripſit, ut fortaſſe ſine tanto duce, tot poſtea Celeberrimi Viri, in humanarum partium fabricam inquirentes, eam, ad quam pervenerunt, rerum Anatomicarum gloriam minimè aſſecuturi fuiſſent. Porrò non in eo morabimur, ut oſtendamus, quot, & quanta noſter Auctor in ſolis renibus, ab aliis vel non priùs obſervata, vel non planè explicata demonſtraverit. Satis profectò erit compendio dixiſſe, glandulas, ſeu renes ſuccenturiatos ab ipſo primùm compertos; quinimo detectam communem in renibus vaſorum membranam; denudatos tubulos in papillas intra pelvim deſinentes, per quos lotium à ſanguine, opitulante renum facultate, (nempe motu) & ſtructura, quaſi per colum ſtillatum exprimitur. Denique tentatum experimentum, fiſtulam in vaſa primùm emulgentia, deinde etiam in ureterem conjiciendi; qua ratione impulſus ſpiritus, vel aqua, retrorſum converſo, potiſſimùm ex ureteribus, papillis, ac tubulis itinere, ad externam uſque renum tunicam aſcendit, eamque mirabiliter, perinde atque in ambuſtis accidit, à ſubjecta carne ſeparat. Undè luculenter edocemur, urinam ſecretam à ſuperficie renum, (quam glandularem eſſe Malpighius noſter centum poſt annos detexit) per tubulos & caruncalas mammillarum papillis ſimiles in pelvim percolari. Merito propterea legimus [a] illuſtrem illum inter recentiores Anatomicos, & inter amicos meos amiciſſimum, Laurentium Bellinum ſubpuduiſſe, quòd, ubi de ſtructura uſuque renum egit, Bartholomæum Euſtachium ſilentio prætermiſiſſet: forte etiam quod viderit apud Thomam Bartholinum [b] cenſuram per hæc verba ſibi inuſtam: *Quid ſi Bellino præluxerit Euſtachius?*

a *In Epiſt. ad Lectorem Opuſculi de Guſt. organo.*

b *Anatom. Barth. cap. 17. de Renibus.*

Illa quoque mirificè me afficiunt, quæ ab Euſtachio cùm in auribus, tùm in thorace diligenter animadverſa fuerunt: in iis enim nemo ante illum incidi æreis in tabulis curaverat oſſiculum, ſtapedem dictum, & muſculum movendis oſſiculis neceſſarium. Nemo pariter tubas, ſeu meatus ab internis auribus in fauces prope cavitates narium ſuis cum janito-

nitoribus oſtenderat. In thorace verò canalem lymphæ chyloque in axillarem venam ducendis, non minùs ſeculo antequam Pecquetus indicaſſet, patefecerat in equo. Ut autem eò magis eluceat inventio thoracici ductus in tanta temporum rerumque Anatomicarum obſcuritate, repete, ſi placet, memoria Euſtachii obſervationem in libello de vena [a] ſine pari à ſeipſo per hæc verba deſcriptam: *Ad hanc naturæ*, inquit, *providentiam equorum venam aliàs pertinere credidi: quæ quum artificii & admirationis plena ſit, nec delectatione ac fructu caret; quamvis minimè ſit ad thoracem alendum inſtituta; operæ pretium eſt, ut exponatur. Itaque in illis animantibus, ab hoc ipſo inſigni trunco ſiniſtro juguli, quà poſterior ſedes radicis venæ internæ jugularis ſpectat, magna quædam propago germinat, quæ, præterquàm quòd in ejus origine oſtiolum ſemicirculare habet; eſt etiam alba, & aquei humoris plena; nec longè ab ortu in duas partes ſcinditur, paulò poſt rurſus coëuntes in unam, quæ nullos ramos diffundens, juxta ſiniſtrum vertebrarum latus, penetrato ſepto tranſverſo, deorſum ad medium uſque lumborum fertur: quo loco latior effecta, magnamque arteriam circumplexa, obſcuriſſimum finem, mihique adhuc non benè perceptum, obtinet.* Quid clariùs de canali thoracico Pecquetus? Aut quæ apertior confeſſio ignorati adhuc in abdomine finis vel principii?

[a] *Antigr.* 13. *pag.* 301.

Prætereo interim, quæ primus annotavit Celeberrimus hic Scriptor de Viſorio [b] nervo in prægrandi animali, quod poſtea Malpighius Xyphiam & Thynnum eſſe indicavit, illum nempe *veluti tenuiſſimum matronarum linteum in innumeras rugas æquales, & pari ſerie diſtributas complicari, tuniculaque ambiente cogi, qua inciſa, poſtea facilè evolvitur.* Quæ itidem in oſtio venæ cavæ juxta auriculam deprehendit, non ſolùm circa eandem majorem valvulam, quam tuberculum poſtea Lowerus dixit, quaque prohibetur ne ſanguis à jugulo refluens ad inferiorem cavam deſcendat; ſed circa aliam longè exiliorem, & non minùs validam, quæ orificio venæ coronariæ [c] impoſita eſt, & cujus, quanquam poſterioris ævi Anatomici Veſlingius, Blancardus, & Verheyenus non meminerunt: nos tamen præclarum ac ſummopere neceſſarium uſum prodemus, Deo volente, in tractatu noſtro de Motu Cordis. Verùm ſexcenta hujus generis Tibi occurrent in excurſu ſequentium Tabularum, quas in volumen compactas eò libentiùs ad Te mitto, quò majori fiducia ſpem fu-

[b] *In oſſium examine pag.* 227.

[c] *Eadem verba fecit Euſtachius in Opuſc. de Vena ſine pari Antigram.* 11. *pag.* 289.

turæ gloriæ ab ipsa detectarum rerum veritate idem sibi, dum erat vivus, promittebat Eustachius; quippe qui prope calcem epistolæ, quam Lectori Erotianæ collectionis præmittit, hæc habet: *Illud velim scias, quasdam à me Tibi observationes & inventiones anatomicas paratas esse, quas, modo æquum, ut spero, Te mihi judicem præbere velis, legisse nunquam pœniteat. Illas equidem jam pridem ære incidendas mandavi, sed edere supersedeo; quia nonnullos iis, quæ de renibus, de musculis ossiculorum auditus, de dentibus, de vena azyga, & de capitis motu, anno proximo superiore publicavi, vehementer audivi commotos fuisse: ideoque operæpretium me facturum esse arbitratus sum, si aliquandiu expectarem, donec ipsi ad suam sententiam tuendam, si quid volunt, rescribant: ne novas subinde appendices meis scriptis adjungerem. Interea eos, dum hæc parant, non oro solùm, sed obtestor, ut quæ de memoratis ipsi partibus scripserunt, cum his, quæ ego asserui, amicè conferant: & si nostram reprehensionem injustam comperiant, tùm verò objurgent, & conviciis me onerent, & qualibet pœna dignum putent: sin, ut spero, rem aliter se habere intelligant, publicæ, obsecro, utilitati consulant, animumque veluti ingenuos, ac liberos homines decet, ad rationem & veritatem revocent: &, priori sententia deposita, non erubescant fateri, per quos profecerint.* Quamobrem dubitare ampliùs non poteris, mi Fantone, præclarissimos Anatomicos maximam lucem tùm oculis, tùm Commentariis suis ab illustri hoc & perspicacissimo Scriptore fuisse mutuatos; aut saltem facilè cognosces, quàm multa sint, quæ deinde à recentioribus, Wirsungio nimirum in pancreate, Willisio in nervis, aliisque in partibus ab aliis comperta laudamus, vel nondum detecta turpiter adhuc ignoramus, ab uno olim Eustachio fuisse jam occupata. Quod sanè multos ante annos divino quodam vaticinandi ardore prædixerat Joannes Riolanus[a] qui omnium, quà Græcorum, quà Latinorum Anatomicorum severissimus censor, ubi de Bartholomæo Eustachio verba facit, grave hoc testimonium, & publicum illius præconium ad nos propagavit: *Bartholomæus Eustachius Medicus, & Anatomicus Romanus præstantissimus, cum infinitorum penè hominum, & eorum animalium, quæ in sua terra gignuntur, corporibus incidendis multos jam annos versatus esset; Opuscula quædam Anatomica tàm accuratè & eruditè elaborata de Renibus, Dentibus, Ossibus, Aure interna, & Azygo publicavit, ut nobis dulce desiderium totius Anatomes sic explicatæ reliquerit; quam si perfecisset, labores Vesalii,*

[a] *Anthropographiæ lib.* 1. *pag.* 31.

lii & Fallopii longè superasset, & aliis occasionem aliquid simile parturiendi præripuisset. Judicium hoc Riolani de Bartholomæi Eustachii meritis paucissimis verbis novissimè confirmavit Joannes Munnikius in Epistola ad Lectorem suæ Anatomiæ. Sed longè magnificentiùs ad tandiù desideratas Tabulas extollendas de nostro Eustachio loquutus est Hermannus Boerhaave [a] in præfatione ad secundam editionem ejusdem Opusculorum, cujus verba, ut non me piguit hùc attexere; sic & Tibi jucundum erit legere: *Utinam nobili hoc exemplo excitarentur qui Tabulas possident Eustachii Anatomicas, quas se delineando totum humanum corpus exarasse, & edendo paratas habuisse fide dignissimus Auctor scripsit. Has profectò qui in lucem edet devinctissimos sibi habebit tanti Viri Manes; simulque obstrictum Literatum Orbem. Postquam enim Auctoris in pingendo innotuit methodus; increvit incredibili augumento desiderium videndi opus, cui non aliud par extare, si ex ungue Leonem, crediderim.*

[a] *Lugd. Bat. apud Jo. Vander Linden* 1707.

Eidem quoque summo viro multum, si quid in rebus Anatomico-Medicis ipse ego conari valeo, me debere profiteor. Etenim dissectiones cadaverum illorum, qui aliqua viscerum affectione laborarunt, inter primordia studiorum meorum, nimirum ab anno 1676. (quo tempore Medici Assidentis munere in memorato Nosocomio S. Spiritus in Saxia fungebar) arripui diligentiùs, nec unquam ampliùs dimisi; propterea quòd opportunè legissem ingenuum hunc Scriptorem, cum jam consenuisset, palinodiam per hæc verba quasi canentem: [b] *Utinam ego, dum junior ætate fui, & bona valetudine præditus, huic potiùs Anatomiæ parti studium navassem; & tot annos, quot in illa consumpsi, in ista posuissem; neque tàm sero ad agrum adeò fertilem excolendum aggressus essem, absolvissem, Deo adjuvante, nisi memet spes fefellisset, incœptum opus; & honesti laboris à me suscepti aliquem fructum, commendatione & laude dignum, adeptus essem: quod exequi ampliùs nequeo, coactus tùm ob ingravescentem jam ætatem, tùm propter continuos ingentesque articulorum cruciatus ab incœpto desistere, animumque penitùs despondere. Quam equidem jacturam multò molestiùs fero, quàm alia damna ac incommoda, quæ multa & summa aliquot ab hinc annis accepi & passus sum.* Quem sane locum aptissimè exscripsit præstantissimus in Anatome atque in omni Re Medica & Chirurgica Vir, Marcus [c] Aurelius Severinus; Is enim in epistola ad Petrum Mactam Medicum Romanum, Eustachii nostri tanta cum laude meminit,

[b] *De Renibus cap.* 47.

[c] *In Epist. M.SS., quæ inter alias asservatur in publica nostra Bibliotheca.*

nit, ut asserere non dubitaverit se compertum habere *ab hoc primùm homine fluxisse morem in Urbis Nosocomiis dissecandorum Cadaverum morbidorum.*

Excipe igitur (Doctissime Fantone) munusculum, quod primùm SANCTISSIMO PATRI debemus; deinde etiam humanissimo viro D. Paulo Andreæ de Rubeis, Metropolitanæ Urbini Ecclesiæ Canonico, qui unus ex Pinorum hæredibus, illud Summo Pontifici demississimè obtulit, à quo tantum decus Bibliotheca nostra mutuata est. Hoc autem eò magis Tibi non ingratum fore confidimus, quòd tuæ in nos benevolentiæ testimonia habeamus locupletissima. Vale.

Datum Romæ kal. Februarii M DCC XIII.

Hæc sunt tùm Eustachii, tùm Tabularum ejus merita, de quibus, Erudite Lector, admonere te in animum induxi; nunc verò cum Tabulis eas accipe notas, quas ego, ut plurimorum desiderio satisfacerem, inter varias, nec porrò exigui momenti occupationes conscripsi. Et quoniam, ne frequens locorum obscuritas me in errorem duceret, sæpe maximèque sum veritus; idcirco in laboris honesti societatem vocavi D. Antonium Pacchionum Medicum Romanum, & in rebus potissimùm anatomicis apprimè versatum, quo cum singulas Tabulas iterùm ad examen revocare non detrectavi; atque ubi vel minimus scrupulus (quod interdum accidit) nobis injectus est, statim imaginem cum archetypo, nempe iconem cum dissecto cadaveris membro contulimus & comparavimus: in partem quoque diligentiæ curæque accito Francisco Soldato, juvene quodam Medicis studiis cadaverumque sectionibus magnoperè exercito. Neque verò, cum opportunum censuimus, per epistolas quoque in consilium admittere prætermisimus eximios Viros Joannem Fantonum, & Joannem Baptistam Morgagnum [a] nostræ ætatis in Italia experientissimos Anatomicos. Hinc confidimus fore, ut non pauca, pulchra simul & nova, ex abscondito & intacto hùc usque Eustachiano hoc thesauro in lucem proferantur. Et quanquam ipse in edendo hoc opere sim hæsitantior, ne scilicet multa inchoata solùm, ac rudia; immo fortè perperam ex Commentariolis meis excidisse quis opinetur, illum tamen velim præsentibus frui, & meliora in posterùm præstolari: nam non obscura spes nobis affulget, fore, ut inveniantur notationes, quas procul dubio idemmet Eustachius exaravit, si nimirùm BENEFICENTISSIMUS PONTIFEX *quam in eruendis Tabulis jussit, in perquirendis etiam Auctoris scriptis jubeat diligentiam adhiberi: ita enim opus cunctis numeris absolutum perfectumque constabit, atque in omnem posteritatem duraturum. Vale.*

a *Legantur utriusque Viri Epistolæ, quas subnectimus.*

IL-

ILLUSTRISSIMO, AMPLISSIMOQUE VIRO

JO. MARIÆ LANCISIO

Archiatro, & ab Intimo Cubiculo SS. PONTIFICIS.

JOANNES FANTONUS S. P. D.

SI ego unquam, Vir Ampliſſime, Librum Anatomicum accepi, & perluſtravi libentiſſimè, hic ſanè eſt, quem tua humanitate ad me miſſum nunc præ manibus habeo. Magna ſemper de Euſtachii Operibus exiſtimatio mea fuit: ſed vicit omnino expectationem meam hoc Tabularum Anatomicarum Volumen elegantiſſimum: quas quidem Tabulas nemo, ut opinor, inſpiciet, quin tanti Viri ingenium, peritiam, diligentiamque admiretur: Novum aliquid prodiiſſe in lucem, vel paſſim prodire Recentiorum induſtria & labore mirum non eſt, cum à ſeculo & quod excurrit, tot inſignium Virorum opera in Anatomicum ſtudium converſa ſit, tantaque acceſſerit Inſtrumentorum ſupellex, quæ in perſcrutanda Hominis, & Animalium fabrica maximo adjumento fuerunt. Sed unum tàm rudi incultaque ætate Euſtachium ignota coævis, & à multis ſimul poſteris vix adhuc animadverſa, detexiſſe primùm incredibili ſolertia, atque incidi eximia ſedulitate curaviſſe, tàm magnum eſt, & admirabile, ut nihil majus eſſe & ſpectabilius videatur. Præ cæteris mirificè placuerunt Cerebri, Nervorumque Icones, in quibus Williſium atque Ridleyum Euſtachius antevertit. Utinam Scriptorum Rei Anatomicæ rigidiſſimus Cenſor Riolanus reviviſceret! Quanta, mehercule, viri lætitia foret! Qua voce, quo plauſu Theſaurum hunc exciperet! Quas Tibi grates pro tanto munere rependeret! Amici mei, rerumque Anatomicarum Studioſiſſimi Viri, quibus inventum tuum brevi promulgandum ſignificavi, gratulantur omnes, cuique majores habere gratias debeant, vix ſciunt. Promiſcuè ab iis Euſtachium commendari atque Lanciſium intelligo. Aureum ſanè, non æreum moriens Euſtachius monumentum reliquit: ſed perpetim fortaſſe latuiſſet, ni è tenebris eruiſſes. Fulgentem ſpectare Planetam, poſteaquam fuerit diutiſſimè occultatus, lætari omninò conſuevimus: atque aura, quæ nubes aliquandò diſcuſſit, ita nos recreat, ut lumine ipſo charior ferè videatur. Me verò hallucinari

non

non parùm in hoc comparationis lusu animadverto. Nihil auræ beneficio adjicitur Soli: Tu lumini lumen impertis. Nemo etenim, ut ajebam, Eustachianas Tabulas sine admiratione inspexerit; sed si nudæ prodiissent, vix peritiores ex earum aspectu præsentiaque proficere potuissent. Tua in interpretando, easdemque explicando solertia, tuusque incredibilis labor iis maximè probabitur, qui rejectis luculentis, quibus Tabulas exornasti, Annotationibus, curam describendi explicandique singula in se recipere pro tentamine voluerint.

Quid modò dicam, Vir Amplissime, de PONTIFICIS MAXIMI benignitate? quid de excelso animo, deque singulari SANCTITATIS SUÆ studio in locupletanda, ornandaque Bibliotheca, quæ tuæ virtutis, munificentiæ, doctrinæque æternum erit monumentum? Tantæ specimen beneficentiæ, tùm cætera omnia, quæ SUMMUS PRINCEPS in commune Literariæ Reipublicæ commodum piissimè præclarissimèque gessit, amplissima forent oratione enarranda. Hoc autem tuæ dignitati, tuo amori, tuæ gratitudini, tuæque eloquentiæ munus fortunatissimum relinquo. Quod ad me pertinet illud est præcipuum, ut Tibi grates habeam de eximio munere, quod mihi profectò longè majori in pretio est, quàm ea fuerunt auro & gemmis fulgentia munera, quæ superioribus à Te annis accepi. Vale.

Augustæ Taurinorum kal. Junii M DCC XIII.

AD ILLUSTRISSIMUM ET CELEBERRIMUM VIRUM

D. JO. MARIAM LANCISIUM

Intimum Cubicularium, & Archiatrum Pontificium.

JO. BAPTISTÆ MORGAGNI

EPISTOLA.

VEl triginta octo Tabularum conspectu, quas ab Eustachio olim promissas, nunc verò post multorum irritas perquisitiones, CLEMENTIS XI. Pontif. Max. Beneficio à tua solertia demùm repertas, ad me (quæ tua est humanitas) mittis, vel quod eas tuis auctas ornatasque Annotationibus exituras esse, scribis in Bibliothecæ, quam sele-

ſelectiſſimorum voluminum copia in publicum commodum instruxiſti, imminente ſub proximas kalendas dedicatione, magno me, Doctiſſime Lanciſi, gaudio, & incredibili quadam voluptate perfundis. Quod autem addis, cupere Te vehementer, ut quæ in his Tabulis propria Euſtachii & peculiaria (ſint licèt ab aliis poſt ipſum prodita) extare cognovero, de his omnibus Te diligenter nullaque interpoſita mora certiorem faciam, utrùm difficilius ſit negare, an efficere, multùm dubito. Nam & negare ei, quem plurimùm colam, cuique me obſtrictiſſimum eſſe confitear, ea præſertim cupienti, quæ, ſicuti ad Hiſtoriæ Anatomes ex hiſce Tabulis illuſtrationem, ita ad beneficii celebrationem pertineant, per ſe collati in publicum ab eo Principe, cujus non modò geminæ ampliſſimæque poteſtati, ſed & ſummæ erga me meoſque omnes beneficentiæ longè plùs debeam, quàm hominem homini debere fas ſit, durum id mihi, & quod nequaquam poſſim, videtur: & id ſuſcipere in his temporis anguſtiis, atque in his tot & domi urgentibus, & in publico impendentibus occupationibus, quod intrà juſtum tempus & otio affluens pro dignitate præſtare non poſſem, & præterea quæ hujus aut illius Anatomici inventa creduntur, ea ad Euſtachium referre aggredi, hoc verò perdifficile eſſe ſentio, eique maximè, qui, cum non poſſit prodeſſe omnibus, neminem ſaltem velit offendere, quique, ut jamdiu noſti, haud mediocriter vereatur

Laudes Egregii Principis & tuas
Culpâ deterere ingeni.

Quoniam tamen ſapienti cuique homini pulchrum potiùs atque optandum videri debet, eadem quæ Euſtachius, ſublata omni plagii ſuſpicione, obſervaſſe, ac cum tanto Anatomico diviſam inventionis gloriam habere; & quoniam veſtrum, Lanciſi Ornatiſſime, beneficium, ſi, qui dignè poſſunt, his ſolis celebrare liceat, timendum eſt, ne, quod ab omnibus laudandum eſſet, id nullum habeat laudatorem; idcirco ſtatim, ut jubes, morem gero, non omnia, quæ aliàs poſſem, ſed præcipua eorum, quæ haſce Tabulas inſpicienti in mentem nunc veniunt, ad Te ſcribens, nullam aliam habitura gratiam, niſi celeritatis.

Sed antequam incipio, quo tempore, & in quem potiſſimùm finem hæ fuerint Tabulæ æri inciſæ, conſtituere neceſſe eſt. Hæc enim duo non modò ad eaſdem intelligendas,

verùm etiam ad ea, quæ in ipſis peculiaria Euſtachii ſunt (ſicut Tu cupis) dignoſcenda plurimùm adjuvant. Igitur quicunque ſunt in ejus Opuſculorum lectione verſati, ii certè non ignorant, id ſibi Euſtachium in omni ſive hominum, ſive brutorum diſſectione præ cæteris propoſuiſſe, ut oſtenderet, magis in Galeni Accuſatores, quàm in Galenum ipſum reprehenſionem cadere, eo maximè tempore pervulgatam, quod non hominis, ſed brutorum anatomicam deſcriptionem tradidiſſet.. Nimirum tunc omnium manibus terebantur Andreæ Veſalii de humani Corporis fabrica libri, accuſationem illam tertio quoque verbo, non ſine acrimonia, ingeminantes; & in iis propoſitæ & deſcriptiones & Tabulæ, ut eleganter traditæ & affabrè delineatæ, ſic paſſim diligenter quoque & fideliter ad humani corporis normam exactæ judicabantur. Etſi verò poſt annos circiter viginti, ex quo Veſalii Tabulæ prodire cœperunt, extitit Romæ Realdus Columbus, qui nonnullos in eo ipſo, quod memoravimus, genere Veſalii errores in ſuis libris de Re Anatomica reprehendit, & paulò poſt Gabriel Falloppius, Gymnaſii hujus noſtri decus, & lumen, edito aureolo Obſervationum Anatomicarum libello multò plura Veſalii errata deprehendit; ab neutro tamen eorum ullæ Tabulæ editæ ſunt, quæ pro fallacibus illius Tabulis ſufficerentur. Quæ cum ita ſint; quæcumque in Veſalii Tabulis, aut deſiderata, aut perperam efficta, in his Euſtachii Tabulis addita, & emendata inveniemus, primæ horum omnium delineationis honorem eſſe ad Euſtachium referendum, neminem puto negaturum, ut qui duobus poſt Falloppium annis, atque adeò ante novas cujusque Tabulas teſtatus eſt in Opuſculorum Anatomicorum Præfatione has ſuas editioni paratas habere.

An verò, ut delineationis, ſic quoque inventionis eorum omnium primam liceat Euſtachio gloriam adjudicare, diligentiùs eſt inquirendum. Non enim propterea quia duobus, ut dictum eſt, poſt Falloppium annis teſtatus ſit, ſe ſuas Tabulas abſolviſſe, continuò credendum eſt, non abſolviſſe multò antea & illas, & Anatomica Scripta, ſive edita, ſive adhuc deſiderata. Nam, quo anno Falloppius Obſervationes edidit, eodem Pinus ad librum de Renibus Annotationes colligebat, & ſcripſiſſe Euſtachium *non modò de Renibus, verùm etiam de cæteris aliis humani Corporis partibus* aſſerebat,

rebat, ut in ejus ad Lectorem Epiſtola, & initio ſtatim Annotationum habemus. Præterea examen Oſſium, eique adnexum de motu Capitis Opuſculum, eo tempore fuiſſe perſcripta, quo necdum Falloppii Obſervationes videre Euſtachius potuiſſet, ex adſcripto die facilè colligitur. Sed quoniam Epiſtolam de Auditus Organis poſt Falloppii Obſervationes ſcriptam eſſe, non modò ex adſcripto item die, verùm quoque ex non uno ejus loco, de Stapede videlicet, ac de Cochlea, ſatis conſtat; in Libello autem de Dentibus (ut modò cap. 32. de Renibus prætermittam) atteſtante etiam Pino in Annotationibus, Falloppii ſententiæ nec ſemel, nec obſcurè impugnantur, & præterea Falloppius in Præfatione ad Obſervationes has, ante annos quatuor à ſe ſcriptas ad Petrum Mannam, teſtatur; his de cauſis unicè ad annum, quo Tabulæ ſunt æri inciſæ, inquirendum veniamus; nam & de his potiſſimùm quærimus, & ſi conſtabit, has ante ſcriptas à Falloppio Obſervationes fuiſſe paratas, plerorumque etiam quæ & Scriptis & Tabulis communia ſunt, inventorum gloria Euſtachio aſſeretur.

Itaque mitto quod in Præfatione ad Opuſcula hic affirmat, *ſex & quadraginta Tabulas æreas multo priùs* ſe editurum fuiſſe, niſi ab ætate, valetudine, & fortunarum imbecillitate fuiſſet prohibitus. Mitto etiam quod in Præfatione ad ſuas in Erotianum Annotationes, & ad Libellum de Multitudine ſcribit, ſe ſuas *obſervationes & inventiones anatomicas jam pridem ære incidendas mandaviſſe*; edere autem ſuperſedere, quia nonnullos (id eſt Veſalium, ut liquet ex iis, quæ ſequuntur,) Opuſculis *à ſe anno proximo ſuperiore publicatis* vehementer audiverit commotos fuiſſe, ideoque ſe aliquandiù expectare, donec ipſi, ſiquid velint, reſcribant, ne novas ſubinde appendices ſuis ſcriptis adjungat. Neque locum afferam ex Epiſtola de Auditus Organis, ubi de Stapedis inventore diſſerens, ſe, inquit, neque edoctum, neque monitum ab aliquo, *multo antequam ipſi ſcribant*, id oſſiculum noviſſe, Romæque non paucis oſtendiſſe, *atque in æs incidendum curaſſe.* Qui autem id ſcripſerat, ex collatis utriusque locis apparet, Falloppium fuiſſe in Obſervationibus, ubi negat, anno 1548. fuiſſe Romæ quemquam, qui Stapedis notitiam haberet. Igitur *multo ante* hunc annum altera ſaltem Tabularum, in quibus hoc Oſſiculum oſtenditur, fuiſſe videtur inciſa. Locum potiùs afferam, in quo & de Tabulis

nuper inventis, & de his quidem universim Eustachius ita loquatur, ut annum simul, quem quærimus, disertè prodat. Is, quantùm modò memini, unicus extat, in Libro de Renibus cap. 16. *Hujusmodi*, inquit, *dispensatio unioque venarum* (nempe venæ sine pari cum emulgente altera, aut cum proxima aliqua vena) *qua ratione, quotve modis à me sit observata, Tabulæ huic tractationi annexæ* (id est octo, quas tunc edidit) *apertissimè ostendent; & nisi fallor, non secùs eas inspicienti ante oculos ponent, ac si dissectioni nostræ interesset: in qua harum venarum consensum ita consuevi ostendere: quippe qui multis ante annis perspectus mihi sit & cognitus, quemadmodum nostræ Anatomicæ Tabulæ* (id est hæ quæ sunt nunc inventæ, & in his XXVI. & XXVII., nam si easdem illas, de quibus modò dixerat, innuisset, non nostræ Anatomicæ, sed eædem Tabulæ dixisset; hæ igitur) *anno salutis millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo ære incisæ patefaciunt: ut dicere audeam, non minùs memet mihi in ea, quàm præsentibus spectantibusque omnibus satisfacere.* Esse autem has nuper inventas Tabulas multò ante illas octo æri incisas, petito ex XIII. Tabula argumento infra confirmabo. Si ergo anno 1552. hæ Tabulæ fuerunt incisæ, prima laus Eustachio deferri potest non tantùm delineationis, sed & inventionis eorum omnium, quæ in Vesalii supplementum, vel emendationem, ut in his Tabulis, ita in Falloppii Observationibus, immo & in Columbi libris, ad eundem modum occurrunt; ut quæ opera aliquot annos post illas Tabulas perfecta sunt, illæ quidem annis post quinque, hi verò ut minimùm tribus, ut ex Columbi ad Paulum IV. Pont. Max. Epistola colligo.

Quòd si aliquis ex Falloppii Præfatione argumentum capiat, nonnulla ejusdem inventa, ut ad quamplurimos, sic & ad Eustachium potuisse multò ante illius Observationum editionem permanare; ego quoque ex Eustachii Opusculo de vena sine pari Antigram. XI. argumentum vicissim capiam, nonnulla hujus inventa perferri ad Falloppium potuisse, per eorum videlicet sermones, aut scripta, quibus, ut Eustachius inquit: *studium erat aliorum inventa pro suis edere . . . . exploratoribus* (apud hunc) *etiam stipendio conductis*: ad quem locum rectè intelligendum, haud scio, an juvet illud Antigramma conferre cum his, quæ in Falloppii Observationibus, & in harum examine à Vesalio edito, occasione Venæ sine pari narrantur: illud quidem scio, hunc

hunc Vesalii locum Fabricio ab Aquapendente è memoria excidisse, cum in Opusculo de Venarum Ostiolis *mirari se*, scripsit, *quomodo hæc ad suam usque ætatem tàm priscos quàm recentiores Anatomicos adeò latuissent, ut non solùm nulla prorsùs mentio de ipsis facta esset, sed neque aliquis priùs hæc vidisset, quàm A. D.* 1574. Sed hæc obiter. Ad Eustachium nostrum redeamus: cujus, ut vides, Lancisi Ornatissime, ego gloriæ plurimùm faveo, ita tamen faveo, ut multa pro Falloppio nostro reponi posse, non diffitear; primùm quòd, cùm nemo negare possit, ejus observationes anno 1561. prodiisse, nùm Eustachii Tabulis ante hoc tempus summa imposita fuerit manus, illi ipsi possunt in dubitationem vocare, quibus mecum illi credere placeat A. 1552. easdem incisas fuisse; deinde quòd ex Epistola Eustachii de Auditus Organis proclive sit conjicere quod ab eo de Cochlea, & de canalibus semicircularibus in II. Figura XLV. Tabulæ pictum est, id post lectas Falloppii Observationes eidem Tabulæ, qua locus vacabat, adjectum esse. Verùm cætera mittamus, & tandem aliquando ad has Tabulas inspiciendas veniamus.

Quarum tres priores quoniam si quid habent, in quo moremur, id infra opportuniùs commemorabimus, idcirco has interim seponentes, ad XII. statim pergamus. In qua, cæteris figuris prætermissis, iisque præsertim (ut semper) quæ in octo Tabulis vulgatis occurrunt, III. potissimùm, atque VII. contemplemur. Igitur in III. & vesiculas seminales & deferentium vasorum cum iisdem conjunctionem, & duos seminis in capite, ut vocant, gallinaceo meatus, omnia perspicuè quidem, atque eleganter picta conspicimus, quæ sanè frustra in Vesalii Tabulis perquiruntur, ut qui has vesiculas primùm vidit in Falloppii observationibus descriptas. Cæterùm ad vesicularum sedem ostendendam ab anteriore quidem parte undecimam XI. Tabulæ Figuram, à postica autem VII. hujus Tabulæ Eustachius instituit. In qua præterea Figura eas vesicæ fibras monstrare voluit, quas cap. 19. de Renibus *conspicuas*, *crassas*, *ac ferè carneas*, dixit, *quæque adeò variæ quoquoversum distribuuntur, ut intuentibus multarum tunicarum speciem habere videantur.* Sed & in Tabulæ X. Figura I. exteriore pariter sublata ventriculi tunica, ita ejus circulares fibras ostenderat, ut Willisii industriam in Tabula III. ventriculi concinnanda præverterit.

In Tabula verò proxima XIII. illud primùm diſſimulare non poſſum, vaſis urinarii intra renem dexterum ramificationem tùm dimenſionibus, tùm figura non ita ad verum accedere, ut quæ in pervulgata Tab. V. delineatur: ex quo nimirum in ea opinione confirmor, longè priùs has Tabulas eſſe inciſas, quàm octo vulgatas: quarum ſi ejusdem V. Tabulæ Figura I. idem oſtendi credis, quod XI. Tabulæ Figura X., hanc quoque multò rudiorem, atque adeò priorem eſſe, confiteberis. Cæterùm & his ramificationibus, ſive, ut alii vocant, pelvis tubulis & renum canaliculis, & horum in papillas iis tubulis exceptas unione, fuiſſe ab Euſtachio & Bellinum & Malpighium occupatos, non eſt opus hìc memorare. Illud potius addam: hæc eadem, quæ Euſtachius, Falloppium quoque in Obſervationibus attigiſſe. Clitoridem verò & ejus crura atque muſculos, quæ ſimiliter Falloppius in eodem libro deſcripſit, primùm certè delineata, & in hac XIII. Tabula, & in ſequenti conſpicimus. Sed quod ad ligamenta uteri rotunda attinet, quæ Veſalius muſculos, Falloppius autem proceſſus nerveos eſſe docuerunt; Noſter in hac Tabula non modò ab utroque diſſidet, ſed Swamerdamii nihil ferè aliud, niſi minutiſſimas arteriolas & venulas illa eſſe tradentis, & Figuram, & explicationem prævenit; addens præterea ex cruralibus nonnullos ramuſculos, ut & in ſequentis Tabulæ Figura I., ad quam priusquam tranſeo, in hac XIII. illud denique obſervandum judico: vel ſpermaticorum & hypogaſtricorum vaſorum ad latera cervicis uteri unionem minimè Noſtrum latuiſſe.

In Tabulæ XIV. Figura I. nequaquam partium exiguitas Euſtachium prohibuit, quin ſe illud quoque ſcire ſatis oſtenderet, ab ani ſphinctere fibras per cunni latera deduci versùs hujus ſummam partem atque clitoridem. In Figuris autem III. & IV. cùm ipſius caveæ uteri longè accuratior Figura obſervanda eſt, quàm ea, immo & conſequentia tempora propemodum ferrent; tùm verò in primis manifeſtum Tubæ Falloppianæ in uterum tranſitum ſpectare oportet: Figuræ autem ad fœtum & ejus involucra pertinentes, collatis homine & brutis, Veſalii in his rebus lapſum evidenter coarguunt.

Verùm his aliisque prætermiſſis, rectà ad Tabulas XVII. & XVIII. veniamus. Et primùm in illius Figura II. præter medul-

medullaris ſubſtantiæ per cerebellum in arboris & ramorum modum diſpoſitionem, juvat obſervare duo ſaltem genera proceſſuum cum cerebello commiſſorum, nempe & eos inferiores, ex quibus Varolius poſtea à ſe primùm, ut credebat, animadverſis ſpinalem medullam ex parte componi, monſtravit, quod ex hac Tabula non latuiſſe Euſtachium, conſtat; & eos ſuperiores, qui à Teſtibus in cerebellum, ut Williſio videtur, protenduntur. Ad horum initium origo Patheticorum nervorum, de qua à Veſalio ignorata Falloppius quoque in Obſervationibus locutus eſt, hìc evidenter conſpicitur. Eam noſter in examine oſſium, antequam Falloppium legere potuiſſet, jam ſcripto, Fabio Amicio indicare voluerat, dum inter eorum commemorationem, quæ ut admirabilia ipſi oſtenderat, *excitare*, inquit, *te nervi etiam debebant, nam ut mittam nunc illos, qui propè cerebri nates oriuntur* (nempe hos, quos hìc delineat, Patheticos) *& alios, qui juxta ſpinam procedunt, ac tres quoque propagines ſexti jugi nervorum cerebri à medulla ſpinali principium ſumentes* (quos porrò eſſe in ſequenti Tabula delineatos, mox oſtendam) *nonne ſoluto, &c.* Denique in hac eadem II. Figura operæ pretium eſt obſervare, medullam ſpinalem, non ut à Veſalio, ſemper magis atque magis quò magis à calvaria recedit, attenuatam proponi, ſed ibi craſſiorem atque pleniorem, unde magni artuum oriuntur nervi: quod item & à Falloppio animadverſum, & ante hunc in Caroli Stephani libris pictum, nunc paſſim in accuratiorum Recentiorum figuris ſpectatur. Figuram verò IV. dum inſpicimus, proderit ante oculos habere Anatomiæ Cerebri Clar. Ridley cap. 7., in quo plexum choroidem tradit *ab utroque latere eſſe duplicem, quod hactenus à nemine fuerat obſervatum;* ponit ſcilicet (ut hìc Euſtachius, qui hæc ad poſteriora reflexa pingit) alteram plexus partem à latere, alteram autem in medio inſtar latæ expanſionis nates & teſtes & glandulam pinealem obvolventem. Quòd autem Ridleyus in eodem cap. præter venas à Williſio deſcriptas, duas ſemper ſe dicit reperiſſe *anterioribus* ejuſdem plexus extremitatibus occurrentes, fortaſſe id eſt, quod in III. hujus Tabulæ figura monſtratur. Figuram verò VI. Tabulæ XVII. ſi videre homines potuiſſent, cum Varolius ſuum de circumductione, ſeu reflexione Opticorum nervorum & vera eorundem origine inventum propoſuit, non id ad Fabricium ab Aquapendente pertinere, odio-

odiosè contendissent, sed Eustachio deberi evidenter ostendissent.

Quid porrò, Lancisi Doctissime, de Tabulæ XVIII. Figuris omnibus dicemus, in quibus nihil ferè est, quod non nostra hæc potiùs, quàm Eustachii deceat tempora? Diligentiam sanè, qua sunt paratæ, accuratissimam vel minimæ res testantur, & in his duæ illæ, ut Willisius appellat, candicantes glandulæ ponè infundibulum constitutæ, quæ in nulla harum quinque Figurarum desiderantur. In I. autem & III. Figura (ut singulas consideremus) occurrunt illæ, quas supra Eustachium vocasse diximus *tres propagines sexti jugi nervorum cerebri à medulla spinali principium sumentes*, nos verò juxtà communes his temporibus appellationes, quas in hac Epistola retinemus, radices vocamus nervi Spinalis ad Par vagum accessorii: quem ante Willisium *jampridem* (inquit Ridleyus cap. 16.) observaverat, imò delineaverat, atque descripserat Vidus Vidius. Cæterùm ex his Eustachii Figuris & cui debeatur, & Vejussenium in prima ejus origine describenda magis quàm Willisium, aut Ridleyum ad Eustachii observationes accedere, facilè colligitur: quis autem ad verum magis accedat, hic quidem non judico. Ut verò mittam de nervorum, & in primis quinti paris ramificationibus, quæ in hac Tabula proponuntur, dicere; facere tamen non possum, ut in I. Figura prætercam non modò portionem duram Paris Auditorii à Vesalio ignoratam, sed & hujus primùm post inflexionem, quam in Aquæductu subit, cum chorda tympani à pari quinto proveniente unionem, & demùm cum hoc eodem pari conjunctionem (de qua alii aliter) delineari, de quibus plerisque rebus ut noster in Epistola de Auditus Organis verba fecerat, sic quod speciatim ad memoratæ chordæ originem & finem attinet, multò quàm Falloppius diligentius proposuerat. Nunc missis cæteris, in Figuræ II. consideratione moremur, & in ea nervos, vulgò intercostales dictos, inspiciamus, qui nescio an sint illi, qui, ut supra dictum est, *juxtà spinam procedere* ab Eustachio, admirabiliores suas observationes Amicio commemorante, dicebantur. Nam etsi iidem nervi superioribus & æqualibus Anatomicis non erant ignoti ad vertebrarum thoracis & lumborum latera; ad latera tamen vertebrarum cervicis eosdem Vesalius videre non potuerat; itaque ceu ab octavo pari infra cervicem enatos proposuerat. Ipse autem

Fal-

Falloppius etsi videtur ubi olivare suum corpus, sive plexum describit, aliquam majorem gemini prædicti nervi habuisse notitiam; non tamen ejus veram cognovit originem. Immo Willisius in Nervorum descriptione cap. 5. *Origo*, inquit, *ejus nondum satis detecta fuit; nam à plerisque Anatomicis pro ramo paris vagi perperam sumitur.* Hæc autem origo ex ea saltem parte, quæ ad nervum sexti paris attinet, manifestissimè in hac Figura II. demonstrata est. In qua præterea & plexus plures, & origines ac distributiones nervorum observantur, quas sanè res non dico ex Vesalii solùm Tabulis, sed & aliorum, qui sunt illum ad recentiorum usque tempora consecuti, partim nullo modo, partim non satis licebat addiscere. Quæ sigillatim recensere nunc mitto, quoniam sentio, in his duabus Tabulis considerandis (quæ alioquin omnium videntur consideratione dignissimæ) aliquantò, quàm vellem, me prolixiorem fuisse.

Sed vicissim breviorem multa esse me cogunt in sequentibus usque ad XXXVIII. Tabulis considerandis; primùm quòd in earum aliis nulla quidem nunc occurrunt ita digna consideratione; deinde quòd de aliis, & nominatim de illis duodecim, quæ musculos exhibent, Te minùs sollicitum esse, scribis: denique quòd earum aliqua haud pauca habet, quæ in octo jamdiu editis Tabulis etiam sunt. Attamen ut intelligas has quoque, de quibus nunc loquor, Tabulas me inspexisse, pauca in paucis considerabo. Igitur in Tabulæ XXVII. Figuris II. & IV. eæ mutuæ vasorum mesaraicorum ad modum arcuum communicationes ita perspicuè & eleganter expressæ, ut nunquam meminerim meliùs, satis testantur Eustachii in his quoque vasis exercitationem, quam in Antigram. 8. de Vena sine pari subindicaverat. Ad ea autem, quæ in pluribus suorum Opusculorum locis de nonnullarum venarum, & in primis venæ sine pari distributione variisque communicationibus tradidit, faciliùs intelligenda, & nonnullæ hujus Tabulæ Figuræ, quæ in octo prioribus Tabulis aut nullo modo, aut ob loci angustias decurtatæ proponuntur, & ipsa quoque superior Tabula XXVI. vehementer utiles sunt.

In Tabula autem XXIX. primus omnium Eustachius Occipitales musculos pinxit, ut quos Falloppius à reliquis omnibus Anatomicis scribit esse prætermissos. Eosdem quoque pingit in XXXI. XXXII. & XXXIV., in quibus ut

& in XXX. mufculos præterea exhibet, qui fupra, & qui ponè articulam funt conftituti, de quibus Falloppius idem pariter animadvertit.

Tabula XXXV. Maftoidæos mufculos, & duplicem fingulos habere originem, & fic in duos utrinque dividi poffe, ut Euftachius adversùs Vefalium in Opufculo de Motu Capitis fcripferat, dilucidè oftendit; quemadmodum ea, quæ adversùs eundem de duobus Capitis mufculis, quos complexos vocant, in proximis fuperioribus periodis attulerat, à Tabula XXXVII. confirmantur. In qua Tabula exiguus ille, qui ex anteriore ani ora dependet, mufculus num is fit, qui mufculus urethræ fine pari à nonnullis Recentioribus appellatur, alii viderint.

Porrò Tabula XXXVIII. præterquam quòd de mufculis intercoftalibus interioribus illud oftendit, quod Euftachius Antigrammate ultimo de vena fine pari indicavit, quòd fcilicet, *ad radices coftarum non pertingant*; fi cum Tabulæ XLI. Figuris VIII. & XIII., ut par eft, conjungatur, ea præfertim demonftrat, quæ de duplici utrinque mufculo, quem Longum Colli vocitant, hujusque in caput implantatione, & de duobus præterea, vel tribus prætermiffis à Vefalio Mufculorum paribus, quæ caput movent, poft nuper indicatum Opufculi de Motu Capitis locum ab Euftachio tradita fuerunt. Quæ quidem omnia unà cum his Tabulis, unàque cum illis, quæ paulò fupra de capitis & primarum vertebrarum ligamentis docuerat, conferri diligenter velim cum iis, quæ de duobus earundem partium ligamentis, & de quinque paribus mufculorum, diverfis capitis motibus infervientibus, à Dupræo, Chirurgo Gallo, propofita funt, quorum fumma unà cum Epicrifi & quafi Vindiciis Cl. Cowperii, & Figuris utriusque in Actis Eruditorum Lipfienfibus A. 1699. exhibetur. Sic enim fcio fore, ut nonnulla ex iis, quæ ibi ut ignota omnibus funt propofita, Euftachium non latuiffe intelligatur.

Tabulæ XXXIX. inferiores Figuræ primum omnium Euftachium emendaviffe teftantur id quod à Vefalio in oculorum mufculis oftendendis peccatum fuerat.

In XL. autem Tabula ea imprimis exhibentur, quæ Euftachius in Examine Offium à fe præftita commemorabat. *Nonne*, inquit, *foluto prius oculo in fingulas fui membranas; quod vix animus capere poteft, foramen nervi viforii Tibi, &*

& aliis, vel multis reclamantibus, ante oculos ſexcenties expoſui? Oſtenditur quoque id quod in Libri de Multitudine cap. 32. affirmaverat, nempe venas & arterias *à cerebro per intimiorem nervi viſorii ſubſtantiam trajici, ac inde in retinam oculi tunicam diſpenſari; tùm accuratam ſectionem, tùm firmam rationem oſtendere.* Illud præterea in Figuris II. III. VI. XI. obſervandum eſt, vaſa per choroidem, non ut in retina anteriora versùs, ſed poſteriora versùs prorepentia, & fibroſam ipſius choroidis ſtructuram monſtrari.

Sed ad Tabulas XLI. & XLII. tranſeamus, in quarum plerisque Figuris inſpiciendis dicere non poſſum, Lanciſi Ornatiſſime, quantam ceperim voluptatem; dum & eorum, quæ in priſtinam in Anatomica hiſtoria ſedem reſtituere, & eorum, quæ inter diverſas Anatomicorum deſcriptiones ſeligere ante hos ſeptem annos in meis primis Adverſariis Anatomicis conatus ſum; in quæcunque, inquam, eorum in duabus hiſce Tabulis Euſtachius incidit, idem mecum vel de rerum dignitate, vel de hiſtoriæ ſelectu cenſuiſſe evidenter intelligo. Atque utinam per magnarum rerum tunc adhuc inveniendarum copiam, & quarum magnam ipſe partem detexit, ad ea deſcendere tàm accurato Anatomico licuiſſet, quæ nobis quaſi ex magna meſſe perpaucæ ſpicæ, non neglectæ quidem, ſed elapſæ, improboque adeò labore raris & plerunque abſtruſis in locis legendæ relicta ſunt: profectò non dubito, quin ex iis quoque, quæ à me non tanquam reſtituta, aut ſelecta; ſed ut primùm inventa propoſita ſunt, plura eſſent, quorum inventionis diviſam cum tanto Anatomico gloriam haberem. Nunc ex his, quæ deprehendiſſe viſus ſum, unum ex omnibus, & levius quidem, eſt illud, quod de veris hyothyroidum & ſternothyroidum muſculorum terminis monui; quos paſſim ferè ut in Veſalii Figura, in Tabula XLII. num. 30. ab Euſtachio, ut cum ſuis conferri poſſet, allata, pictos deſcriptosque animadverteram. Itaque meam & deſcriptionem, & Figuram cum Euſtachii V. & XII. in Tabula XLI. ſatis convenire, vehementer gaudeo. Cum autem mihi & cricoidis cartilaginis capitula, & medium epiglottidis ligamentum, & præſertim laryngis ventriculos, de quibus paſſim Recentiores ſilebant, & obſervare contigiſſet, & reſtituere placuiſſet; mirum nunc in modum gaudeo, à graviſſimo hoc Anatomico nihil horum eſſe prætermiſſum, ut qui prima in VII. XLII.

Tabulæ, alterum in V. facilè adumbrat: ventriculi autem dexteri orificium certè in XI. Figura demonſtrat. Cumque pariter inter diverſas Anatomicorum ſententias, & circa epiglottidis muſculos depreſſores, & circa cricoarytænoidæorum poſticorum ortum atque tendentiam, & circa arytænoidæorum ſtructuram, & in primis circa Thyroidææ glandulæ duplicitatem id mihi ſeligendum viſum eſſet, quod diſſectiones propriæ docuiſſent; admodum lætor, Euſtachium mecum facere, qui in XLII. Tabulæ Figura I. nullos epiglottidis depreſſores agnoſcat, qui in eadem, & in II. cricoarytænoidæos, & arytænoidæos juxta meam deſcriptionem delineet; quique demum in V. & VIII. Figura XLI. Tabulæ, non modò unam mecum thyroidæam proponat; ſed in cunctis ejus conditionibus ita conveniat, ut ne illam quidem appendicem omittat, quam ab ea ſurſum per thyroidis faciem perſæpè protendi adnotaveram. Ad quas Euſtachii figuras, ſuas, ſi adhuc viverent, emendare illi demum poſſent, qui ad meas emendare neglexerunt: quanquam plura, etiam ubi maxime diſſimulant, à me ſumpſerint, & plura ad mea Adverſaria emendaverint; ut eorum Anatomiæ utramque editionem conferentibus planum erit, quæ utinam ſemper benè intellexiſſent. Sed nolo cum umbris hominum, præſertim & laude alioquin dignorum, & mihi non omnino ingratorum luctari. Itaque præſtat in his ipſis V. & VIII. Euſtachii figuris, quemadmodum & in XI. illud præterea obſervare, ut Veſalii in linguæ muſculis defectus egregiè emendetur; utque præterea in ſequentis Tabulæ Figura V. linguæ glandulæ, ſicut in hujus VIII. nonnullæ tracheæ glandulæ non omittantur. Porro ſi Cl. Amiciſſimoque Valſalvæ & XI. & XIV. hujus Tabulæ Figuras, & præterea IV. & VI. ſequentis Tabulæ cum laudatiſſimis ſuis V. & VI. Tabulis comparare placuerit, non dubito, quin ſicut intelligat, præcipuum in his ſuum Uvulæ & Pharyngis continuitatis inventum Euſtachio ipſi ignotum fuiſſe, ita agnoſcat lubens, nonnulla tamen ex reliquis eundem quoque non omnino latuiſſe; illam verò, quæ à me in Epiſtola ad ipſum data reſtituta ex Falloppio eſt, Stylopharyngæi muſculi in cornua oſſis hyoidis, & in ſupernam oram cartilaginis ſcutiformis implantationem in XLI. Tabulæ Figura XI. ſubindicari.

Porrò quæ in proximis Tabulis ad ſceletorum pedes ex

organo auditus oſtenduntur, eorum ab Euſtachio nonnulla inventa, ferè omnia primùm fuerunt delineata. Cæterùm in ſceleto Tabulæ XLIII. *contextus ille elegantiſſimus*, *quem ſpuriarum coſtarum cartilagines invicem efficiunt*, quemque à Veſalio *oſcitanter prætermitti* Euſtachius dixerat in Oſſium Examine, conſpici poteſt. Hic ipſe eſt, quem, quamvis paſſim ab aliis omiſſum, Verheyenus in altera Anatomiæ ſuæ editione diligenter memoravit atque depinxit. Illud quoque in ſceleto hujus & proximarum Tabularum obſervatione dignum eſt, quòd os ſacrum, non ut à Veſalio, ſex partibus conſtans, & quinque ante & retro foraminibus utrinque pertuſum pingitur; ſed quinque conſtans partibus, & quatuor utrinque foraminibus pervium, quale ſcilicet *magna ex parte in hominibus eſſe ſolet*, ut in eodem Opuſculo animadvertit Euſtachius. Hæc tamen, & ille, quem modò diximus, cartilaginum contextus in Tabulis etiam Caroli Stephani utcunque rudibus & antiquis occurrunt.

De his tandem, quæ ſunt poſtremæ, duabus Tabulis, illud primùm in univerſum cenſemus, plerasque earum Figuras, ut & XIII. Tabulæ XLI. iis potiſſimùm illuſtrandis inſervire, quæ in memorato nuper Opuſculo pro Galeno contra Veſalium ab Noſtro afferuntur: quod (ut cætera prætermittam) primo ſtatim aſpectu in ultima quidem Tabula Figura XVIII. tresque illi proximæ ſatis monſtrant; in quibus illæ, quæ in eodem Libello traduntur oſſium ſterni, ejusque cartilaginis varietates accuratè exhibentur: in Tabula autem XLVI. idem plures illæ, diſſimilesque calvariæ atteſtantur. In quarum porrò plerisque obſervo peculiare illud Foraminulum pro Vena; à Falloppio cum duræ matris ſinubus egregiè deſcripta, quam nunc Occipitalem rectè appellant, non deſiderari.

Hæc habebam, de quibus Te, Vir Doctiſſime, ſtatim, ut juſſiſti, certiorem facerem, Sus, ut ajunt, Minervam. Erant præterea in his Tabulis dubia quædam & ſubobſcura; de quibus aliquid ſcribere fortaſſe poteram, ſed nolui divinare. De his verò atque aliis, quæ aut ſcientes prætermiſimus, aut fortè etiam in his tantis anguſtiis temporis haud ſatis vidimus, fortaſſe olim, ſi quid otii dabitur, in ea quam concepimus, Anatomicorum Inventorum Hiſtoria ſcribemus. Quam quoniam ea ſcripta Euſtachii adjuvare plurimùm poſſent, quæ adhuc latent; oro Te, obteſtorque, ut,

ſicuti has Tabulas [a], ita & ea ſcripta è latebris eruere, atque producere aggrediaris. Ea namque Euſtachius cum in Opuſculorum Præfatione *propediem ſe eſſe editurum* promiſiſſet; anno proximo in Præfatione ad ſuas in Erotianum Annotationes, & in Libellum de Multitudine, *parata eſſe*, & in ejusdem Libelli cap. 15. *jam abſoluta eſſe* indicavit. Quæ verò de ipſis, deque ſua in illis diligentia ſperanda eſſent, cùm iisdem in locis, tùm in Præfatione ad Opuſcula docuit, his *multò* illa *utiliora* pronunciare non dubitans. Magnitudinem quoque Operis eodem in loco ſatis oſtendit, dum *ne tantum opus multò priùs aggrederetur ad imprimendum, à fortunarum ſuarum imbecillitate ſe deterritum* ſcribit: quod ſanè de Tabulis potiſſimùm non eſſe accipiendum, illud probat, quod oſtendimus jam ante annos decem illas æri inciſas fuiſſe. Quanquam & ejus Operis magnitudinem, & ſervatam in eo ſcribendi rationem ex eo quoque æſtimare licet, quod ea Syngrammata & Antigrammata, quæ de duabus tantùm venis, ſine pari & profunda brachii, edidit, non pauca quidem, ſed parvam tamen, ſi reliquis omnibus reſpondere debent corporibus, totius Anatomes particulam, ea, inquam, *ex eo libro, quem de diſſenſionibus anatomicis ſcripſerat, accepiſſe ſe*, dicit in ea, quam illis præfixit, Epiſtola. Eum autem librum illa ipſa ſcripta eſſe, quæ nunc quærimus, memorati ſuperiùs loci apertè ſignificant. Neque aliquis credat nihil in iis ſcripris contineri, quod ab his Tabulis, quæ unà videlicet prodire debebant, non oſtendatur. Non enim his Tabulis omnia Euſtachium complexum eſſe, quæ *ex infinitorum penè hominum atque animantium* ſectione didicerat, multa indicio eſſe poſſunt. In quanam earum, quæſo, extat *mirum* illud *naturæ artificium, ab aliis Anatomicis* (*quod ſciret*) *minimè animadverſum, in plerisque duræ cerebri membranæ ſinubus* ipſi notum, ut innuit cap. 14. lib. de Multitudine? In quanam ſatis extant *quædam corpora permixta, in multis animalis partibus, præſertim verò in cruribus occurrentia, quæ in aliquot nervorum, venarum, atque arteriarum ſurculos, detracta membrana eos ſuccingente, facilè ſolvuntur*, quæ à ſe *in gratiam Galeni publicè oſtenſa* ibidem ſcribit cap. 32.? In quanam *innumerabiles penè nervorum propagines: quæ quidem ut viſum ſibi eſſe*, ibidem dicit cap. 33. *in corporibus ſecandis obſervaſſe, in cutem non ita frequenter inſeruntur, ut quispiam fortaſſe arbitratur; ſed ut plurimùm in tenuiſſimas fibras diſſectæ, adipis ſub-*

ſtan-

ſtantia terminantur? Quænam porrò Tabula ſatis monſtrat quæ *de duplici peritonæo, & de vaſorum ſeminalium in ſcrotum ingreſſu* (longè aliter profectò atque Veſalius) *docuiſſe ſe* dicit in Oſſium examine? Quænam denique, ut alia nunc omittam, aut *nervum viſorium in eo animali* (quod Malpighius poſtea manifeſtavit) *in innumeras rugas complicatum, & inciſa tunicula ambiente in amplam membranam totum explicatum*, aut thoracicum ductum luculenter in equo deſcriptum Antigram. 13. de vena ſine pari; quænam, inquam, Tabula (nam quædam earum etiam ex brutis nonnulla exhibent) hæc oſtendit? Eſt ergo ſperandum, ſi ea Scripta tandem aliquando proferantur in lucem, multa alia in iis inveniri poſſe, quæ hæ Tabulæ non complectantur. Quæ cum ita ſint, Optime Lanciſi, perge porrò, & quod præclarè cœpiſti, feliciter perfice. Apud eosdem Pini hæredes quemadmodum Tabulæ deliteſcebant, ita quoque hæc Scripta latere poſſe conjicio. Fuit enim ab Euſtachio Pinus ita *in ſocietatem laborum* vocatus, ut aliqua ex parte, quæ in iis etiam Scriptis conſignatæ erant, Obſervationes ad ipſum pertinerent. Itaque Pinus ut in Epiſtola ſuo in Hippocratem præmiſſa Indici eas Tabulas (quemadmodum ſolertiſſimè obſervaſti) promittere potuit, quaſi ut ſuas; ſic in Annotationibus ad cap. 1. Libri de Renibus, vivente & vidente Euſtachio: *nonnulla de renum ſinubus à nobis animadverſa:* apertè ſcribere non dubitavit. Sed ſive hæc, ſive alia placeat inquirendi via, quæ Tibi, & ſpectatæ ſolertiæ & non vulgaris eruditionis Viro, vel multiplex deeſſe non poteſt, noli, quæſo, in aliud tempus differre; ſed quo die tuo, atque adeo meo CLEMENTISSIMO DOMINO tuam iſtam novam Bibliothecam ingredienti Euſtachii Tabulas offeres tuis Adnotationibus exornatas, ne dubita commune hoc alterum Litteratorum hominum votum pro ea, qua eosdem, & Litteras, Litteratiſſimus ipſe, reſpicit, dignatione, & pro ea, qua tu polles & gratia & eloquentia, aperire. Ego, ſi Noſtrum novi DOMINUM, ſpe bona, certaque ſum plenus, ultrò ipſum ſua auſpicia & authoritatem eſſe iterum promiſſurum. Quibus, ſi, ut nuper in Tabulis, ita nunc in Euſtachii Scriptis inveniendis feliciter, ſicut voveo, uteris; non plus ille, dum viveret, aut Divo Cardinali Borromæo, qui *ſuo favore non indignum putabat*, aut Ampliſſimo Urbini Cardinali, *cui inſerviebat, & cujus domi alebatur*, non plus, inquam, vivens illis debuit,

quàm

quàm SANCTISSIMO PONTIFICI, & ejusdem Præſtantiſſimæ Urbis decori maximo atque immortali, nunc mortuus erit debiturus. Vale.

Datum Patavii XIII. kal. Novembris M DCC XIII.

CLARISSIMO, DOCTISSIMOQUE VIRO

D. JO. BAPTISTÆ MORGAGNO

In Patav. Lyceo Med. Profeſſori Celeberrimo.

JO. MARIA LANCISIUS S. P. D.

SI unquam aliàs gratæ ab amicis optatæque literæ redditæ ſunt, gratiſſimas profectò abs Te ſuperioribus diebus accepi; quippe quæ luculentiſſimas animadverſiones ad nuper inventas Euſtachii Tabulas ſecum attulerunt. Ac licèt jampridem ſedulam, pro mea virili parte, operam impenderim legendis hujus Scriptoris tùm Anatomicis Opuſculis & Annotationibus ad Erotianum, tùm Libello de Multitudine, immò etiam in ejusdem Euſtachii Opuſcula Annotationibus à Matthæo Pino collectis, in quibus ſanè omnibus non pauca ſparſim deprehendi harum Tabularum documenta; eſt tamen quod ingenuè fatear, Epiſtolam hanc tuam obſcuris quibusdam locis facem mihi prætuliſſe; præſertim verò, cum egregiè probare adniteris, Euſtachium non modò ſæpè, quod notiſſimum eſt, Veſalium caſtigaſſe, ſed tale tantumque ſtudium cùm in veris perquirendis partium *infinitorum penè animalium* ſtructura & officiis, tùm in Tabularum delineatione adhibuiſſe, ut omnium ſui tempotis Anatomicorum conatus ita facilè ſuperaverit, ut nemo aut eidem inventorum ſuorum palmam præripere, aut de gloria delineationis poſſit cum illo contendere; præſertim cum idem Scriptor decennio ante quàm ſua Opuſcula edidiſſet, tentata jam haberet experimenta, paratasque animadverſiones & Tabulas Anatomici ſui Operis; ac perſpicuum propterea evadat coævorum Anatomicorum labores prævertiſſe: cujus rei publicum graviſſimumque teſtimonium nobis impertitur Amatus Luſitanus, qui ſuarum Curationum Centuria V.[a], quam collegit anno 1555. de ipſo Euſtachio contra Veſalium ſcriptum reliquit: *Nobiscum hac in re eſt Bartholomæus Euſtachius Ducis Urbinatis Medicus, qui ita rem haberi*

[a] Curat. 60. pag. 528.

haberi per literas è Roma mihi ſignificavit : ut propediem docto & eleganti libro ſuo de Anatomia in lucem futuro, omnibus palàm faciet. Sed quid alio opus eſt teſtimonio, ubi idemmet Euſtachius (ut Tu pariter ſedulò animadvertiſti) in Opuſculo de Renibus pag. mihi 68. nuper inventas Tabulas jam *Anno ſalutis milleſimo quingenteſimo quinquageſimo ſecundo æri inciſas* ſe habuiſſe fatetur.

Itaque notas meas eo nunc alacriùs in publicum emittam, quòd magis illas auctoritate tua videam confirmatas. Nec dubito, quin Tibi immortales gratiæ ab univerſa literaria republica habendæ ſint, qui tuis etiam doctiſſimis annotationibus Euſtachii Tabulas immortalitate donaveris; nec debitas SANCTISSIMO PATRI, omnis literaturæ Summo Auſpici, & Mœcenati, laudes reticueris; quas cum BEATISSIMI PRINCIPIS oculis ſubjeciſſem, benignè pollicitus eſt, Auctoritatis ſuæ vires omnes & operam ſe in Euſtachii Scriptis inquirendis diligenter collocaturum.

Cæterùm plurimas Tibi gratias ago, quòd ad officia erga me paratiſſimus tàm citò, tàm multa, tàm egregia & ſolida reſcripſeris. Certè noſtra ſemper, quàm aliorum de tuis commentariis major erit admiratio. Nam cæteri quàm benè & quàm emendatè ſcribas apertè cognoſcunt; nos etiam quàm facile & quàm celeriter abſtruſiſſima quæque ſoleas explanare. Vale.

Datum Romæ Prid. kalen. Novembris M DCC XIII.

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendiſſimo Patri Sacri Palatii Apoſtolici Magiſtro.

N. Archiep. Capuæ Vicesg.

TESTIMONIUM

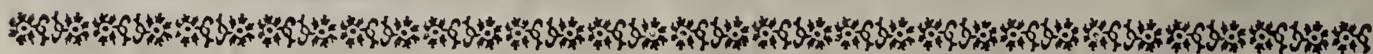
ILLUSTRISS. AC REVERENDISS. PRÆSULIS

CAROLI MAJELLI

Bibliothecæ Vaticanæ Cuſtodis Primarii.

D*Emandante Reverendiſs. P. Fr. Gregorio Selleri, Sacri Palatii Apoſtolici Magiſtro, diligenter & accuratè perlegi librum inſcriptum:* Tabulæ Anatomicæ Cl. Viri Bartholomæi Euſtachii &c. *cumque in eo nihil quidquam Catholicæ Religioni aut Chriſtianæ pietati adverſum; imo ad uberrimam rei Anatomicæ utilitatem, ad immortalem* SS. Patris CLEMENTIS XI. Pont. Max. *gloriam, atque ad perennem tum Celeberrimi Euſtachii, tum Clariſſimi Lanciſii laudem opus redundaturum deprehenderim, publica eruditorum luce digniſſimum cenſeo. Cognoſcent etiam univerſi par æquumque fuiſſe, ut ad Tabulas tamdiu expetitas, quæ peſſimo publico interciderant, è tenebris vindicandas, auctoritatem ſuam Pontifex ſapientiſſimus intenderet, iisque illuſtrandis, inter multiplices negotiorum ac ſtudiorum curas, eruditionem ſuam doctiſſimus Lanciſius accommodaret. Romæ Nonis Martii MDCCXIV.*

Carolus Majellus.

IMPRIMATUR

Fr. Gregorius Selleri, Ordinis Prædicatorum Sacri Palatii Apoſtolici Magiſter.

FRAN-

FRANCISCI SOLDATI CANDIDO LECTORI

MONITA.

INter eximia beneficia, quibus humanissimè, nullò intermisso tempore me cumulavit Vir Illustrissimus Jo. Maria Lancisius, Philosophiæ, Medicinæ, omnisque propemodum Literaturæ laude celeberrimus, non postremo loco ponendum duco, quòd, cum multos ante annos ad medicam disciplinam perdiscendam hortatus esset, nullius plane rei ipsô in tyrocinio, quàm studiorum Mechanicæ atque Anatomiæ altiorem speciem animo meo impresserit. Eandem ob causam cum Idem Eustachianas Tabulas post summum & incredibile studium in colligendis apponendisque notis recenti prælo designaret; operis perspicuitati meæque consulens eruditioni voluit, ut meas qualescunque vigilias impenderem, tum ut singulas Tabularum particulas, quæ animadversione magis dignæ habitæ sunt, per appositos numeros Tibi fideliter ostenderem, tum ut integrum opus ab erratis, quantum à Typographo licet exigere, vindicarem.

Hæc agens, nonnulla deprehendi, quæ, cum ad eundem Ducem, Præceptoremque meum detulissem, ipse ad rectum Tabularum usum Tibi necessariò significanda judicavit. Ea sunt:

Primò præfatas Tabulas juxta consuetum Anatomicorum ordinem non fuisse dispositas. Nàm priores, (quæ nunc etiam à renibus incipiunt;) ab universo potius corpore, nempè à Tabulis IX. X. &c. novissimè repertis, ducendæ fuissent. Quod etiamsi probè noverimus, earumdem tamen situm permutandum minime putavimus, non solùm quòd numeri altiùs in Tabulis jàm incisi essent; sed vel maxime, quòd integrum hoc opus, ne ullam notarum confusionem haberet, primis octo Tabulis, quæ in Eustachii opusculis continentur, illiusque notis explanantur, instrui debere videbatur.

Hanc vero perturbatam methodum non ab Eustachio, sed potius à Petro Matthæo Pino, ejus discipulo, quâdam cogente necessitate susceptam, quantum licet conjicere, credendum est: *Scripserat enim Bartholomæus* (inquit [a] Pinus) *non modò de Renibus, verùm etiam de cæteris humani corporis partibus, sed ut antè alias Anatomicas tractationes, ab eo conscriptas, hæc, quæ de Renibus inscribitur, ederetur, fecit quorumdam importunitas, qui hoc anno in publico Theatro nonnulla de Renum sinubus à nobis animadversa in controversiam revocare frustrà conati sunt:* Cum igitur Pinus tractationi de Renibus Tabulas etiam ad illas pertinentes addere constituisset, necesse fuit easdem primis octo numeris signatas edere: & quoniam post Eustachii mortem idem Pinus omnes simul Præceptoris sui Anatomicas Tabulas in lucem emittere cupiebat, ut ipse fassus est [b], idcirco reliquas perpetuo numerorum ordine disponere coactus fuit, ac propterea Tabu-

[a] *In Annotationibus ad lib. de Renib.*

[b] *In epistolâ Lectori adnexa Opusc. edit. Venet.* 1597.

Tabulas, quæ ex. gr. I. II. &c. Tibi exhibendæ fuiſſent, pro IX. X. &c. numerare.

Secundò Auctorem noſtrum, ut indicatæ partes ritè ac facilè in Tabulis invenirentur, duos modos in ſuis opuſculis propoſuiſſe, quorum primum ità explicavit, videlicet:

Regulam ex charta aut ære facito latitudine digitali, quæ longitudine harum Tabularum latitudinem exæquet. Eam dividito in gradus ipſarum Tabularum gradibus ac numeris reſpondentes; ſed regulam accommodabis ad lineas altitudinis Tabulæ ex eo numero, quem ipſarum index oſtendit; quò autem lineæ concurrerint, angulumque effecerint, ibi quæſitam partem invenies. Illud verò attendito in indice, locos harum partium, quæ depictæ ſunt, commonſtrante, priore numero altitudinem, poſteriore latitudinem ſignificari.

Cum verò uſu deprehenderimus fore, ut ſi præfata regula non prorsùs illi ſimilis conſtrueretur, quæ ad indicandas partes à nobis adhibita ſuit, jàm angulus ex concurſu linearum oriundus plus juſto anterior aut poſterior efficeretur, qui proindè aliam ab indicata particulam Tabulæ demonſtraret; propterea duas regulas, quibus nos uſi fuimus, æri incidendas curavimus, quarum quæ brevior eſt, octo prioribus Tabulis aptabitur, quæ verò longior, in reliquis adhibenda erit.

Tertiò ſtudendum eſſe, ut librorum compactor inter pulſandas tundendasque libri paginas, easdem quoque regulas intus reponat. Cum enim Tabulæ per ictus malei paullò porrectiores in latitudine ſint evaſuræ; certè, niſi etiam regulæ id paterentur, jàm quæſitæ partes ægrè inveniri poſſent.

Quartò ut ab eodem Bibliopego prædictæ regulæ craſſiori chartæ membranaceæ ſuperinducantur, atque à libri vertice filo pendulæ collocentur.

Quintò cum Inciſoris incuriâ contigerit, ut non ſingulæ Tabulæ eadem conſtent latitudine, neceſſe eſt, ut, dum eadem regula uteris, illius principium in primo Tabularum latere, ac ſupra illam altitudinis lineam, quæ Figuram immediatè reſpicit, ad amuſſim ſemper apponas, ipſiusque finem extra alterum Tabularum latus excidere facias.

Neque verò hìc reticendum nobis videtur, ſecundum modum ab Euſtachio his verbis expoſitum fuiſſe: *Poteſt etiam*, inquit, *aut ex ferro*, *aut ex ligno fieri circulus planus*, *cujus ambitus ſit paulò major*, *quàm longitudo Tabularum*, *eique alterum filum rectum*, *& alterum transverſum ad angulos rectos protractum obducere ac infigere oportet. Si enim ejusmodi regulæ fila numeris altitudinis ac latitudinis in Tabula deſcriptis*, *accommodabis*; *punctum*, *quo fila ſeſe interſecant*, *partem*, *quam inquiris*, *oſtendet*.

Hic autem, quoniam non omnibus Tabulis congruere poteſt, cum graduum, ſeu numerorum veſtigia in baſi quoque impreſſa expoſtulet, eademque in plerisque prorſus deſiderentur, idcircò nihil eſt, quod de hac re Te monitum faciamus.

Arta-

Attamen si expeditiorem exoptes modum pro eodem usu Tabularum, sequentem addimus: Quadrilongum planum ex charta crassiori, vel aliqua Tabella construito, quod undique quamlibet Tabulam aliquantulùm superet; deindè illud per lineam diagonalem dividito; quâ divisione duo triangula rectangula habebis, quorum alterum hoc pacto usurpabis: Latera angulum rectum comprehendentia ad lineas cùm altitudinis, tùm latitudinis Tabulæ ex iis gradibus, qui indicati sunt, ità dispones, ut angulus rectus intrà Tabulam incidat; quò verò idem inciderit, ibi quæsitam partem invenies.

Hæc si teneas, non solùm laborem nostrum æqui bonique consules, verùm etiam Eustachium, Lancisiumque meritis dignisque laudibus efferes; illum quidem, quòd doctissimos labores ad rem Anatomicam illustrandam contulerit; hunc verò, quòd eosdem è tenebris erutos in publicam lucem & utilitatem prodiderit, suâque satis jàm accuratâ absolutaque ad singulas Tabulas paraphrasi ità explanaverit & auxerit, ut quisque rudimentis tantum Anatomicis instructus, per se cuncta intelligere facilè possit.

Postremò, cum invenerimus inter autographa Tabularum Eustachii carmen hendecasyllabum Petri Matthæi Pini in laudem Magistri sui, Te, Lector humanissime, ejus usu, ac voluptate fraudare noluimus. Vale.

D. LAURENTIUS HEISTERUS

In Oratione de Incrementis Anatomiæ.

I*Nter ſcripta, quæ anno MDCCXIV. prodierunt, maximè eminent doctiſſimi quondam Anatomici* BARTHOLOMÆI EUSTACHII TABULÆ ANATOMICÆ, *tantopere hactenus à genuinis rerum anatomicarum æſtumatoribus deſideratæ; quas è tenebris vindicavit Vir Ampliſſimus* JO. MAR. LANCISIUS, *easque præfatione ac notis eruditiſſimis exornatas, in manus hominum dedit: in quibus, licet jam ſesquiſeculo abhinc exaratæ atque ſculptæ ſint, attamen multa continentur, quæ ab aliis interea pro rebus novis vendita ſunt; alia vero quæ hucusque in nullo libro Anatomico tam bene delineata ſunt: quemadmodum vel ſola vaſorum meſeraicorum elegantiſſima delineatio unumquemque rerum Anatomicarum peritum docere poteſt.*

Et non multò poſt:

MANGETUS *in fine Theatri Anatomici etiam figuras Anatomicas* BARTHOLOMÆI EUSTACHII, *antea jam laudatas, cum explicationibus & notis* LANCISII, *ſicut hic eas, paullo ante è tenebris vindicatas, Romæ ediderat, adjecit: figuris verò haud rarò, ut* MORGAGNUS *in doctiſſimis Adverſariis Anatomicis ſæpe monet, depravatis.*

AD EXCELLENTISSIMUM

BARTHOLOMÆUM EUSTACHIUM

Præceptorem Optimum

PETRUS SPINUS.

OLim Pergamides velut Magister
Falsa scripta refellit inscientis
Thessali, methodum docens medendi,
Sic meus quoque BARTHOLUS, procacem
Fastum, & dicta refellit impudentis
Vessali, methodum docens notandi
Quaque in particula, situm, figuram,
Structuram, numerum, ordinem, atque nexum.
Illi posteritas adhæret omnis,
Et mirata colit Virum, futura
Te nobis, Pater, invidebit ætas
Seque ortos citius volent Nepotes
Fortunata nimis, nimis beata
Per te secula nostra prædicabunt.

FRANCISCI SOLDATI

IN LAUDEM

ILLUSTRISS. AC REVERENDISS. PRÆSULIS

JO. MARIÆ LANCISII

Præceptoris ſui

EPIGRAMMA.

HUmano abſtruſam ſcrutatus corpore molem
Euſtachius magno proximus Hippocrati:

Abdita recludit, penetralia pandit, & altis
Preſſa olim tenebris, digerit in Tabulas.

Has tamen immiti merſere oblivia fato,
Ac tanta ſuperat nil niſi clade dolor.

Donec inoccidui pepulit lux SIDERIS umbras,
Artis Apollineæ commiſerata vicem.

Gratia ſed mutis conſtet cum parva figuris,
Eſt operi tandem reddita vis animæ.

Scilicet ut doceant, vivaque ut voce loquantur,
Lanciſius meritam contulit unus opem.

Euſtachii hinc Tabulis cum plurima debeat Orbis
Lanciſio Tabulas debet, & Euſtachium.

INDEX EORUM,
Quæ in singulis Tabulis continentur.

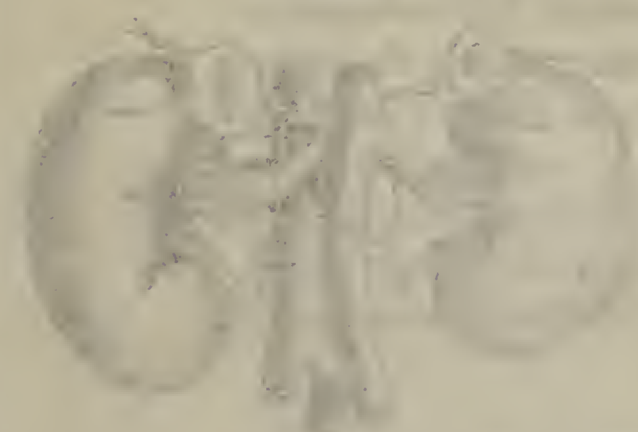
Ver-

Exhi-

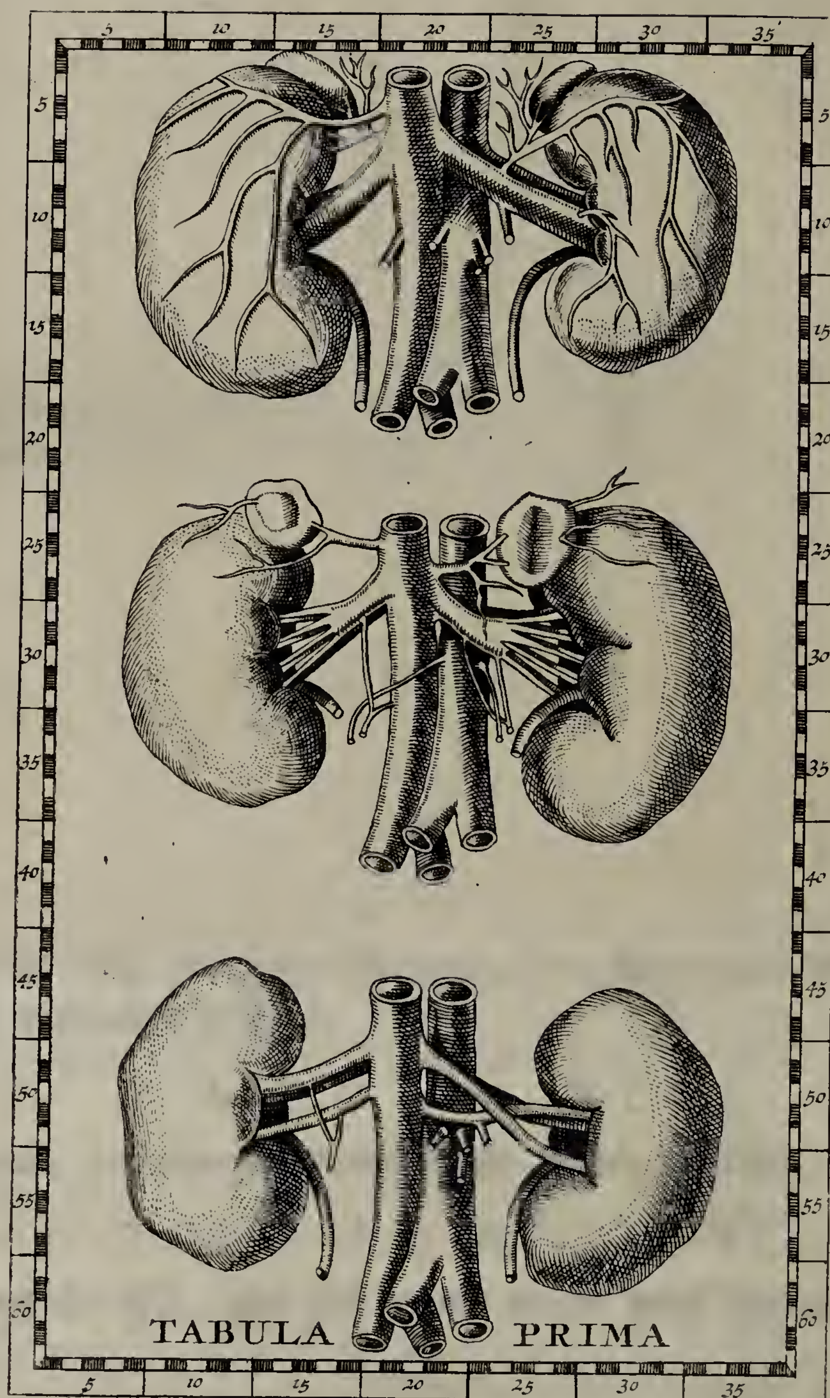
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55

5 10 15 20 25 30 35

TABULA PRIMA

TABULA PRIMA.

Exponit varias renum figuras, situs, & magnitudines cum ureteribus, atque incumbentibus glandulis, quas noster Auctor primus detexit, & Piccolhominus postea, Bauhinus, & Casserius renes succenturiatos; Bartholinus tandem capsulas atrabilares vocarunt.

FIGURA PRIMA.

N prima Figura reni dexter est major, quàm sinister; parte superiore uterque æqualem ferè altitudinem habet. Sinister enim nonnihil dextro est elatior, inferiore dexter sinistro est humilior; & hoc evenit propter magnitudinem: cujus causa sinister altior dextro dici potest.

Glandula reni dextro incumbens; forma, figura, & substantia ei respondens; major est quàm sinistra, 1. 12.

Glandula reni sinistro incumbens, similis dextræ; sed ea minor, 2. 22.—+

Venæ cavæ truncus, 2. 16. & 15. 16.

Arteriæ magnæ pars, 2. 19. & 15. 19.

Venula orta à dextra parte cavæ venæ supra emulgentem, & in pinguem dextri renis membranam distributa, 2.—+15. Venula, 4. 15. vel à cava, vel à suprema parte emulgentis dextræ ortum ducens; quæ partim 2. 14. in septum transversum; partim 2.—+13. in glandulam reni dextro incumbentem; partim 4. 13. in supernam regionem substantiæ renis distribuitur.

Vena emulgens dextra, humilior, brevior, & magis obliqua, quàm sinistra, 5. 15.

Vena seminaria dextra, 9. 15.

Arteria dextra emulgens, 7. 11.—+

Vas urinarium dextrum, 10. 13.

Vena emulgens sinistra, altius orta, longior, & minus obliqua, quàm dextra, 4. 18.

Oriri solent venæ emulgentes è regione duodecimæ thoracis, & primæ lumborum vertebræ.

Venula 5. 20.—+ à superiori latere sinistræ emulgentis venæ in medio ductu nata; quæ distribuitur partim 3. 21. in septum transversum; partim 3. 22. in glandulam reni sinistro incumbentem; partim 3.—+23. in superiorem regionem pinguis tunicæ renis.

Venula originem ducens à superiori latere emulgentis sinistræ juxta renem; disseminata in inferiorem partem pinguis tunicæ ejusdem, 7.—+25.

Vena seminaria sinistra; orta ab emulgente, 7. 20.—+

Arteria emulgens sinistra, 5.—+21.—+ Arteriæ seminariæ, 8. 18. & 8. 19.—+

Arteria inferior mesenterii, 10. 19.

Vas urinarium sinistrum, 10. 22.

FIGURA SECUNDA.

Secunda Figura renem ſiniſtrum habet majorem, & altiorem dextro; licet propter magnitudinem hic videatur eſſe humilior.

Glandulæ renibus incumbentes, inſtar placentularum depreſſæ, ac latæ; ut plurimum enim tales occurrunt: renibus formâ ſunt rarius ſimiles. Hæ quandoque non renibus, ſed transverſo ſepto adhærent, eique validè alligantur, 21. 11. & 22. 22.

Vena cava, 22. 16. & 34. 16.

Arteria magna, 22. 19. & 34. 19.

Venula parum ſupra principium emulgentis dextræ enata; inſeritur tùm in dextram glandulam renis; tùm in ſuperiorem regionem pinguis tunicæ ejusdem diſtribuitur, 22. 13.

Vena emulgens dextra altius oritur, ac ſiniſtra; ac ſimul cum arteria in quatuor ramos dividitur; & antè diviſionem producit venam ſeminariam, 25. 14.

Venæ ſeminariæ dextræ duo principia; alterum ab emulgente, alterum à vena cava, 27. 14. + & 30. 15. Vas urinarium dextrum, 30. 13.

Vena 23. + 18. juxta emulgentem ſiniſtram à cava orta, quæ alterum ramulum, 24. 19. + mittit in peritonæi membranas, alterum bipartitum, 23. 19. inſerit in glandulam reni incumbentem: undè alter ramulus, 20. 25. egreditur ad membranas peritonæi, alter ad ſupremam ſedem tunicæ pinguis, 22. 23. Vena emulgens ſiniſtra humilius oritur, quàm dextra; ac ſimul cum arteria in quinque ramos dividitur: & ante diviſionem duo principia venæ ſeminariæ producit, 27. 19. Vena ſeminaria ſiniſtra, 31. 21. duobus principiis ab emulgente orta: quod ſæpe accidit; quamvis vena emulgens in tot ramos, quot vides, ſemper non ſit diviſa.

Arteriæ ſeminariæ, 28. 17. & 28. 20.

Vas urinarium ſiniſtrum, 30. 22. +

FIGURA TERTIA.

In tertia Figura ren dexter eſt altior ſiniſtro.

Venæ cavæ truncus, 43. 16. & 55. 16.

Arteria magna, 43. 18. & 55. 18.

Duæ emulgentes venæ dextræ altius oriuntur, quàm duæ ſiniſtræ; oblique deorſum, uno digito æquè diſtantes, ad renem tendunt; quarum inferior eſt minor ſuperiori: ambæ ſeminariam venam producunt, 47. + 12. & 49. 13. +

Arteria emulgens dextra, cum ſuperiori, & craſſiori vena procedens, 47. 13.

Vena ſeminaria dextra, ex duobus principiis conſtituta, 50. 13. +

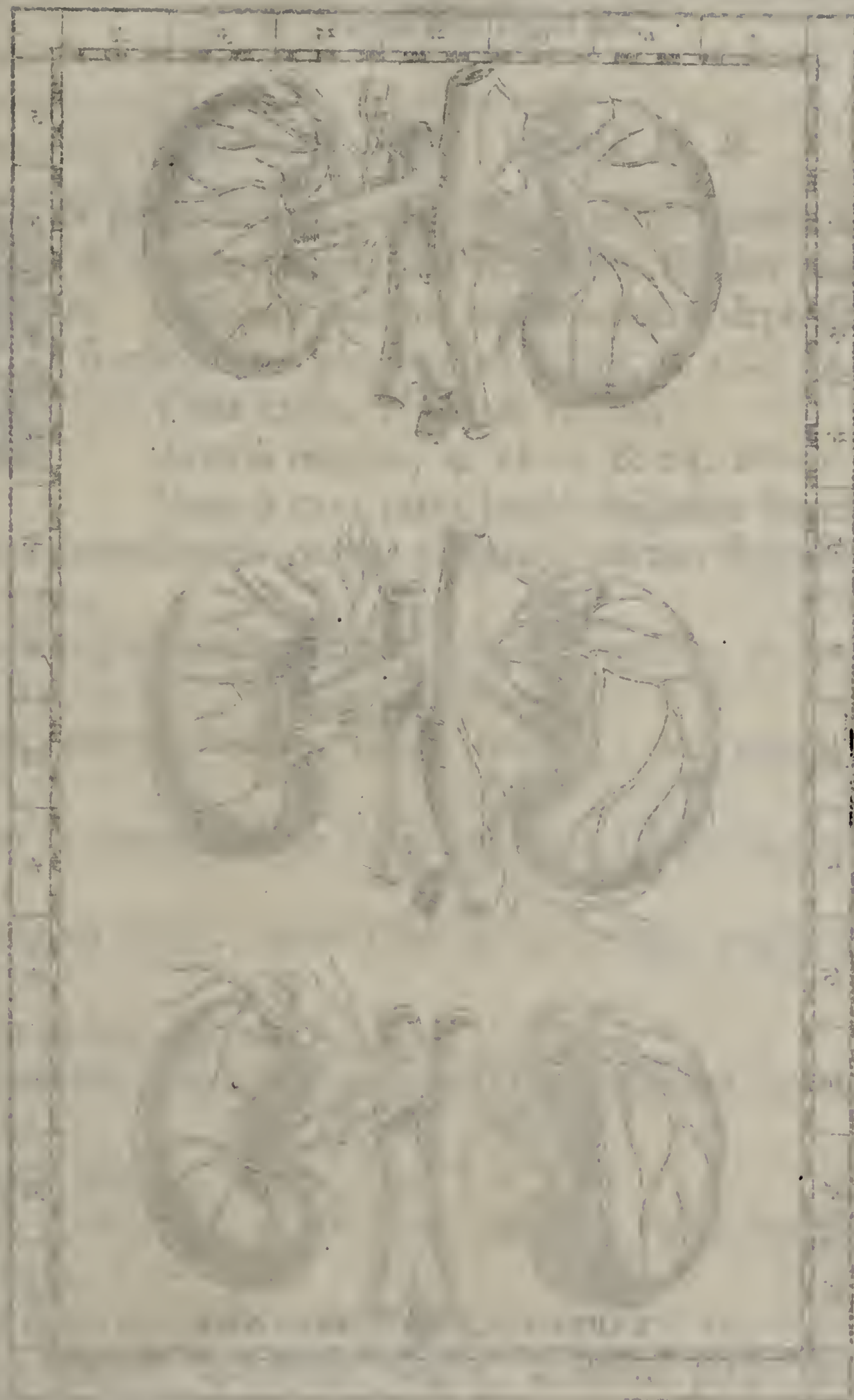
Vas urinarium dextrum, 51. 12. +

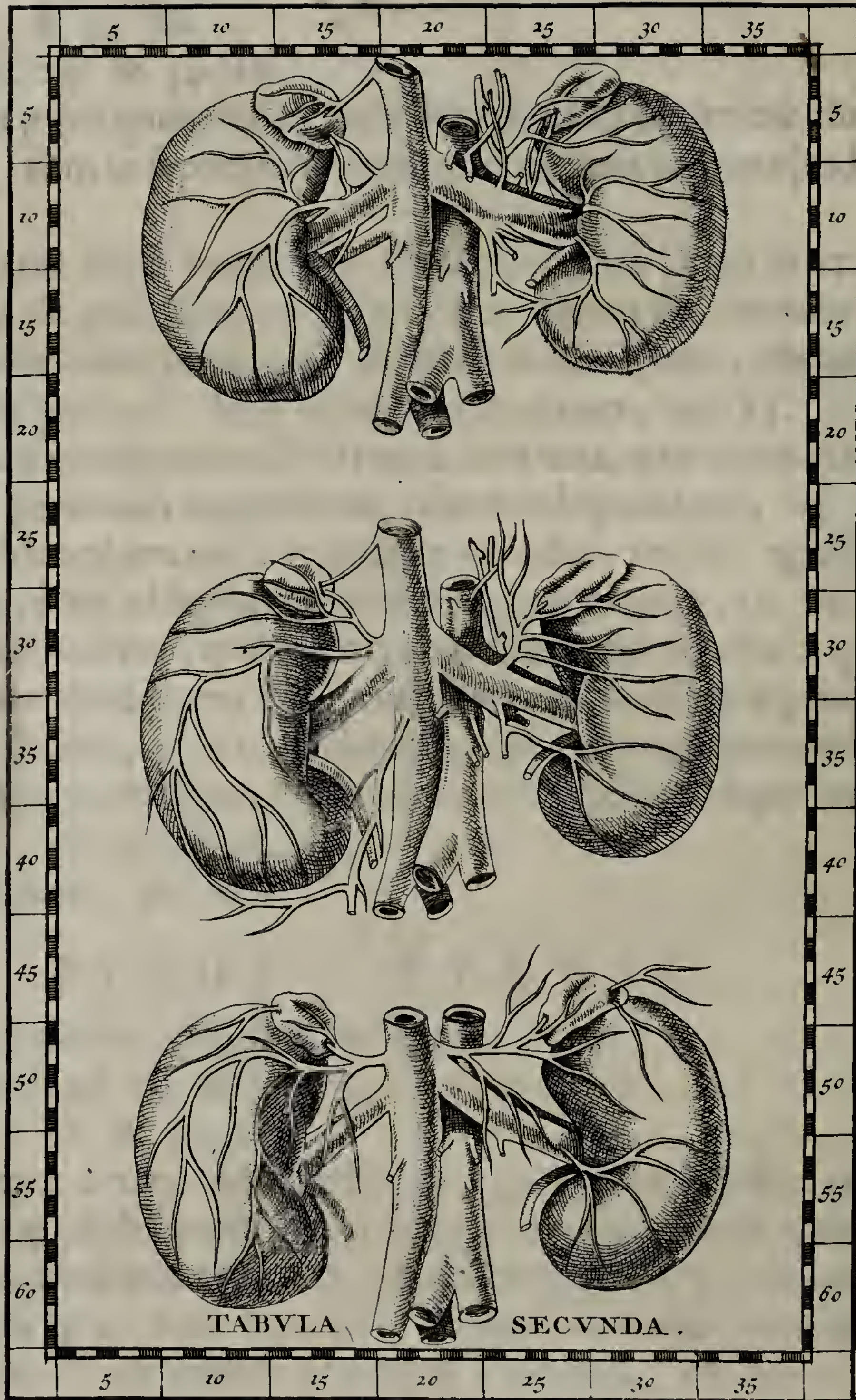
Duæ venæ emulgentes ſiniſtri lateris, magnitudine æquales, figura flexæ; humilius oriuntur, quàm dextræ: quarum ſuperior ſatis obliqua deorſum procedit; inferior verò parum, & penè transverſa ducitur, ambæque inſtar X. ſe interſecant: eminentior enim inferius; humilior verò ſuperius in renem inſeritur, 46. 18. & 49. 20.

Arteria emulgens ſiniſtra; ad medium uſque ductum cum ſuperiori, & inde cum inferiori vena procedens, 47. + 21. Vena ſeminaria ab inferiori emulgente orta, 49. 20. Arteriæ ſeminariæ, 50. 18. & 50. 19. +

Inferior arteria in meſenterium diſtributa, 51. + 19.

Vas urinarium ſiniſtrum, 51. 23.

TABVLA SECVNDA.

TABULA II.

Novas exhibet eorundem renum, incumbentium glandularum, & vasorum figuras.

FIGURA PRIMA.

N prima Figura renes, magnitudine parum, aut nihil differunt; & dexter nonnihil est humilior; sinister parum elatior.

Glandulæ renibus incumbentes; depressæ, & oblongæ, ac si essent duæ placentulæ, 3. 12. & 2.—+ 24.

Vena cava, 2. 16. & 16. 16.

Arteria magna, 4. 18.—+ & 14. 18.—+

Vena à cava juxta hepar originem ducens; partim dextræ glandulæ reni incumbentis corpus perforat; partim superficiem ejusdem perreptat, 2. 13.—+

Venula in eandem glandulam inserta; originem trahens ab emulgente vena juxta cavam, 5. 14.—+

Vena emulgens dextra; ferè è regione sinistræ, aut nonnihil inferiùs enata, 7. 14.

Vena distributa in pinguem renis tunicam; orta à superna parte emulgentis dextræ, 7. 11.

Vena alia emulgens dextra, parum sub priori enata; multò tamen eâdem minor, 9. 14.

Vena seminaria dextra, 9. 16.

Arteriola in dextram glandulam renis infixa; principium sumens ab arteria emulgente, 6. 13.—+

Arteria emulgens dextra, 6.—+ 13.—+

Arteria orta ab emulgente, & in renem dextrum juxta secundam venam emulgentem inserta, 8.—+ 13.—+

Vas urinarium dextrum juxta renem satis latum, 11. 13.—+

Vena emulgens sinistra; admodum magna, nonnihil altior in ortu, quam dextra; parumper oblique procedens, 7. 20.

Vena 6. 21. orta à superiori latere emulgentis sinistræ: quæ dividitur in duos ramos: quorum alter 3.—+ 21. bifidus, in medioque suarum propaginum arteriam continens, in septum transversum, non longe à sinistro latere foraminis, per quod gula pertransit, distribuitur; & antequam ad membranosam ejus partem perveniat, cum propriis septi transversi venis coit. Alter ejusdem venæ ramus, 4. 22. partim in glandulæ reni incumbentis substantiam, partim in ejus superficiem, ac in superiorem pinguis membranæ partem dispensatur.

Vena in mediam sedem pinguis tunicæ renis sinistri, ab emulgente juxta renem orta, 7. + 24.+

Vena ab emulgente ſiniſtra, fere eodem loco cum ſuperiori originem ducens, in inferiorem partem pinguis tunicæ renis diſſeminatur; à qua ramulus procedit, qui cum vena ſeminaria ſiniſtra conjungitur, 9.+ 25.

Qua parte ab emulgente vena oriri ſolet ſeminaria ſiniſtra, quatuor rami ab una radice ſimul oriuntur, quorum primus 8.+ 22.+ ſimul cum ipſa emulgente tendit in renem. Secundus 8.+ 21. & 4.+ 20.+ ad poſteriora juxta vertebras ſurſum reflectitur: & cum ramo ſiniſtro 2. 19.+ venæ ſine pari connaſcitur: cujus ſecundi rami portio 5.+ 21.+ ad latus ſiniſtrum tendit. Tertius 9.21. ad ſiniſtrum latus illorum deductus in proximas partes diſſeminatur. Quartus ramus 10. 20.+ venam ſeminariam ſiniſtram producit; cum quo portio venæ per pinguem renis tunicam diſſeminatæ conjungitur.

Arteria ſiniſtra in ſeptum transverſum diſtributa, 4. 20.

Arteriæ meſenterii, 5. 18.+ & 5. 19.

Arteria emulgens ſiniſtra, 5.+ 20.

Arteriolæ ad glandulam ſiniſtram reni incumbentem tendentes; quæ communi principio ab arteria emulgente oriuntur, 6. 22.+

Arteriæ ſeminariæ, 10. 18.+ & 10. 19.+

Arteria inferior meſenterii, 11. 19.

Vas urinarium ſiniſtrum, 9.+ 23.

FIGURA SECUNDA.

In ſecunda Figura ren dexter ſiniſtro major eſt: eodemque parumper etiam humilior.

Glandula dextro reni incumbens, inſtar placentulæ depreſſa, 24. 11.

Glandula inſtar placentulæ ſatis oblongæ, ſiniſtro reni incumbens, 25. 24.

Vena cava, 23. 16. & 38. 16.

Arteria magna, 25. 19. & 37. 19.

Vena à cava parum ſub hepate orta; dextri renis glandulam perforat, 23. 14.+

Vena ab emulgente juxta cavam originem ducens; altero ramo dextram renis glandulam penetrat: altero ejus ſuperficiem perreptat; altero in ſupremam partem tunicæ pinguis diſtribuitur, 26.+ 14.

Vena ferè in totam dextri renis tunicam pinguem diſpenſata, nam ſupremam ejus partem non perreptat: oritur ab emulgente juxta prædictam, & cum præcipuo ejus ramo, propago venæ ſeminariæ dextræ conjungitur, 27.+ 14.

Vena emulgens dextra, 28. 15.

Vena ſeminaria dextra, 35. 15.

Ramus venæ ſeminariæ dextræ; qui conjungitur cum ramo præcipuo venæ, quæ in pinguem dextri renis tunicam diſpergitur, 39. 12.

Arteria emulgens dextra, 30. 12.

Vas urinarium dextrum, 33. 13.

Vena emulgens ſiniſtra maxima, 28. 19.

Vena à ſuperiori parte ſiniſtræ emulgentis in medio ductu enata; quæ hoc pacto diſtribuitur, 28. 22.

Venula

Venula in ſeptum transverſum; non longè ab ejus arteria ſiniſtra, quæ ſatis inſignis etiam in ſimia obſervata eſt, 26. 21.

Vena glandulam renis ſiniſtra penetrans; & ejus ſuperficiem, ac pinguis ſupremam partem tunicæ renis perreptans, 26.—+ 22.

Venulæ in pinguem renis ſiniſtri tunicam, ſupra ejus medium diſtributæ, 27. 23. & 28. 23.

Ramus venæ emulgentis ſiniſtræ, ſurſum juxta vertebras reflexus; qui cum altero extremo venæ ſine pari coit, 30.—+ 22. & 26.—+ 20.—+

Portiones prædicti rami, in proximas partes diſtributæ, 31. 22. & 27. 21.

Vena ſeminaria ſiniſtra, 31. 21.

Ramus venæ ſeminariæ ſiniſtræ, in inferiorem partem pinguis tunicæ renis ſiniſtri diſtributus, 31.—+ 22.

Arteria ſiniſtra ſepti transverſi, 25. 19.—+

Arteriæ ſeminariæ, 30.—+ 18.—+ & 31. 20.

Inferior arteria meſenterii, 33. 20.

Vas urinarium ſiniſtrum, 33. 22.—+

FIGURA TERTIA.

In tertia Figura ren dexter ſiniſtro aliquantulum eſt humilior.

Vena cava, 46. 16.—+ & 57. 16.—+

Arteria magna, 46. 19. & 57. 19.

Glandula reni dextro incumbens, inſtar placentulæ oblongæ, 44.—+ 11.

Glandula, inſtar placentulæ oblongæ, reni ſiniſtro incumbens, 43.—+ 24.—+

Vena à cava parum ſupra emulgentem dextram ortum ducens; in tres ramos diviſa, 46.—+ 15.

Primus ramus, altera ſui parte, in ſuperficiem glandulæ dextræ reni incumbentis diſtribuitur: altera verò eandem glandulam perforat; ac deinde ſuperiorem partem pinguis tunicæ renis perreptat, 46. 13.

Secundus ramus in totam fere pinguem tunicam dextri renis diſpergitur, 47. 13.

Tertius ramus in membranam peritonæi, juxta vaſa emulgentia dextri lateris diſpenſatur, 48. 13.

Vena emulgens dextra, 49. 14.—+

Vena ſeminaria dextra, 52. 16.

Arteria emulgens dextra humilior ſiniſtra, 50. 12.

Vas urinarium dextrum, 53. 12.—+

Vena emulgens ſiniſtra major, quàm dextra, & ea in origine altior, 48. 19.

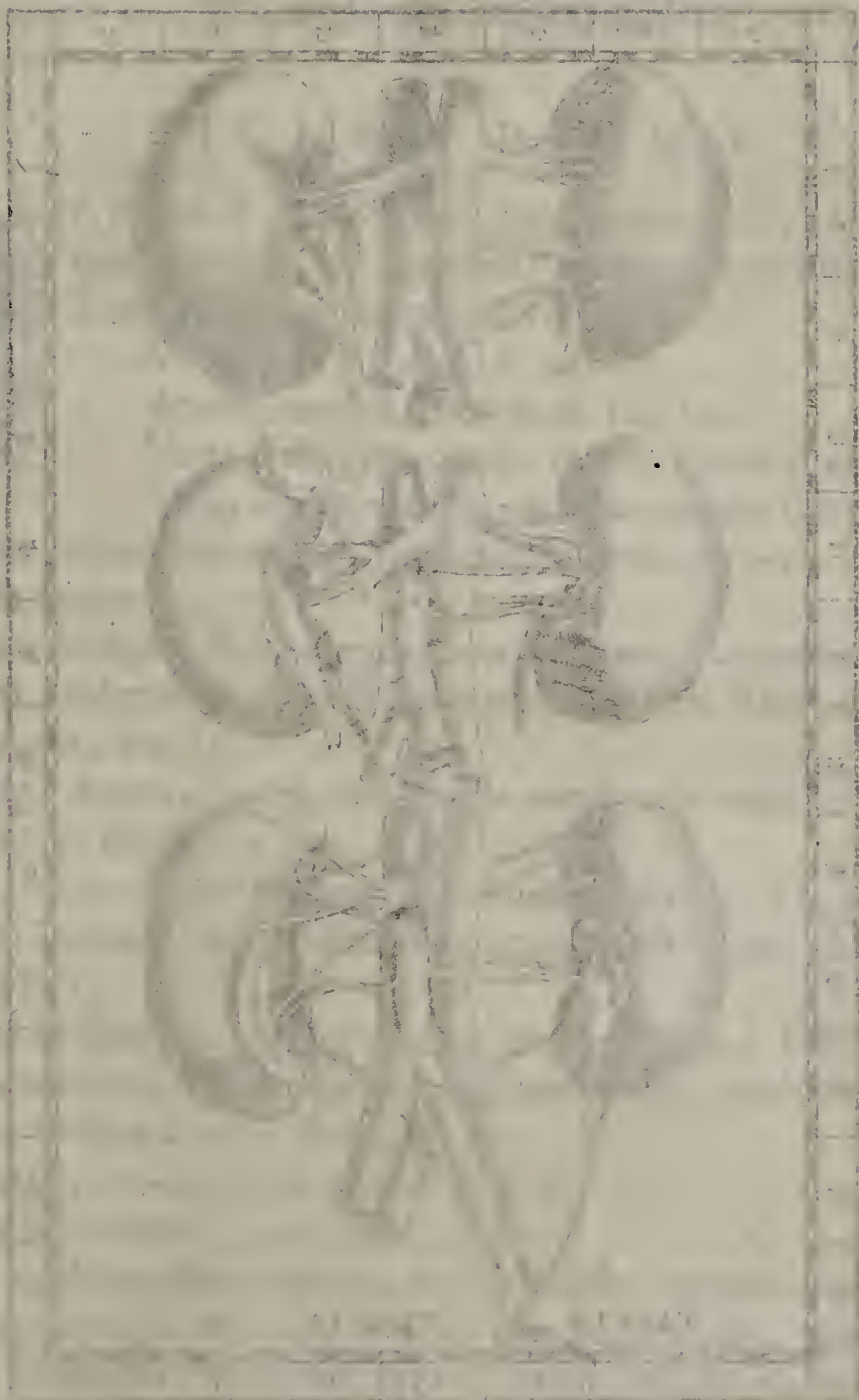
Vena ab emulgente ſiniſtra, juxta ejus principium enata in duos præcipuos ramos diſtributa, 46. 18.—+

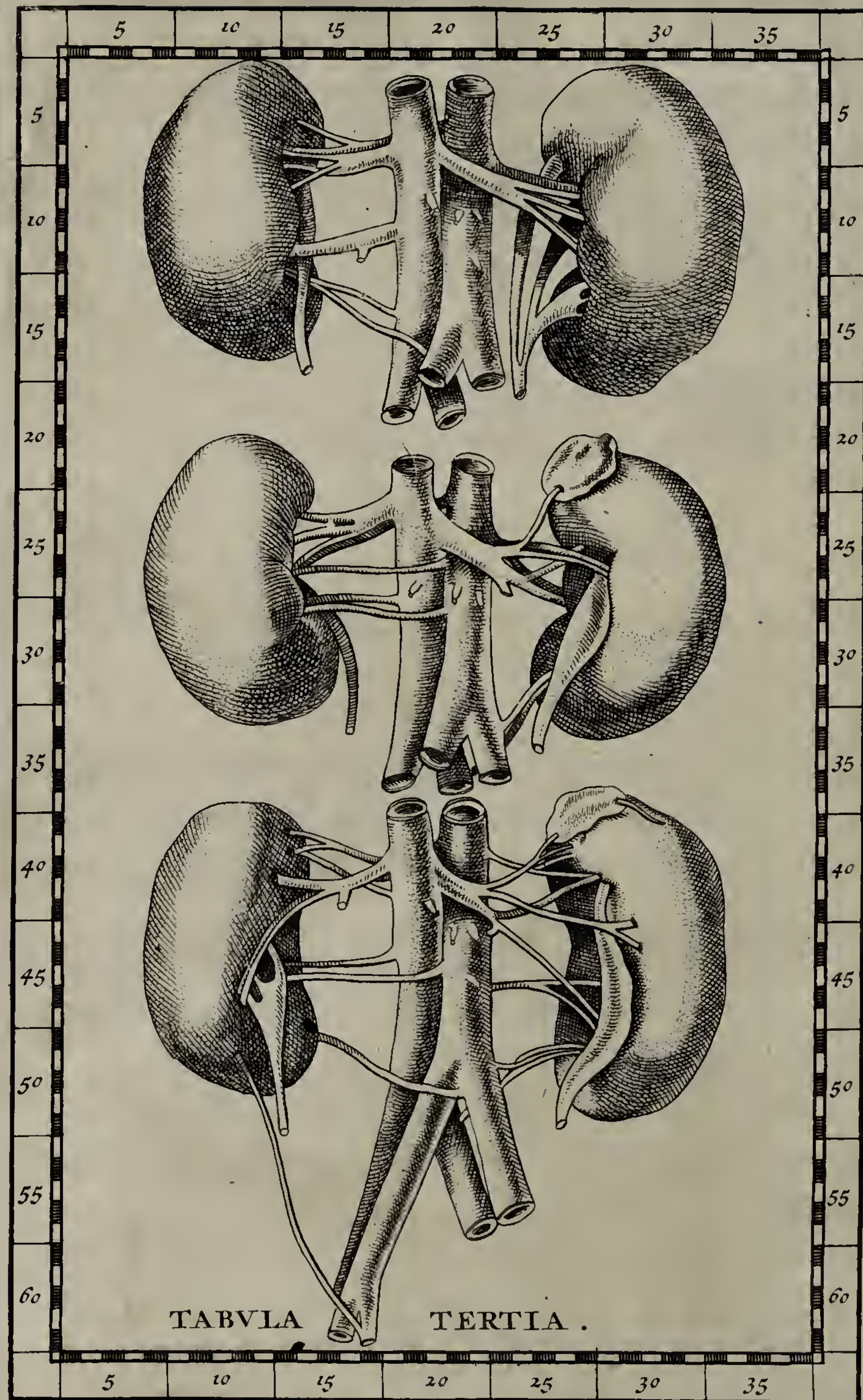
Primus ramus 46. 20., altera ſui portione 45. 31. & 43. 26.—+ in peritonæum; altera 45.—+ 22. in glandulæ ſiniſtræ corpus, ac ſuperficiem; altera 46.—+ 23. & 45. 27. in ſuperiorem partem pinguis tunicæ renis ſiniſtri digeritur.

Secundus ramus in membranam peritonæi, circa vaſa emulgentia diſſeminatur, 46.—+ 19.—+

Vena

Vena seminaria sinistra, 51. 21.
Vena in renis tunicæ pinguis inferiorem partem, 51. 24.
Arteria emulgens sinistra, 49.+ 23.+
Arteriæ seminariæ, 51. 18. & 51. 19.+
Inferior arteria mesenterii, 53. 19.+
Vas urinarium sinistrum, 54. 22.

TABVLA TERTIA.

TABULA III.

Alias proponit renum figuras cum multiplicibus emulgentium, & ureterum insertionibus.

FIGURA PRIMA.

N prima Figura dexter ren minor est, & elatior; sinister multò major, & humilior; præsertim in infima sede: nam in suprema ambo parum differunt.

Vena cava, 2. 16. & 14. 16.

Arteria magna, 2. 19. & 14. 19.

Vena emulgens dextra in tres ramos divisa, 5. 14.

Vena emulgens alia, duobus digitis sub prædicta originem sumens; quæ venam seminariam dextram producit, 8.—+ 13.

Vena seminaria dextra, 9. 14.

Vena alia, duobus digitis supra magnam cavæ venæ in lumbo divisionem, principium ducens, inseritur in humiliorem partem renis simul cum arteria, quæ ipsam comitatur, 12. 15.

Arteria emulgens dextra, simul cum prima emulgente vena procedens; in duos inæquales ramos divisa, 4. 14.

Arteria alia à trunco dextro magnæ divisionis in lumbo, 13. 15.

Dextrum vas urinarium, quod infimam partem renis usque ad ejus summitatem perreptat, 7. 11.

Vena emulgens sinistra, è regione dextræ ortum ducens; simul cum arteria in tres ramos dividitur; nullamque seminariam venam producit, 6. 20.

Vena seminaria sinistra à cava enata, 7. 17.

Arteriæ seminariæ, 7.—+ 18.—+ & 7.—+ 19.—+

Inferior arteria mesenterii, 9.—+ 19.

Interdum rene existente satis magno, ut hic sinister apparet; tres in eo sunt cavitates, in quas urina colatur; una in ejus summitate, non admodum magna; altera in medio, prædictâ triplo major: tertia in infima ipsius sede: & à qualibet earum unus oritur meatus urinarius.

Primus meatus urinarius à prima cavitate ortus; qui deorsum tendens usque ad magnam arteriæ divisionem in lumbo, conjungitur cum aliis duobus meatibus, 5.—+ 22.—+ & 10. 21.

Secundus ramus urinarius ortus à media cavitate; qui deorsum obliquè fertur, ferè usque ad humiliorem sedem renis, 10. 23.

Tertius meatus amplus est; & ab ultima cavitate tribus principiis ortum ducit: hic parumper deorsum productus, angustior redditur; & primum cum secundo meatu coit, ac unus cum eo efficitur: deindè cum primo unitus, cum eo unum vas urinarium efformat, 11.—+ 23.

FI-

FIGURA SECUNDA.

In ſecunda Figura ren dexter elatior eſt ſiniſtro.
Vena cava, 20. 16. & 30. 17.
Arteria magna, 20. 19. & 31. 19.
Vena emulgens dextra, multò altius orta, quàm ſiniſtra; ſimul cum arteria in tres ramos æquales diviſa: qui æque diſtantes inſeruntur ſupra renis medium, 21.+ 14.
Vena ſeminaria dextra, 25. 16.
Vena alia emulgens, procedens à cava ſub ortu venæ ſeminariæ dextræ, quæ tranſverſa ducitur; & in renem inſeritur ſub ejus medium, 25.+ 15.
Duæ aliæ arteriæ, ultra conſuetam, cum prima vena emulgente procedentem; ad renem dextrum tendunt, 24. 15. & 26. 15.
Prima harum duarum arteria oritur ſupra arterias ſeminarias; & transverſa ſupra cavam venam procedens, inſeritur propè humiliorem ramum primæ venæ emulgentis, 24. 17.
Secunda arteria oritur ſub arteriis ſeminariis; & unà cum ſecunda vena ad renes progreditur; ac in eos inſeritur, 26. 17.
Vas urinarium dextrum, 27. 13.
Vena emulgens ſiniſtra; major, & humilius orta, quàm dextra; ubi arteriam magnam præteriit, in duos ramos partitur, & ſinguli rurſus in alios dividuntur: altera portio primi rami inſeritur in glandulam reni ſiniſtro incumbentem, & ipſam perforat; altera in anteriorem renis partem ſupra ejus medium diſpergitur. Secundus ramus primum gignit venam ſeminariam: deinde bipartitus, altera parte ſurſum fertur; & inſeritur in renem ſupra infimam partem primi rami: altera inſeritur in eundem renem ſub ejus medium, 23. 19.
Vena ſeminaria ſiniſtra, 25. 20.+
Alia vena ſiniſtra ad renem ſurſum oblique tendens; oritur à ſiniſtro trunco magnæ diviſionis venæ cavæ in lumbo; & inſeritur in infimam ſedem renis, 33. 19. & 31. 21.
Arteria ſiniſtra emulgens; quæ in duas partes dividitur, quarum una fertur, & inſeritur ſimul cum infima portione primi rami venæ emulgentis altera cum ſecunda parte ſecundi ejusdem venæ rami, 22. 20.
Alia arteria ſimul cum ſecunda vena ſiniſtra deducta; ortum ducens à ſiniſtro trunco magnæ diviſionis in lumbo, 30. 21.
Arteriæ ſeminariæ, 25. 18. & 25. 19.+
Vas urinarium ſiniſtrum inſtar oblongæ veſicæ ſatis dilatatum, in anteriori ſede renis oblique poſitum; in quod plures ex rene feruntur meatus, multis interdum arenulis pleni, 27. 24.

FIGURA TERTIA.

In tertia Figura ren dexter ſiniſtro eſt minor; qui propter magnitudinem ſupra elatior, infra humilior dextro apparet.
Vena cava, 36. 16. & 50. 14. & 50. 18.

Arteria

Arteria magna, 36. 18.+ & 51.16. & 51. 20.
Vena emulgens dextra altius orta, quàm finiſtra; & eâ multò gracilior, quæ in duos ramos diviſa, altero in elatiorem, altero in humiliorem partem renis inſeritur; & antequam dividatur venam ſeminariam dextram producit, 38. 14.
Vena ſeminaria dextra, 39. 13.
Vena altera ad renem producta, quæ uno digito ſub emulgente dextra ortum ducens obliquè ſurſum tendit; & multò ſupra inſertionem prioris rami memoratæ emulgentis, in renem infigitur, 39. 15.
Tertia vena ad renem dextrum procedens, duobus digitis ſub ſecunda enata, & ferè transverſa ad renem producta, 42. 15.
Arteria dextra ſupra emulgentem conſuetam orta, primò deorſum, deindè ſurſum procedens, quæ in duos ramos diviſa, inſeritur in renis ſummitatem, 36.+ 17.+ 37. 13.
Arteria dextra emulgens, deorſum cum vena emulgente procedens, & cum infimo ejusdem venæ ramo in anteriorem renis ſedem inſerta, 37. 17.+ & 38.+ 15.
Tertia arteria dextra, ortum ducens è regione inferioris arteriæ meſenterii, & tranſverſa ad renem tendens, 43. 16.
Quarta arteria dextri renis, enata in medio magnæ diviſionis, quæ in lumbo fit; obliquè ſurſum ad renis poſteriorem, & inferiorem ſedem protrahitur, 48. 18.
Quinta arteria dextri renis, orta à ramo ejusdem lateris ad os ſacrum tendente; ſurſum obliquè aſcendens, in anteriorem, & imam ſedem renis inſeritur, 57. 12.
Vas urinarium dextrum, in principio ſatis latum, ex quinque propaginibus conflatur; licet earum tres ſolùm appareant; quæ per anteriora renis egrediuntur, 44. 10.
Vena emulgens ſiniſtra, 38.+ 18. inferiùs orta, quàm dextra, ubi arteriam magnam præteriit, in quinque ramos dividitur; quorum alter, 38. 21. qui ſuperior eſt, inſeritur, tùm in elatiorem ſedem ipſius renis, tùm in glandulam ei incumbentem; undè poſtea ramulus ad membranam pinguem egreditur. Secundus 39. 21. obliquè deorſum tendit, & bipartitus in anteriorem ſedem renis circa ejus medium inſeritur. Tertius 40. 21. ſurſum obliquè reflectitur; & ſecundum inſtar X. interſecans, inſeritur in anteriorem, & ſuperiorem renis partem. Quartus 41. 21. deorſum obliquè tendens, inſeritur in anteriorem, & humiliorem ſedem renis. Quintus 41. 20. reflectitur retrorſum ad lumbum; & inter primam, & ſecundam ejus vertebram ad medullam ſpinalem penetrat.
Vena alia ſiniſtri renis, à ſiniſtro ramo magnæ diviſionis in lumbo enata; ſurſum obliquè aſcendit, & poſtquàm ramum diviſionis arteriæ ejusdem lateris præteriit, in duas propagines dividitur; quæ in medio comprehendentes tertiam arteriam ſiniſtram, inſeruntur in anteriorem, & humiliorem ſedem renis, 49.+ 18.+ & 47. 21.
Vena ſeminaria ſiniſtra, 39.+ 17.
Prima arteria ſiniſtra ad renem tendens, oritur è regione ſecundæ earum, quas in dextro latere eſſe diximus. Hæc juxta renem bipartita, inſeritur cum primo, & cum tertio ramo venæ emulgentis, 37. 20.

Secunda arteria ſiniſtri renis, oritur ſub infima arteria meſenterii; bipartitaque prope renem inſeritur, altera ejus parte ſub medium renem, altera cum quarto ramo venæ emulgentis, 43. 20.

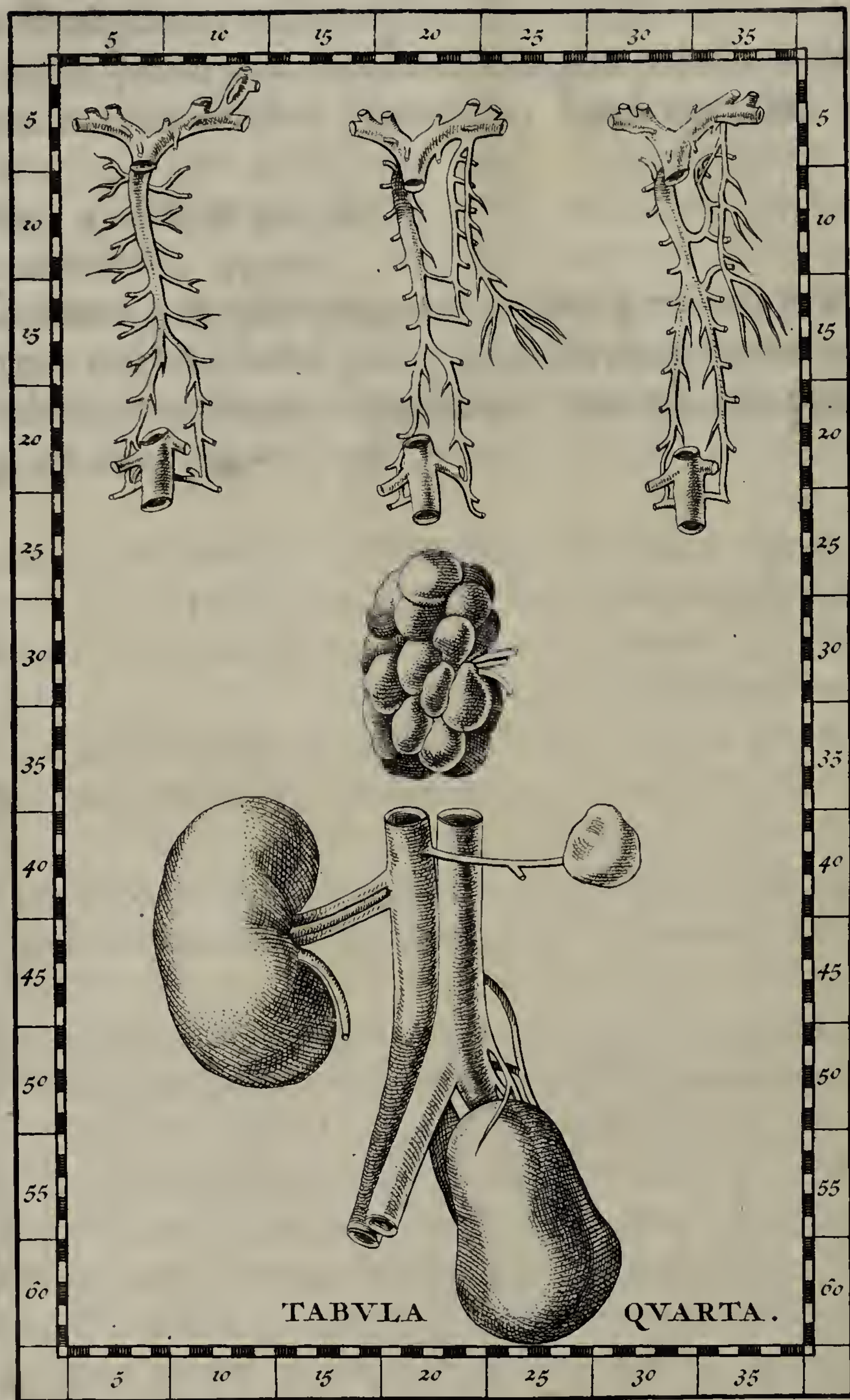
Tertia arteria, oritur paulò ante diviſionem magnæ arteriæ in lumbo; quæ inter ramos ſecundæ venæ ſiniſtræ procedens, ſimul cum illis in renem inſigitur, 47. 20. +

Arteriæ ſeminariæ, 41. 18. & 41. 19.

Inferior arteria meſenterii, 43. 19.

Vas urinarium ſiniſtrum, ex quinque propaginibus à renibus procedentibus conflatum; oblongam veſicam, inſtar peræ paſtorariæ recurvatam refert; aut Threicium gladium altera parte flexum repræſentat, hoc calculis plenum à nobis eſt inventum, 39. 25. & 47. 24. +

TABVLA QVARTA.

TABULA IV.

Oſtendit varias figuras cavæ, & venarum ſine pari cum urſino rene, & humanis monſtroſis.

Res Figuræ venarum primo loco depictæ, non modò ad tractationem de renibus pertinent, verùm etiam ad eam, in qua de vena azyga diſputatur.

TRIBUS PRIMIS FIGURIS COMMUNIA.

Vena cava juxta cor reciſa, 4.—+ 4. & 5.—+ 17. & 5.—+ 29.

Vena ſine pari, 6. 3.—+ & 7. 16.—+ & 7. 29.

Venæ ſine pari diviſio circa decimam thoracis vertebram, 13. 5. & 13.—+ 18. & è regione octavæ, ut interdum à nobis obſervatum eſt, 11. 30.

Truncus venæ cavæ, qua vocatæ emulgentes ab ea oriuntur, 18. 4.—+ & 19. 17. & 19. 29.—+

Propago dextri rami venæ ſine pari, quæ conjungitur cùm vena cava, juxta ortum emulgentis dextræ, 17.—+ 3.—+, quòd tamen raro cernitur.

Dexter, & ſiniſter ramus venæ ſine pari, qui cum prima vena ſui lateris, in lumbo ſub emulgente orta conjungitur, 19.—+ 3. & 18. 6.—+; & in tertia figura, 20. 29. & 20. 31.—+ In ſecunda autem ſiniſter ramus conjungitur cum alio ab emulgente orto, priusquàm producat venam ſeminariam, 20. 16.—+ & 19. 19.—+

FIGURA SECUNDA.

Vena 4. 19.—+ à ſiniſtro cavæ trunco in jugulo, ſub ortu venæ ſterni enata, in duos ramos ſtatim diviſa; quorum major 5. 18.—+ ſub arteria brachii ſiniſtri, ad tertiam thoracis vertebram reflexus; juxta radices coſtarum, uſque ad nonam ſingulis ſurculos offerens, perreptat; quò ubi pervenit, cum ramis venæ ſine pari, octavum 10. 18., & nonum 12. 19. earum intervallum nutrientibus conjungitur: quod ab illis præſertim expendi debet, qui in ſanguine exhauriendo fibrarum rectitudinem magnifaciunt. Minor ramus cum ſiniſtro ſepti transverſi nervo incedens, in ejus lateris membranam thoracem dividentem, & in eam, quæ pericardium appellatur, propagines diſtribuit: tribusque bifidis ſurculis in carnoſam, eandemque ſuperiorem partem ſepti inſeritur.

FIGURA TERTIA.

Ramus venæ azygæ, qui juxta radices coſtarum ſurſum reflexus, tertium, quartum, quintum, & ſextum earum intervalla ſiniſtri lateris nutrit, 8. 30.

Vena 4. 31.—+ à ſiniſtro cavæ trunco in jugulo ortum ducens, in duos ramos ſciſſa. Quorum alter 5. 31.—+ cum ſiniſtro nervo ſepti transverſi procedens, in hoc, & in membranam dividentem thoracem diſtribuitur. Alter ramus 5. 31. ſub arteriam brachii reflexus, è regione quintæ vertebræ thoracis, cum eo ramo 8.30. venæ azygæ conjungitur, quem à ſexto intervallo ſurſum reflecti diximus.

FIGURA QUARTA.

Ren urſinus ex pluribus quaſi glandulis magnitudine ceraſorum coagmentatus; quæ invicem junguntur, & alligantur membranæ cujusdam tenuis, ac ramorum trium vaſorum beneficio. Harum diviſiones replet copioſum pingue; quo remoto facile eſt ejusmodi particulas ſine vulnere ſeparare, 28.17.

In ſingulas has urſini renis partes, glandulas referentes, ſemper ramus venæ, arteriæ, ac vaſis urinarii inſeritur.

Quilibet ramus vaſis urinarii in latum finem deſinit; in quem alia glandula parva, acuta, & nonnihil depreſſa, ex ſubſtantia renis formata, inſtar operculi ei incumbens, ingreditur.

Vena, & arteria emulgens, 28. 20.

Vas urinarium, 29. 21.

Bubulus ren eſt ferè ſimilis urſino; ſed tubercula glandulis ſimilia, non perindè in bove, ac in urſo dividi poſſunt.

Singula vaſa renis vitulini, antequàm in glandulas, ſeu coagmentationes diſpenſentur, dividuntur in duos præcipuos ramos: quorum unus ſurſum, alter deorſum tendit.

In aliquibus fœtibus humanis reperti fuerunt à nobis renes ſimiles bubulis, ut Ariſtoteles ſcribit.

FIGURA QUINTA.

Quandoque vidimus tres renes, unum ſcilicet in dextro latere, qui naturalis erat; duos verò præter naturam in ſiniſtro.

Alter ſiniſter ren præter naturam, admodum parvus; figuræ triangulæ, & ſatis depreſſæ; ſolâ ſubſtantiâ ſimilis ei, qui naturalis eſt, vaſe urinario, & arteria deſtituitur, 37. 25.

Alter ren ſiniſter præter naturam, in ſiniſtro ſpinæ latere ſitus eſt; & à ſummitate quartæ lumborum vertebræ, uſque ad oſſis ſacri initium producitur: eſtque in ſuperiori parte anguſtior, in humiliori latior; ac vas urinarium ex poſteriori ſui regione producit; quamvis hoc videri in figura non poſſit, 50. 21. & 59. 22.

Vena cava, 36. 16. & 50. 15. & 50. 18.

Arteria magna, 36. 19. & 47. 19.

Duæ

Duæ venæ emulgentes dextræ; æquales, & æquè diſtantes; quæ arteriam in medio continent, 40. 12. & 40. 15.

Vas urinarium dextrum, 43. 12.—+

Vena emulgens ſiniſtra, ſatis gracilis, elatiorem originem habens, quàm dextra; quæ ſine ulla comite arteria transverſa procedit, 37. 18.

Vena ſeminaria ſiniſtra, 38. 21.—+

Vena orta à cava, è regione ſecundæ lumborum vertebræ; quæ transverſa ſub arteria procedit, 43. 21.

Vena alia principium ſumens parum ſupra magnam cavæ venæ diviſionem in lumbo; quæ etiam ſub arteria transverſa procedit, & cum prædicta coit, 47. 20.—+

Vena ex prædictis duabus conflata; quæ inſeritur in poſteriorem ſedem renis, verſus externum latus, 48. 22.

Arteria bipartita, antè, ac retrò in ſuperficiem ſiniſtri renis diſtributa oritur, antequàm magna arteria in lumbo dividatur, 46.—+ 20.—+

Arteria altera, à ſiniſtro trunco magnæ diviſionis in lumbo principium ſumens; inſeritur in humiliorem renem ſiniſtrum ſimul cum vena, 48. 20.—+

TABVLA QVINTA.

TABULA V.

Humanum renem per medium divisum, atque interiora tùm sanguinea, tùm urinaria vasa demonstrat.

FIGURA PRIMA.

Rima Figura renem, & ejus vas urinarium per medium divisum ostendit.

Renis substantia circa ramos vasis urinarii, 7. 10. & 7. 22. & 17. 10. & 17. 22.

Carunculæ extuberantes, instar acutæ glandulæ, seu papillæ mammillarum, extrema patentia ramorum vasis urinarii claudentes; quæ mediæ secundùm ipsarum longitudinem divisæ sunt, ut cerni possint earum lineæ, hinc indè velut à centro ad circumferentiam protractæ; quarum causa apparent ejusmodi carunculæ, ex pluribus quasi fibris concurrentibus contextæ, 8. 7. & 7. 18. & 8. 27.+

Vas urinarium cum suis ramis per medium divisum. In rene enim humano nulla alia est cavitas, præter illam, quam vas urinarium efficit, ob concursum suorum ramorum, 12. 10. & 12. 23.

Rami vasis urinarii per medium dissecti; in quorum extrema orificia, instar operculi incumbunt glandulæ parvæ, à substantia renum extuberantes, 6. 12.+ & 6. 14.+ & 8. 25. & 9. 8. & 9. 18. & 9.+ 27.

Foramina vasis urinarii, quæ sine ordine distributa sæpe occurrunt; parvas quoque glandulas in internam cavitatem spectantes, & ipsa admittunt, 7.+ 13. & 9.+ 18. & 10. 9. & 12.+ 27.+ & 15. 26.

Foramen, & via vasis urinarii extra renem procedens, 12. 16.

Vas urinarium extra renem deorsum tendens, 12.+ 1.

FIGURA SECUNDA.

Secunda Figura; venæ, arteriæ, ac vasis urinarii ramos per renis substantiam distributos ostendit.

Vena emulgens, postquàm in renem ingressa est, in quatuor, vel quinque scinditur ramos, qui in multos alios rursus divisi, per renis substantiam vario modo dispensantur; ac invicem permixti uniuntur; & denique in tenuissimos, visumque propemodum fugientes surculos cessant. Si enim ren incisus comprimatur; apparent multæ sanguinis guttæ, ostendentes vasa, quæ cerni possunt, esse dispersa per renis substantiam, 55. 20.

Arteria emulgens, quæ simul cum vena procedens, eandem, quam illa, habet distributionem, 56. 23.

In hac Figura apparent rami trium vasorum, remota, & abrasa tota renis substantia.

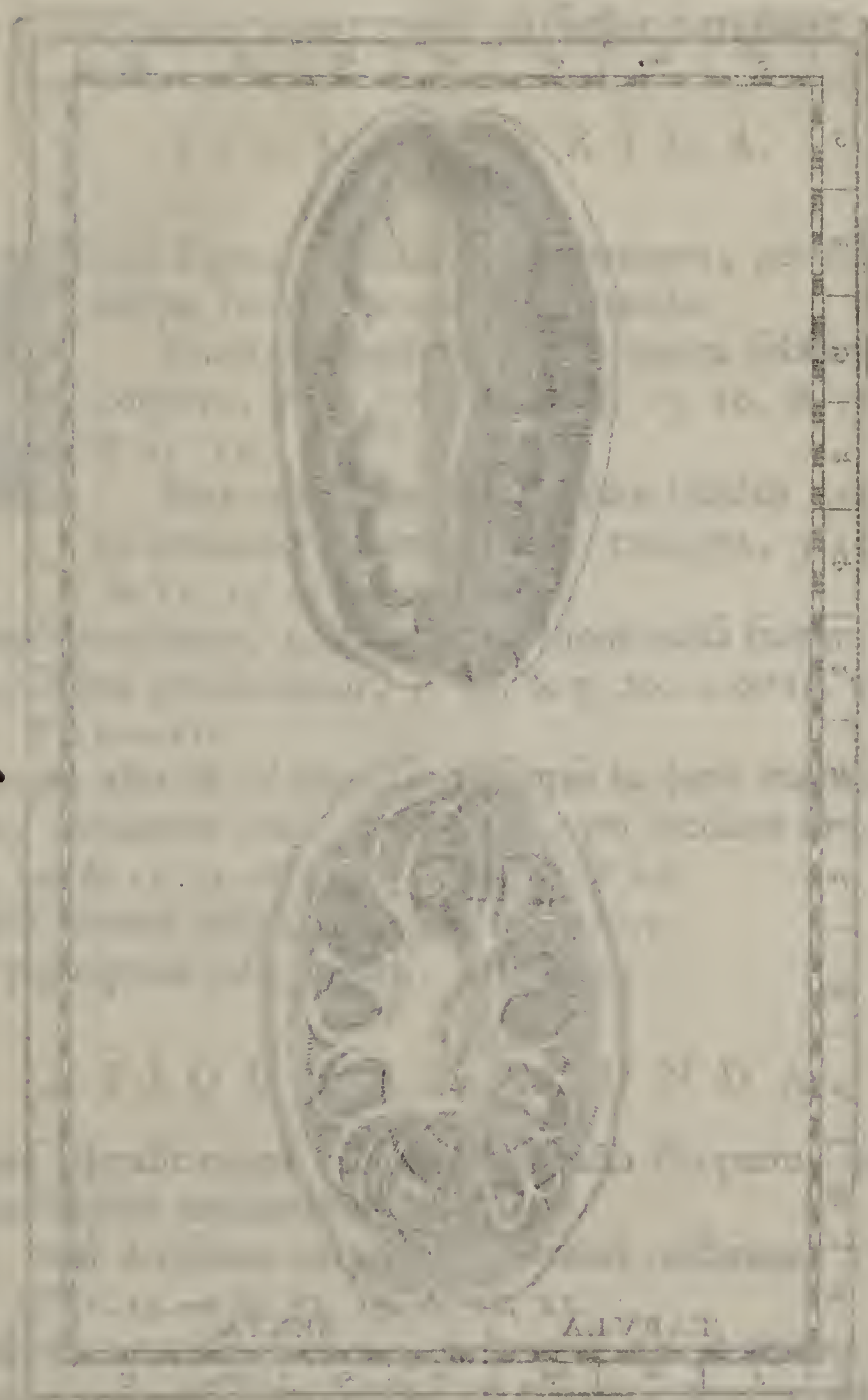
Vas

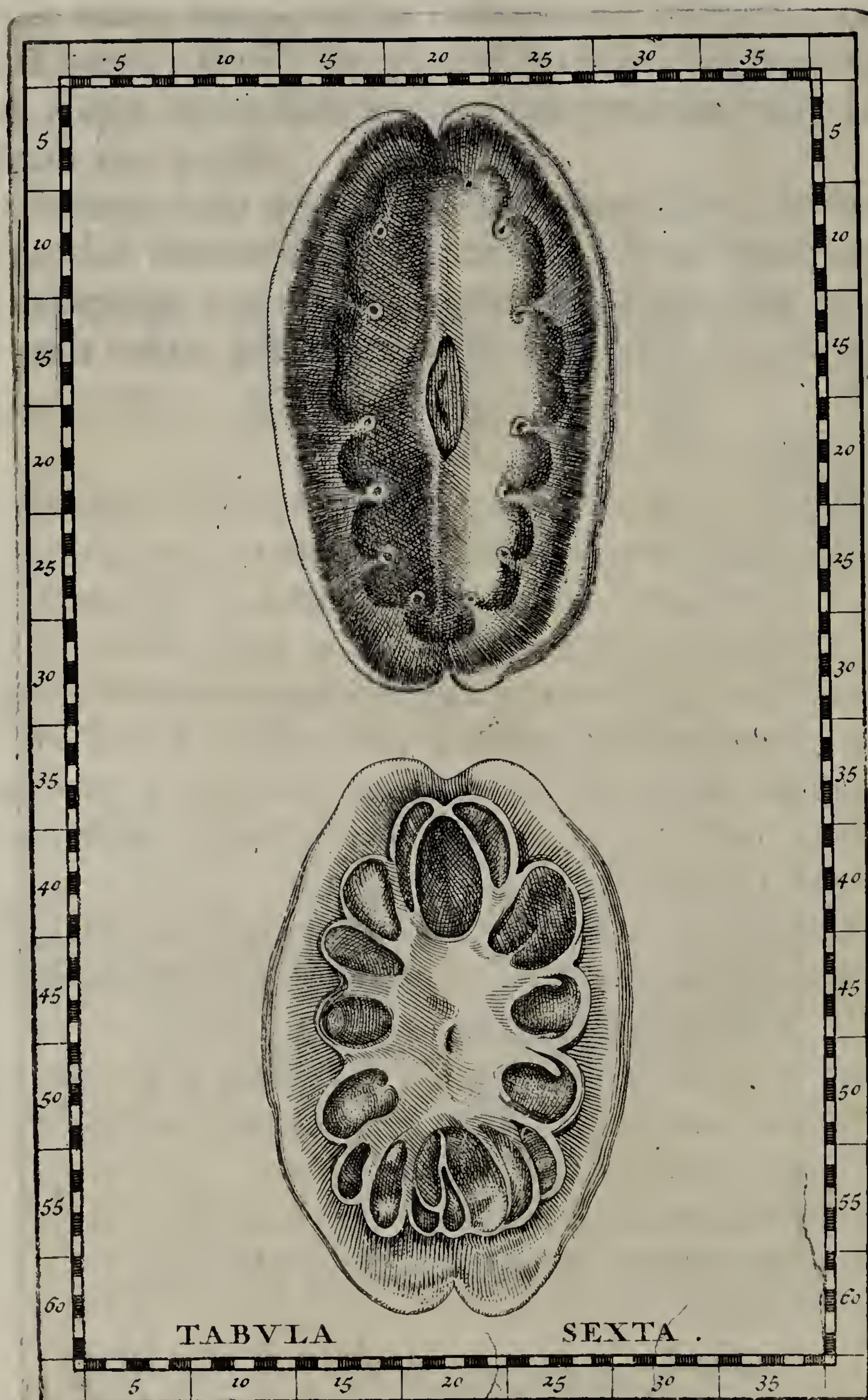
Vas urinarium, quamprimum in renem penetrat, dilatatur, ac in duas, quandoque in tres partes dividitur; quarum una sursum, altera deorsum tendit; ambæ verò in alios ramos, interdùm quatuor, sæpe quinque, rursus dividuntur; quò fit, ut eorum divisiones octo, vel ad summum novem, aut decem sint, quæ in latum finem, instar coli rotundi desinunt, 52. 15.

Vas urinarium duas habet tunicas; in quarum exteriori dispergùntur multæ venulæ tenues, & aliquæ etiam satis evidentes elegantissime dispositæ: quod in hac pictura ostendi non potuit.

Extrema orificia ramorum vasis urinarii; quorum quodlibet, ut diximus, à caruncula instar papillæ mammillarum, clauditur: circa quam unaquæque horum ramorum extremitas connascitur; quibusdam fibris satis validis, alteque in substantiam renis infixis adhærescit, 48. 7. & 48. 27.+ & 41. 12. & 41. 26.+

TABULA VI.

TABVLA SEXTA.

TABULA VI.

Caninos renes variè diſſectos patefacit.

FIGURA PRIMA.

Rima Figura oſtendit renem caninum, per medium diſſectum, abſque remotione alicujus particulæ.

Renis circumferentia, ejusdem ſubſtantiæ cum reliquo corpore, 5. 11.-+ & 5. 23. & 15. 10. & 15. 25. & 25. 12. & 25. 23.

Pars renis, lineis quibusdam ſubaltis, ceu fibris à centro ad circumferentiam productis exculpta, 5. 13. & 5. 22. & 15. 11. & 15. 24. & 25. 13. & 25. 21.-+

Foramina quædam vaſorum, quæ in renis diviſione inciſa fuerunt; anteriora enim cum poſterioribus connaſcuntur, 7. 15. & 7. 20.-+ & 16. 14. & 16. 21. & 22.-+ 15. & 22.-+ 21.

Pars renis magis alba & ſubcineritia; diverſis in locis maculis quibusdam rubeis tincta; cavitatem renis, inſtar ſepti, per medium dividens, 8. 15. & 8. 20. & 15. 14. & 15. 21. & 23.-+ 15. & 23.-+ 20.

Portio cavitatis internæ renis, 13. 17. & 17. 17.-+

Foramen & principium vaſis urinarii, 15. 17.-+

FIGURA SECUNDA.

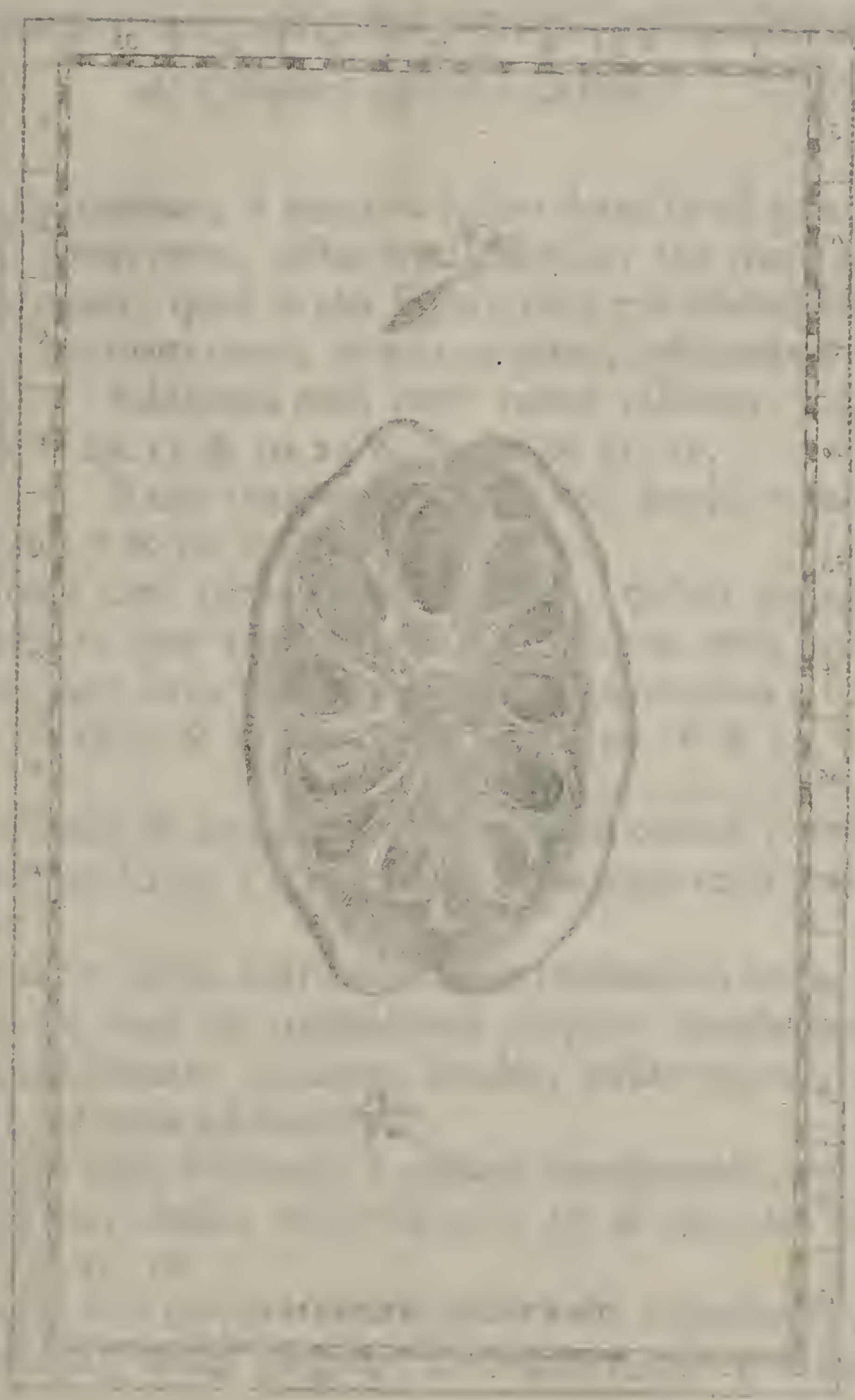
Secunda Figura oſtendit renem caninum, detracta illa parte, quæ, inſtar ſepti, per medium dividit cavitatem renis.

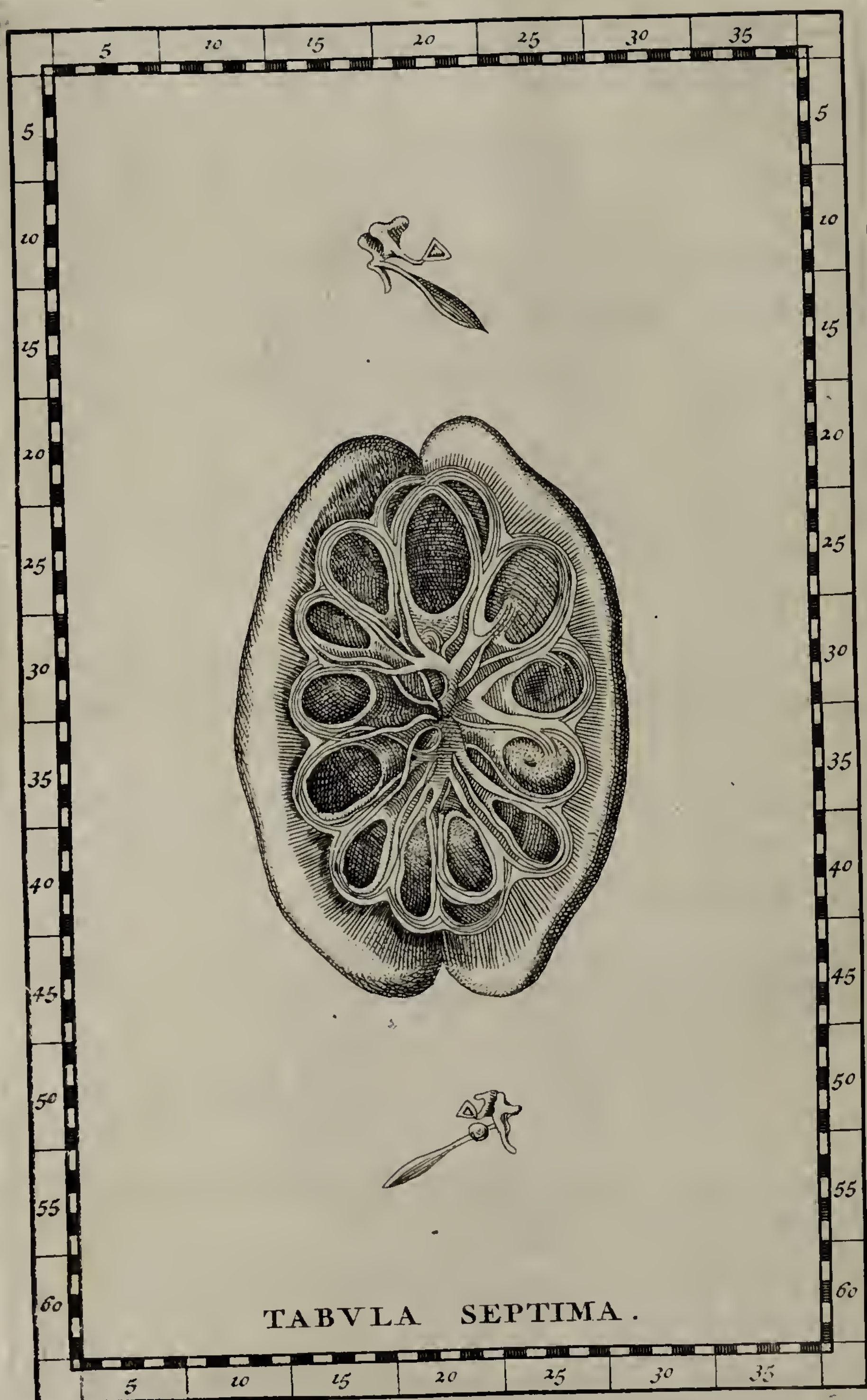
Partes renis, inter diviſiones corporis membranei exiſtentes, 37. 17.-+ & 44. 13. & 44. 22. & 52. 12.-+ & 52. 19. & 52. 21.

Corpus membraneum vaſa operiens, eademque complectens; à quo cavitas renis magna ex parte efformatur, 41. 16. & 41. 19. & 45. 15. & 45. 20. & 49. 16. & 49. 19.

Rami prædicti corporis membranei invicem connati; qui vaſa undique ſub & ſupra complectuntur, 39. 15.-+ & 39. 19.-+ & 45.-+ 13. & 45.-+ 22. & 49.-+ 14. & 49. 21.

Foramen, & principium vaſis urinarii, 45. 17.-+

TABVLA SEPTIMA.

TABULA VII.

Iterum caninum renem, detractis internis quibusdam membranis, ac tympani ossicula exhibet.

En caninus; à quo non solùm detracta est pars illa, quæ cavitatem renis, instar septi, dividit; sed etiam corpus membraneum, quod in alia Figura vasis erat obductum, & cavitatem internam renis, magna ex parte, efformabat.

Substantia renis inter ramos vasorum, 24. 14. & 24. 22. & 29. 13. & 29. 23. & 37. 14. & 37. 19.

Rami venæ emulgentis; satis ampli, tenuissimam tunicam habentes, 29. 18.-+ & 30. 19. & 31. 18.

Rami arteriæ, simul cum ramis venæ distributi; quibus membrana subjacet, pinguedine referta; quæ continua est cum propria renis tunica; sicut pinguedo cum ea, quæ circa vasa extra renem est circumfusa, 29. 16. & 29. 17. & 27. 18. & 28. 19.-+ & 31. 16. & 31. 20. & 34. 16. & 34. 18. & 34. 19. & 34. 21.

Prædicti rami venarum & arteriarum invicem non coëunt; nec degenerant in tertium corpus, ut scribit Vesalius; sed venæ cum venis, arteriæ cum arteriis uniuntur.

Rami venæ & arteriæ passim distribuuntur per substantiam renis, & continentur à canaliculis, qui fiunt ex conjunctione corporis membranosi, & alterius membranæ vasis substratæ: hi autem canales, instar vaginæ, manifestè apparent dispensari per renis substantiam.

Membrana prædicta vasis substrata; à corpore membranoso, quod iisdem vasis incumbere diximus, recisa, 26. 17. & 29.-+ 15. & 29.-+ 20. & 32. 15. & 32. 20. & 35. 15. & 35. 18.

In ea cavitate, quæ fit à corpore membranoso vasis incumbente, & à membrana iisdem substrata; multa pinguedo continetur; quæ ramis vasorum undique obducitur.

Foramen, per quod venæ, & arteriæ in renem ingrediuntur; & vas urinarium extra procedit, 30.-+ 17.-+

FIGURÆ PARVÆ.

Duæ parvæ Figuræ, ad epistolam de organis auditus pertinentes, tria ossicula, in caverna ossis petræ similis recondita, & musculum motioni eorum præfectum ostendunt; superior quidem in homine, inferior verò in cane.

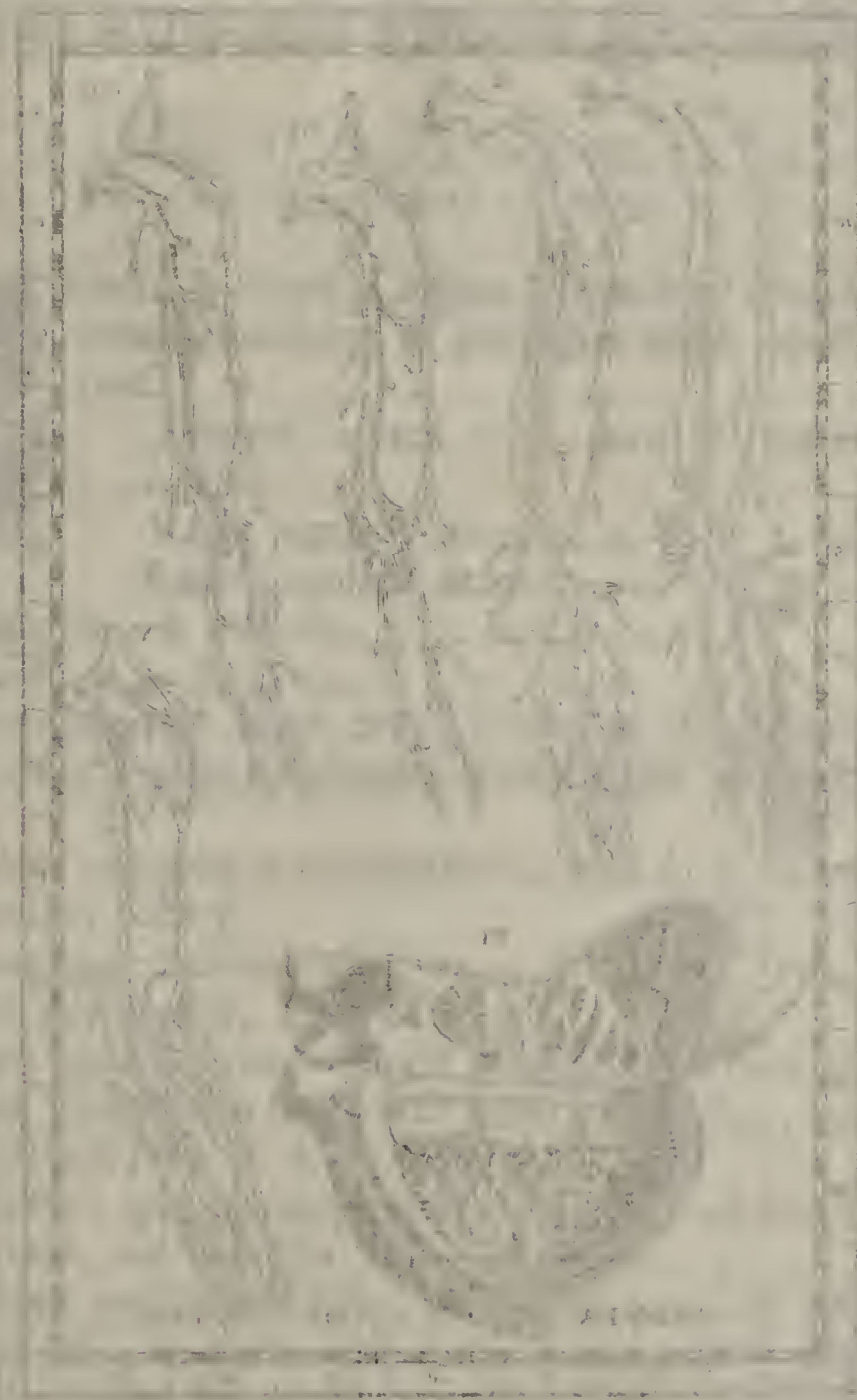
Ossiculum incudi simile, 8. 16. & 48.-+ 19.

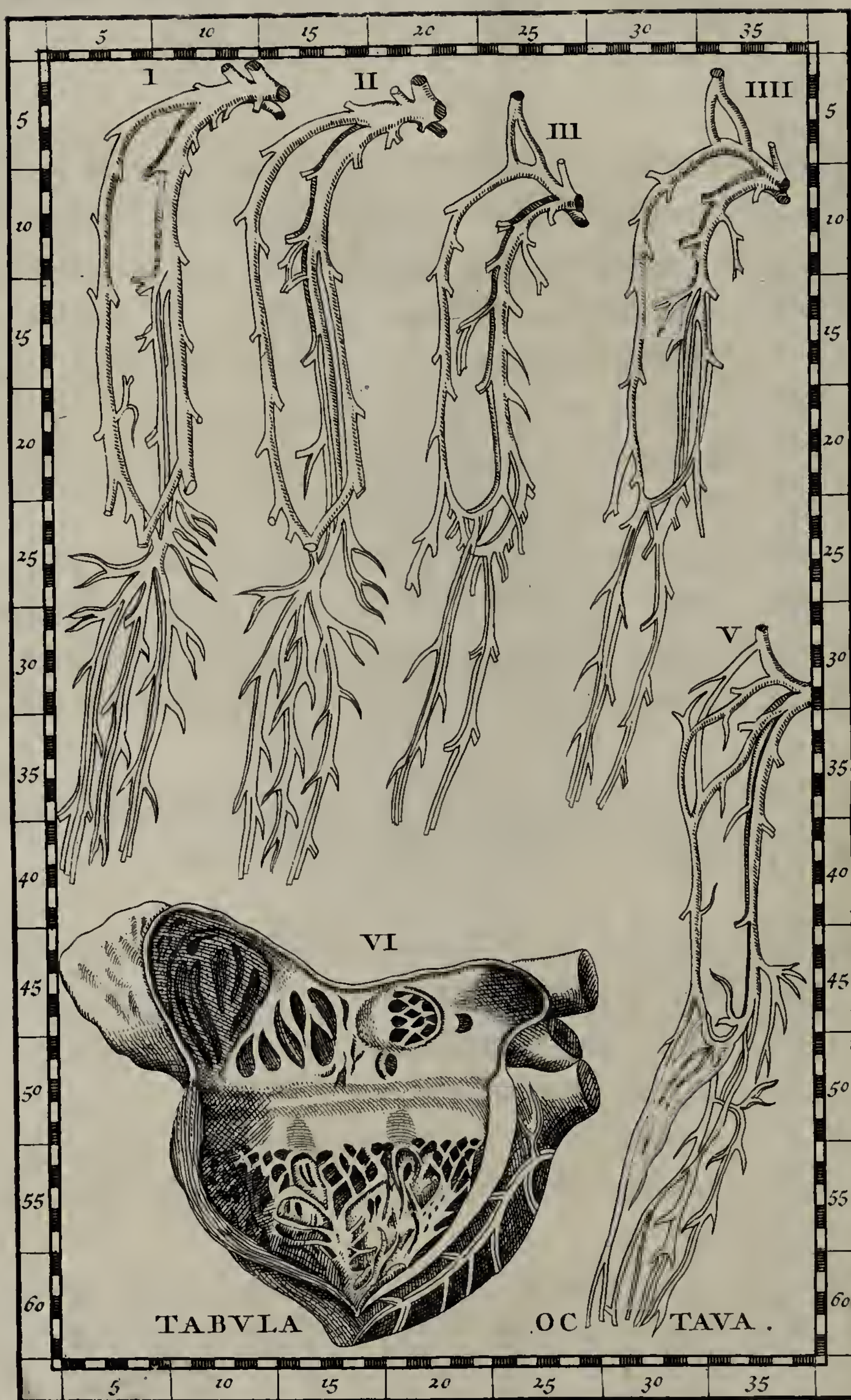
Ossiculum malleum referens, 9. 15. & 49. 20.

Officulum ſtapedi vocàtæ comparatum, à Veſalio prætermiſſum, 9. 18. & 49. 18.

Muſculus nemini Anatomicorum non incognitus, qui in majorem proceſſum officuli malleum referentis inſeritur, 11. 18. & 51. 16.—+

In cane autem, non longè ab inſertione, glandulam corneam adnexam habet, 50. 19.

I
II
III
IIII
V
VI
TABVLA OCTAVA.

TABULA VIII.

Diversa brachiorum tùm in homine, tùm in cane sanguinea vasa cum dextro cordis ventriculo aperto demonstrat.

FIGURA PRIMA, ET SECUNDA.

Prima, & secunda Figura, quasdam dextri brachii humani venas ostendunt: & præsertim illas, quæ in profundo latitant.

Truncus dexter venæ cavæ in jugulo, 1. —+ 10. & 2. —+ 18.

Radix jugularis internæ, 1. 10. & 2. 17. —+

Radix jugularis externæ, 1. 8. —+ & 2. 16.

Truncus humerariæ, & axillaris, 2. 7. & 3. 15.

Vena humeraria, 3. 4. & 3. 13.

Divisio humerariæ parum supra cubiti flexum in duos ramos; quorum interior cum axillaris ramo conjunctus, communem venam efformat, 19. 3. & 20. 10. —+

Propago prædicti interioris rami humerariæ, quæ in flexu cubiti jungitur cum profunda axillari, 22. 5.

Venæ communis superficiariæ radix, 22. 4. & 22. 12.

Axillaris simul cum arteria, 4. 6. & 5. 13.

Axillaris parum supra internum humeri tuberculum in duos ramos divisio; quorum exterior cum altero humerariæ ramo conjunctus, communem superficiariam constituit, 19. 6. & 20. 14.

Axillaris profunda, quæ plerunque oritur supra medium longitudinis humeri, & interdum altius, vel humilius, 10. 5. & 10. 12.

Axillaris profunda gemina esse solet, & arteriam hinc indè complecti. Interdum utraque ejus pars, in medio ferè ductu in unam coit; deinceps illicò bipartitur; & circa cubiti flexum iterùm unitur: quod Vesalius ignorat, 11. 5.

Axillaris profunda supra humeri medium, in duas partes arteriam utrinque complectentes, dividitur; ex quibus circa cubiti flexum una efficitur; non solùm ut in secunda Figura cernitur; sed variis etiam modis, quorum nullus à Vesalio describitur, aut pingitur, 11. 12.

Axillaris profunda 21. —+ 5. —+ & 22. 13. in flexu cubiti, aliquos surculos principiis musculorum, qui oriuntur ab interno humeri tuberculo, tribuit: deindè cum ramo, 22. 4. —+ vel ab humeraria communem venam constituente, 23. 12. vel ab ipsa communi orto, conjungitur: de qua re Vesalius nimis petulanter Galenum reprehendit.

Congressus duarum memoratarum venarum, seu vena communis profunda, quæ

quæ videtur dividi in tres ramos, contra Vesalii opinionem, 22. 5. & 24. 12.

Humilior venæ communis profundæ ramus, juxta ulnam incidens, non semper unus est; sed interdum geminus existens (quod Vesalius non animadvertit) comprehendit in medio arteriam, & sub musculo in octavum brachialis os inserto procedens, vicinisque soboles offerens, in internam manus sedem dispensatur; & omnibus digitis, vel quatuor, vel etiam paucioribus, surculos offert, 24. 5. & 25. 12.

Elatior venæ communis profundæ ramus, juxta radium incedens, non raro, sicut humilior, geminus est; & sub musculo brachiale ad magnum digitum flectente deorsum procedens, vicinisque musculis propagines offerens in internam sedem pollicis, vel indicis distribuitur, 25. 3. & 26. 10.+

Medius ramus venæ communis profundæ, qui à Vesalio nec describitur, nec pingitur; inter musculos secundum, & tertium digitorum internodium flectentes, totam membranei ligamenti ulnæ, & radii longitudinem perreptans, musculis ei incumbentibus surculos tribuit; & interdum geminus existens arteriam hinc inde comprehendit, 24. 4.+ & 26. 11.+

Propago à prædicto medio ramo venæ communis profundæ circa quartam ulnæ partem orta; quæ ligamentum membraneum ulnæ, & radii perforans, ad posteriora transit, & in musculos ab ulna procedentes, aliosque eidem incumbentes distribuitur: hæc propago, quæ interdum gemina est, & arteriam mediam comprehendit, oscitanter à Vesalio prætermittitur, 26. 3.+ & 27. 11.

Arteria cum axillari vena procedens, 2.+ 11. & 3.+ 18.

FIGURA TERTIA, ET QUARTA.

Figura tertia, & quarta aliquot venas, & arterias dextri brachii simiæ demonstrat.

Truncus dexter venæ cavæ in jugulo, 6.+ 24. & 6. 34.

Vena jugularis interna multò major, quàm externa, 6. 24. & 5. 33.+

Vena humeraria, quæ à clavicula, & musculo ab ea in primam costam inserto media comprehenditur; & juxta illius cum sterno articulum foras erumpit, 6. 23. & 5. 33.

Principium jugularis externæ ab humeraria sub clavicula procedens, 5. 23. & 4. 33.

Alterum principium jugularis externæ ab humeraria procedens, ubi claviculam præteriit, 4. 21.+ & 3. 31.

Jugularis externa à duobus principiis enata, contra quam in homine, multò major est, quàm interna, 2. 22. & 1. 31.

Humeraria à musculo deltoide, & ab eo, cui mammilla insidet, operta, 6. 20. & 5. 30.

Divisio humerariæ supra cubiti articulum, 19. 18. & 18. 27.

Humerariæ ramus per exteriora cubiti distributus, 21. 18. & 20. 26.+

Hume-

Humerariæ ramus, qui circa medium cubiti, cum alio ab axillari enato coit, 20. 18.+ & 19. 27.

Axillaris ſimul cum arteria, eodem modo, quo in homine internus ejus ramus, profunda eſt; & ſub primo muſculo cubitum flectente arteriam comitem habens, uſque ad cubiti flexum procedit, 7. 23. & 7. 31.

Ramus axillaris, qui per thoracis latus ſub cute diſpenſatur, 9. 22. & 9. 32.

Axillaris diviſio non longè à cubiti articulo, 18. 21.

Ramus exterior axillaris arteriam comitem habens, qui cum alio humerariæ, è regione extremæ partis carnoſæ primi muſculi cubitum flectentis, nimirum inter hunc muſculum, & alium obliquum radii conjungitur, 19. 21.

Propago rami exterioris axillaris, per interiora cubiti in ſuperficie diſpenſata, 22. 21.+

Propago, 22. 19. quæ interdum oritur ab externo ramo axillaris ad medium cubiti tendente; & quandoque 21.+ 27. à conjunctione ramorum axillaris & humerariæ bipartito ſcinditur; deinceps ſub cubiti flexu, inter duos radii muſculos extra erumpit, & à ligamento, quod inſtar membranæ omnibus muſculis ea in parte obducitur, uſque ad radii extremum fertur.

Propago, arteriâ interdum deſtituta, à conjunctione ramorum humerariæ, & axillaris procedens, quæ ſub obliquum radii muſculum demergitur; & cum altero ramo profundo axillaris, juxta inſertionem primi muſculi cubitum flectentis conjungitur, 22. 19. & 21.+ 28.

Interior axillaris ramus, parum ſupra cubiti articulum ortus, qui profundus juxta os cubiti ſimul cum arteria incedens, multas propagines vicinis muſculis offert; & tendinem primi cubitum flectentis non longe ab ejus inſertione conſcendens, ramo à conjunctione humerariæ & axillaris orto, occurrit; & communem profundam efformat, 20. 21.+

Inſignis ramus ex profunda, quam diximus, venarum conjunctione ortus, qui ſimul cum arteria juxta os ulnæ ſub muſculis digitos flectentibus latitans, medius inter duas propagines ab eadem conjunctione ortas, ad extremam manum procedit, 24. 20. & 23. 28.

Venæ axillaris diviſio, quæ ſicut in homine, ante medium longitudinis humeri interdum fit, 11. 30.

Exterior axillaris, quæ, ſecus quam in homine, arteriam comitem habet; & à primo muſculo cubitum flectente non admodum profunda occultatur; ac parum ſupra cubiti articulum dividitur, 15. 30.

Rami humerariæ, & axillaris exterioris conjunctio, juxta cubiti flexum, 27.+ 27.+

Exterior axillaris ramus ſub cute diſtributus, 20. 30.

Interior, & profundior ramus axillaris, qui à primo muſculo cubitum flectente occultatus, interdum, non aliter quam in homine, in duas propagines mediam arteriam comprehendentes, diviſus, uſque ad inſertionem ejus muſculi fertur: juxta quam ipſum conſcendens, cum ramo à priori jam dicta humerariæ, & axillaris exterioris conjunctione orto, coit; & venam communem pro-

profundam efformat: undè facile eſt Veſalii ignorantiam arguere, qui hominis & ſimiæ convenientiam propter ejusmodi venarum congreſſum turpiter ignorans, non minus temerè quàm injuſtè Galenum de eis reprehendit, 13. 29.—+

FIGURA QUINTA.

Quinta Figura præcipuas venas & arterias dextri brachii canis oſtendit.

Truncus dexter venæ cavæ in jugulo, 29. —+ 35.

Truncus humerariæ, & jugularis externæ, 29. 34.

Humeraria 29. 33. orta à jugulari externa, parva eſt; & è regione medii capitis humeri à muſculis occultata ad poſteriora quodammodo reflectitur; & quum ad finem muſculi deltoidis pervenit, à ramo axillaris, 35. 39. qui major ipsâ eſt, adaugetur, aut potius conſtituitur.

Humeraria juxta primum muſculum flectentem cubitum incedens, 37. 30.

Diviſio humerariæ ſupra cubiti articulum, 43. 30.

Humerariæ ramus per exteriora cubiti diſtributus, qui ferè ad inferius extremum radii bipartitur, & in manum diſpenſatur, 45. 29.

Ramus humerariæ, qui in flexu cubiti cum externo ramo axillaris conjungitur, 44. 30.

Vena jugularis externa, 28. 23.

Vena gracilis orta à jugulari externa, quæ in ſuperficie per poſteriora ſcapulæ deorſum incedens, juxta inferius & poſterius latus muſculi deltoidis jungitur cum alia inſigni vena orta ab axillari, 28. 32.

Vena axillaris, 30. 34.—+

Inſignis vena orta ab axillari juxta ejus principium, quæ ſub cervicem ſcapulæ ad poſteriora procedens, humerariæ conjungitur, & ipſam adauget, vel potius conſtituit, 32. 32.

Vena axillaris ferè in ſuperficie incedens, inter quam, & arteriam nervi medii ſunt, 34. 32.—+

Ramus axillaris pluribus ſurculis per muſculos cubitum extendentes in ſuperficie diſtributus, 42. 33.

Ramus inſignior axillaris, ferè in ſuperficie ad flexum cubiti ſimul cum arteria incedens, qui cum ramo humerariæ conjungitur, 44. 32.

Surculus gracillimus inſignioris rami axillaris, qui in ſuperficie longioris radii muſculi fertur, 47. —+ 30.

Tertius axillaris ramus, qui non longè ab alio, quem inſigniorem eſſe diximus, ſupra cubiti articulum ortus, profundus cum arteria incedit; & ſub inſertione primi muſculi cubitum flectentis, cum ramo à conjunctione humerariæ, & axillaris in flexu cubiti orto, unitur, 44. 32.—+

Ramus 47.—+ 30.—+ conjunctione humerariæ, & axillaris in flexu cubiti ortus; qui arteria deſtitutus, ſub obliquum radii muſculum demergitur, & in duos ramos dividitur; quorum interior cum tertio axillaris 47.—+ 31. jam dicto ramo conjungitur; deindè transverſus 44. 31. juxta os ulnæ incedens, ſimul cum arteria ferè uſque ad ulnæ extremum fertur.

Exte-

Exterior ramus, ut in pictura vides, diſpenſatur, 50. 30.

Gracilis arteria ſimul cum ramo axillaris procedens, qui cum humeraria conjungitur, 45. + 29. +

Arteria ſine vena ſub externo brachialis muſculo incedens, 56. 27.

FIGURA SEXTA.

Sexta Figura dextrum cordis ventriculum ſecundum ejus longitudinem inciſum, cum tribus membranis orificio venæ cavæ præfectis oſtendit; & præterea internam partem auriculæ dextræ, quæ à vena cava, qua parte ei adhæret, diviſa eſt.

Membrana artificii, & admirationis plena, nemini Anatomicorum hactenus non incognita; quæ foramini venæ cavæ à jecore aſcendentis, quum primùm hæc in dextram auriculam degenerat, præfecta eſt, nimirum dimidiatam partem, eamque anteriorem illius occupat, & deinceps reticulum efformat, 44. 15.

Membrana cornutæ lunæ figuram referens, orificio majoris venæ coronariæ, ceu operculum ultra medium obducta, quam cæteri Anatomici oſcitanter prætereunt, 46. + 15.

Superius orificium venæ cavæ ad jugulum aſcendentis, quæ, ut Galenus ſcribit, ab elatiori auriculæ dextræ extremo principium quodammodo ſumere videtur, 43. 23.

Cætera, quæ in hac Figura continentur, ad præſentem tractationem non pertinent.

TAB. IX.

TABULA IX.

Exhibet universum corpus cum artubus, & reseratis ventribus, ut contenta viscera in situ naturali à Tyronibus facilè animadverti possint.

Ptissimam, & à Priscis fortè ignoratam, inchoandæ in Theatro dissectionis, ac demonstrationis Anatomicæ methodum ostendit in hac Tabula (quam certè primam spectatoribus sistendam statuerat) Eustachius: etenim, non tantummodò generalem totius corporis, sed particularem exhibet notitiam tùm omnium pene uno obtutu viscerum, quæ in tribus ventribus clauduntur, tùm singulorum artuum. Et quidem, præter unum Gasparem Bartholinum juniorem, nullum vidimus, à quo in ostensionum limine hæc simul viscerum in proprio situ cognitio tradatur. Porrò multùm, & sæpe artefactæ Prosectorum industriâ viscerum sectiones, aut ex sectionibus delineatæ icones Tyronibus imponunt. Nam hi falsum quid imbibunt, credentes, eodem ipso situ, libertate, ac simplicitate intra animalium corpora, cùm vasa, tùm membranas, tùm exta ipsa inesse, cujusmodi in Tabulis disposita, aut delineata perspiciunt; cum secùs omnia in animalibus mirum in modum colligata, connexa, & cohærentia sint. Sectores enimverò, ut apparenti, quanquam fallaci operis pulchritudini consulant, semper vascula, & tunicas, cultro, ac forcipibus, interdùm unguibus scindunt, ac distrahunt, non raro etiam acu, & filo variis modis aptant, consuunt, atque, ut paucis dicam, à veritatis statu deturbant. Quod sanè hoc loco præcipuum, cognituque dignum candidatis arbitror. Nam ipse ego, cùm publice in Theatro Romani Archilycei triginta abhinc annis Anatomen docerem, aliorum periculo admonitus, semper ostensiones meas ab hac methodo, demonstrandi scilicet viscera in proprio situ, exordiebar.

Vides itaque in hac Tabula anticam faciem humani corporis, quod apud Anatomicos dividitur in ventres, & artus, vel, ut meliùs apud Recentiores, in truncum capitatum, & artus.

Trunci capitati nomine id venit, quod à summo vertice, collo, humeris, indeque à costis per lumbos, ilia, os sacrum, & inguina usque ad pudenda circumscribitur.

Artus verò dicuntur partes, quæ, veluti in arboribus rami, à trunco propendent; suntque alii superiores, alii inferiores; illi quidem constituuntur à brachiis; hi verò à cruribus.

In trunco autem capitato tres ventres animadvertis, qui à situ, quem in corpore tenent, supremus, nempe caput; medius, scilicet thorax; & infimus, hoc est Abdomen, appellantur.

Hos igitur ventres diligenter Tibi unicâ in Tabulâ reseravit Eustachius, ut, quæ

viſcera in ſingulis primo intuitu occurrere poſſunt, ritè conſpicias: reliqua enim exta, partim declinatis, aut elevatis; partim ablatis, quæ ſuperſtant, facile in ipſo cadavere deteguntur.

Spectas quidem primo loco abdomen (ut plerosque Anatomicos in ſectionum ordine ſequamur) ſpatium videlicet, quod deſcribitur ſuperiùs à 27. 21. uſque ad 27. 36.; inferiùs verò à 39. 24. uſque ad 39. 34., atque in eo nodum funiculi umbilicalis, qui, ex duabus arteriis, unâ venâ, atque uracho conſurgens, communique membranâ obductus, ipſi umbilico 32. -+ 29. quaſi clavo affigitur. Hinc verò ſuas productiones, inferiùs nempe duas arterias 40. 26. & 40. 31.-+ ab iliacis procedentes, & urachum 37. 29. ad urinariam veſicam 41. 29. deſinentem; ſuperiùs autem venam umbilicalem 32. 29., quæ ad hepar aſcendit.

Cernis quoque omentum multis vaſis ornatum 35. 25. & 35. 34., atque hepar 28. 25. ſuo cum anteriori ligamento 28. 28.-+, quod diaphragmati ſub cartilagine enſiformi adnectitur. Inteſtinum pariter ileon 38.-+ 27. & 40. 31.

Deinde in medio ventre, ſeu thorace, detractis ſterno, coſtarum portionibus, necnon pleurâ, quæ interiùs coſtas ſuccingit, pulmones primo aſpectu obſervantur in magnos lobos 20. 25. & 20. 33. diviſi: deinde ſegmentum diaphragmatis 25. 23. & 25. 35., duo pariter nervi in idem utrinque ad lineam deſcendentes 22. 28. & 22. 29.-+

Cæterum, quod ſibi voluerit indicare Euſtachius per ſpatium illud leve, quod alba ſuperficie oculis obverſatur 23. 30. non ſatis intelligo: *Davus enim ſum, non Oedipus*; fieri enim potuit (quod admodum probabile videtur) ut propter incuriam ipſius Inciſoris, pericardium, cujus imaginem eo loci forte ſatagebat oſtendere, ineptiſſime delineatum fuerit.

Denique, ad caput aſcenderis, ſecto cranio, atque dempta dura matre, perſpicuè vides ſuperficiem cerebri piâ matre obvelatam 3. 23. & 3. 31. unà cum ſanguineis vaſis.

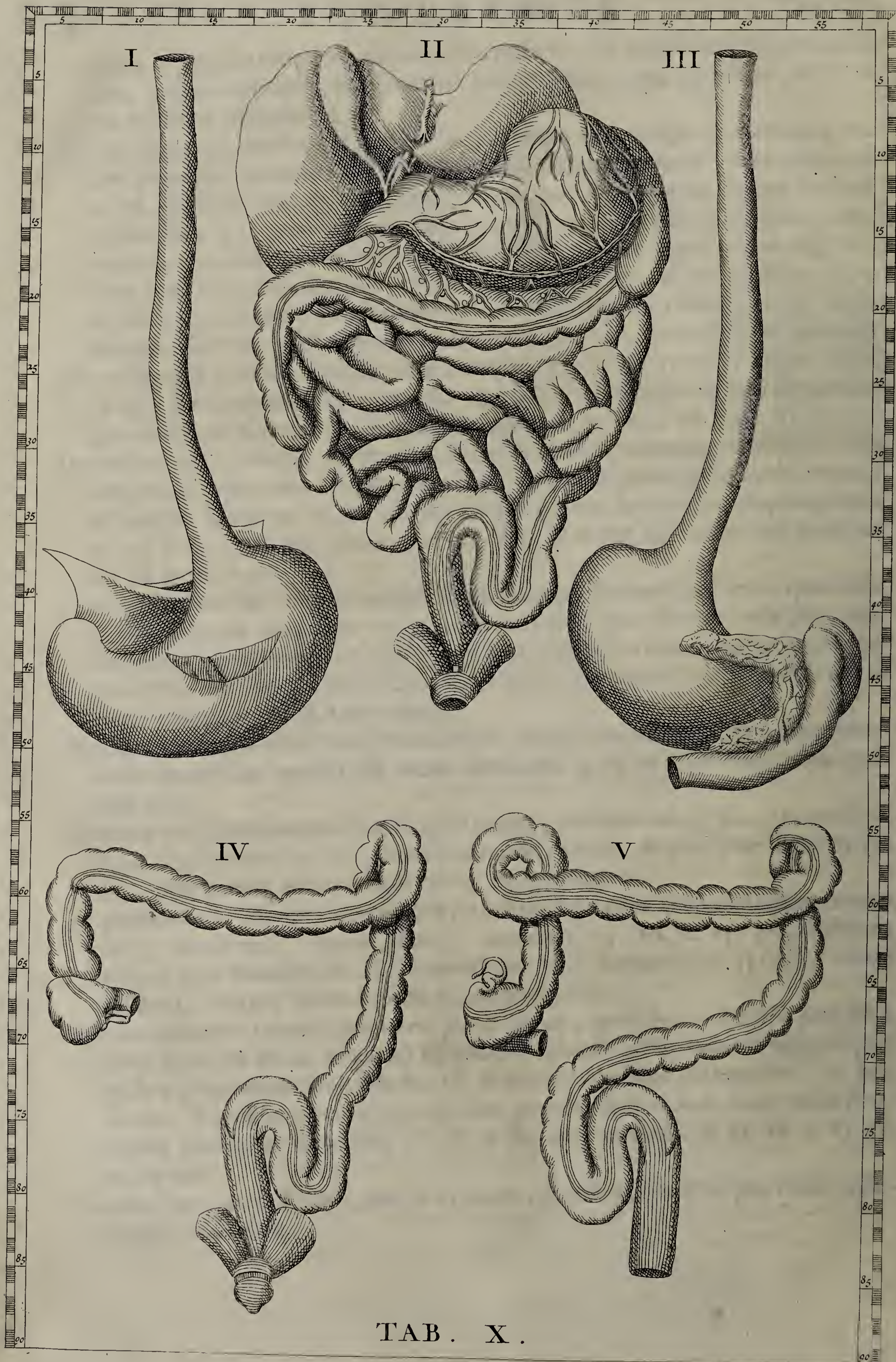
Præterea conſpicis externas etiam capitis partes, frontem nempè 5.-+31., occiput 8. 23., tempora 6.-+ 27., anteriorem colli partem, & præcipue jugulum 13. 30., poſteriorem autem, quæ cervix 13. 25. dicitur.

In artubus verò, & primò ſuperioribus juxta ſingulas partes, in quas Anatomicorum vulgo dividuntur, cernere poteris; humerum 15. 20. & 15. 37., cubitum 30. 9., ejus flexuram 28. 41., carpum 34. 20., metacarpum 32. 47., volam manus 35.-+ 19., illius dorſum 33. 46. & digitos.

Inferiorum autem artuum partes ſunt primò femur, quod ſuperior cruris pars eſt à genu 62. 27. & 62. 40. uſque ad abdomen; ſubindè tibia, quæ eſt inferior pars pedis à genu uſque ad tarſum 81. 28. & 81. 40., quæque poſterius 70. 30. ſura dicitur. Tandem extremus pes, qui alias patitur ſubdiviſiones, hunc enim Anatomici partiuntur in tarſum 18. 28. & 81. 40., metatarſum 83. 28. & 83. 42. ac digitos.

Fruere igitur, amice Lector, tanti Viri labore, & noſtra, quam hic pro viribus adhibuimus, induſtria.

TAB. X.

TABULA X.

Demonſtrat pleraque viſcera in abdomine contenta, & potiſſimùm quæ ad primam alimentorum coctionem, & fœcum excluſionem conferunt.

Incipiendo itaque à

IGURA I., hæc ſanè exhibet oeſophagum 5. 10. cum ventriculo 44. 4. uſque ad 44. 20., cujus primum, ſuperius appellatum, orificium 36. 13., alterum autem, inferius dictum, nempè pylorus 43. 5. oſtenditur: animadvertantur ſtomachi membranæ primum exterior, à peritonæo mutuata 42. 7.; deinde ſubjecta, ſeu media, muſcularibus fibris aperte donata 44. 15., quæ quidem cum ſolidiuſcula ſit, in varia ſuperpoſita ſegmenta, ſeu ſtrata per artem dividi poteſt; & multo facilius in avibus, quibus ventriculum longè craſſiorem, ſeu magis lacertoſum natura largita eſt.

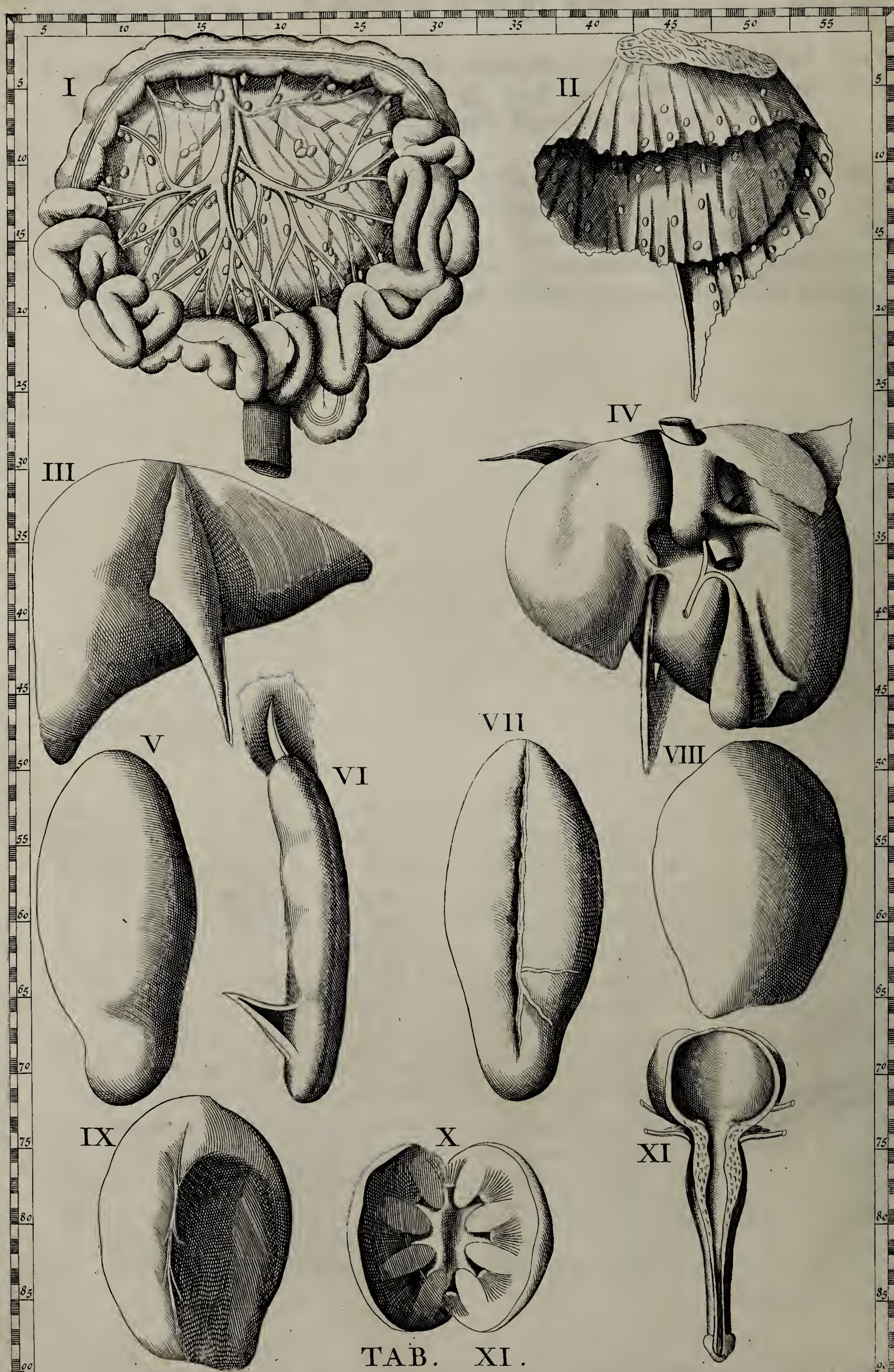
Interior autem, quæ villoſa eſt, membrana in tumido adhuc ventriculo conſpici non poteſt.

FIGURA II. oſtendit partem cavam elevati paululum hepatis 8. 16. & 8. 30., in qua notentur veſicula fellis 5. 21., ejus ductus 11. 23., qui cum hepatico 11. 24. + jungitur, & choledocum efformat 13. 23. + Similiter proxime, & profundius adſtans vena porta 12. 24. + cum arteriolis hepaticis ſuperpoſitis 11. 25. +, demum vena umbilicalis diſſecta 6. 27. Ventriculus occurrit 13. 25. & 13. 39. Lienè regione ſiniſtra eidem adjacens 12. 42. Portio omenti à ventriculi fundo propendens cum minutiſſimis glandulis adipoſis. Inteſtinum duodenum occultatur ſub omento 16. 24. Jejunum per abdominis præcipue centrum revolutum 22. 20. uſque ad 22. 36. Ileon deinde ad latera potiſſimum ſerpens à 29. 20. uſque ad 29. 38. Colon ita locatum, ut ejusdem muſcularis faſcia appareat, quæ, brevior cum ſit univerſa ejusdem inteſtini longitudine, in cauſa eſt, ut illud in rugas contrahatur, variasque veluti cellulas effingat: incipit autem colon 28. 18., & aſcendens fertur ſub ventriculo 19. 20. uſque ad 19. 38. Extrema coli pars, quæ inflectitur 39. 34., ut in rectum inteſtinum tranſeat 40. 29., in quo ſane diligenter advertantur fibræ rectæ, eæque muſculares 44. 30.; quæ à podice 46. 28. ſurſum exporrectæ, muſculis elevatoribus 43. 26. & 43. 31. non ægre ſuccenturiantur. Denique muſculus ani ſphincter 45. 29. clare apparet.

FIGU-

Figura III. parte ventriculi posticâ suspicionem præbet, Eustachium non latuisse antè Wirsungium à pancreate 43. 49. & 49. 47. proprium ductum 47. 50.+. unà cum choledoco 45. 51. intrà duodenum ferri 49. 51.

Figura IV. & V. delineant intestina crassa extrà abdomen utcunque in situ naturali accomodata. Figura IV. facie antica, V. verò postica. Portio abscissi intestini ilei 67. 8., necnon 69. 34. Cœcum apparet instar vermiculi 68. 7. & 65. 31. Colon per se oculis patet, quemadmodum etiam intestinum rectum cum fibris longitudinalibus probè denudatis, quæ in limbo sub circularibus in podice occultantur, 85.+16.

TAB. XI.

TABULA XI.

Proponit videnda alia etiam abdominis vaſa, & viſcera, coctioni, motui, & ſeparationi liquidorum deſtinata.

ADumbrat FIGURA I. vaſa ſanguinea meſaraica, quæ ad inteſtina deducuntur cum diverſis glandulis, & inter eas chyli etiam, ut arbitramur, lymphæque reductivas adænas, quas quidem non vidi hactenùs ullum ex priſcis Anatomicis, qui tàm exquiſitè delineaverit; quod etiam ſequenti Figurâ admiramur.

FIGURA II. Meſenterium, & meſocolon exhibet.

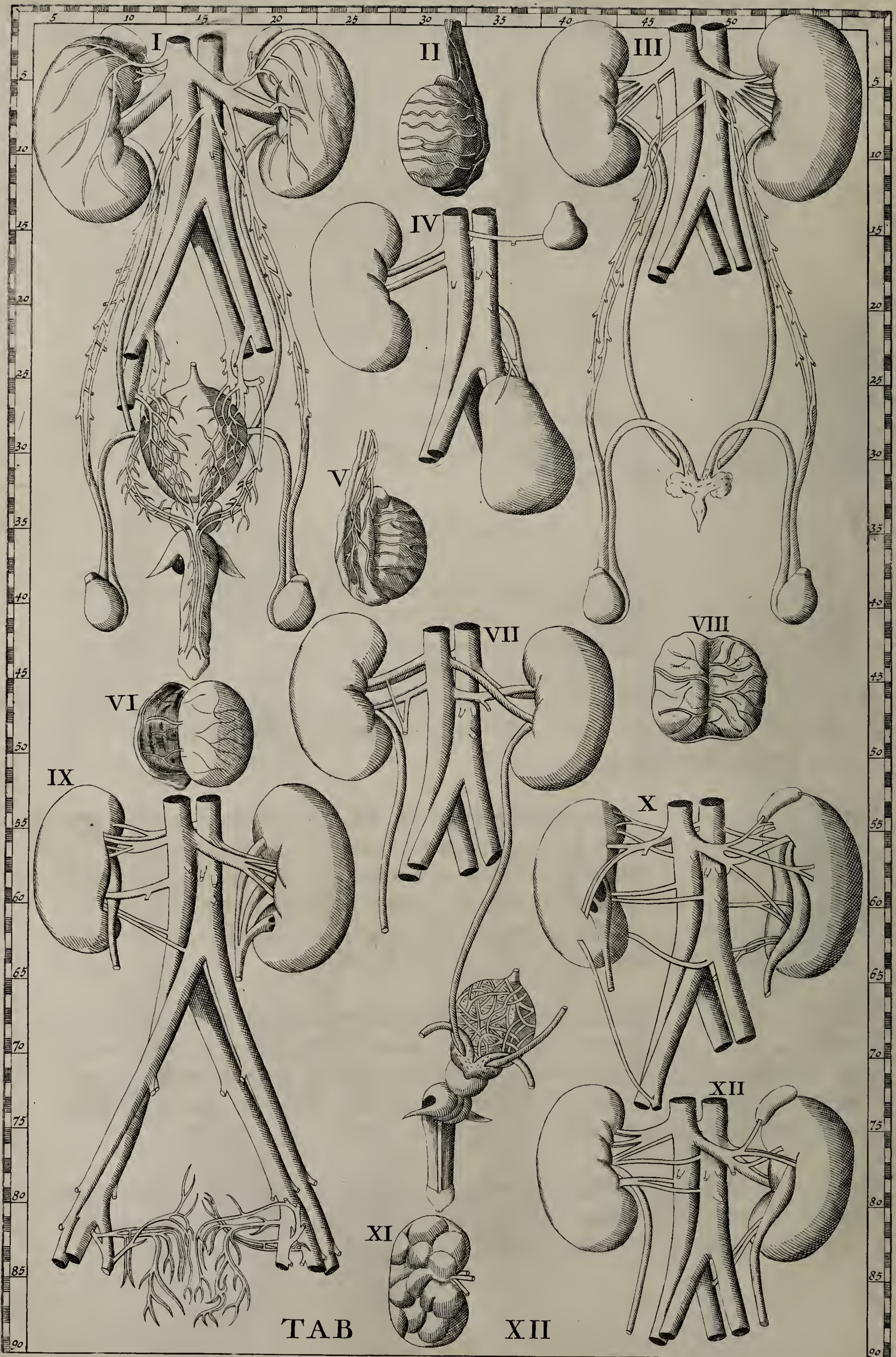
FIGURA verò III. & IV. utramque jecoris faciem cum ſuis ligamentis, anteriori quidem, & lato 45. 14.; poſteriori verò propendente 45. 42. Veſica fellea cernitur 45. 47., canaliſque communis diſſectus 39. 44. In eadem autem IV. Figura (quæ ad veritatis imaginem mirè inciſa fuit) ſectio circuli 28.-+44., quâ venæ cavæ ſegmentum colligatur, depingitur: poſteriùs portio ejusdem propendentis vinculi, quo jecur diaphragmati ſuſpenditur. Vena item portæ oſtenditur 36. 47.

FIGURIS deindè V. & ſequentibus uſque ad IX. varii lienis aſpectus depinguntur, forſitan ordinarii & extraordinarii, integri & ſecti, in quarum VII. & IX. noſtros antè oculos obverſantur nonnulla vaſa, quæ per longum exporrecta, ac ſubindè in transverſum delata, videntur aliquid ſubindicare, quod ipſi Euſtachio nuper innotuiſſe credendum eſt. An in viventium, quæ interdum ſecuit, animalium lienibus vaſa lymphatica ſubolſecit?

FIGURA X. exhibere videtur renem diſſectum, in quo tubuli, tanquam filamenta nervea, à corticali illius viſceris parte oriuntur, & in faſciculos papillares hîc & illîc concurrunt ac deſinunt; quæ quidem papillæ, ſeu carunculæ, numero octo in pelvim aperiuntur. Habes non abſimilem, & quidem meliorem figuram Tabula V. Figura I. ſuis cum annotationibus.

Tandem FIGURA XI. oſtendit virorum membrum per urethræ longitudinem uſque ad veſicam apertum, ut præcipuè ſpongioſi corporis ſubſtantia, nec non ingreſſus ureterum in veſicam poſſint animadverti.

TAB XII
XI

I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII
TAB XII

TABULA XII.

Verſatur in demonſtrandis variis organis, quæ ſecernendo, colligendo, excludendoque tàm lotio quàm ſemini famulantur.

IGURA I. renes oſtendit cum ſuis glandulis ſuccenturiatis, ab Euſtachio primùm detectis, 2. 7. & 2. 16.—+ item vaſa, non tantùm quæ dicuntur emulgentia, ſed etiam quæ per renum membranas ſparguntur 4. 9. & 5. 15.; immò, quod magis intereſt, canales ſanguineos hypogaſtricos, ab iliacis in urinariæ veſicæ corpus, atque ad penis radicem 34. 10. & 34. 15. potiſſimùm productos. Spectamus etiam miramurque in eadem Figura ſummam Auctoris diligentiam, quam nullus recentiorum, quod viderim, adhibuit, in delineandis lateralibus ſurculis, qui ex arteriis, veniſque ſpermaticis, utrinque diſſectis 24. 5. & 24. 19. ad peritonæum divertunt. Præterea exhibet urinariam veſicam cum amputato uracho 25. 12., proſtatas 34. 11. & 34. 13. Muſculos etiam penis, erectores nuncupatos, 38. 10. & 38. 15.

FIGURA II. indicat teſtem humanum, ablata vaginali tunica, cum vaſis, per illius ſuperficiem in gyrum ductis: epididymus etiam, poſterius didymo incumbens, apparet 40. 7.—+ & 40. 17.

In FIGURA III. ſtudium à nemine prius ſuſceptum cernitur, quo, detractis viſceribus omnibus, ligamentis etiam, & membranis ſuſpendentibus, ac tegentibus vaſa ſpermatica, liberè & videri, & intelligi poteſt iter fluentis liquidi ſanguinei ad ipſos didymos, necnon progreſſus vaſorum deferentium à teſtibus, & epididymis per inguina uſque ad veſiculas ſeminales, & urethræ ſuperficiem. Vides enim 20. 39. & 20. 50.—+ ſecernendum in teſtibus ſemen ferri per vaſa ſanguinea, dicta ſpermatica, uſque ad teſtes. Intueris deindè, quæ internum locum tenent, vaſa deferentia, ab epididymis orta, facto ſemicirculo 29. 40. & 29. 51., intrà abdomen ſe abſcondere, tandemque rectà petere laterales urethræ lineas 33. 45., ubi duo foraminula ad ſpermatis egreſſum in capite, ut ajunt, gallinaceo, clarè ſpectantur 34. 45., dum interim 32. 44. & 32. 47. veſiculæ ſeminales, ad aſſervandum ſemen, perſpicuè delineantur. Labor ſanè improbus, ſed egregius, magnique pro Tyronibus uſus.

FIGURA IV. exhibet exemplum duplicati renis ſiniſtri, cujus iconem, & explicationem Auctor dedit Tabula IV. Figura V., quam Lector rurſus ad oculum, & ad memoriam revocare, ſi velit, commodè poterit.

FIGURA V. Oſtendit epididymum, & ex eo productum vas deferens 35.22.

FIGURA VI. teſtem patefacit retractâ ad latus albugineâ tunica, ut vaſorum ſanguineorum ex hac in illum tranſitus appareat 50.10.

FIGURA VII. exhibet externam urinariæ veſicæ peripheriam revolutam, ut poſtica ſua parte videri poſſit: quamobrem abſciſſum fuit utrumque vas deferens 69.27. & 72.34.-+, necnon dexter ureter 67.36.-+ Notentur interim inſertiones ureterum intra veſicam per poſticam & infernam ejusdem partem propè collum 70.30. & 70.-+ 32.-+. Mirabilis quoque carneo-tendinoſorum lacertorum, veſicam circumtexentium delineatio diligenter obſervetur 67.30., uſque ad 67.35. Nàm illam Auctor detegere non potuit, quin detracta priùs externa membrana, & fortè etiam ferventi aqua irroratis priùs fibris, quæ veſicæ muſculum conſtituunt. De iis autem veſicæ urinariæ fibris loquutus eſt Auctor in Opuſculo de Renibus cap. 19. pag. 75. Vide ſitum veſicularum ſeminalium 71.31. proſtatarum 72.30.

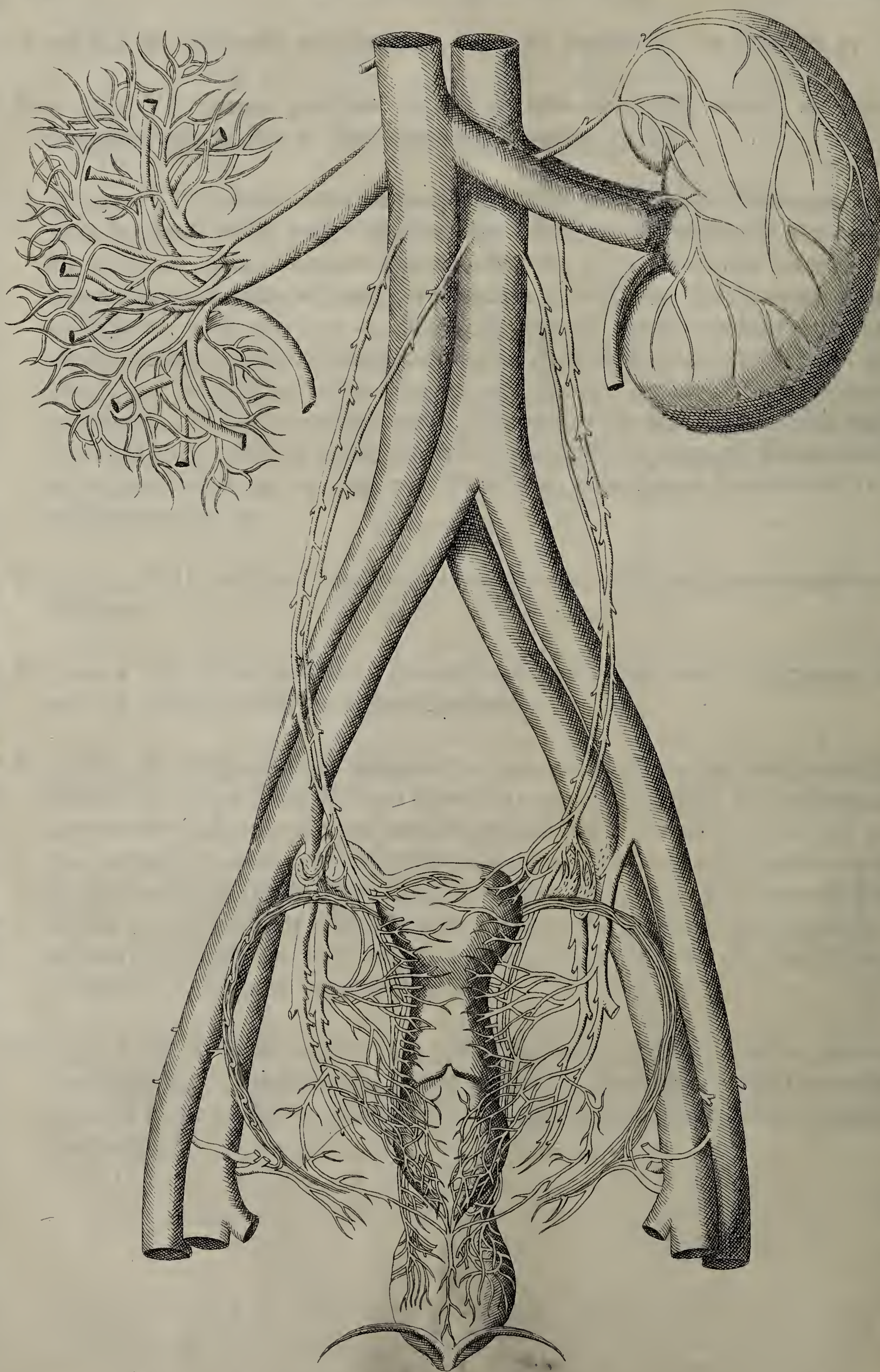
FIGURA VIII. exhibet denudatum à membranis, diſſectumque teſtem ſine epididymo.

FIGURA IX. detracta veſica, demonſtrare potiſſimùm videtur ſanguinea vaſa, quæ ad poſticam ejusdem partem feruntur.

FIGURA X. exhibet ramos arteriarum, qui in aliquibus cadaveribus ab iliaca ſiniſtra in utrisque renis inferiora ſegmenta propagantur, quaſi in ſupplementum arteriarum emulgentium, quæ interdùm graciliores reperiuntur; cujus ſanè erroris, aut luſus naturæ in ramificandis vaſis tàm venoſis quàm arterioſis ad ſiniſtrum renem progredientibus, hîc, & Figura etiam XII. ſpecimen exhibetur. In hac verò advertatur dilatatus ureter ſiniſter 60.52. fortè quia exemplar ex cadavere alicujus, qui, dùm erat inter vivos, calculo laboraverat, deductum eſt; id quod in XII. etiam Figura obſervatur.

FIGURA XI. demonſtrat externam renis ſuperficiem, quæ in fœtubus præſertim quadrupedum, & urſinis potiſſimùm, varias in glandulas diſpertita reperitur. Eandem Figuram habes Tabula IV., ejusque accuratiſſimam eodem loco explicationem.

TAB. XIII.

TABULA XIII.

Detegit vaſa renum, uteri, & ligamentorum ejus.

Itaque à 10. 15. uſque ad 32. 16. depingit vaſa per internam renum ſubſtantiam diſperſa, quæ triplicis generis ſunt, nempè arterioſa, venoſa, & urinaria: & quoniam hujus iconis (multò quidem perfectioris) explicationem dedit Auctor Tabula V. Figura II., ad eandem Lectorem jure merito rejicimus. In ſiniſtro autem obſerventur venæ, quæ à ſuperficie renis ſanguinem in emulgentem exonerant, cùm in præcedenti Tabula Figura I. demonſtraſſet easdem venas, à rene dextero in cavam liquida referentes, harum verò delineationes ac notas habes in Tabula I. Figura II. & III. & Tabula II.

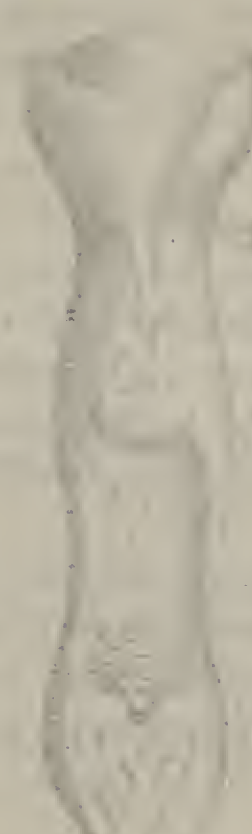
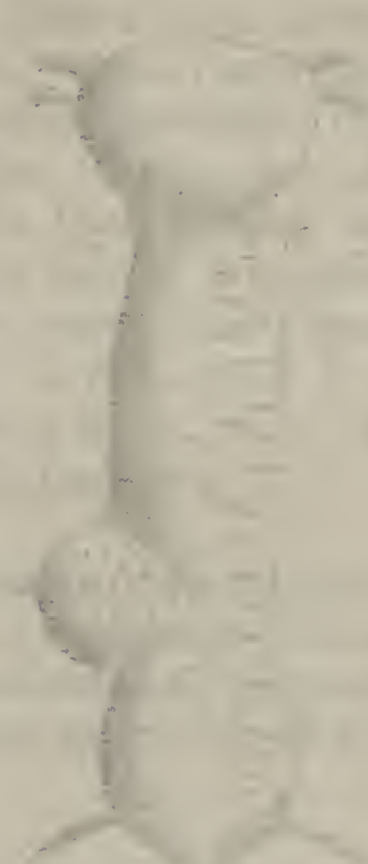
Deindè oſtendit externam faciem uteri, ac vaginæ ſuis cum ſanguineis vaſis, à quorum exortu uſque ad uteri cornua animadvertere licet hinc inde diſſectos ſurculos, qui ii quidem ſunt, quos huc illuc per abdomen ſpargi in cadaverum diſſectionibus paſſim obſervamus. Hæc ſanè diligentia in aliorum Anatomicorum tabulis omninò deſideratur.

Prætereà ſedulò advertendæ ſunt anaſtomoſes 40. 38. & 52. 21. & 37. 21. & 56.+ 34. arteriarum & venarum, quæ ab aorta deſcendentes & cava majorem partem deſinunt in ovaria & uteri parietes.

Notandum inſuper hac eadem in Tabula mirabile artificium circa reliqua vaſa, quæ ad uterum ejusque vaginam, clitoridem, atque urinariam veſicam propagantur; nàm non tantummodò demonſtrantur oriri à truncis aortæ & cavæ, verùm etiam ab inferioribus ſectionibus iliacarum, nempè ab hypogaſtricis, 70. 20.+ & 71. 37.; à quibus canales mire divaricantur.

Illud verò peculiari animadverſione dignum cenſemus, quod Euſtachius genuinam hîc ſtructuram rotundorum ligamentorum elegantiſſime dederit, mixtam ſcilicet ex ſanguineis vaſis ſerpentino ductu, dexterâ præſertim parte ex cruralibus etiam ramis prodeuntibus, atque fibris longitudinalibus, quæ venis arteriisque ſubſtratæ ſunt. Docemur autem ab hujusmodi obliquo & tortuoſo vaſorum ductu ligamenta hæc diſtendi, cum ſcilicet uterus in gravidis aſcendit verſus diaphragma, complicari rurſus & convolvi facile poſſe, cum à geſtatione fuerit feriatus. An verò horum ligamentorum vaſa à cruralibus germinantia aliquid etiam ad alendum fœtum, ejusque membranas conferant, viderint alii; nos enim demonſtraſſe contenti ſumus, recentiores etiam Scriptores, ipſumque Suvamerdamium à noſtro Auctore hac in exponenda re præventos, ac ſuperatos fuiſſe. Denique clitoris 86. 29. cum ſuis utrinque cruribus ac muſculis 84. 26. & 84. 33. belle delineatur.

I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
TAB XIIII

TABULA XIV.

Exhibet uterum, placentam, & fœtum non humanum modò, ſed etiam pecudum ſuis cùm membranis & cotyledonibus.

IGURA I. oſtendit in ſitu pudendum muliebre tàm externum à communibus tegumentis denudatum; ſcilicet cunni labia, nymphas, & clitoridem; quàm internum, videlicet uteri fundum. Ab externo itaque pudendo principium ſumentes, obſerventur fibræ carneæ, quæ in mulieribus continuæ ſunt ab uteri labris in ani ſphincterem 17.+28.+ Quare anſam nobis præbent aſſerendi, muſculos labrorum vulvæ, à Graaffio potiſſimùm detectos, Euſtachio clarè innotuiſſe. Vides etiam in hac Figura propagationem ſanguineorum vaſorum à cruralibus 8.21.+ & 8.35. & 9.+ 22. & 9.35. per rotunda ligamenta uſque ad uteri fundum 6.+26.+ & 6.+30.+, ut in præcedenti Tabula extra ſitum depicta fuerunt.

FIGURA II. demonſtrat vaginam integram, hoc eſt non apertam, cum clitoride, ejusque muſculis, & veſicâ urinariâ ad lævam inclinatâ, ut & ejusdem colli in vaginam, & ureterum in veſicam inſertiones pateant; necnon ſuperiori parte uterum cum transverſim diſſectis utrinque ad ejus fundum tubis 24.5. & 24. 15. & rotundis ligamentis 25.5. & 25.15.

FIGURA III. patefacit eandem vaginam per longum parte poſteriori diviſam, ut meatus urinarius 48.+29. incolumis, atque in ſitu oſtendi poſſet. Os uteri internum 38.29., necnon folliculorum oſcula, quæ Clariſſimus poſtea Malpighius ſtygmata appellavit, tùm ſupra orificium, tùm infra per vaginam diſtributa in hac & in ſequenti IV. Figura delineantur. Sed, quod maxime intereſt, illud eſt, quod à noſtro Euſtachio forte ante Falloppium viſæ fuerint tubæ, ſuis hiatibus perviæ ab uteri fundi lateribus 24.25. & 24.33. in ovaria.

FIGURA V. delineat humanam placentam propriis membranis obvolutam, quemadmodum poſt partum extruditur, eamque videndam exhibet, qua parte ipſi utero adhæreſcit. Superſedemus autem hîc ad ſingulas partes deſcendere, quoniam eas nulli ignotas eſſe putamus.

FIGURA VI. demonſtrat fœtum, capite in genua procumbentem, quem ſitum plerumque intra uterum ſervat, ejusque vas umbilicale 65.21., eo potiſſimùm loco, quo ab amnio 65.26. in chorion 65.30. penetrat; dividit propterea,

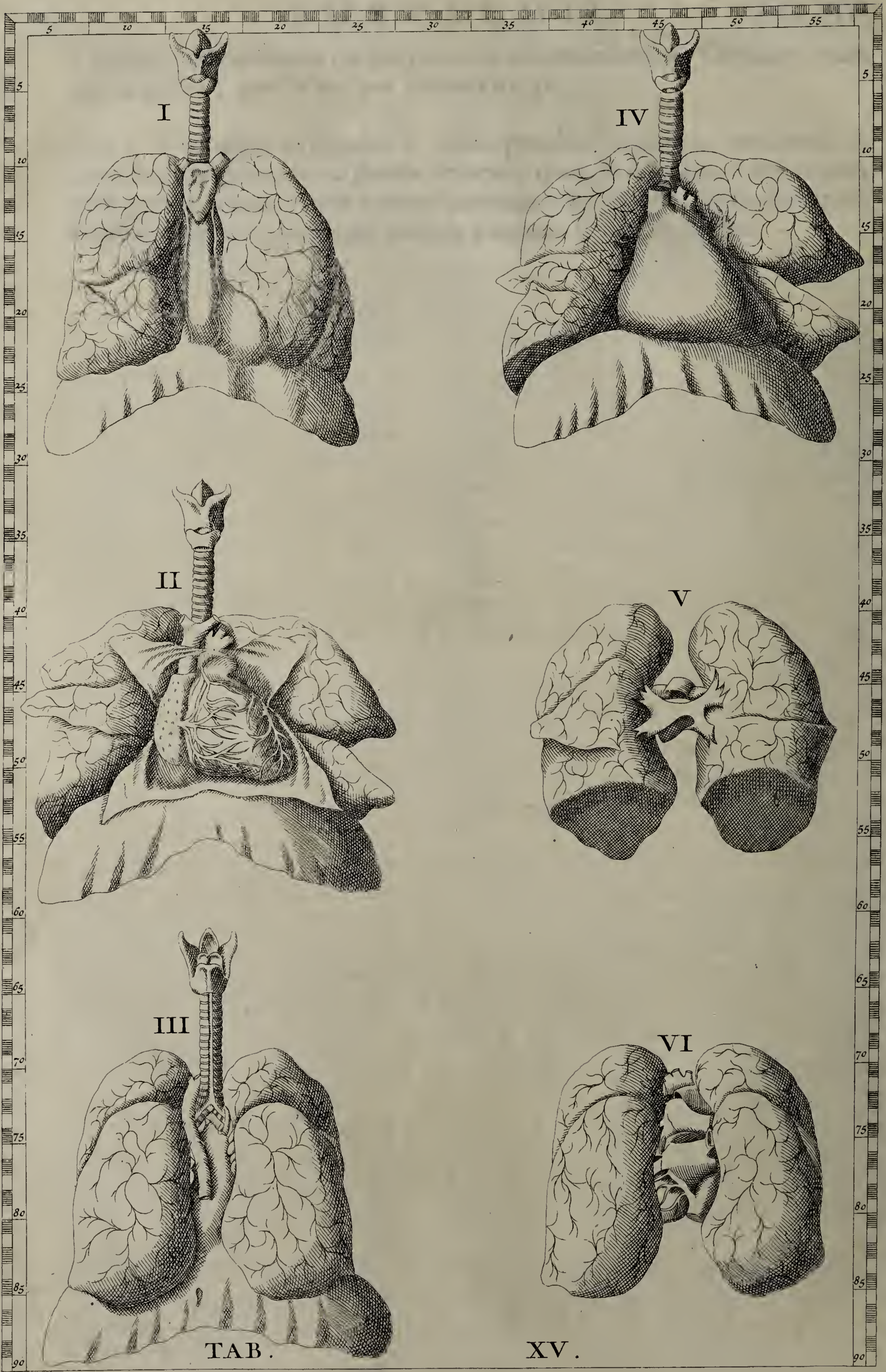
ac ſejungit has membranas, ut hoc naturæ artificium oſtendat. Cernantur etiam vaſa ſanguinea, quæ ludunt per chorion 65. 31.

FIGURA VII. uſque ad Figuram X. varios pecudum fœtus cum membranis & cotyledonibus juxta naturæ ſtatum delineat, quod ab eo primùm obſervatum fuiſſe peritus quisque rerum Anatomicarum judicare poteſt, licèt poſtea grandioribus iconibus in publicum emiſerit Fabritius ab Aquapendente.

I
II
III
IV
V
VI
TAB. XV.

TABULA XV.

Diversos tùm laryngis, tracheæ, pulmonum, & diaphragmatis; tùm cordis, & magnorum vasorum aspectus demonstrat.

Figura I. delineat laryngem 4. 13., asperam arteriam 7. 12., & anteriorem pulmonum faciem 15. 6. & 15. 16., cum thymo 11. 12., & duobus nervis 14. 11. & 14. 13., qui utrinque ad latera mediastini versus diaphragma 23. 12. exporriguntur.

Figura II. exhibet venam cavam superiorem 42. 11.—+ in dexteram cordis auriculam paululum dilatatam 45. 11. desinentem; in qua quidem animadversione digna est venæ coronariæ in eandem auriculam insertio 47.—+ 11. Notetur quoque locus adhæsionis quadrifariam secti pericardii cum arteria magna priusquam in carotides dispertiatur 42.—+ 13.; ex qua quidem adhæsione plura deducimus nostris in libris de Corde. Circa pericardii originem non à substantia cordis, sed ab ejus vasis multa ex Galeni sententia tradidit Eustachius antigram. 10. de Vena sine pari pag. 283. Advertatur etiam situs arteriæ coronalis ab aorta procedentis 44. 12.—+

Figura III. patefacit posticam asperæ arteriæ, & pulmonum faciem unà cum pendula arteria magna, surculis intercostalibus, tametsi dissectis 78. 12.—+ insignita.

Figura IV. depingit pulmones anteriori parte, in quatuor lobos perbellè divisos, cum corde intra pericardium vaginato 17. 44. Neque verò prætereunda hîc est vena cava superior, quæ à loco, ubi in pericardium absconditur, emergit 13. 42. Arteriæ quoque subclaviæ, & carotides, cum primùm attolluntur, observentur 12.—+ 43. Cæterùm diaphragmatis meminimus Figura I.

Figura V. proponit observanda pulmonum posteriora, ubi vena pulmonica primum occurrit, detracto corde, quemadmodum proficiscitur à pulmonibus cum quatuor caudicibus, binis superioribus 45.—+ 41. & 45.—+ 45.; totidemque inferioribus 48. 41. & 48. 45., dissecto tamen, hianteque orificio 48. 43. cum auricula sinistra continuato. Patent etiam in hac Figura tum arteria pulmonica supra, & ponè venam pariter pulmonicam locata 45.—+ 41.—+ & 45.—+ 44., tum arteria aorta, quæ supra arteriam pulmonicam inflectitur, & cujus hîc foramen per cultrum apertum se offert, 45.—+ 42.—+

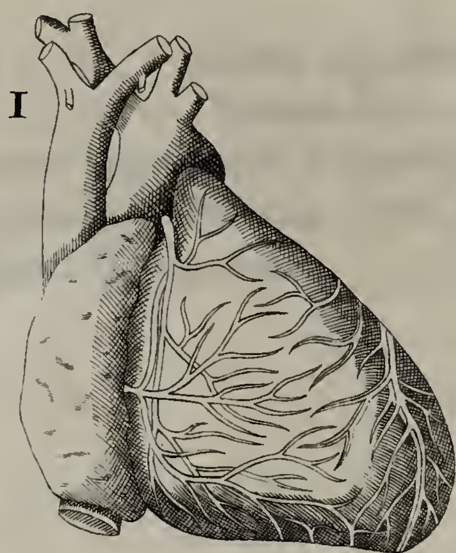
Figu-

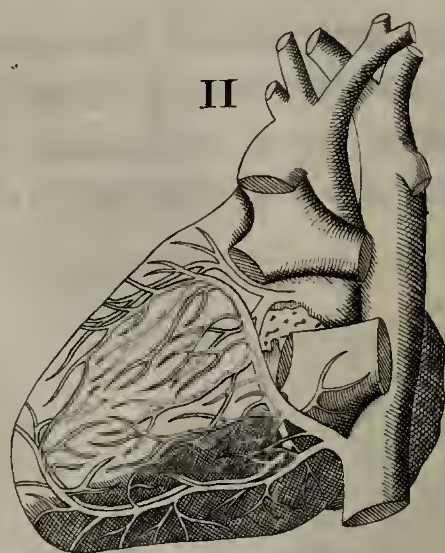
Figura IV. poſticum aſpectum pulmonum, & vaſorum cardiacorum exhibet, &, niſi me veri ſpecies fallit, ſeries quoque oſtenditur nonnullorum ramuſculorum venæ, quæ ſanguinem à pericardio ac mediaſtino in cavam regerit; de quibus ſanè ramulis idem egit Euſtachius in Opuſculis de Vena ſine pari antigram. 8. pag. 230.

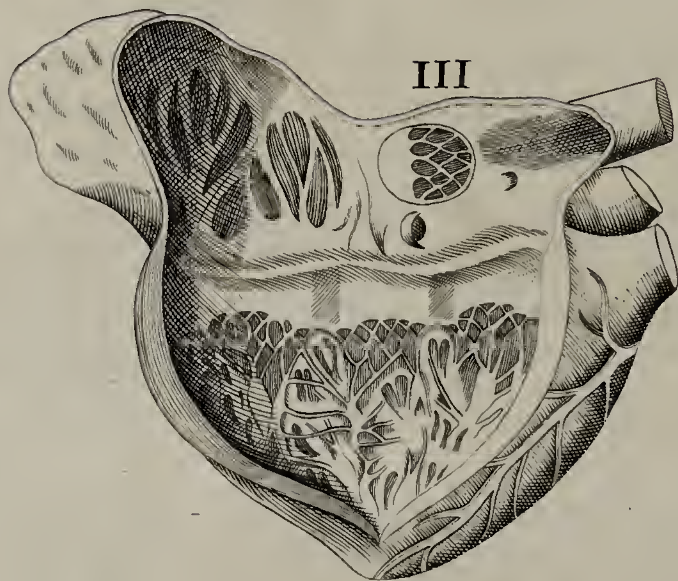

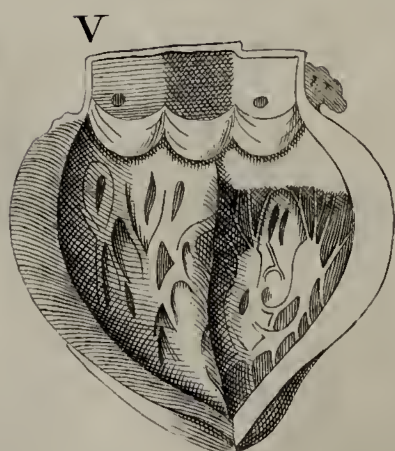

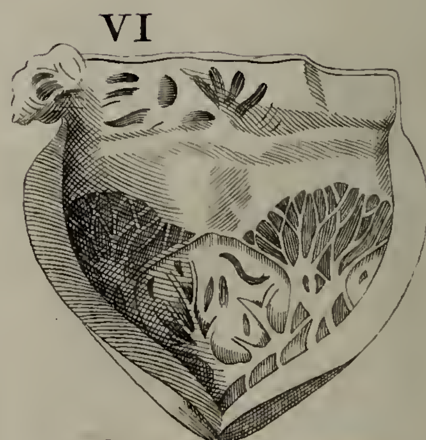

TAB. XVI.

TABULA XVI.

Hæc Tabula exhibet aſpectus cordis tùm externos, tùm internos, unà cum appenſis vaſis in ſitu naturali.

FIGURA I. oſtendit cor 15. 18., qua parte excipit contactum dexteræ auriculæ 15. 12., & cum mucrone 20. 25. ad ſiniſtram vergente. Obſervetur vena coronaria 17. 14. ſanguinem à cordis ſubſtantia intra eandem auriculam regerens, cui comes arteria item coronaria 12. 15. è regione arteriæ aortæ 10. 14. prodiens; totumque cordis viſcus circumplectens, atque alluens. Vaſa porrò ſanguinea majora circa cor abſciſſa aperte viſuntur; nimirum vena cava inferior 22. 12., ſuperior verò 10. 11. cum ſucclaviis 5. 11. & 5. 13., & ramuſculis ſanguinem ex mammis reducentibus 6. 11. & 5.—+13.—+, arteria pariter aorta his vaſis ſuppoſita cernitur 7. 14.; quæ primùm in ſucclavias 3. 10. & 6. 16.; deinde in carotides 3. 11.—+ & 5. 15. diſpertitur.

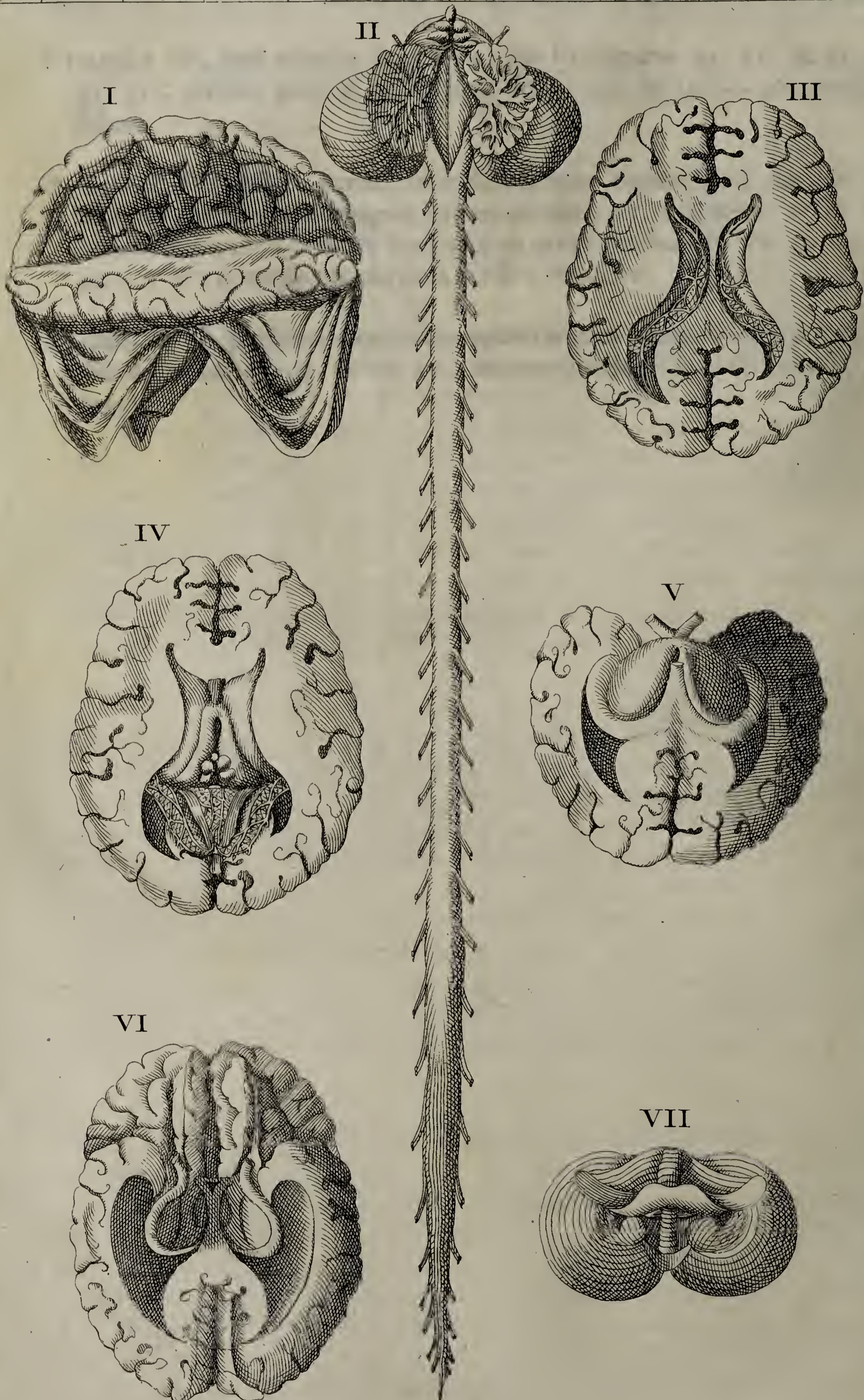
FIGURA II. repreſentat cor, ejusdemque vaſa, facie prorsùs contrariâ ei, quam præcedens Figura demonſtraverat; eâ videlicet parte, quâ dorſo incumbunt, ut præfatorum vaſorum aſpectus, & cum cordis ſubſtantia continuatio faciliùs conſpiciantur: vena ſiquidem cava 22. 50. apparet ſuperincumbens auriculæ dexteræ 18. 53. Cerne ejus ramum coronarium à corde redeuntem 19. 49., ut etiam utriusque venæ ſucclaviæ truncos 4.—+49. & 5. 52. Prætereà abſciſſus à trunco ramus 9.—+52.—+ eſſe videtur vena ſine pari, quam azygon dicunt. Vena autem pulmonica utrinque abſciſſa, & trunco ſuo auriculæ ſiniſtræ adhærens 16. 50. Arteria deinde pulmonica pariter diſciſſa 12. 48. Denique arteria magna, ubi à corde egreſſa curvatur 9. 47., & à ſe dimittit aſcendentes truncos 6. 48. & 6. 49.—+ Neque hîc prætereunda eſt arteria coronalis, quæ ab aorta procedit 13.—+47.

FIGURA III. repetit Auctor exemplar, quod jam dedit Tabula VIII. Figura VI. in qua præter auriculam dexteram, & cavam ſuperiorem, à jugulo reducem, dexterum etiam ventriculum per longum ſectum 47. 20., & tres valvulas tricuſpides 45. 16. & 45. 20. & 45. 24. Præterea notatione maximè dignas cenſemus duas valvulas, alteram majorem 40. 20., quam ſeculo ante Lowerum Euſtachius demonſtravit; ſcilicet quâ impeditur, ne ſanguis à jugularibus, per ſuperiorem cavam 39. 27. deſcendens, nimio impetu arietet cum ſanguine per cavam inferiorem aſcendente: alteram verò exiguam 42. 20.—+ orificio venæ coronariæ admotam, cui nos inſignem uſum tribuimus in Tractatu de Motu Cordis.

FIGURA IV. tres valvulas ſigmoides, ſeu ſemilunares 41. 41. & 41. 43. & 41. 45., orificio arteriæ pulmonicæ 39.—+40. & 39.—+ 46. præfixas exhibet.

FIGURA V. totidem pariter oſtendit valvulas ſigmoideas, ſeu ſemilunares oſtio cordis ad arteriæ magnæ initium admotas 71. 15. & 71. 17. & 71. 20. cum dehiſcentibus orificiis duarum arteriarum coronalium 70. 14. & 70.—+ 19.—+, & vix apparente auricula ſiniſtra 69.—+ 22.

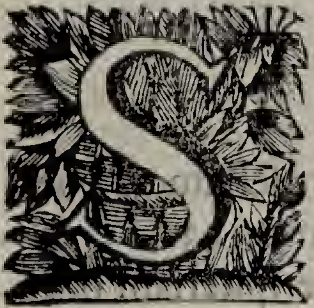
FIGURA VI. ſiniſtrum ventriculum apertum cum duabus valvulis tricuſpidibus, ſeu mitralibus 73. 42. & 73. 49., necnon pendulâ ſiniſtrâ auriculâ 70. 38. exponit.

TAB. XVII.

TABULA XVII.

Demonstrat situs omnes & aspectus cerebri tàm integri, quàm dissecti, necnon cerebellum cum spinali medulla à vertebrarum specu exempta.

SI quæ sunt Tabulæ, undè summum Eustachii in Anatomicis studium, ac manus in dissecando dexteritas innotescat, hæ duæ profectò, præsens nimirum, & sequens, id apertissimè ostendunt, pro quibus delineandis non dubito, quin Egregius Auctor molitus fuerit difficillimum ac planè incredibile opus, cum omnia ferè, quæ in cerebro, ac nervorum origine, quotquot post illum usque ad nostra tempora, beneficio etiam microscopii, detegere conati sunt reliqui Anatomici, solus ipse aperuerit.

FIGURA itaque I. Eustachius cerebri Anatomen ab ejusdem superficie orditur, considerandum proponens cerebrum cum pendula dura matre, & communibus velamentis, cujus lævum hemisphærium est integrum, 13. 6. & 13. 23.; dexterum verò 18. 4. & 18. 24. sectum, ut appareat pars medullaris 18. 10. & 18. 15., necnon corpus callosum 16. 15.

FIGURA II. exhibet cerebellum, quòd bifariam dissectum, & ad latera diductum est, ut commode cerni possit non solum cerebri ventriculus quartus 70. 30. & medullaris ipsius cerebelli instar ramorum arborum divaricata substantia; verùm, quod maximi interest, continuum esse cerebellum tàm cum cerebro, quàm cum spinali medulla: superiùs quidem cum cerebro per duos processus 4.-+ 29. & 4.-+ 30. -+, ortos à basi protuberantiarum orbicularium 3.-+ 29. & 3.-+ 31., quos posteà processus Willisius ostendit; inferiùs verò per totidem processus 9. 28.-+ & 9. 31., à Varolio post Eustachium indicatos, jungi cum spinali medulla. Allicit autem meos potissimùm oculos glandula pinealis, posita in apice proturberantiarum 2.-+ 30., à qua utrinque nervosus funiculus oritur 3. 28.-+ & 3. 31.-+, de cujus usu, ac præstantia ipsemet egi in peculiari Dissertatione De Sede Cogitantis Animæ ad Clarissimum Fantonum antè annum data. Neque hîc præter nervos patheticos, de quibus in sequenti Tabula Figura II. prætereunda videtur universa spinalis medulla ex ossea vertebrarum vagina detracta, à qua singula nervorum paria produci observantur: in ea tamen illud apprime considerandum se offert, quod Eustachius non levem Vesalii errorem absterserit; cum spinalis medullæ caudicem non sensim decrescentem, sed versus lumbarem præsertim regionem, unde majores crurales nervi prodire debebant, longe crassiorem depinxerit.

 FIGU-

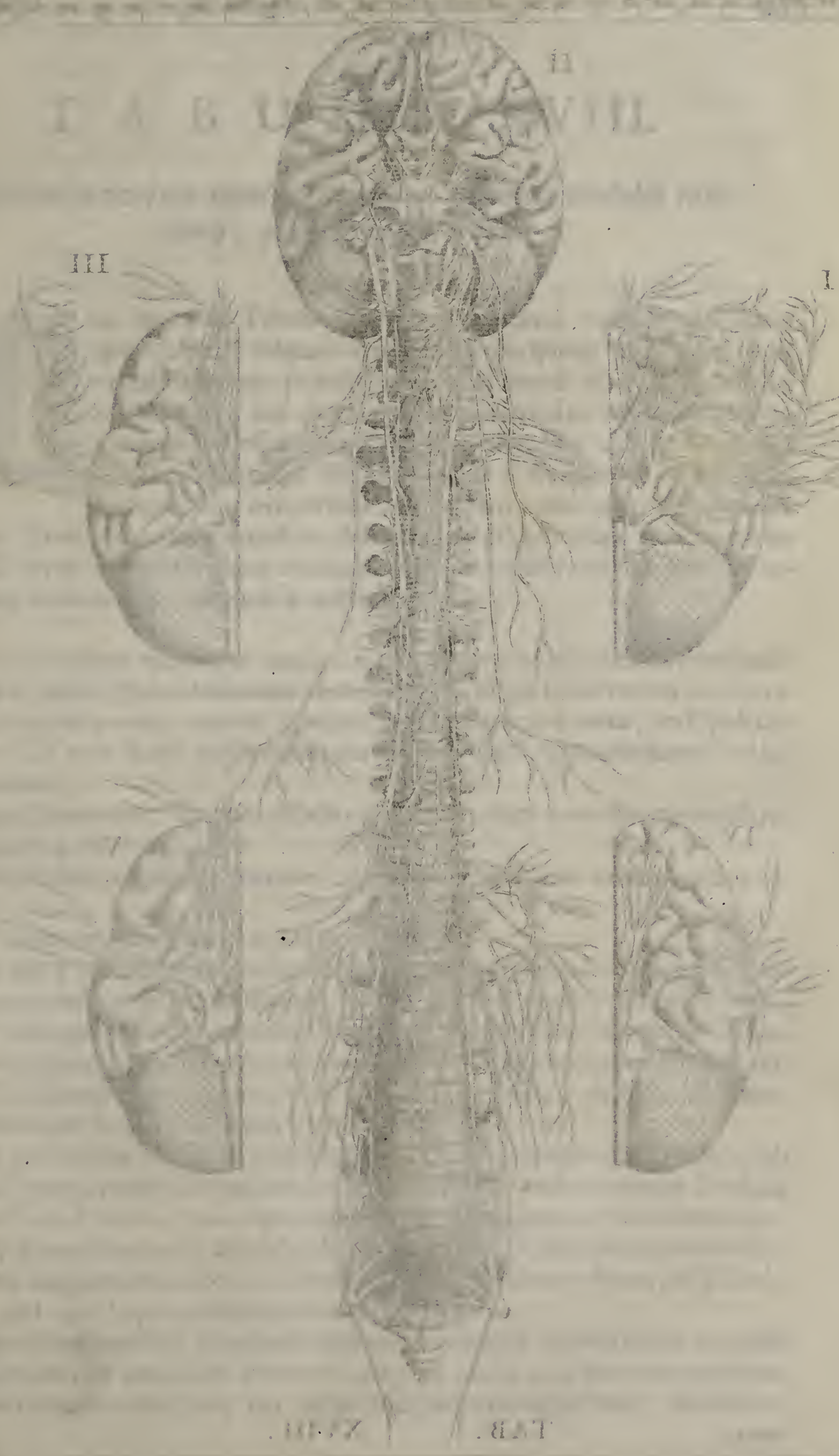
Figura III. detractâ per cultrum superincumbente mole hemisphæriorum cerebri, ostendit duos anteriores ventriculos falciformes; &, quod non oscitanter advertendum est, exhibet (contra receptam usque ad ea tempora opinionem) plexum choroidem non simplicem, sed, quemadmodum revera invenitur, duplicem; scilicet per utrunque ventriculum distributum 20. 44. & 20. 47.

Figura IV. videndum præbet plexum choroidem, ut supra, duplicem, interjectis fornicis cruribus, quæ hîc ad posteriora sunt reclinata 51. 13. & 51. 16. & 51. 18., ut scilicet liberè observari possint quatuor cerebri protuberantiæ orbiculares 49. 16. cum glandula pineali, quæ iisdem supereminet. Notetur meatus 46. 15.—+, qui ad infundibulum 44. 15.—+ protenditur.

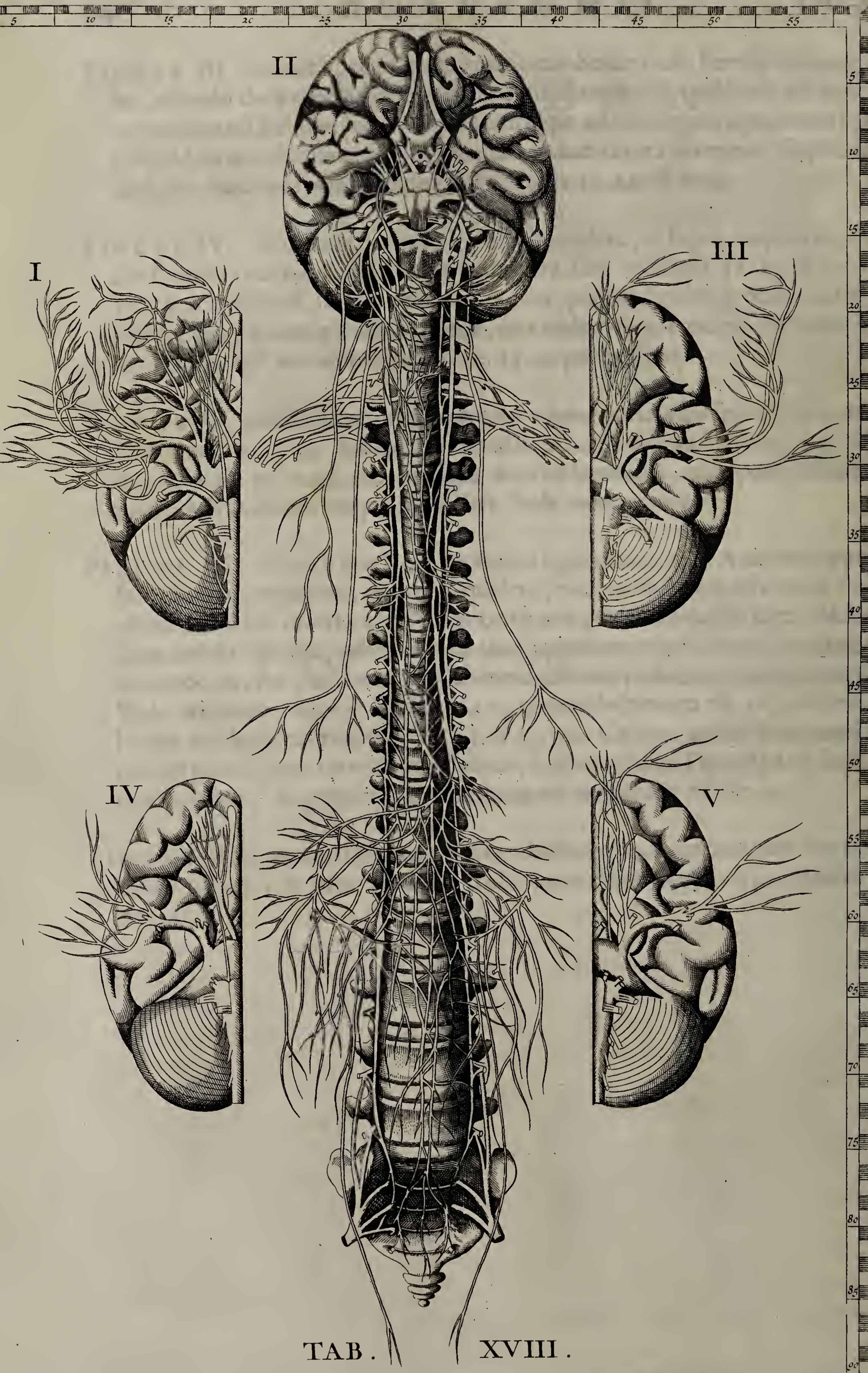
Figura V. patefacit conjunctionem nervorum opticorum supra sellam, ut ajunt, Turcicam 40.—+ 43. Insuper fornicem in situ, cujus principium 43. 43.—+; cornua verò 45. 39. & 45. 48. Reliqua cerebri segmenta, quæ peripheriam occupant, à Wieussenio corpus medullare limbi nuncupantur.

Figura VI. ostendit originem nervorum opticorum, nulli Anatomicorum antè suam ætatem cognitam, peculiari quidem, nec laudibus satis efferendo studio ac labore; cum sibi invertendum fuerit cerebrum, detrahendaque tanta solummodò illius portio, quanta prohibebat, ne clarè appareret prædictorum principium esse non anticam, sed, factâ utrinque circumductione, posticam thalamorum partem. Vide originem 78.—+ 13. & 78.—+ 17., circumductionem 76. 11.—+ & 76. 18.—+ locum tandem amputationis 73. 13. & 73. 17. Cessent modò Scriptores à litigiis de palma hujus inventionis. Intuere Lector in hujus Figuræ parte sinistra initium quoque, & progressum olfactoriorum nervorum 72. 17.—+

Figura VII. præbet observandum cerebellum inversum cum protuberantia annulari 75. 43., & processu vermiformi parte superiori 73. 43., inferiori verò 77. 43.

III
II
I

5
10
15
20
25
30
35
40
45
50
55
I
II
III
IV
V
5
10
15
20
25
30
35
40
45
50
55
60
65
70
75
80
85
90
TAB. XVIII.

TABULA XVIII.

Delineat nervorum omnium originem à spinali medulla tàm intrà, quàm extrà cranium.

HÆc quoque Tabula, ut in præcedenti monuimus, docet quos labores subjerit Auctor, ut perspicuè proponeret nervorum omnium principium. Nec porrò ullus erit candidæ mentis, qui has Figuras optimum nostræ ætatis ingenium antevertisse inficiabitur. Etenim ostendunt quidquid à Vidio Vidio, quidquid à Willisio, atque à Wieussenio, & Ridleyo posterioribus temporibus, ac nostro etiam ævo demonstrata fuerunt. Profectò Auctor extrahere debuit quàm diligentissime cerebrum cum singulis nervis à medulla intrà cranium ortis, ut observaret origines uniuscujusque illorum paris. Sed initio ducto à

FIGURA II. quippe quæ digna magis, ut ab Anatomico ad examen revocetur: hæc sane nobis testatur Eustachio innotuisse decem paria nervorum intrà cranium à medulla oriri; tametsi septem, priscorum linguâ utens, in Opusculis dixerit. Ut verò studii nostri etiam partem aliquam hîc patefaciamus, exhibet quidem

Primum par nervorum, qui sunt olfactorii, quique olim processus mammillares dicebantur 4. 28.—+ & 4. 29.—+

Deinde secundum, nimirum opticorum, abscissum tamen juxtà coalitum 8.—+ 28. 8.—+ 29.—+

Tertium oculorum motorium 10. 28. & 10. 29.—+

Quartum par à recentioribus patheticorum nuncupatum, quod omnium, quæ intrà cranium nascuntur, tenuissimum, oritur ab inferiori parte medullæ oblongatæ, juxtàque oculorum motorios, & cujus fibræ ad frontis cutem, ad musculos labri superioris, narium, & attollentes maxillam inferiorem, necnon ad linguam, & dentes exporriguntur: vide illud veluti tenuissima utrinque filamenta hîc enitescere in obscuris spatiis 10. 27. & 10. 31.

Quintum par cæteris crassius è lateribus prominentiæ annularis (quæ cadit sub 12. 29.) propè patheticos nascitur, & in tres insignes ramos utrinque dividitur 10.—+ 26.—+ & 10.—+ 31.—+, quorum propagines aliæ feruntur ad oculorum orbitam, aliæ ad frontem, aliæ ad maxillas & palatum. Sunt qui hujus nervi surculos ad linguam etiam, & ad informandum nervum intercostalem, & splanchnicum unà cum sequenti dispensari arbitrentur.

Sextum par longè minus, & instar filamentorum oritur ab inferiori loco annularis prominentiæ, & lateraliter fertur 12.—+ 25. & 12.—+ 33., hoc verò majorem partem in oculi musculum, qui vulgò Indignatorius appellatur, absumitur; ramu-

ramuſculum tamen largitur ſuperiori quinto pari, ubi in intercoſtales, & ſplanchnicos digeritur: undè Clariſſimus Williſius plura pathematum phænomena explicat.

Septimum par auditorium jure dictum 13.—+ 25.—+ & 13.—+ 32.—+; hoc enim cum è lateribus medullæ intrà cranium, ubi cerebello adjacere incipit, egrediatur, duplici mox proceſſu, perinde quaſi diſtinctis nervis per foramen oſſis petroſi ad internas potiſſimùm aurium partes diſtribuitur.

Octavum par, olim ſextum, & vagum nuncupatum, naſcitur triplici propagine, ut idem Euſtachius in oſſium examine pag. 227. præmonuit, videlicet è lateribus medullæ oblongatæ paulò infrà par ſeptimum 14. 27. & 14. 31. Hoc verò nervorum par, poſtquàm cervicis muſculis aliquot filamenta donavit, per utrunque ventrem, medium ſcilicet, & infimum omnibus penè viſceribus, uſque ad renes, pudenda, & veſicam filamenta ſua communicat. Vide tuis oculis progreſſum hujus paris in abdominis viſcera 55. 23. & 60. 35. & 67. 23., ſubindè illinc etiam recurrentes nervulos prodire cernes; qui variè per aſperam arteriam, laryngem, & pharyngem ludunt 24. 30.

Par nonum linguæ diſtributum, & ipſius motorium dictum, apparet ſiniſtrâ parte reciſum 14.—+ 30., dexterâ verò integrum 14.—+ 28. Naſcitur elatiori loco ſupra octavum à lateribus corporum, quæ pyramidalia nonnullis audiunt, quæque cernuntur in hac Figura 13. 28.—+ & 13. 29.—+

Decimum par in ortu ſuo utrinque reciſum apparet ad latera flexuræ paris octavi, ubi minima alba capitula, veluti duo puncta cernuntur. Hi verò nervi jure Williſio dubitationem attulerunt, an ultimi ipſius cranii, an verò primi vertebrarum appellandi ſint.

Quicunque deindè Anatomica peritia, & curioſitate etiam ad perquirendum ductus fuerit, inveniet in hac Figura abſconditum theſaurum. Etenim diligenter animadvertet undecimum forſitan par nervorum ab Euſtachio detectum, quod & ſuperiùs cum cerebro, & inferiùs cum pari vago, cumque omnibus penè nervis, qui à ſpinali medulla proficiſcuntur, communionem habet, & mirabili artificio huc illuc cum cæteris connectitur. Vide illius vel originem, vel notabilem inſertionem in baſi cerebri inter annularem prominentiam, & corpora pyramidalia 12.—+ 28., & 12.—+ 30.: ii autem nervi inter patheticos, & oculorum motorios, mox inferius reflexi diſpertiuntur in duos ramos, qui paulò poſt denuo junguntur, & majorem truncum utrinque ad conjunctionem primæ & ſecundæ colli vertebræ efficiunt 16. 27. & 16. 31., undè per univerſam ſpinæ longitudinem deferuntur, ac ſingulis nervorum, ab illa prodeuntium, paribus villos aliquos propè ſingulas oſſium apophyſes, uſque ad os ſacrum intermiſcent; perindè quaſi nervus hic ſenſorius, & non motorius eſſet; ſcilicet ut, cum fibrillæ nerveæ ad muſculos, ad membranas, viſcerumque retia pro illorum motibus edendis feruntur, ſecum ſemper habeant filamenta alterius nervi, qui ad peculiarem cerebri partem, ubi preſſionum ſenſus excipitur, pertingant. Sed hæc injiciendæ duntaxat dubitationis gratiâ à nobis dicta volumus.

Notetur inſuper in hac Figura ramus octavi paris vagi dicti, qui ramulo tertii cervicis paris junctus 24. 24. ad muſculos intercoſtales, & ad alias thoracem continentes partes elegantiſſime diſtribuitur 34. 20. & 34. 23.; de qua ſanè conjunctione

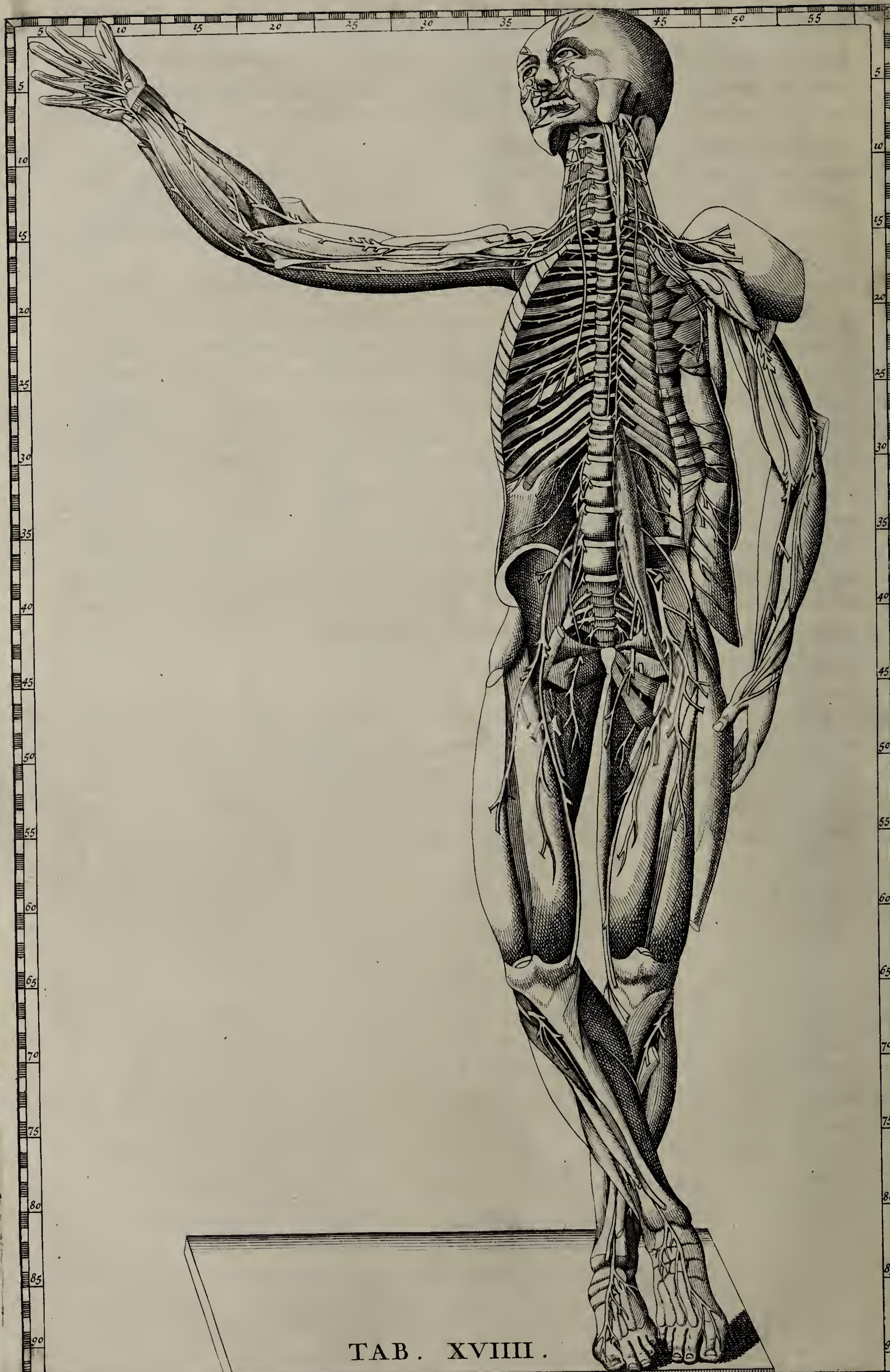
ctione locuti poſtmodum ſunt multi Recentiores. Prætereà animadvertantur rami nervorum tertii cervicis paris, qui ad diaphragma deſcendunt 48. 20. & 48. 25., quique à quarto etiam pari, ſeu à primo illorum, qui ad brachia feruntur, propagines aliquas mutuantur 23.+26. & 23.+32.

Neque autem prætermiſit Euſtachius in hac eadem Figura indicare foramen 10. 29. quod ad infundibulum aperitur. Item duas foraminis proximas glandulas, ſeu prominentias, quas poſteà Williſius etiam animadvertit, quæ duorum inſtar candicantium punctorum perbellè hîc obſervantur.

Reticemus verò ſingula nervorum paria, quæ à vertebrarum regionibus de ſpinali medulla uſque ad coccygem proficiſcuntur: ſunt enimverò nimis obvia, & moram quærentibus rara poſſunt injicere. Duos ſolummodò præterire non debemus nervos, quos non ſine ſummo conſilio ab Euſtachio delineatos fuiſſe ſuſpicamur; ſcilicet eos, qui à lumbaribus vertebris orti, ſuntque vigeſimiprimi nervorum paris ſurculi, qui unà cum ſpermaticis ſanguineis ad teſtes, & in mulieribus ad uteri cervicem propè ureteres, & juxtà muſculos pſoas diſtribuuntur: hos autem vide in Figura utrinque ad coccygem propendentes 86. 26. & 86. 31. Undè in calculi à renibus per ureteres deſcenſu teſtis retractio & ſtupor femoris oriri ſolent. Denique animadvertatur in hac Figura, ſpinalem medullam cum vaginantibus vertebris non attenuari, & gracileſcere quò magis ad coccygem vergit, ut Veſalius depinxit, ſed inferiùs craſſeſcere atque augeri, undè majores ad crura nervi proficiſcuntur; itaque ex naturæ archetypo ipſe primus, & multi poſteà ſpinalis medullæ icones effinxerunt.

FIGURA I. III. IV. & V. admodum inter ſe ſimiles occurrunt: ſunt enim delineationes cerebri & cerebelli bifariam per longum diſſecti, in centro ferè medullæ oblongatæ, quæ à civitate vertebrarum colli evaginata fuit. In iis autem Figuris aliquot nervorum paria, ſuperiùs jàm adnotata, partim integra, partim in itinere abſciſſa Euſtachius oſtendit.

Vide accuratiſſimas Annotationes, quas in has Figuras ad nos dedit Clariſſimus Morgagnus.

TAB. XVIIII.

TABULA XIX.

Delineat nervos omnes qui in viscera, atque artuum musculos anteriori facie distribuuntur.

IN hac Tabula habent non solùm Medici; sed multò magis Chirurgi, quo erudiantur in distributione nervorum, qui ad ventres & artus anteriori facie demittuntur. Et quidem primùm animadvertantur in fronte nervi 2. 36., utrinque ab orbita exorti, quibus vulnera iis locis periculosiora solent evadere: quemadmodum etiam ex inferioribus palpebris alii, qui tùm ad genas 4.—+ 36.—+ & 5.—+ 34.; tùm ad superius labrum 6. 35. feruntur: similiter ii, qui utrinque ex lateribus mandibulæ inferioris 7. 37. & 8. 34.; & ad labrum inferius divaricantur. Spectentur ulteriùs duo nervi, quos jàm Tabula XV. Figura I. Auctor demonstravit exporrigi à primis cervicis vertebris usque ad diaphragma 24. 37. Notetur quoque mirabilis progressus illius nervi, quem à cerebri basi ortum in præcedenti Tabula indicavimus progredi cùm pari vago, cumque omnibus penè nervis, qui à spinali medulla ad ventres potissimùm proficiscuntur. Hic autem clariùs conspicitur 9. 39.—+, ubi propè masseterem sub mandibula sinistra egreditur; indèque permisceri observatur cum aliis nervulis, & spargi per ventres, ac per musculos intercostales 20. 40. & 25. 40.: neque porrò desinit ferri ultrò cùm ad abdomen devenerit; nàm mixtus cum binis prioribus nervis, qui ab ossis sacri superioribus foraminibus egrediuntur 39.—+ 40. ad infernos artus extenditur.

Denique à singulis vertebrarum foraminibus sua quæque nervorum paria prodire, eaque in universum penè musculare, & membranosum genus distribui demonstrat.

Singulare autem est, quod cernimus sinistro thoracis in latere, superstites nimirùm internos musculos intercostales, ad vertebras naturaliter non pertingere, ut clariùs ex Eustachii sententia in explicatione Tabulæ XXXVIII. ostensuri sumus; cujus sanè ratio non alia esse videtur, nisi quia costæ cum ipsi spinæ dorsi, tanquàm immobili termino, inarticulatæ sint, moveri tamen sursum deorsumque debeant ad thoracis cavitatem dilatandam, vel constringendam, vires profectò, seu facultates moventes non ad contactus fulcimenti vertebrarum, sed plus minus longè admovendæ erant, juxtà mechanicæ leges. Quidni etiam suspicari possemus ideò à natura musculos intercostales ad lineam utrinque propè vertebras fuisse detractos, quod, cum iidem eo loco inutiles omninò essent movendis costis; impedimento forsitan futuri erant chylo per vas thoracicum ascendenti? Hoc enim sæpè ramos utrinque suos ad succlavias producit; nàm motus eorum musculorum, cum per varias sectiones sit obliquus ad horizontem, obniti quoquo modo poterat illius liquoris motui, qui apud homines præsertim est perpendicularis; eique magis, quia in sinistro latere ductui thoracico incumbit arteria magna, quæ & ipsa, extrorsum trudens contentum in ductu liquidum satis premit, atque protrudit.

Ut verò peritissimus Eustachius demonstraret, nervos à vertebris egredientes, peculiari lege in musculos intercostales inseri, ac propagari, ostendit in dextero latere detractis jam musculis internis, & relictis solum externis, nervos inter unam, alteramque costam produci; ita ut iidem nervi externos inter & internos musculos medii, utrisque suas ramificationes facile possint dispertiri.

Notentur etiam quatuor insignes nervi, utrinque ex totidem ossis sacri foraminibus exeuntes, qui paulò post in unum veluti caudicem coalescunt 41.—+36., & ad femora profundè traducuntur.

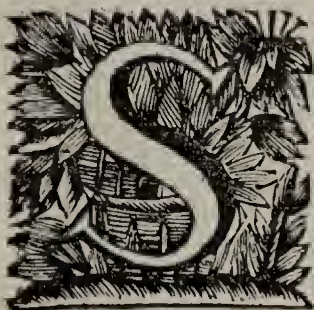
Tandem supersedemus singillatim hîc ad examen revocare nervos illos, qui ad artus distribuuntur, cùm Lector eorum cursum progressumque facilè suis oculis possit usurpare.

TAB.
XX.

TABULA XX.

Exhibet posteriori facie nervorum distributionem in musculos totius corporis.

Anè ità eleganter demonstrat Auctor exortum nervorum prodeuntium à vertebris posteriori parte, detractis externis à trunco musculis; ut nemo, vel in Anatome hospes, de illorum insertione in factitanda potissimùm Chirurgia possit unquam dubitare.

Facto autem initio à nervis ex cervice procedentibus, observentur capitula incisorum nervorum, qui ad musculum complexum sinistrum 8.-+ 18. ad splenium 11.-+ 18., necnon inter extensorem rectum majorem, & obliquos 9. 19.-+ & 9.-+ 20.-+ dispertiuntur.

Mox descendendo ad alios nervos, vide illos, qui ad elevatores scapulæ musculos diriguntur 15. 16., & in musculum rhomboidem terminantur 21. 16. Deindè digrediendo ad artus superiores, observandæ veniunt eæ nervorum propagines; quæ ad utriusque scapulæ dorsum perreptant 19. 14. & 19. 23.-+; atque dextera parte deltoidis interiora penetrant 19. 10. Porrò ad recisos musculos, extensorem quidem longum feruntur nervi 25. 11., ad brevem verò 26. 8.; quorum certè nervorum progressus sub axilla dextera 19. 26.; atque insertio in præfatos musculos 18. 27. & 19. 34. clarius cernuntur. Similiter eodem in brachio dextero observatur ramus ejusdem paris nervi, qui ad phlebotomos erudiendos demonstratur inseri in bicipitis principium 26. 36., à quo tandem emergens, perforato altero musculo sub 13. 43. fertur ad extensores digitorum.

Sed, redeundo ad posticam ipsius trunci faciem, animadvertantur nervi, qui, à spina prodeuntes, ad varios dorsi, thoracis, & abdominis musculos digeruntur, quos indicare, quippè satis obvios, superfluum reputamus.

Quod verò spectat ad nervos, qui tum ad glutæos utrinque minores musculos, tum ad podicem extenduntur, eleganter apparent delineati. Sed illud præcipuè nos allicit, quod videamus, Eustachium depinxisse nervos, ad infernos artus distributos (ut revera sunt) longè majoris molis, quàm sint, qui ad supernos artus amandantur. In dextero autem femore animadversione dignum quoque est, Auctorem detraxisse superiores musculos glutæos, & iliacum externum, ut videndum præberet exortum insignis nervi 43. 22., ejusque claram insertionem in posticos tum proximos tum remotos musculos usque ad plantam pedis.

TAB. XXI.

TABULA XXI.

Videndos præbet nervos, qui à muſculis egreſſi per ſuccutaneas partes ludunt.

Uanquam verò, ſi quis hujus Tabulæ utcunque perſpicuas notas voluerit, ſatis fortè ſibi futurum ſit cæteras anteriorum muſculorum tabulas cum finibus nervorum, qui in præſenti delineantur, comparare; videbit enim ſingulas propagines villorum, qui deſinunt in ſingulas fere lacertorum ſectiones, illinc egredi: quoniam tamen Chirurgos potiſſimùm hîc loci erudire eſt animus; idcirco non incongruum arbitramur nonnulla ſparſim diligentius inveſtigare.

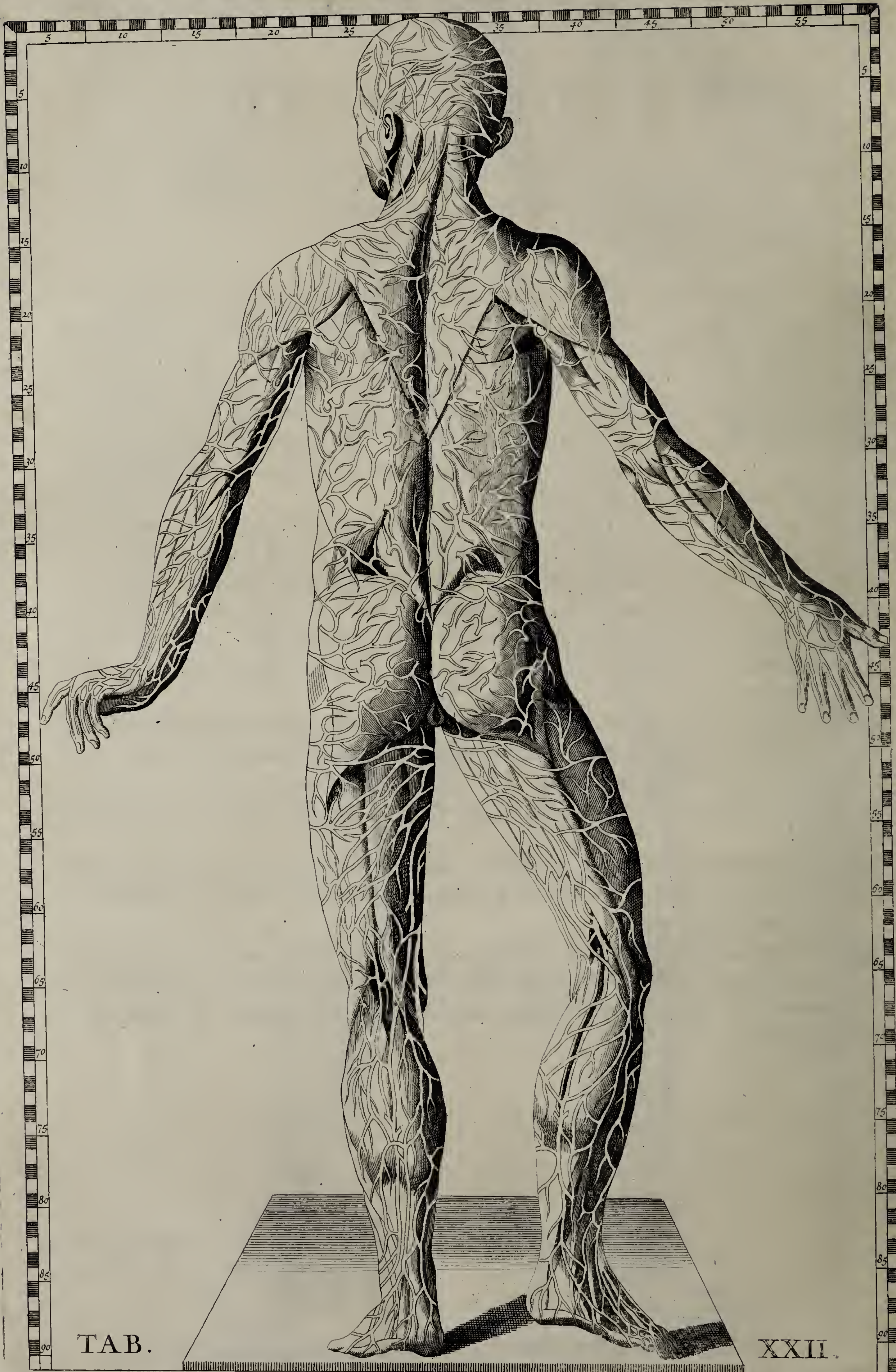
In primis verò animadvertatur nervus, quem meritò ſuſpicamur eſſe duriuſculam illam auditorii portionem, quæ ab internis ad externa aurium progreditur: hîc autem nervus pone lobum egrediens 10. 35. in duos ſtatim finditur ramos, alterum, qui ad inferiores partes, puta parotidem 11. 35., & muſculum præſertim depreſſorem labri inferioris deſcendit, alterum contrà, qui 9. 34.-+ ad ſuperiores aſcendit, nimirùm ad muſculos zygomaticum, ad temporalem, atque ad auris elevatorem.

Deinde ob oculos venit ramuſculus paris vagi 7. 38.-+, qui ſimiliter bifariam partitus villos aliquot ſuperne mittit ad muſculum quadratum occipitalem 6. 38., quorum cauſa dolor poſteriora capitis cùm in hyſtericis, tum in hypochondriacis interdum corripit, quod Tabulâ XXXI. clarius forſitàn explicabimus.

Neque interim prætermittenda videtur ſeries aliorum nervorum, qui ex primis colli vertebris nati ad anteriores muſculos, præſertim verò ad maſtoidæum, ac deltoidem feruntur.

Quod vero ad reliquos nervos attinet, qui vel per artus, vel per ſuperficiem tàm thoracis, quàm abdominis diſſeminantur, non multis immorandum eſſe putamus: ii enim adeò evidenter inſpicientibus occurrunt, ut nullâ egeant expoſitione.

TAB.
XXII.

TABULA XXII.

Cutaneos, ſed poſticos ſanguineos canales delineat.

Aſa ſanguinea omnis generis, quæ à ſubjectis cuti muſculis copioſiſſima emergunt, poſteriori tantum corporis facie exhibentur in hac Tabula; nimirum ut tàm Medici, quàm Chirurgi non levem utilitatis fructum indè capere valeant. Nàm

Poſtquàm viderint adeò numeroſam vaſorum familiam ab internis viſceribus ad univerſa corporis integumenta derivari, facilè poterunt ſibi perſuadere, quàm copioſa eſſe debeat in homine ſano inſenſibilis perſpiratio, & quale pariter emolumentum ægris accedat ex ſudore, atque alio quovis ad cutim decubitu. Iidem propterea admonentur, ut ſæpius frictionibus, cucurbitulis, fotibus, balneisque utantur; hæc enim validè poſſunt univerſo ſanguini tum motum, tum fluiditatem, tum vel maxime depurationem impertiri.

Cæterum ex hac poſticâ Figurâ unusquisque metiri poterit uberem ſegetem eorundem vaſorum, quæ per anticam ſub cute diſtribuuntur. Animadvertant tamen non in ſingulis hominibus eadem lege, & numero vaſa hæc ad corporis peripheriam diſpertiri. Etenim ſunt, ac præſertim obeſi, qui rarioribus, & profundioribus, magisque exilibus ſuccutaneis vaſculis præditi ſunt; ſunt graciles & rubicundi, quibus & majora ſanguinea, & majori numero natura largita eſt.

TAB . XXIII.

TABULA XXIII.

Proponit nervos, qui per posticam totius corporis superficiem dispergitur.

Odò Auctor nervorum distributionem in posticas corporis partes delineat, quemadmodum Tabulâ XXI. exhibuit nervorum, qui feruntur per anticas. Itàque in gratiam tum Physicorum, tum vel maximè Chirurgorum pauca hinc etiam adnotabimus.

Observetur idem duriusculus auris nervus, qui in hac Figura, detractâ externâ aure, evidentius apparet ludere per musculos faciei, & potissimum elevatorem auris, necnon temporalem, atque ad posteriora etiam occipitis deferri: undè contusiones & vulnera, etiamsi levissima, in capite non modò propter internas partes, sed propter hos quoque nervos non esse spernenda, vel noster Hippocrates forsitan fassus est: immo verò conjungi videtur, ac penè inseri cum ramusculo nervi, qui trapetii fines 7.—+ 21. perforans sursum vagatur per occiput, & ad quadratos etiam musculos dirigitur. Hujusmodi autem nervorum conjunctio perspicuè notatur sub 6.—+ 23.

Reliquas vero nervorum divaricationes, utpotè sensibus magis obvias, Lectoris industriæ libentissimè remittimus.

TAB.
XXIV.

TABULA XXIV.

Arterias, & venas intimè distributas per posticas corporis partes ostendit.

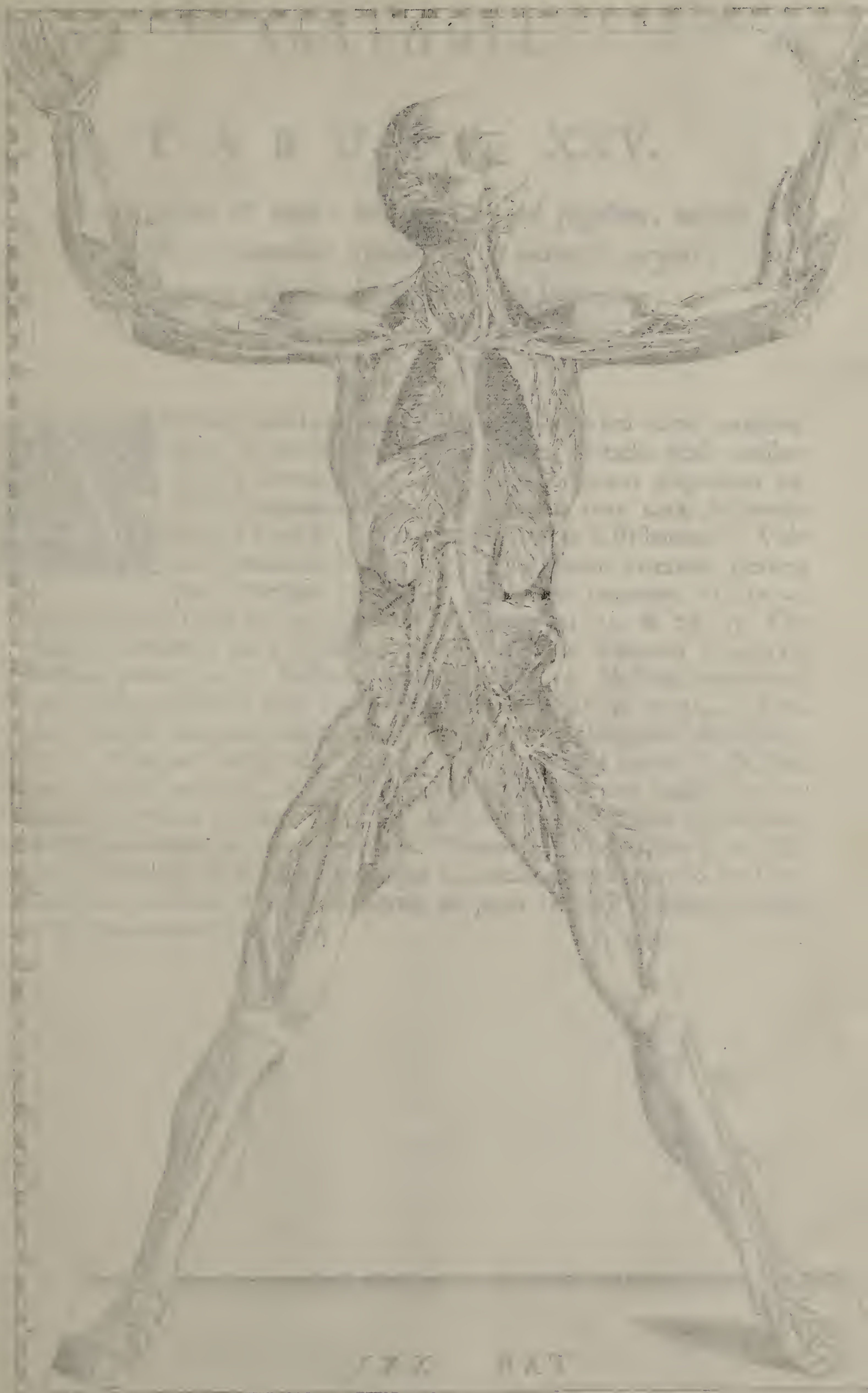

Ncipiamus itàque à sanguineis; quæ ad tempora & occiput ex profundioribus carotidum & jugularium ramis egrediuntur 11.26. & 11.30., quæque per superiorem etiam partem musculorum splenii & complexi divaricari solent.

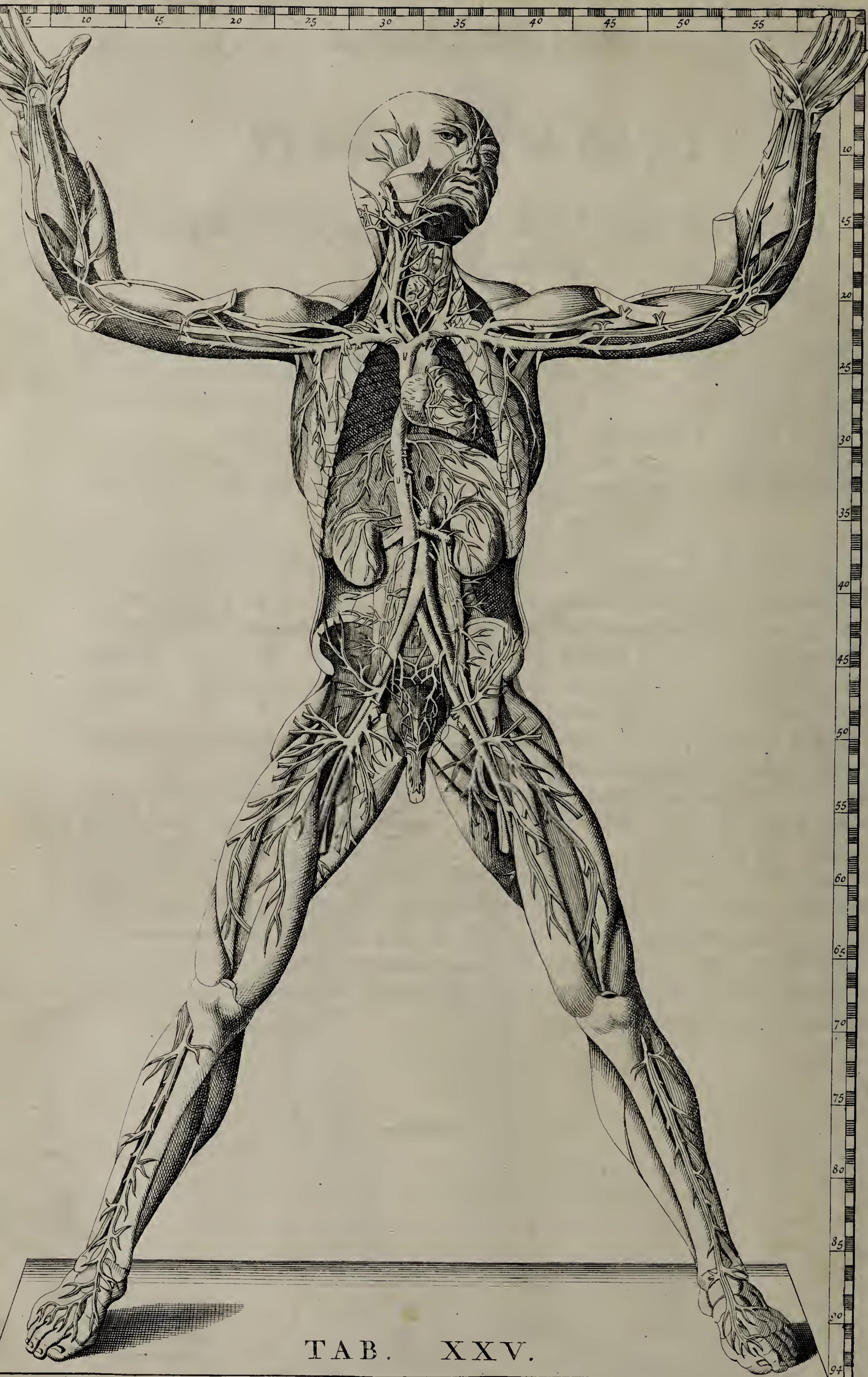
In collo autem patent vascula, quæ sub exaratis musculis, per interiora spinati & scapularium musculorum distribuuntur 17.+25.

Deindè operæ pretium censemus admonere; sub axilla præsertim sinistra ab Auctore demonstrari duplex genus vasorum sanguineorum, probabiliter tàm deferentium, quàm referentium; minorum quidem 21.+20.; majorum verò 23. 19.+ Vides itàque vascula dispertiri ex minori ramo ad musculum deltoidem 20.18., & ad scapulæ confinia 23.21., necnon ad majores pectoris musculos 26. 21. Vides mox tùm ex minoribus, tùm ex majoribus truncis ramos ferri ad principium extensoris longi 23.+18.

In dextero pariter brachio eadem occurrunt vascula, sed profundiùs longiùsque exporrecta; quinimò utrorumque inosculationes 20.+38.

Prætereà diligenter consideretur, Eustachium infernis in artubus ostendisse originem progressumque majorum vasorum, quæ à summa & postica femoris parte, demptis glutæis, cæterisque flectentibus tibias, gemello insuper, & solæo, feruntur ad musculos pedis; quæ quidem omnia, cum per se oculis pateant, nullo commentario indigere videntur. Id solùm phlebotomos docere non prætermittimus, ne scilicet in delectu secandarum venarum pedis adeò sint solliciti; cum cernant ab uno, eodemque caudice multos huc illuc ramos dispergi. Quamobrem, ubi vena tumida tangitur, atque ab arteria distat, ibi tutò sauciari potest.

TAB. XXV.

TABULA XXV.

Apertis infimo & medio ventre usque ad jugulum, necnon detractis communibus tegumentis ab universo corpore, proponit observanda majora vasa sanguinea, quæ undequaque suos abeunt in ramos.

Uctoris consilium non aliud fuit, quantùm nobis conjicere licet, in hac Tabula, nisi ostendere, detractis penè omnibus extis à thorace atque abdomine, originem magnorum vasorum sanguineorum, ac potissimùm venæ cavæ & arteriæ magnæ à corde, à quo in totum corpus distribuuntur. Vide cor pendulum à cava 28. 31. Jugularem externam dextera parte recisam 22. 26.—+ Jugularem internam 21. 27.—+ Succlavias 23. 28. & 23. 30. Axillares indè ortas 23. 23. & 23. 35. Cephalicam utramque 19.—+ 11. & 19.—+ 48. Medianam dexteram 21.—+ 11., sinistram pariter 20. 51. Basilicam dexteram 22.—+ 15. Delineat quoque venam cavam inferiorem cum emulgentium ramis 37. 27. & 37. 31.—+ Arteriam similiter magnam descendentem naturaliter diaphragmate obtectam à 35. 30. usque ad 29. 29. diaphragmatis autem abscissus videtur fuisse limbus & portio anterior, usque ad cavam, quò melius tum hæc, tum redeuntes in ipsam phrenicæ venæ per inferiorem septi partem observentur. Conspicitur autem hìc diaphragma, ut Pictores loquuntur *di sotto in sù*. Iliacas tùm arterias, tùm venas, quæ mox in crurales abeunt, 41. 29. & 41. 30. Cæterùm mirabilis vasorum contextus ad penis radicem ipsumque penem considerandus venit 52. 29.—+

TAB. XXVI.

TABULA XXVI.

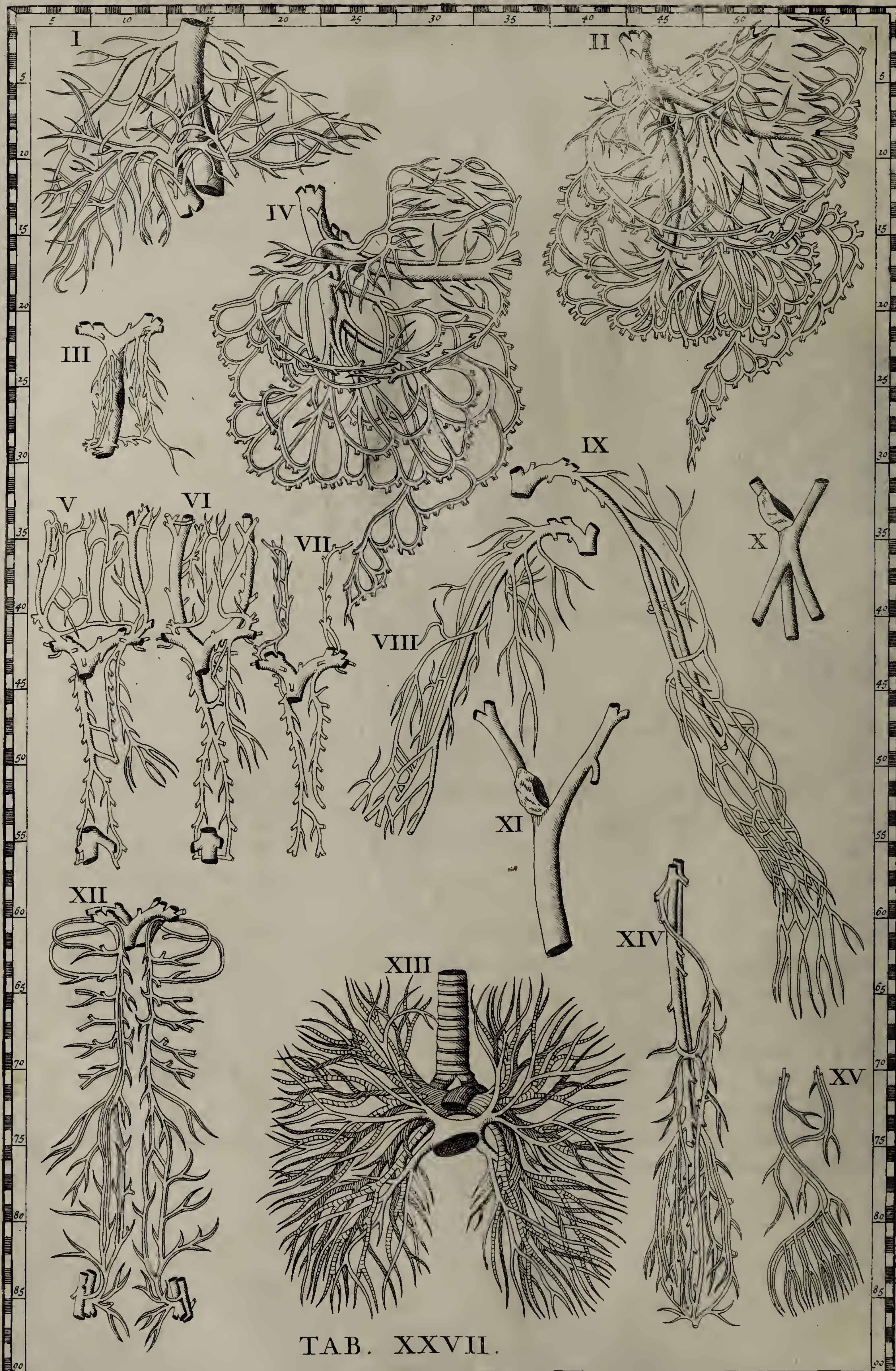
Venas exhibet, quæ per duos infernos ventres, necnon per artus anteriùs ſpectatos feruntur.

Uperiori ſimilem ſanguineorum vaſorum figuram; & progreſſionem Auctor oſtendit, clarius hic tamen, quia detractis omnibus thoracis & abdominis viſceribus, multa, quæ à ſuperpoſitis extis occultantur liberè poſſumus intueri. Sed illud maximè hac in Tabula diligenter attendere oportet, quòd Euſtachius, Veſalio coævus, ad veras partium ſtructuras demonſtrandas eouſque impiger fuit, ut, ubi errores illius detegere potuit, nullis laboribus pepercerit. Hîc glandulam thyroidæam, non ut Veſalius, rudem, ac duplicem, ſed unicam, ſimplicemque, licet bifurcatam, quemadmodum revera eſt, ſedulò depingit. Glandulam itàque vides 16. 30.; bifurcationem vero illius 15.-+ 30. Laudandus vero noſter Auctor, quippè qui antevertit etiam ſtudium Clariſſimi Morgagni, à quo cum figuram, tum ſtructuram hujus glandulæ ſuis in Adverſariis miramur expoſitam; & commendamus. Quinimo reticendum minime eſt, non ſolum ſubtilem, verum etiam accuratiſſimam vaſorum in glandulam ipſam inſertionem, ab Euſtachio hic loci poſitam ob oculos fuiſſe: non enim ſatis ei fuit ſurculos venoſos illinc deducere, ut Bartholinus, Diamembroëchius, & alii fecerunt; ſed arterias potiſſimum, nimirum 18. 29. & 18. 30., illuc, quemadmodum ſuâpte naturâ contingit, ſtuduit dirigere; quæ certe omnia ſine magna noſtri Authoris laude nemo poterit præterire.

Præcipue vero intueamur majora vaſa circa præcordia; ſcilicet venam cavam, ſupra cor amputatam 21.-+29. Similiter arteriam magnam 22. 30. Venam priſcis ſine pari ſuo in ſitu dextero 23. 28.-+ De qua, & de ſorore dextera fusè egit in libello de Renum ſtructura cap. 16. pag. 67., & varias icones tum Tabulâ IV. primis tribus Figuris, tum in ſequenti exhibet. Deinde in gratiam Phlebotomorum animadvertimus ſitum venarum in flexura brachii: nimirum venam cephalicam 19. 12. Baſilicam, cui ſubeſt arteriæ ramus 22. 16.

Reliqua vero, quæ præſertim infernis in artubus cernuntur vaſa, ità Medicis, ac Chirurgis nota eſſe cenſemus, ut non egeant explicatione.

TAB. XXVII.

TABULA XXVII.

Ostendit varias distributiones, complexiones, & inosculationes sanguineorum, non in abdomine ac thorace solùm, sed in artubus quoque.

IGURA I. exhibetur truncus venæ cavæ inferioris cum ramis venæ portæ per jecur distributis. Vena cava immediatè sub diaphragmate abscissa 2. 12. Ejusdem alterum segmentum supra renes 12. 13. Majores venæ portæ rami substantiam hepatis penetrantes 13.-+12. Duo arteriarum ramusculi ex cæliaca in idem jecur distributi 12. 11. Vena umbilicalis ad ostium jecoris dissecta 11. 14.-+, quæ cum ramis venæ portæ facto semicirculo 8.-+ 12. inosculatur.

FIGURA II. & IV. sub aspectu ponit complexum arteriæ cæliacæ & venæ portæ, & per mesenterium & mesocolon usque ad podicem variè divaricantur: quæ quidem Figuræ præ admiratione me suspensum tenent, cum in iis ad veritatis modulum videam vasa semicirculares convolutiones efformare, quas nullus alius, tametsi recentissimus Anatomicus, adeo affabrè delineavit: has verò circumvolutiones, ut ad facilem liquidorum circulum in arborum foliis natura paravit; ita in animalium corporibus non neglexit, ubi sanguis præ multitudine venarum de sua velocitate ad maximos usus, sed potissimum ad bilis secretionem in portæ ramis non parum debuerat remittere, sed è contrario periculum imminebat, ne nimiam moram intra abdomen pateretur.

Duæ autem ex Figuræ parùm inter se diversæ videntur: nam discrepant solùm, quòd Figura II. majori vasorum numero ditetur, quàm IV.; itàque, si secundam descripserimus, quartam pariter illustratam habebimus. Ostenditur vena portæ intra viscus secta, ubi tres insignes ramos in cavam jecoris partem dispensat 3. 41.; duo ramusculi arteriæ cæliacæ in hepar ascendentes 4.-+ 43. Totidem rami majores venæ portæ infra jecur 6. 41. & 6. 43., ramis arteriæ cæliacæ associati, & per abdominis viscera quaquàversum distributi: factoque initio à superioribus, qui ad sinistrum, quod appellant, superius ventriculi orificium, exporrecti, illud utrinque amplexantur 4. 45. & 4. 55., occurrunt vasa dicta brevia 8.-+53., quæ in venam splenicam 8. 50. exonerantur. Gastro-epiploica, quæ semicirculum effingit 15. 45., in quam notetur ab interna regione vascula à ventriculi fundo sanguinem regerere, ut ab externa facie, quæ ex omento sanguinem referunt. Ea vero, quæ inferius circumvoluta cernuntur sunt vasa mesenterico-intestinalia 17. 35. & 17. 55. & 21. 37. & 21. 51. Vasa denique hæmorrhoidalia interna 28. 45. Hæc tamen per dissectionem in puerulis administratam clarius, quàm in adultis patefieri docuit Auctor antigram. 8. de Vena sine pari pag. 281.

FIGURA III. delineat venam cavam inferiùs amputatam ſub diaphragmate 29.—+6. Hiatum, quo cum dextera auricula connectitur 26. 7. Ramos ſucclavios 22. 6. & 22. 8., jugulares internos 21.—+ 6. & 21. 8.—+, & externos 21.—+ 5. & 21. 9.—+ utrinque diſſectos.

FIGURA V. VI. & VII. demonſtrant diverſas propagines venarum ſine pari, quæ tantorum apud Priſcos certaminum cauſæ fuerunt, quarum inferiores iconum partes, atque explicationes dedit idem Euſtachius Tabulâ IV. primis tribus Figuris, ad quas ſciendi cupidos libenter mittimus.

FIGURA VIII. & IX. videntur altera arteriam, altera venam, quæ ad brachia feruntur, delineare; nempè Figura IX., utpotè ſimplicior, arteriam; VIII. verò. quæ ramis majoribus conſerta eſt, venam potiùs præ ſe ferre.

FIGURA X. & XI. nos diù incertos, dubiosque detinuerunt, nimirum quid ſibi Euſtachius per eas ſignificare voluerit. Tandem cum forte fortuna in ejusdem ſyntagma de Vena, quæ Azygos dicitur, antigram. 12. pag. 294. incidiſſemus; perſpicuum lumen ad obſcuram hanc rem illuſtrandam accepimus; eæ nanque Figuræ oſtendunt duas venas cavas 47. 31. & 47. 39., quæ intrà thoracem echini & muris non ſunt ſimplices, ſed geminantur, ipſumque cor medium tenent; hiante ad dexteram orificio venæ cavæ 52. 34.—+, quo ſanguis intrà dexteram auriculam, & ventriculum cordis ingeritur. De hac verò cavæ in echino diviſione nos etiam aliquid, fortè non vulgare, dabimus in Tractatu noſtro de Corde.

FIGURA XII. venas, & arterias à ſubclaviis ortas, delineat, quæ uſque ad abdomen, & hypogaſtrium ſparguntur, ramis hinc indè diſtributis ad mammas, ad ſingula coſtarum intervalla, & mediaſtinum, ac muſculos pectoris.

FIGURA XIII. demonſtrat complexum trium magnorum pulmonis vaſorum, bronchiorum nempe, arteriarum, & venarum, quorum ſingulæ ramificationes conjunctim per viſcus ſparguntur. Ab hac profectò icone plura Medici doceri poſſunt, quæ nos etiam pro viribus rimabimur in Tractatu noſtro, ubi de præcordiis agemus. Aſpera arteria 65. 29. Rami bronchiorum 71. 28. & 71. 30. Reliquorum interim explicationem ſanguineorum repete ex Notis, quas dedimus Figura V. Tabula XV., eo ſolùm diſcrimine, quod hìc vaſa per pulmonum ſubſtantiam diſtributa, ibi verò abſciſſa oſtenduntur.

FIGURA XIV. & XV. majora & minora ſanguinea femoris & pedis delineant, quorum ramos non eſt conſilium hìc ſingillatim explicare, præſertim, cum non pauci ex Lectoribus notas per ſe ipſos facilè concinnare poſſint.

TAB.
XXVIII.

TABULA XXVIII.

Musculos ferè omnes exhibet, qui anteriori totius corporis facie, detractis communibus integumentis observari possunt.

PRimò quidem demonstrat in parte anteriori capitis singulos musculos, quorum examen ad Tabulam XLI. rejicimus; contenti nunc summam ostendisse peritiam ac sedulitatem nostri Auctoris, quam in artuum præsertim musculis evidentissimè patefaciendis adhibuit. Nàm, mittentes quod in dextera manu musculos interiore parte, in sinistra autem exteriore distinxit, atque non absimilem curam in femoribus & cruribus suscepit, sequentia nobis peculiari animadversione digna videntur.

Primò, quod fibras pectoralis musculi, majoris appellati, elegantissimo ordine à thorace in brachium eâ lege inseri patefecit, ut eas cum deltoidis fibris utrinque ad mutuum contactum & quasi commistionem pervenire demonstret 21.20.&21.41. Nimirùm, ut doceantur Anatomici, deltoidem succenturiari etiam musculo pectorali, ac vicissim, cum brachium est adducendum quidem, sed versùs superiora.

Secundò, quod ipsius deltoidis lacerti in tres veluti manipulos in lævo humero occurrunt; quemadmodum Tabula, præsertim XXXV., in quatuor, aut quinque divisit: undè hic musculus ex pluribus quasi musculis coagmentari dicendus est, potissimùm si posticas etiam ejusdem partes adjungamus; quo sanè argumento maximè laudandus venit Eustachius, cum anteverterit observationem Nicolai Stenonis, qui posteà eundem deltoidem in 12. simplices musculos dividi posse asseveravit. Neque sane ab experimento evidens ratio abludit: etenim cùm musculus deltoides brachium sursùm quidem, sed ad varias partes dirigere debuisset, illum natura ex variis locis, & variis etiam fibrarum complexionibus deduxit, ac roboravit.

Tertiò, quod tendo palmaris musculi ad volam appropinquare ostenditur non vinctus quidem sub annulari ipsius carpi ligamento, ut in plerisque Anatomicorum figuris delineatur, sed ad majus tutamen per peculiare foramen, in centro ligamenti apertum, trajicitur, 38.7.

Quartò, quod in dorso sinistræ manus exhibetur observandum, tendines extensores trium minorum digitorum simul invicem ipso in itinere ad idem officium procedentes colligari 45.47. Quod sane ab aliis, quantùm noverim, prætermissum fuit.

Quintò, videndas se se præbent in hac Tabula productiones peritonæi, quæ perforatis utrinque abdominis musculis 41.29.&41.33., ad scrotum munitæ quidem cum fibris rectis descendunt.

Sextò, animadvertenda vicinitas mirabilis, ac veluti conjunctio tendinum trium musculorum, sartorii nempe, gracilis, & seminervosi, qui ad tibiam diversimode flecten-

flectendam ſunt deſtinati: quod ſanè ſtudium partes quaſcunque ſubtiliter, ſed vere diſſecandi, & oſtendendi, à paucis adhibitum, & poſteris deinceps imitandum ſtudiosè proponimus. Hujusmodi autem connexio, atque inſertio cernatur ſub genu in anteriori atque interiori tibiæ oſſis parte, ad mediam uſque ſpinam 65. 20. & 65. 33.

Poſtremò reticendum non erit novum Euſtachii ſtudium, quo, non contentus oſtendiſſe ſolitum ligamentum in tarſo, colligans tendines muſculorum extendentium digitos pedis 80.—+ 21. & 83. 34., addit etiam aliud, ab Anatomicis in Tabularum delineatione prætermiſſum, quo ſub malleolo interno vinciuntur tendines muſculorum extenſoris longi digitorum, tibiæi poſtici, & flexoris pollicis 81. 23., cujus rei multò elegantiorem iconem præbebit ſequens Tabula XXX.

Sed, incipiendo à demonſtratione muſculorum, qui in hac Tabula apparent (illis omiſſis, qui in vultu animadvertuntur, quippe quos clariùs exhibebit, ut ab initio monuimus, Tabula XLI.) obſerventur primò utrinque deltoides 19. 20. & 19. 40., & pectoralis major 25. 28. & 25. 34., qui humero antrorsùm movendo dicati ſunt.

Deindè biceps, & brachiæus internus, qui ſimul cubitum flectunt; biceps nempè cum duplici principio tàm in dextero 25. 16. & 25. 18., quàm in ſiniſtro brachio 25. 40. & 25. 42. Brachiæus vero internus 30. 15.

Tertiò muſculi, qui cubitum extendunt, nimirum longus 25. 21., brevis 26. 45., brachiatus externus 27. 18.—+, & anconæus 29. 46.

Quartò radii pronator longus, ſive rotundus 31. 15. Supinator vero longus 32. 11. & 32. 43.

Quintò muſculi, qui carpum extendunt, nempe radiæus externus 32. 44., cujus portio vix diſtinguitur in parte dextera 33. 9.—+, & cubitæus pariter externus 33. 46.—+ Qui vero eundem carpum flectunt ſunt cubitæus internus 37. 10. & 37. 47.—+, & radiæus internus 33. 13.

Sextò, inter muſculos extremæ manus ſe ſe offert muſculus palmaris, cujus principium 32. 16., per volam manus in tendinem expanditur 40. 5.

Tendines muſculorum extendentium pollicem 37.—+ 5.—+ & 40. 44.—+

Tendo ejusdem pollicis adductor 39. 4.

Extenſor magnus digitorum 35. 45.

Ligamentum carpi 41. 45.

In artubus vero infernis inter femoris flexores enumerantur iliaci interni, quorum tendines conſpicui ſunt ſub 42. 27. & 42. 34., & pectinæus uterque, dictus etiam lividus 44. 28. & 44. 33.

Femur adducunt tricipites muſculi, quorum primum principium 48. 27. & 48. 33., alia vero hujus muſculi initia ſub cæterorum muſculorum mole latent.

Procedentes ulteriùs; tibiam extendunt muſculi recti 52. 21. & 52. 36.; vaſti externi 54. 18. & 54. 38.; & vaſti interni 57. 20. & 57. 34.

Inter flectentes vero eandem tibiam apparent gracilis 52. 26. & 52. 32., atque ſeminervoſus 57. 24.

Adducit tibiam ſartorius 55. 23. & 55. 33.

Abdu-

Abducit eandem tibiam muſculus membranoſus, faſcia lata nuncupatus, cujus principium 40. 23. & 40. 38.; pars vero ejusdem carnoſa 44. 22. & 44. 38.

Flectunt pedem inter alios muſculos tibiæi antici 72. 19. & 72. 34.

Extendunt autem eundem pedem antagoniſtæ duo muſculi, nempe bini ſurales, ſeu gemelli (Græcis Gaſterocnemii) quorum exterior gemellus appellatur 67. 23. & 67. 32.; interior vero ſolæus 72. 22. & 75. 32.

Adducitur pes à tibiæo poſtico, cujus extremus tantùm tendo viſitur ſub 80. 23.

Digitorum extenſor longus apparet 77. 23. & 74. 25.

Tendo autem muſculi extendentis pollicem deſinit ad 85. 18.—+, flectentis vero tendinis pars extrema cernitur 83.—+ 23.

TAB. XXIX.

TABULA XXIX.

Exhibet posticos totius corporis musculos, qui ablatis communibus integumentis potissimùm apparent.

N primis vero animadvertendi sunt duo musculi in occipite figurâ quadratâ, de quibus Tabula XXXI. peculiariter tractabimus.

Deindè, detracto musculo trapezio, seu cucullari dextero, superest solùm sinister 23. 28. & 13. 27., de quo tametsi acturi simus Tabula XXXIV.; est tamen, ut obiter Lectorem hìc admoneamus, ne prætermittat sedulò animadvertere, trapezium in quindecim sectiones, seu peculiares lacertos dispertiri, qui omnes coëunt in communem tendinem 17. 24.-+ Hoc sanè docere videtur, naturam maturè consultum voluisse musculi hujus tùm conservationi, tùm usui; scilicet ut is, non exigua alioqui sua in longitudine, necessarium robur tueretur; &, juxta varias vel supernas, vel medias, vel infernas, vel simul omnes movendarum sectionum leges, seorsùm, vel conjunctim prædicti motus possent celebrari. Idem profecto observandum velim in musculis glutæo majori, & dorsi latissimis, qui pariter in varias sectiones divisi conspiciuntur.

Prodeunt vero inter musculos caput extendentes splenius 10. 30., & complexi, quorum extremitates tantum superiores apparent 9. 26. & 9. 28. Inter illos verò, qui caput flectunt, cernitur mastoidæus 13. 31.-+

Observatur insuper musculus patientiæ, seu levator scapulæ proprius 16. 32., rhomboides eandem scapulam retrorsùm trahens 20. 31., & articulatio claviculæ dexteræ 16. 34., cum scapulæ summitate 16. 37.

In brachio dextero (dempto deltoide, quem in sinistro cernimus 20. 20.) patet musculus rotundus minor 19. 35.-+, qui unà cum rotundo majore, & dorsi latissimis 30. 25. & 30. 35., ad retrahendum caput humeri in partem posteriorem inservit; de rotando majore in Tabula XXXVI. agemus; deindè extensores cubiti, nimirum longus 24. 38., & brevis 24. 39. Cæteri vero, qui ad extremam manum tàm lævam quàm dexteram feruntur usque in digitos extendendos, per se patent; in quibus tamen despicienda minimè est connexio tendinum extensorum in dorso manus sinistræ 43.-+ 4.-+ & 43.-+ 5.-+ & 43.-+ 6.; de qua in præcedenti Tabula sermo jàm habitus est.

Postremo ad infernos artus descendendo, se in conspectum dant musculi aliquot, femur retrorsùm ducentes, nempè duo glutæi, major 45. 25.; & medius 41. 35. subindè apparent, qui idem femur extrorsùm trahunt, scilicet ex quadrigeminis iliacus externus, seu pyriformis 43. 32., quadratus 46. 34., & reliqui duo, qui inter pyriformem & quadratum conspiciuntur.

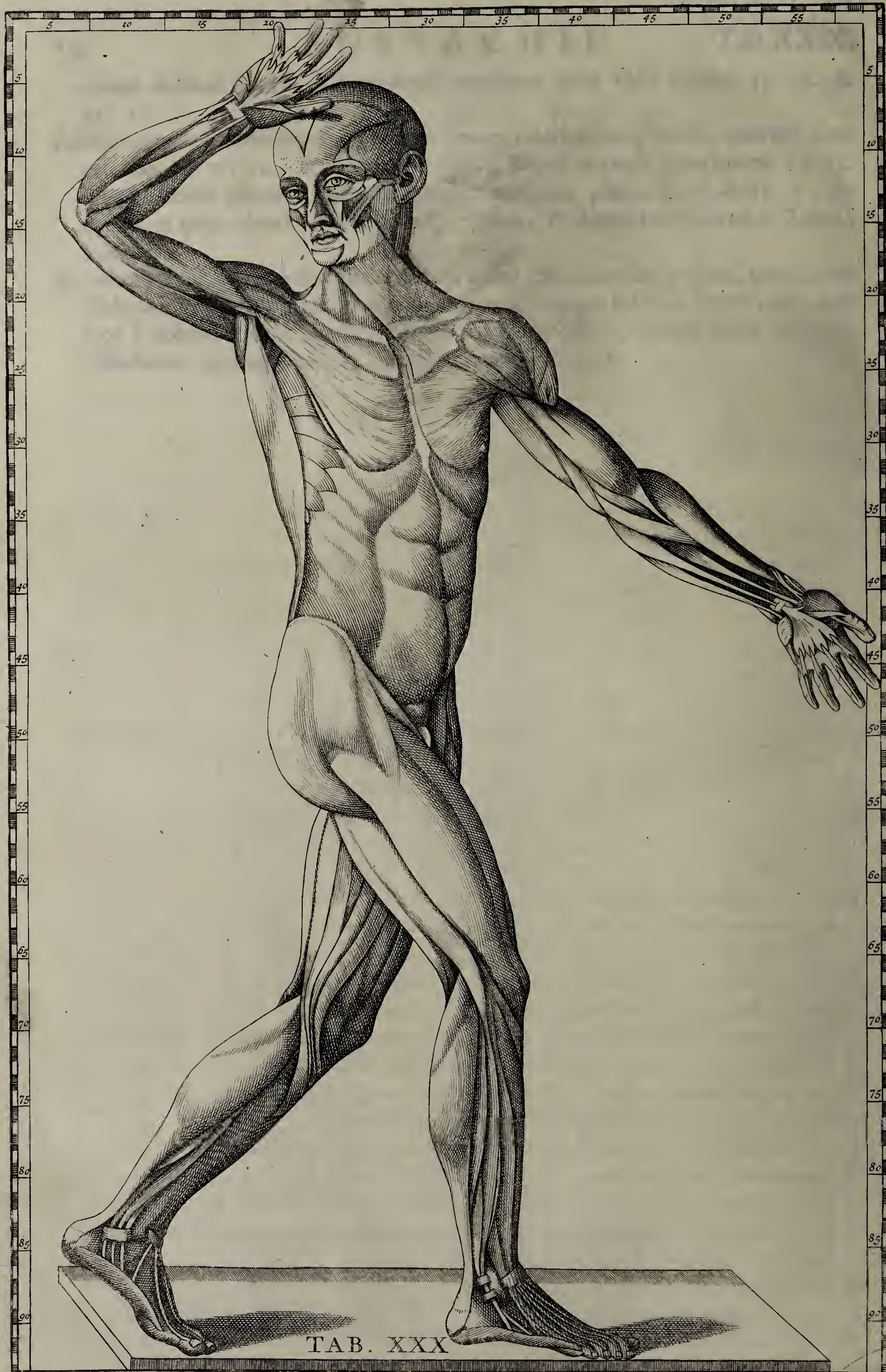
Animadvertuntur quoque aliquot musculi, qui tibiam flectunt, nimirum biceps 55. 32., & semimembranosus 55. 31.; deindè musculus membranosus, qui tibiam

tibiam abducit 55. 18. Tertiò inter extensores tibiæ vasti externi 55. 21. & 55. 35.

Inferiùs vero in situ delineantur musculi surales, dicti etiam gemelli, quorum alter externus est 75. 22., alter vero internus, solæus quoque nuncupatus 75. 33. Tendo suralis externi recisus 80. 31., & musculus plantaris 66.—+32.—+, de quibus in præcedenti Tabula abundè egimus, & denuo tractabimus in Tabula XXXIV.

De reliquis musculis tàm flectentibus crus, quàm extendentibus pedem, quos in hac Tabula inspector observat, non arbitror operæ pretium fusiùs differere; cùm alio loco à nobis vel animadversi, vel animadvertendi sint, illosque facile quisque, dissectionis utcunque peritus, oculis suis possit usurpare.

TAB. XXX

TABULA XXX.

Ostendit anteriorem, & paullò lateralem totius corporis prospectum, detractis solummodò communibus integumentis, ut, qui in superficie apparent musculi facilè videri possint.

SI quid in hac Tabula peculiari dignum est animadversione, primo loco censenda sunt figura & situs illius musculi, Galeno platysmamyodis 20. 26., qui à plerisque Anatomicis negligitur. Est autem muscularis membrana, à pectoris osse & clavicula sursum ascendens ad inferiorem maxillam, ad quam deprimendam dirigitur: quem porrò & esse, & quo loco situs sit operæ pretium est, ut sciant præ cæteris Tonsores, qui, cùm ad aperiendas venas jugulares adhibentur, sæpè ob ignorationem hujus musculi, vulnus non quidem per directionem fibrarum, quæ longitudinales sunt, sed transversum infligunt, quo fit, ut convulsio ejusdem musculi suboriatur.

Neque est omittendum in hac Figura, quod Tabula XXVIII. monuimus, exigua nempè tàm peronæis anticis, quàm posticis, peculiaria ligamenta dedisse naturam, atque eo quidem mirabiliori artificio, quòd sub malleolo externo non unico, sed duplici ligamento, veluti canaliculo 88. 31. & 89. 31.-+ usa fuerit, ne scilicet tendines in violentis motibus corporis, talo innitentis, ab invicem distraherentur.

Verùm, ne cæterorum musculorum demonstrationem neglexisse videamur, brevi solummodò indicatis musculis mastoidæo 16. 27., frontali 10. 20., & aliis, in facie apparentibus, quippè qui ab Auctore majori cum diligentia in Tabula XLI. ostenduntur.

Observemus primò aliquot musculos, qui ad humerum pertinent. Hi sanè sunt deltoides 19. 18. & 25. 36., & pectoralis major, aliàs pentagonæus 30. 25. & 30. 30., qui brachium flectunt, necnon rotundus major 24. 15., & latissimus dorsi 33. 19., qui idem deorsum ducunt. Apparet quoque serratus anticus major 32. 12., quem aliqui dilatare pectus, aliqui vero scapulam deorsum deducere credunt.

Deindè animadvertamus nonnullos musculos, qui cubitum flectunt, cujusmodi est biceps 18. 13. & 32. 40., & brachiæus internus 15.-+ 7. & 34. 40.-+ Ii vero, qui extendunt, sunt longus 22. 13., brevis 21. 13., fere in conjunctione apparentes; necnon brachiæus externus 19. 11. & 33. 38.

Tertiò exhibentur musculi ad radium spectantes; scilicet pronator longus, aliis rotundus 14. 6. & 36. 43., & supinator longus 14. 9. & 33. 44.

Quartò cubitæus internus 10. 7. & 40. 46., & radiæus internus 13. 7., qui carpum flectunt, & radiæus externus 37. 48., qui illum extendit, cum ligamento ejusdem carpi 7.-+ 15.

Denique occurrit muſculus palmaris 10. 10. & 37. 41., cum ipſius tendinis expanſionibus 6. 17. Item pollicis tum flexor 38. 46., tum adductor 42. 54., unà cum tendinibus extenſoribus 40. 52.

Deſcendentibus vero ad infernos artus, cernitur primo loco ex muſculis tibiam abducentibus, membranoſus, ſeu faſcia lata 58. 28., cujus principium apparet 45. 21. Hic ſanè muſculus partim eſt carnoſus, partim membranoſus, extenditurque per totam natium ſuperficiem.

Inſuper offendimus tibiam flectentes, nimirum bicipitem 65. 29. & 65. 19., ſemimembranoſum 66. 21., ſeminervoſum 64. 21., & gracilem 66. 28. & 64. 20.

Tertiò Sartorius tibiam adducens diſtinguitur ſub 66. 22., cujus principium emicat 49. 26. & 49. 28.

Quartò muſculi ſe produnt eandem tibiam extendentes, nempè rectus 56. 30. & 65. 26., vaſtus internus 68. 23.

Apparent ulterius muſculi, qui movendo pedi ſunt deſtinati, & primò tibiæus anticus 73. 33., & peronæus anticus 84. 30.—+, ambo flexores.

Secundò duo ſurales, ſeu gemelli, nempè externus 75. 14. & 75. 29., & portio interni; qui etiam ſolæus dicitur 75. 31. & 79. 11.

Tertiò peronæus poſticus pedem abducens 80. 31.—+

Quartò tibiæus poſticus eundem pedem adducens 80. 11.

Tandem delineatur flexor magnus digitorum 84. 6., & eorundem extenſor longus 80. 32.—+; quinimò alter ejuſdem extenſoris tendo 90.—+ 34.

TAB. XXXI.

TABULA XXXI.

Patefacit exteriores musculos, qui posteriori totius corporis facie, detracta cute, statim, suis tamen vestiti membranis, se se offerunt.

Æc sanè Tabula ponenda erat loco XXIX., exhibet siquidem superficiem omnium nondum denudatorum à propria tunica musculorum, qui posticâ corpotis parte videri possunt unà cum peculiaribus ligamentis & ansulis , quæ tùm in carpo 7. 43.—+ & 40. 8., tùm in tarso 81. 51. & 83. 26., ac sub malleolo 81. 53. & 85. 28., animadvertenda monuimus Tabulâ præcedenti.

Est quidem ut nusquam non extollamus Eustachium suæ ætatis quovis Anatomico peritiorem; quippe qui hoc etiam loco depingit duos musculos quadrata figura, qui in occipite ad pericranii contactum positi sunt , finitimi sanè musculis trapetiis 20. 34. & 20. 40., spleniis 15. 33.—+ & 15. 37., complexis 13.—+ 33. & 13.—+ 36., necnon posterioribus aurium musculis 11. 38.—+, quos è lateribus fere contingunt. Cadunt autem quadratus sinister sub 12. 33.; dexter vero sub 12. 36. Et quoniam horum musculorum nemo hactenus (quod sciam) inter antiquos, vel recentiores iconem exhibuit, tametsi horum Thomas Bartholinus, eâ tamen lege meminerit, ut non semper, sed aliquando inveniri constituat; idcircò operæ pretium ducimus de iisdem aliqua saltem obiter nunc differere.

Oriuntur porrò ejusmodi musculi (ut autopsiâ nobis in cunctis, quos dissecuimus, constitit) carnoso principio utrinque ad os occipitis, & latis tendinibus rectà sursum feruntur versus lambdoidalem suturam. De illorum itàque usu, donec acutior quispiam meliora afferat, conjectare nobis licet, eosdem in postica calvariæ parte eodem plane officio fungi, ac quod anteriori musculo frontali tribuitur. Postquam enim hic sursum contraxerit anticam capitis partem, quam frontem dicimus, & aurium musculi simul etiam laterales, atque aliquo modo posticas capillatas partes crispaverint, ab hujusmodi occipitalibus musculis veluti ab antagonistis ad inferiora eædem posticæ cutis partes citò reducuntur: id quod in semetipso unusquisque facile tentare potest; cum in nobis non semel periculum fecerimus. Forte hi sunt musculi, qui in hystericis potissimum mulieribus sæpè plus justò contracti tensique, dolorem in occipite, apud Hippocratem identidem memoratum, inducunt.

Prætereà in utriusque manus dorso hæc eadem Figura luculenter demonstrat extensores tendines digitorum inter se mirè colligari 5. 41. & 43. 6.

TAB.
XXXII.

TABULA XXXII.

Oſtendit muſculos anteriori, & lævo corporis proſpectu ſtatim ſub communibus velamentis viſendos.

Orum autem muſculorum alii ſunt faciei, oſſis hyoidis, & colli, alii verò pectoris & brachiorum, alii denique abdominis & infernorum artuum. Et quidem in facie objicitur, præter frontalem, temporalem, & ciliarem, etiam auris elevator, de quibus tamen omnibus Tabulâ XLI. diligenter accurateque diſſeremus.

Primùm itàque oculis ſubjicitur pyramidalis ſiniſter, ad naſi alas dilatandas pertinens 7. 27.—+

Deindè zygomaticus, qui gelaſtes etiam, ſeu riſor appellatur, adducitque angulum oris verſus aurem 8. 30.

Tertiò vides biventrem, unum nempè ex muſculis inferiorem maxillam deprimentibus, elegantiſſime delineatum, cujus inferior venter cadit ſub 12. 29.; ſuperior autem 10. 32. Sed, quod miram Euſtachii diligentiam oſtendit, quâ & Priſcos, & Recentiores in delineandis Tabulis vicit; illud certe eſt, quod demonſtrat locum, ſeu foramen muſculi ſtylohyoidæi, per quod trajicitur medius tendo prædicti biventris 12. 30.

Quartò maſtoidæum ſiniſtrum ad caput flectendum cum duplici principio 18. 30.—+ & 18. 31.—+, dexterum vero 18. 28., de quibus vide infrà Tabula XXXV., ubi nonnullas fusè damus ex ipſomet Euſtachio Annotationes. Admonendum eſt autem hoc loco, ſtratum fibrarum, cadens ſub 12. 31., non eſſe partem continuatam maſtoidæi ſiniſtri, qui aſcendit ad proceſſum mammillarem eâ præditus gracilitate, quam Auctor diligenter demonſtrat 13. 27.; ſed eſſe ſuperius ſegmentum muſculi, qui dicitur longus colli.

Quintò utrunque ſternohyoidæum 16. 29. & 16. 30., nimirum quintum par muſculorum oſſis hyoidis, quod ejusdem baſim colligat, &, cùm opus fuerit, deorsùm movet.

Sextò cernuntur ambo muſculi coracohyoidæi, digaſtrici etiam dicti, qui, à lateribus baſis oſſis hyoidis nati, in omoplatæ apophyſim coracoidem inferuntur, trahuntque deorſum ad latera idem os hyoidis; dexter ſane 17. 37., ſiniſter vero 17. 33.

Septimò ſub muſculis ſternohyoidæis apparent extremitates muſculorum ſternothyroidæorum, qui bronchiæi quoque nominantur, & laryngis depreſſionem promovent 18.—+ 29.—+ & 18.—+ 30., de quibus Tabula XLI. elegantiorem delineationem, & accuratiores notas dabimus.

Octavò muſculus ſcapulæ elevator proprius, dexter 16.—+ 26., & ſiniſter 16. 33. cernitur facie duntaxat anteriori.

Nonò indicandum ducimus muſculum deltoidem in duos laterales lacertos diviſum; nimirum 21. 39. & 21. 41.

Mox

Mox verò ad pectus descendendo, apparet musculus subclavius dexter 19. 26., qui primam thoracis costam sursum, & in latus ducit, ut alibi monuimus.

Prætereà ablato à dextera parte musculo pectorali majore (qui in sinistra cernitur in situ 21. 35.) superstes observatur pectoralis minor 25. 25., unus ex costarum elevatoribus, qui pariter scapulam antrorsum adducit.

Insuper demonstrantur costæ legitimæ 21. 28. & 27. 27., quibus succedunt costæ spuriæ per se satis obviæ, unà cum sterno suas in sectiones diviso 26. 29., pariterque cartilagine mucronata 27.-+. 29.-+-

Supersedemus autem hìc loci singulos indicare brachii musculos, quorum demonstrationem in præcedentibus Tabulis habuimus, unà cum carneis peritonæi productionibus ad scrotum observatis.

Illud animadvertat Lector, è manu sinistra demptum fuisse ligamentum carpi, ut palmaris musculi processum quisquis intueri facillimè possit; ubi quidem notandum, portionem ejusdem tendinis palmaris transversim ferri, & penetrare substantiam fibrosam musculi flectentis pollicem 41. 53., id quod à nemine delineatum huc usque comperimus; quanquam usum præclarum habeat, jungendi nempè ad idem opus omnes simul eodem tempore digitos.

Similiter superfluum putamus cæteros indagare musculos infernorum artuum, quippè non omnibus modò Chirurgis, sed plerisque etiam Tonsoribus notos, & à nobis aliàs explicatos.

5 10 15 20 25 30 35 45 50 55
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90

TAB. XXXIII.

TABULA XXXIII.

Detractis aliquot supernis musculis à thorace, abdomine, & artubus, penitiores alios ostendit.

CUram in hac Tabula suscepit Eustachius demonstrandi musculos, qui in anteriori corporis regione oculis objiciuntur, detractis iis, quos in XXXII. jàm ostenderat.

Primò autem notetur musculus temporalis sinister in plures sectiones carneas, interjectis pusillis tendinibus, veluti in totidem musculos divisus, quæ singulæ sectiones in magnum tendinem 5. 40. coagmentari videntur. Hic autem tendo sub zygomate 5.—+ 39.—+ fertur, inseriturque in apophysim coronidem maxillæ inferioris. Ab hac autem musculi temporalis structura clarè intelligere possunt Medici, musculum temporalem non solùm adductioni per lineam rectam mandibulæ inferioris ad superiorem opitulari; verùm etiam obliquis hùc illùc circumductionibus, præduris alimentis veluti sub mola conterendis comminuendisque inservire. Docentur quoque ipsi Chirurgi, ut ab hujus musculi incisione, non tantum propter carneas fibras, sed multo magis propter has tendineas intersectiones, sedulo abstineant.

Deinde animadvertatur musculus masseter sinister, qui pariter est cum temporali adductor mandibulæ inferioris. Nam externâ sui facie fibras non rectas, sed obliquas 7. 39. obtinuit, quas opposito ordine decussant internæ illius fibræ.

Tertio loco indicatur notissimus alioqui musculus buccinator 7. 37.

Quartò descenditur ad musculos linguæ, & pharyngis, ac potissimùm in hac Figura exhibentur styloglossus, linguæ erector 7.—+ 37., & genioglossus extrà os linguam producens 9. 35.—+, ceratoglossus 9. 36.—+, qui linguam ad latus retrorsum ducit; stylopharyngæus sinister 9. 38.—+, adducendæ pharyngi ad latera destinatus; coracohyoidæus sinister 15. 40, dexter autem 13. 35., qui digastrici, seu biventres etiam dicuntur, & os hyoides deorsum ad latera trahunt. Sternohyoidæi autem 15. 37. & 15. 38. os hyoides deprimunt.

Neque autem in hac Tabula prætereundum ligamentum, quo dicti superius laryngis & ossis hyoidis musculi colligantur, de quo Scriptores vel nihil agere, vel non tàm perspicuum iconem exhibere videntur. Cerne illud sub 10.—+ 37.

Sequuntur prætereà musculi flectentes collum in anteriorem partem, nempè scalenus 15. 35.—+, & longus in situ 11. 39.

Exhibet ulteriùs visendos in thorace musculos intercostales internos, dextero quidem in latere è regione sterni; externos vero, quà spinam spectant, ut eorundem musculorum tàm internorum, quàm externorum fibræ ad invicem se decussantes magis obviæ fierent. In latere sinistro, præter aliqua intercostalium musculorum vestigia, proponit quoque anteriorem faciem musculi serrati antici majoris 23. 44., qui unà cum intercostalibus musculis thoracem dilatat, quique ex aliorum sententia, ad deprimendam quoque scapulam adhibetur, cujus ille in-

ternæ

ternæ basi adnexus est. Insuper in coagmentatione humeri cum scapula & claviculâ, delineat ligamenta bifida, quorum icon evidentiùs apparet sinistro in latere 15. 44.

In abdomine, præter lineam albam ex umbilico ad mucronatam cartilaginem usque productam 27. 38., & peritonæum dexterâ parte ab aliquot musculis denudatum 35. 38., observatur musculus abdominis rectus, à tribus tendineis intersectionibus divisus, qui dentato principio 25. 40., ad latus sterni inseritur, desinitque ad radicem ossis pubis 41. 40., cui proximè incumbit appendix illa muscularis 41. 39., quam pyramidalem musculum vocant post Falloppium Anatomici; cui verò hujus musculi inventio ac delineatio debeatur, nostro ne Auctori, an Falloppio, viderint alii. Apparent deindè musculi transversi 35. 33. & 35. 45.; omnes autem expositi musculi simul conveniunt ad comprimenda æqualiter viscera, & vasa in abdomine contenta. Neque hìc Lectoris oculos fugere debet, quod utrinque in inguinibus vasa 41.—+ 36. & 41.—+ 41., ad testes procedentia cum musculo cremastere 44. 37. & 44. 40, diligenter demonstrantur.

Cæterùm, omissis musculis, quos hìc in supernis artubus Auctor delineat, quoniam horum descriptionem jàm pluries exhibuimus, ad illos gradum facimus, quos naturali situ in inferioribus ostendit: hi enim illi sunt, quorum aspectus à superincumbente reliquorum musculorum mole in præcedentibus Figuris eripiebatur.

In femore itàque dextero perspicuè patent tùm origines musculi tricipitis, femur extendentis 46. 37. & 47. 37., tùm insertiones 51. 30.—+ & 55. 30. & 62. 30. Deindè idem femur flectentes pectinæi 45. 35. & 45. 41., musculorum psoas tendines 43. 34.—+ & 43. 42., atque extrema utriusque iliaci interni 42. 34. & 42. 43.

Sequuntur musculi tibiam extendentes, nimirùm rectus, cujus tendo recisus apparet sub 63. 42., duo vasti, externus scilicet 60. 44., & internus 60. 41., atque his suppositus intermedius cruræus 58. 42. & 58. 29., ulteriùs pars carnosa membranosi 42. 32. & 42. 45.

De reliquis autem musculis extremi pedis parum solliciti sumus, ne actum agere frustrà videamur.

Superest solummodò, ut Lectoribus observanda proponamus duo ligamenta, ad decussim posita, quibus natura inter se vincit ossa tarsi 85. 29.—+ & 85. 30.

TAB. XXXIV.

TABULA XXXIV.

Posteriorem faciem trunci, artuumque ostendit cum penitioribus aliquot musculis, à propria membrana denudatis.

On est hic, ut dubitemus, quin noster Auctor in hac Tabula Anatomicos erudire voluerit, ut facilè intelligant non solùm quomodo musculi adhærent ossibus, atque ab iisdem nascuntur, aut in eadem inseruntur; verùm etiam ordinem fibrarum quo unusquisque musculus, propriâ membranâ denudatus, compingitur: non enim lacerti, in hac Figura delineati, vestiuntur tunica: id quod per ea tempora nullis planè dissectoribus in usu fuisse, quæ aliorum ad nos pervenerunt Tabulæ, apertissimè docent.

Itàque cernat Lector secundum musculum erectorem sinistræ auris 5. 27. ab Anatomicis, qui Eustachium præcesserunt, planè omissum; necnon sinistrum musculum quadratum in occipite 7. 30., de quo superiùs verba fecimus.

Omnium verò maximè animadvertat trapezium, seu cucullarem 15. 28., qui scapulæ retrorsum movendæ addictus est, eâ tamen lege, ut quemadmodum ejusdem fibræ trifariam ductæ sunt versùs spinæ vertebras, scilicet in medio planè rectæ 16. 26., superius obliquè sursum, 13. 28.; inferius verò obliquè deorsum 23. 29., ità profectò noster Auctor triplicem illius usum demonstrare voluit. Nimirum portio hujus musculi, qui medium tenet, scapulam omninò retrorsum ducit; quæ superius locatur, oblique sursum; quæ inferius oblique deorsum trahit.

Intueatur deinde rhomboidæum dexterum 20. 31., qui, cum fibris, ut cernitur, instruatur, ductis à scapulæ margine sursum oblique ad superiores dorsi, & inferiores colli vertebras; facile potest eandem scapulam retrorsum, & aliquanto sursum adducere; ità ut succenturiari quoquomodo videatur superiori sectioni superinstructi musculi trapezii, quæ dum scapulam à superna parte trahit, rhomboidæus eandem ad inferna sursum ducit.

Notetur ulterius portio serrati postici superioris 18. 31.—+, quæ deorsum sub rhomboidæo, & scapula fertur 19. 32., cujus pleniorem iconem, verumque usum Tabulâ XXXVI. indicabimus.

De ipso deltoide 21. 19. supersedemus edisserere, cum in superiori copiose loquuti fuerimus.

Latissimus verò dorsi 30. 35., cum tendine acuto alligatus sit inferiori parti superioris sectionis humeri juxtà illius caput 20. 37., cumque fibras habeat oblique deorsum, sed ad varios terminos desinentes, varièque inclinatas; idcirco vario etiam usu, juxtà variam harum, vel illarum, vel simul omnium fibrarum tensionem, donatur. Nàm, si musculus hic agat per seriem fibrarum 24. 32., quæ sursum aliquatenus exporriguntur; brachium trahit ad posteriora sursum: si vero tendatur infernâ sui parte 34. 35. deducit ipsum brachium ad posteriora deorsum

 sum

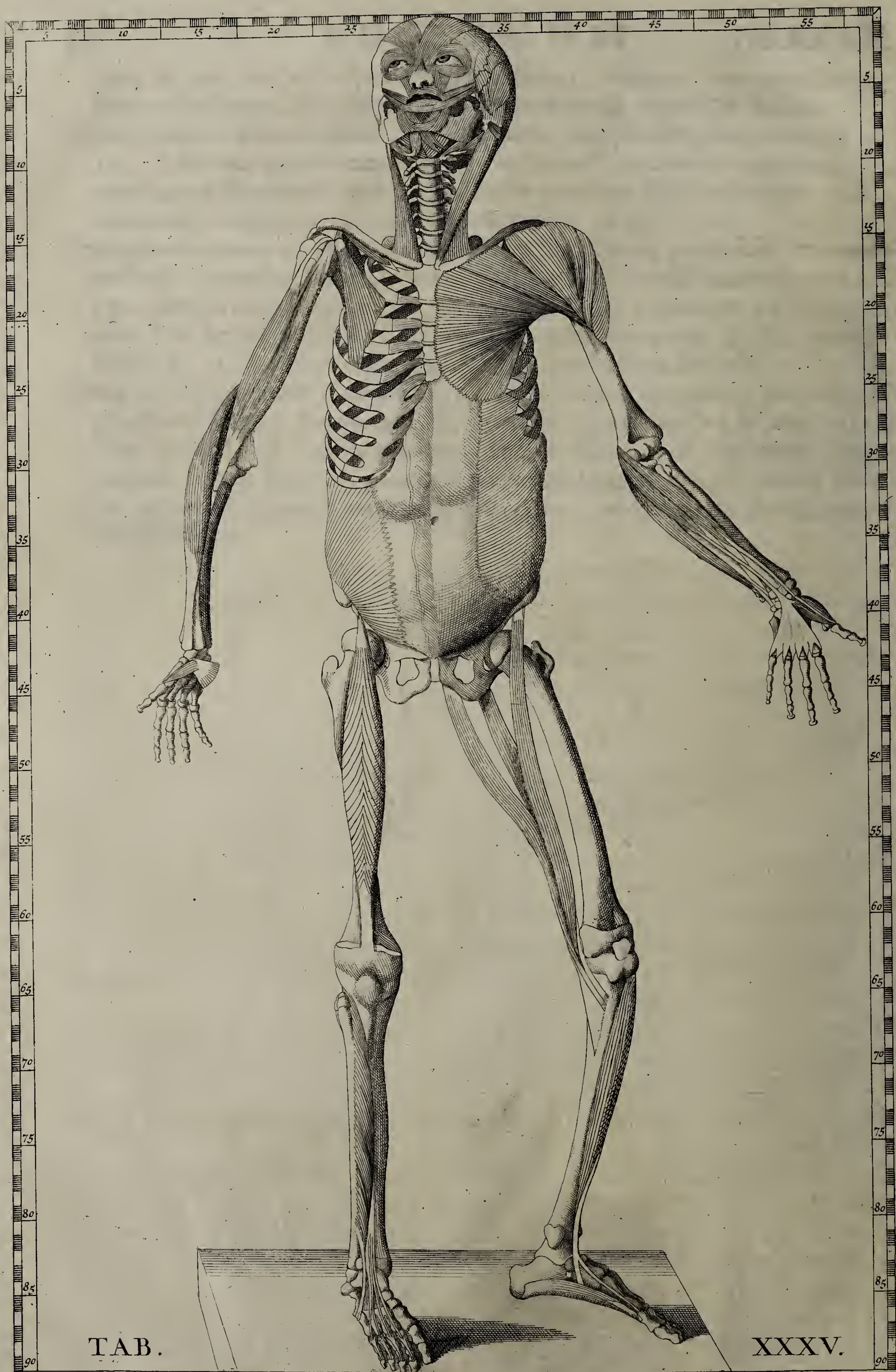
ſum, & tunc verè aniſcalptor appellari meretur. Denique, cum omnibus ſuis fibris contrahatur, ad poſteriora, ſed tantummodò extrorſum deducit.

Obſervet etiam Lector muſculos carpi extenſores, nempè cubitæum externum 33. 13., & radiæum pariter externum 33. 11.; deindè extenſorem majorem, ſeu communem digitorum 38. 7., extenſorem proprium digiti auricularis 38. 8., extenſorem indicis 40. 45., extenſorem pollicis 37. 45.

Deſcendendo autem ad infernos artus exhibet hæc Tabula primò duos ex glutæis muſculis, retrorſum movendo femori deſtinatis, ſcilicet alterum majorem 47. 25., alterum verò minorem, ſeu medium 43. 36., & quadratum 44. 33., cujus uſum Tabula pariter XXXVI. indicabimus; deinde bicipitem 53. 33., ſeminervoſum 53. 31.—+, & gracilem 50. 28., qui ſimul tibiam flectunt.

Denique muſculos pedem extendentes; nimirùm ſuralem externum, internum, & gracilem poſticum. Suralis externus, qui etiam dicitur gemellus, apparet 71. 22., cujus tendo 83. 22. paſſim vocatur chorda Achillis, & ab Hippocrate tendo magnus. Suralis internus, qui etiam ſolæus appellatur 75. 33., & gracilis poſticus, qui plantaris quoque nuncupatur 66. 33.—+; tandem altera chorda magna abſciſſa 80. 32.

TAB. XXXV.

TABULA XXXV.

Rursus anteriorem totius corporis aspectum cum aliquot tum capitis, tum artuum musculis exhibet.

DE musculis faciei, ossis hyoidis, colli, & abdominis differere supervacuum est, cum in superioribus fuerint indicati: illud porro præterire non possumus, Eustachium hîc demonstrasse musculorum caput flectentium, quos mastoidæos vocant, originem 15. 26. & 15. 30. multo clarius, atque ad Galeni mentem, quàm ullus sui temporis Anatomicorum fecerit. Legantur itaque ea, quæ habet in epistola De Motu Capitis pag. 231. *De septimo*, inquit, *musculorum pari tantum Auctorem*, nempe Galenum, *etiam injuriâ reprehendunt; nam musculi utrinque gemini sunt, & facillime in duos dividi, nonnunquam etiam in tres possunt, quorum exterior carnoso simul ac nerveo principio à superiori, anteriorive sterni regione oritur, & obliquè sursùm ascendens antè medium ipsius ductum alium tegit, ulteriùsque procedens eundem amplectitur, ac undique involvit, & in posteriorem regionem radicis apophysis papillæ mammillarum similis, & in partem huic vicinam carneus atque nerveus, semicirculi instar, inseritur. Alter musculus carnosâ origine à tertia claviculæ parte sterno proxima enatus, dùm ad caput fertur, semper angustior evadit, & post medium quasi teres effectus, à priorique involutus, partim carneo, partim nerveo fine in apicem memoratæ apophysis acutus desinit. Horum musculorum divisio in interna regione conspicua est, longèque meliùs in homine, quàm in simia cernitur.* Principium duplex mastoidæorum à sterno, & clavicula habes sub 16.—+29. & 17. 29. In dextero autem vides, detracto superposito fibrarum strato, nudam suppositarum fibrarum seriem, earumque originem 16. 26. à lata basi in pyramidem assurgere.

Clarè insuper observantur in sinistro thoracis latere pectoralis minor, cujus extrema pars carnosa ad quintam usque costam exporrigitur 23. 23.; superiùs verò per tendinem inseritur in apophysim coracoidem omoplatæ 15. 22., atque illam antrorsùm ducit.

Huic paullò superius adnotatur etiam musculus subclavius 16.—+24., sub clavicula locatus, primæque costæ superiorem partem vinciens, quam sursum, & in latus adducit.

Pulchrum erit etiam in hac Figura observare lineam coagmentationis singularum costarum cum sterno, quæ minus peritis sectoribus in dividendo efferendoque sterno cultrum dirigere potest.

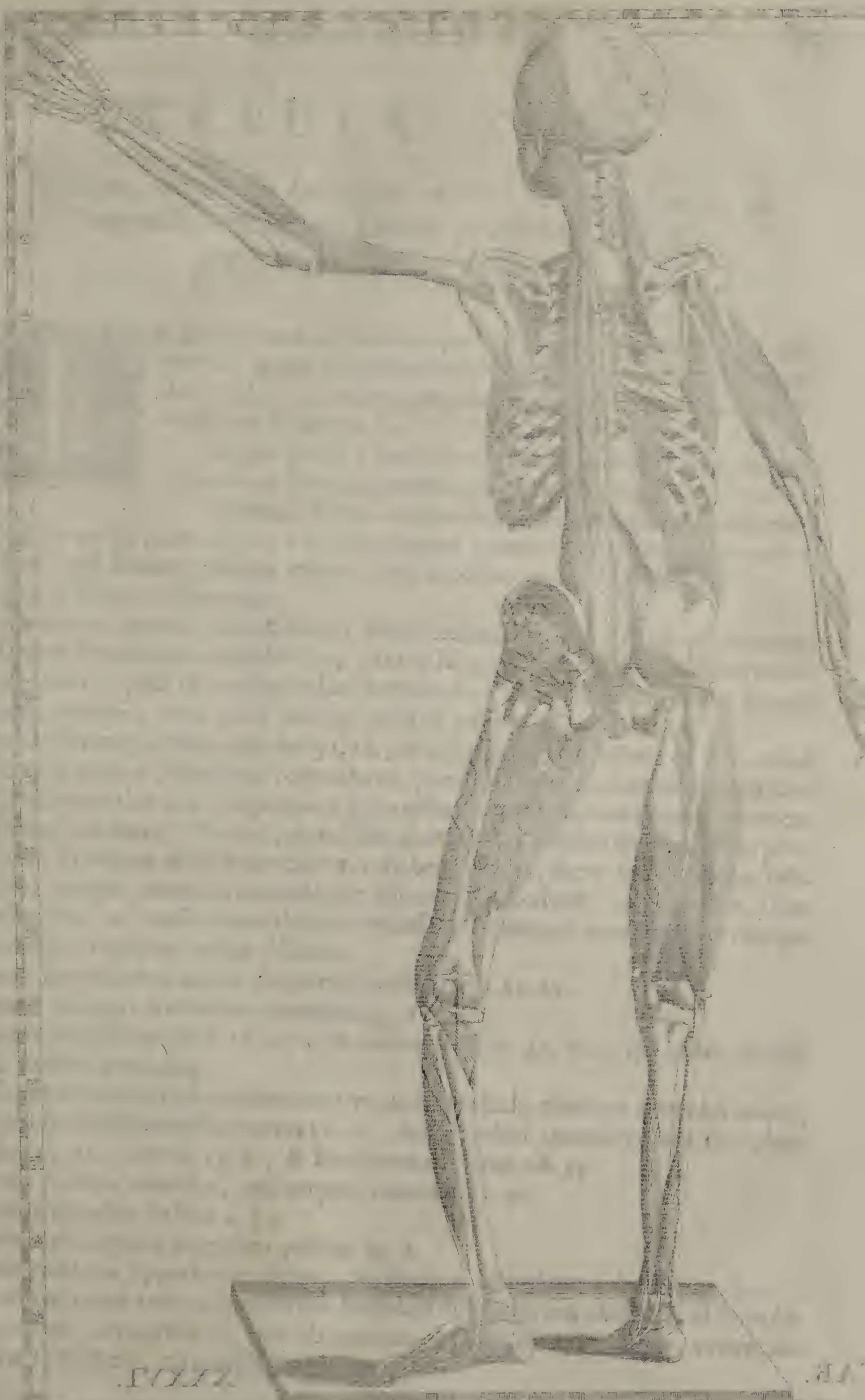
Deindè in supernis artubus, præter deltoidem 22. 39. & 16. 34., de quo alibi innuimus, & pectoralem majorem 25. 31. & 17. 32., qui humerum introrsum trahit, observantur quoque biceps, cubitum flectens 28. 15., radii supinator longus 35. 12., cubitæus internus, qui carpum flectit 37. 46., palmaris longus 42. 51. & 33. 43., palmaris brevis 44. 13., deducens pollicem 44. 11., flectens verò 33. 44.

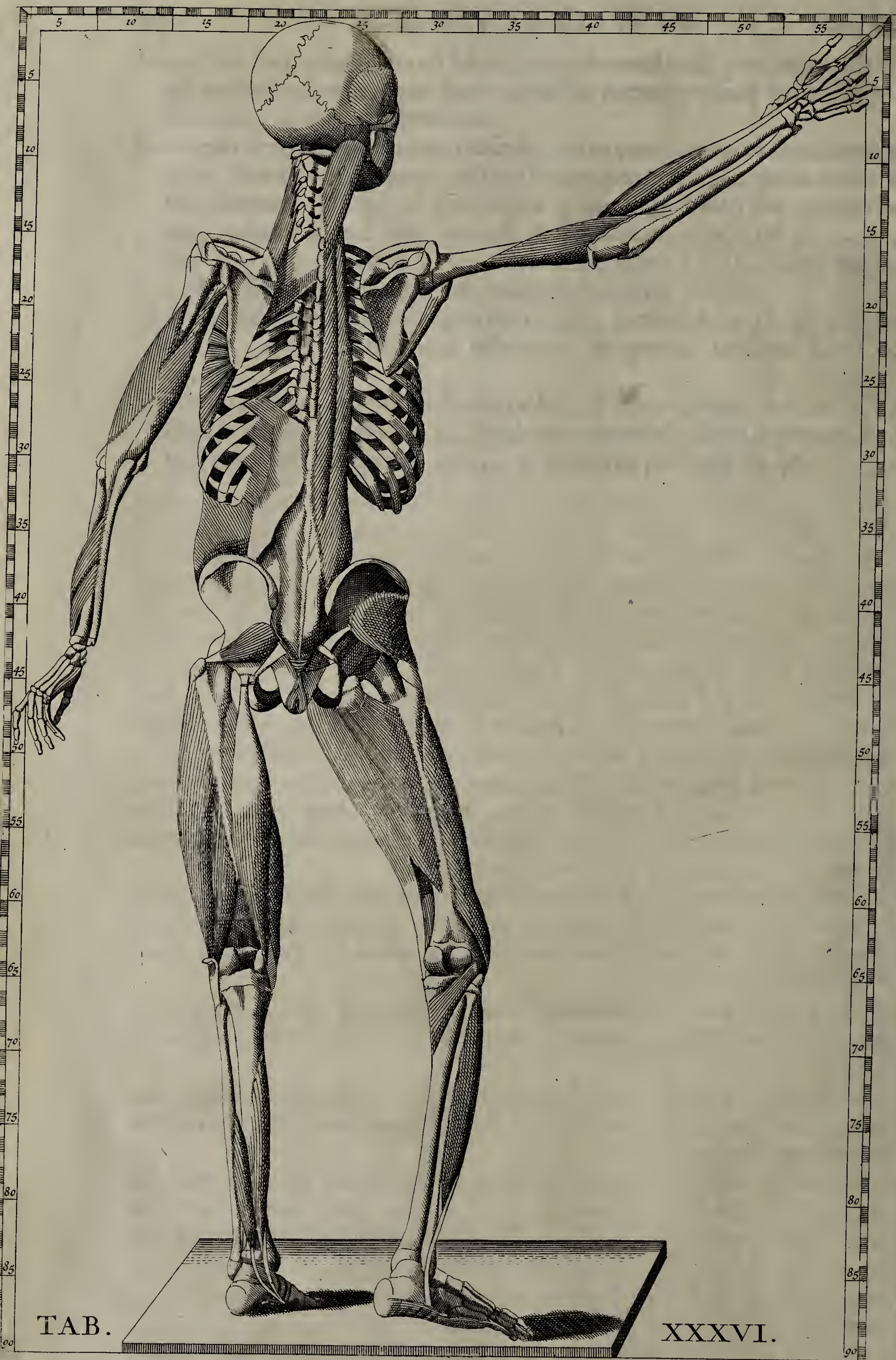
Neque hîc loci refugiendus est labor iterùm demonstrandi portionem illam tendinis musculi palmaris, quæ intrà carnosam partem musculi flectentis pollicem inseritur, ut aliàs observavimus.

In infernis verò animadvertitur musculus rectus omni involucro denudatus 50. 23., cujus fibræ carneæ, utrinque obliquè sursùm excurrentes, angulos acutos in centro efformant. Perspicuæ quoque sunt in hac Figura dicti jàm musculi insertiones; superior nempè cum interiori & inferiori parte ossis ilii 39.—+22.; inferior verò cum superiore & anteriore tibiæ latere 63. 23., unde merito inter cruris, seu tibiæ extensores ab Anatomicis primus dicitur.

Observantur quoque musculus gracilis 47. 29., seminervosus 47. 32., & sartorius 47. 33., qui tibiæ flectendæ inserviunt, & quorum tendines simul coëunt, 65. 38.

Ulteriùs occurrunt musculi flectentes pedem, & sunt peronæus anticus 75. 23., ac tibiæus pariter anticus 70. 39., tendo tum extensoris magni digitorum 83.23.—+ tum extensoris pollicis 84. 37.—+, & deducens pollicem 85. 36.

TAB. XXXVI.

TABULA XXXVI.

Posticam, & paullò lateralem corporis faciem delineat, ut nonnulli musculi, in Tabula præsertim XXXIV. prætermissi, veniant in apertum.

IN primis vero admovere oportet oculum animumque ei diligentiæ, quam Eustachius adhibuit, ut in musculis fibrarum ordo, ablatâ peculiari propriaque uniuscujusque membrana, evidenter appareat.

Incipit autem à musculo temporali dextero 5. 24., & progreditur ad splenium pariter dexterum 10. 22.

Ostendit deindè erectorem proprium scapulæ, musculum scilicet vulgò patientiæ 15. 18., & alterum pariter inter elevatores recensendum, qui serratus posticus minor, sive superior 17. 19. appellatur.

Insuper in trunco observantur

Primò portio lateralis musculi serrati antici majoris 25. 14., cujus velim miram Lector structuram animadvertat, nam in sex, aut septem fasciculos lacertorum eleganter, quasi in totidem minores musculos, dividitur: nimirum ut scapula nunc obliquè, nunc rectà deorsum deduci posset.

Secundo serratus posticus inferior 30. 18., ex cujus profecto structura & situ, voluit fortasse Auctor, ut quisque cognosceret, quantum à veritate deerraverit, qui constrictionem thoracis in expiratione solo costarum pondere, non autem ope musculorum fieri statuit. Etenim, cùm dictus jàm musculus valido suo tendinoso principio ab aliquot dorsi & lumborum vertebris exurgat; altero vero extremo inferiori margini nonnullarum costarum inseratur, necesse est, ut fateamur, illius usum esse, ut constrictioni thoracis opituletur, quatenus nempè costas obliquè deorsum vertebras versus adducit.

Tertiò sacrolumbus dexter thoracem constringens 25. 22.

Quartò obliquus abdominis ascendens 35. 15.

Quintò longissimus dorsi 25. 21., & musculus sacer 41. 21., qui ambo dorsum & lumbos extendunt.

In supernis autem artubus delineantur nonnulli musculi, nimirum rotundus major, qui humerum retrorsum movet 22. 27., deindè cubiti extensores, qui sunt, longus 25. 11., brevis 25. 8., & brachiæus externus 16. 34.

Tertiò radiæus externus, qui carpum extendit 13. 40.

Quartò adductor indicis 4. 53.

Quintò principium extensoris pollicis 39. 5.

Sextò musculus hypothenar dictus, qui digitum auricularem abducit 45. 4.-+

In musculis verò artuum inferiorum Eustachii diligentia nos admonet, ut priùs intueamur carneas fibras, quæ ab extremo coccyge ortæ, podicem, externi instar sphycteris, circumplectuntur 47. 19.

In

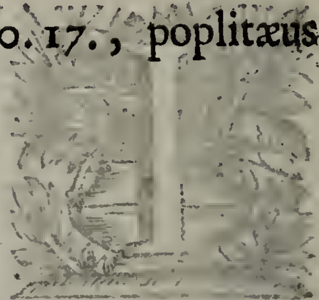
In extrema ilium ſede obſervantur primò muſculi, qui femur extrorsùm ducunt, quos inter adnumerantur iliacus externus, ſive pyriformis 43. 15., & quadratus 44. 23.

Secundò glutæus minimus 43. 26., qui, ut glutæi majores, retrorsùm femur agit.

Tertiò triceps, qui femur introrsùm movet, & cujus principium apparet 46. 23., medium vero 56. 28., tendo demùm infimus 61. 27.

Quartò cruræus, dictus etiam femoræus 60. 31., & vaſtus externus 60. 13., qui tibiam extendunt.

Quintò flectentes eandem tibiam, nempe ſemimembranoſus 60. 17., poplitæus 66. 30., & alterum bicipitis principium 61. 14.

Sextò peronæus poſticus, qui pedem abducit 73. 30.

Septimò tibiæus poſticus adducens pedem 73. 18.

Octavò flexor pollicis 80. 16.

Tandem deducens minimum digitum 87. 27.

TAB. XXXVII.

TABULA XXXVII.

Videndos proponit postica corporis parte non colli solùm, sed magis profundè ossibus hìc illic adhærentes musculos.

Ernis primo loco splenios 10. 31. & 10. 35.—+, complexos 10. 23. & 10. 34., ubi minimè prætereundum est per eorundem longitudinem nonnullas albas fimbrias intersecantes delineatas fuisse 12. 32.—+; cum aliis finitimis, quas fortè aliquis nervos, aut vasa sanguinea perperàm putaverit, cùm reverâ sint portiones abscissæ minimorum tendinum, qui ab exaratis musculis complexis ad commune membranæ carnosæ velamentum ea ratione exporriguntur, ut majus robur in colli ad posteriora retractionibus adipiscantur.

Deindè musculos transversales 15. 31.—+ & 15. 34.—+. scalenos 15. 30.—+ & 15. 36., quorum tum in sinistro, tum in dextero principium duplex, quemadmodum naturâ est, nimirum alterum à prima, alterum à secunda costa demonstratur.

In humeris verò ostenduntur musculi brachium attollentes, nimirùm supraspinati, dexter 17. 38., sinister 16. 28., necnon retrorsùm reducentes suprascapulares inferni 20. 28. & 20. 38.; item rotundi, major sinistro in latere 22. 27., in dextero minor 22. 39.

Ad dexteram manum extrorsùm movendam radiæus externus 14. 50., cujus duplicem inspicias, precor, tendinem in metacarpum desinentem; ità ut merito postmodum Verheyenus se duos distinctos musculos radiæos externos invenisse narret; sed in sinistro latere 30. 14. idem radiæus unico tendine in metacarpum desinit. Adeò natura interdum sibi parum constat in distributione tubulorum, tendinum, ac musculorum, qui non sunt maximi usûs. Ad cubitum sinistrum flectendum cernitur brachiæus internus utrinque ad humeri os 24. 19. & 25. 21.

Anconæus in lævo brachio 28. 16.—+, in dextero autem 17. 54.—+, quem idem Verheyenus candide fatetur, se nunquàm reperisse, sed ex aliis delineari curasse: revera tamen inter extensores cubiti quartum locum tenet, & ab Eustachio diligenter observatus; atque abraso paullulum superiori tendine hìc delineatus fuit. Cubitæus pariter internus ad carpi flexionem 32. 16.

Ad dorsum extendendum se se offerunt semispinatus 20. 33.—+ & 30. 33.—+, longissimus dorsi 25. 31., sacrolumbus extrà situm propendens 40. 24., & sacri dicti 42. 31. & 42. 33., quorum dexter, ablato longissimo, integer apparet.

Elegantissimam Figuram vides duorum utrinque musculorum à nemine, quemadmodum in naturali situ cernuntur, delineatorum 44. 28. & 44. 36., necnon 45. 28. & 45. 36., qui fortè sunt gemini quadrigeminorum ventres, quos solertia Eustachii divisit, quique inter obliquè abducentes femur adscribi possunt.

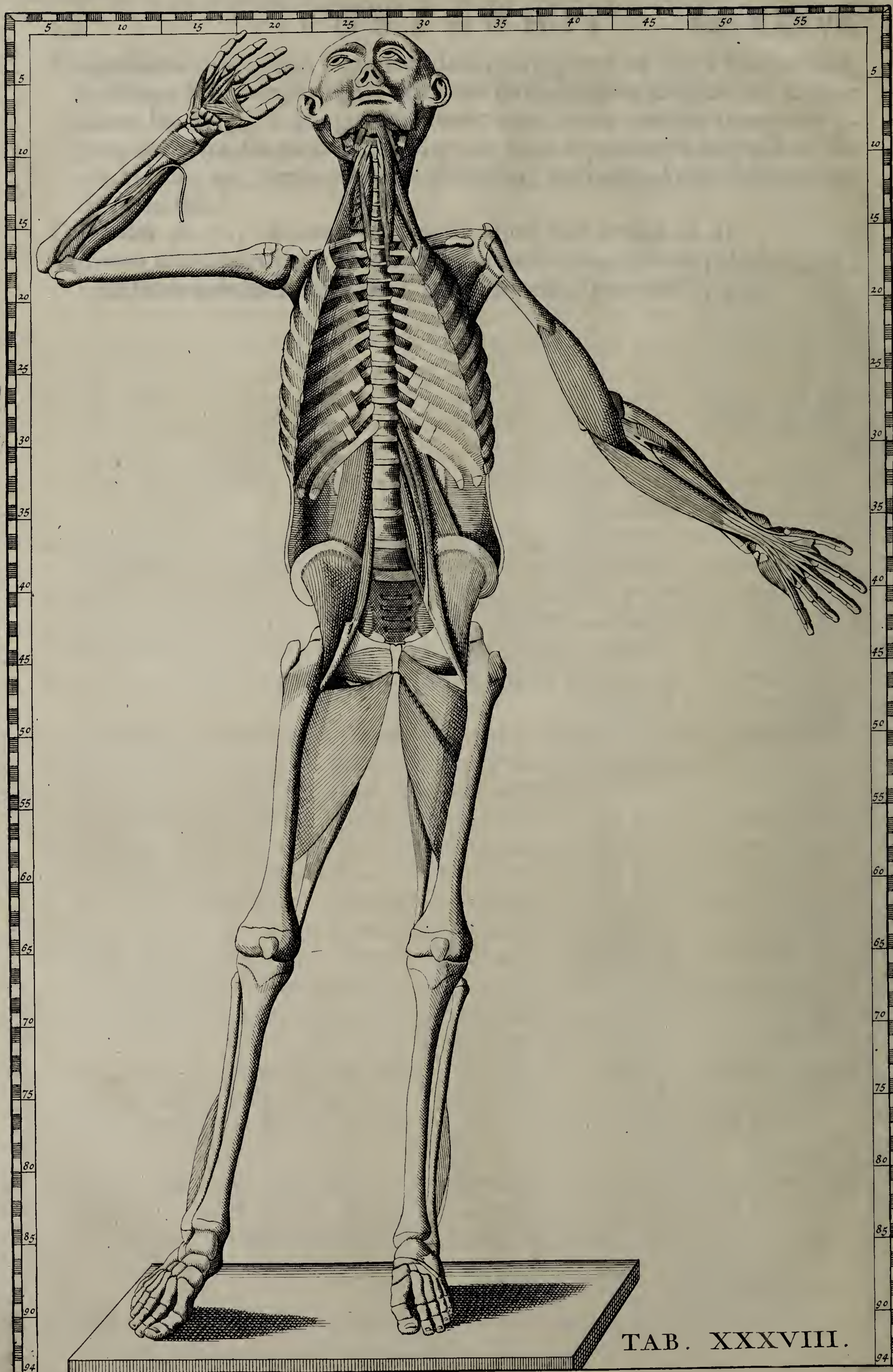
Neque

Neque ſilentio prætereundi ſunt duo muſculi, qui apparent ad latera ſpincteris ani, & oblique ſurſum exporrecti, dilatatoris forſitan munus exequuntur. Cadunt autem ſub 45. 31. & 45. 33. Obſervetur etiam tertius ejusdem triangularis figuræ muſculus, ſeu portio muſculi, qui 48. 31.—+ à podice ipſo propendens, ille eſſe videtur, qui, verſus perinæum productus, per novam Auctoris diligentiam ſeparatus fuit.

Quadratus 46. 27., obturator internus à propria ſede avulſus 48. 41.

Poſtremò in crure dextero apparent peronæus anticus 80.44., flexor pollicis 75. 29., cujus tendo inflectitur ſupra talum, ut ad oſſa pollicis perveniat 85. 31.

TAB. XXXVIII.

TABULA XXXVIII.

Exhibet parte anteriore musculos præsertim capitis motores, exemptisque aliquot visceribus, nonnulla observatu digna in thorace, & abdomine.

INter musculos, qui movendo capiti sunt destinati, observantur primò extensores, scilicet splenius 11. 22. & 11. 26., secundò rectus major dexter 9. 23.—+: inter eos vero, qui in gyrum ducunt, delineantur obliqui superiores 9.—+ 22.—+ & 9.—+ 26., quos, ut præsens Tabula abscissos, ità sequens integros, & in situ demonstrabit.

Qui verò flectendo collo diriguntur, sunt primò scaleni, quorum duplicem originem Auctor ad evidentiam ostendit, & utramque à prima costa 16. 27. & 16. 22. deindè musculi longi ejusdem colli 12. 24. & 12. 25., de quorum structura atque usu juxtà Auctoris & Galeni mentem in Tabula XLI. verba faciemus.

In thorace vero se se oculis objiciunt non solùm intercostales externi, sed etiam interni utriusque lateris, qui nusquam ad costarum radices, hoc est ad spinam ac vertebras pertingunt; quod jàm innuit Eustachius suis in Opusculis De Vena sine pari antigram. 18. pag. 309., & nos Tabula XIX. rationibus jàm confirmavimus.

Prætereà musculi quadrati flectentes dorsum 36. 33. & 36. 29.

In superioribus artubus apparent primò musculus subscapularis, sive immersus 17. 30., & tendo latissimi dorsi 19. 32., qui retrorsùm humerum trahunt; secundò superscapularis, seu supraspinatus 16. 29., qui eundem humerum extrorsùm propellit; tertiò brachiæus internus 25. 38., qui cubitum flectit; quartò radii pronator brevis, aliàs quadratus 9. 11.; quintò radiæus externus 31. 45., qui carpum extendit. Denique nonnulli musculi observantur, qui ad manum extremam, seu digitos pertinent, & sunt, sublimis 34. 45., principium palmaris 15. 4., atque ejus tendo recisus 13. 11., flexor pollicis 33. 46., ejus principium carnosum 14. 6.—+, triplicatum principium adducentis pollicem 7. 15., deducens digitum minimum 6. 12., & interossei interni 5. 14.

Ulteriùs in abdominis cavitate conspiciuntur utrinque non tantùm musculi psoas, & iliacus internus, qui cum inter adducentes antrorsùm femur repositi sint, demonstrare voluit Eustachius quâ lege ipsorum tendines 46. 21. & 46.—+ 30. in interna femoris parte inserantur; verùm etiam iliacorum externorum fines ad os sacrum pertingentes 43. 24. & 43. 27.

Et quoniam in sermonem de osse sacro incidimus, è re putamus Lectores nostros admonere, ut in hac Figura diligenter animadvertant, quod sedulo ad Galeni & veritatis tutelam inculcavit Eustachius de ossium examine pag. 290., inquiens:

Vide notas doctiss. Morgagni ad Tabulam XLIII. *Os sacrum quinque particulas, & quatuor utrinque absoluta foramina, & earum ultima* (à sexta nimirum particula) *quæ vulgaris coccygis est, principium excipit: hujusmodi autem sex ossa, quinque nimirum sacri, & primum vulgaris coccygis, quantùm ego penetrare ad sensum opinionemque Galeni possum, rudi lineâ ipse nobis adumbravit &c.*, hactenùs Eustachius.

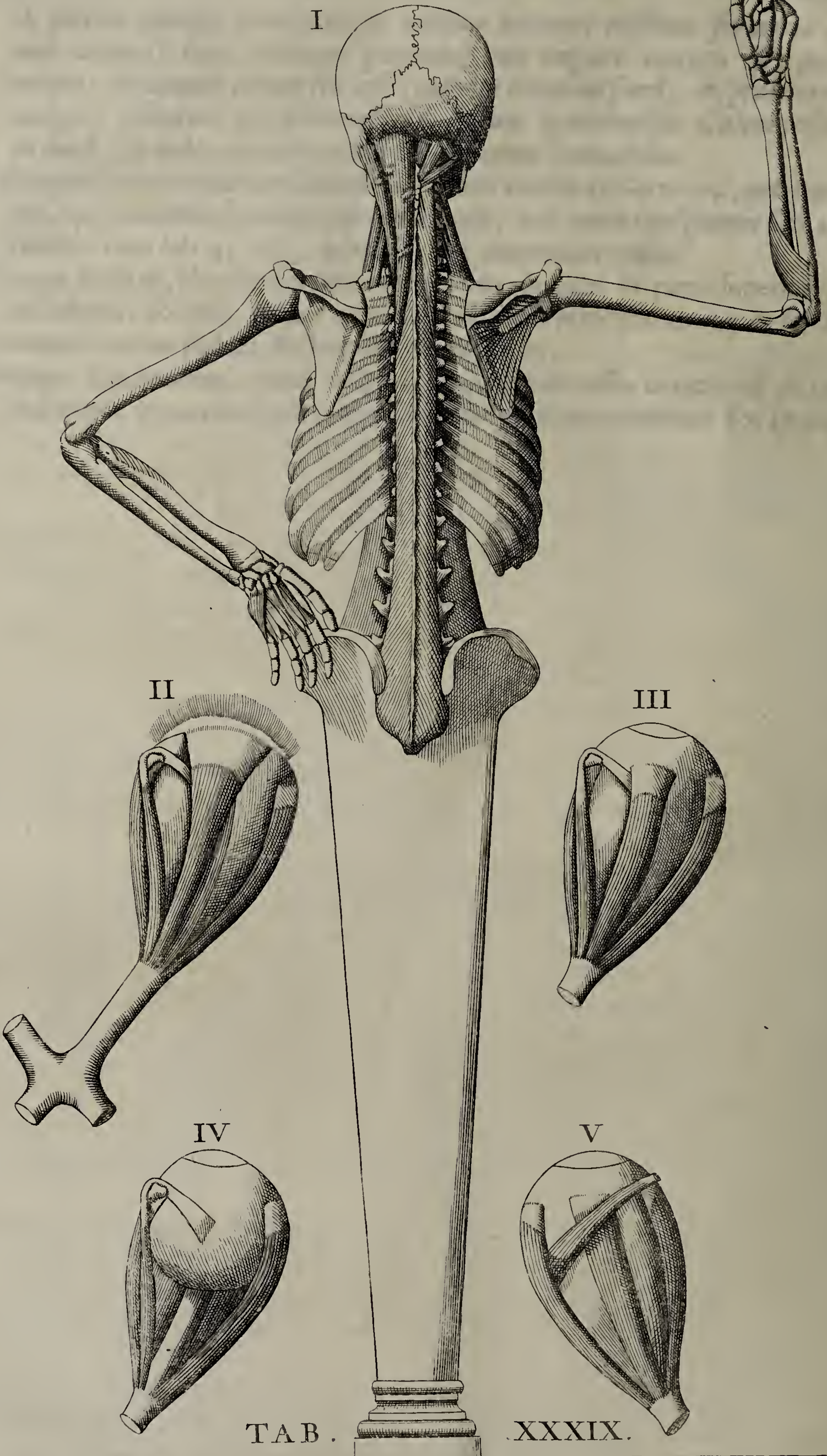
Exhibetur quoque tendo musculi psoas minoris recisus 42.—+ 22.—+, pectinæus dexter, qui, abscissâ superiori parte tricipitis, ferè totus conspicitur sub 45. 24.; sinister vero sub 45. 28., quique femur antrorsùm trahit.

Triceps sinister, idem femur introrsum ducens, apparet in parte superiori 47. 29.; in inferiori 60. 28.; dexter vero ablato primo principio 47. 25. & 60. 20.

Peronæus anticus pedem flectens 80. 12. & 80. 29.

Denique ligamentum, quod incipit à conjunctione ossis navicularis, & cuboide, desinitque in os metatarsi, quod sustinet digitum minimum 87. 27.—+

I
II
III
IV
V
TAB. XXXIX.

TABULA XXXIX.

Ostendit parte postica nonnullos musculos capitis, & colli, necnon oculorum.

OBservantur in Figura I. ii præsertim musculi, quos præcedens Tabula abscissos solùm exhibuit. Sunt autem primò capitis extensores, nempè splenius 13. 27., complexus 13. 28., rectus major 13. 30.—+, & rectus minor 12. 30. Deindè musculi, qui caput in gyrum ducunt, hoc est obliquus superior, seu minor 12.—+ 31.—+ & obliquus inferior, seu major 13.—+ 31.

Horum verò postremorum musculorum meminit præsertim Galenus, pro cujus defensione idem Eustachius in Epistola De Motu Capitis hæc scripsit pag. 232. *Propè asperam, & inæqualem scissuram occipitis ossis, & alteri petram referenti communem, qua parte nimirùm arteriæ soporalis gratiâ hoc perforatum est, eminens quædam linea obliquè ad interiora procedens occurrit, à qua musculus digitalis latitudinis carneum principium sumit, indèque obliquè deorsùm ad exteriora procedens nonnihil angustior, & tenuior redditur; ac deindè quibusdam in partibus producto tendine juxtà radicem anteriorem transversi processus primæ vertebræ non longè ab insertione alterius, quem modò describam, inseritur. Hos musculos innuisse Galenum suspicari possumus, ubi alteram portionem eorum, qui stomacho subjecti sunt, aliquandò peculiarem evidentemque circumscriptionem obliquarum fibrarum habere dicit; quæ exiguis musculis in posteriori cervicis sede locatis proportione respondet. Alter musculus prædictis brevior & angustior, magis tamen in principio, quàm in fine, oritur parumper nerveus à posteriori, & externâ sede foraminis sextum nervorum cerebri jugum emittentis, quà scilicet os asperum est, & inæquale: deindè obscurè latior effectus, ad interiora procedens, in anteriorem elatioremque partem transversi processus primæ vertebræ desinit. Hi profectò musculi Galenum minimè latuerunt. Nam præter eos, qui stomacho subjecti sunt, in parte anteriore alios parvos primam vertebram capiti conjungentes à lateribus esse docuit, ut illorùm beneficio ejusdem primæ vertebræ articuli ad latera annuendo moverentur.*

Mox vero apparent scaleni 19. 27. & 19. 32., qui collum flectunt, & spinatus dexter 19. 30., eundem collum extendens.

Item superscapularis inferior, sive infraspinatus 24. 35., cujus fibræ ab omoplatæ circumferentia in tendinem 22.—+ 35., tanquam in centrum feruntur; tendinis autem extremitas inseritur in superiorem, & posteriorem partem humeri, quem retrorsùm ducit.

Ostenduntur ulteriùs radii supinator brevis 20. 51.

Ejusdem musculi posterior facies 30. 13.

Abducens minimum digitum 39. 20., & interossei interni, qui versus pollicem digitos adducunt 40. 21. & 40. 23.

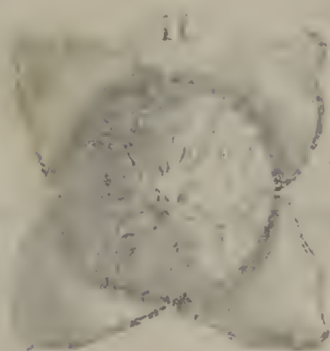
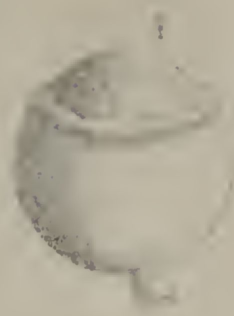
Tandem quadrati 40. 26. & 40. 32., qui dorſum flectunt, & ſemiſpinati 30. 29. & 30. 30., & ſacri 45. 28. & 45. 30., qui idem dorſum & lumbos extendunt.

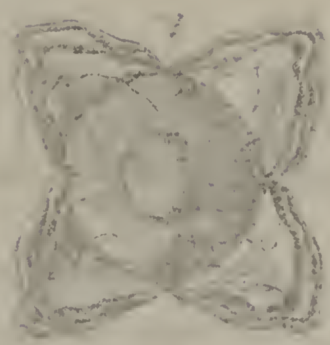
Sequentes quatuor Figuræ oſtendunt humanum oculum, cum ſuis muſculis, & nervo optico ab orbita, & calvaria extractum; ſcilicet ut illorum numerus, figura, poſitio, atque ordo facilè conſpici poſſent.

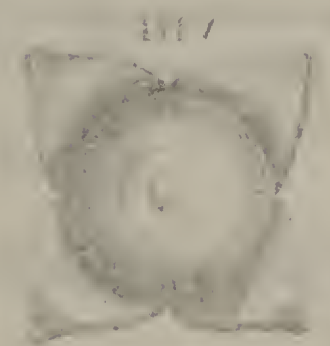
Itàque præter crines, ſeu cilia palpebræ ſuperioris 45. 18., & cartilaginem tarſi 46. 18., & muſculum attollentem palpebram ſuperiorem 50. 18. cernantur ſuperbus 53. 18. & 55. 42. & cujus tendo 50. 43. evidenter apparet. Secundus deprimens, ſive humilis 80. 41. Tertius adducens ſeu bibitorius 55. 13. & 55. 38. & 80. 13. & 80. 44. Quartus vero deducens, ſive indignatorius 55. 20. & 55. 45. & 80. 20. & 80. 36.

Deindè obſerventur muſculi oculorum obliqui, rotatores etiam, atque amatorii appellati, quorum alter ſuperior eſt, alter vero inferior. Primus apparet ſub 55. 14. & 55. 39. & 80. 14. alter vero ſub 78. 38.

Tandem notetur trochlea, per quam ducitur tendo obliqui ſuperioris 48. 14. & 49. 39. & 74. 14.; nervus opticus 63. 12. & 63. 38. & 87. 13. & 88. 44.; ejusdem inſertio in oculum 80. 17., conjunctio nervorum opticorum 67. 9., & pars diaphana corneæ 47. 43. & 72. 18. & 73. 39. Verum de iis muſculis longius diſſerere non eſt animus, quia ſunt per ſe admodum perſpicui, atque apud omnes Anatomicos recenſiti; nec volo hìc notarum terminos excedere.

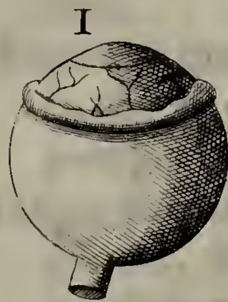

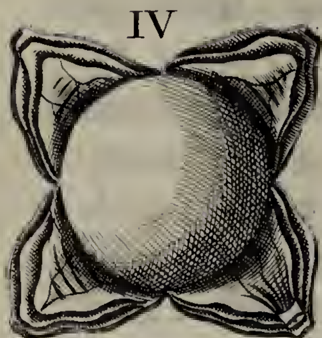

I

II

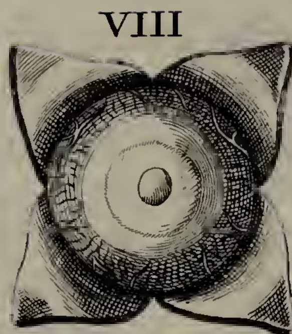

III

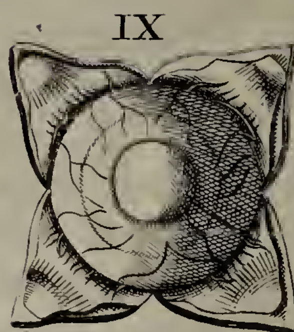

IV

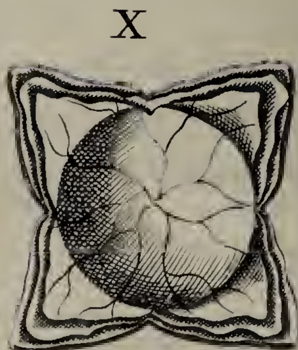

V

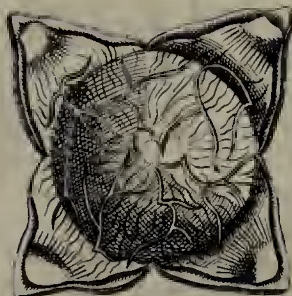

VI

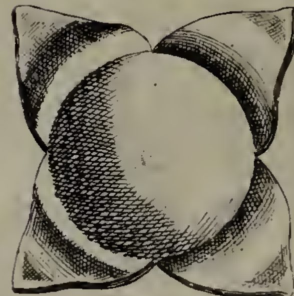

VII

VIII

IX

X

XI

XII

TAB. XXXX.

TABULA XL.

Varias oculorum membranas, vasorumque per illas distributiones ostendit.

IGURA I. membranam corneam cum limbo circumsecto tunicæ adnatæ depingit. A Figura verò II. usque ad IV. proponit Auctor observandas oculi membranas parte posticâ cum nervo optico. Siquidem

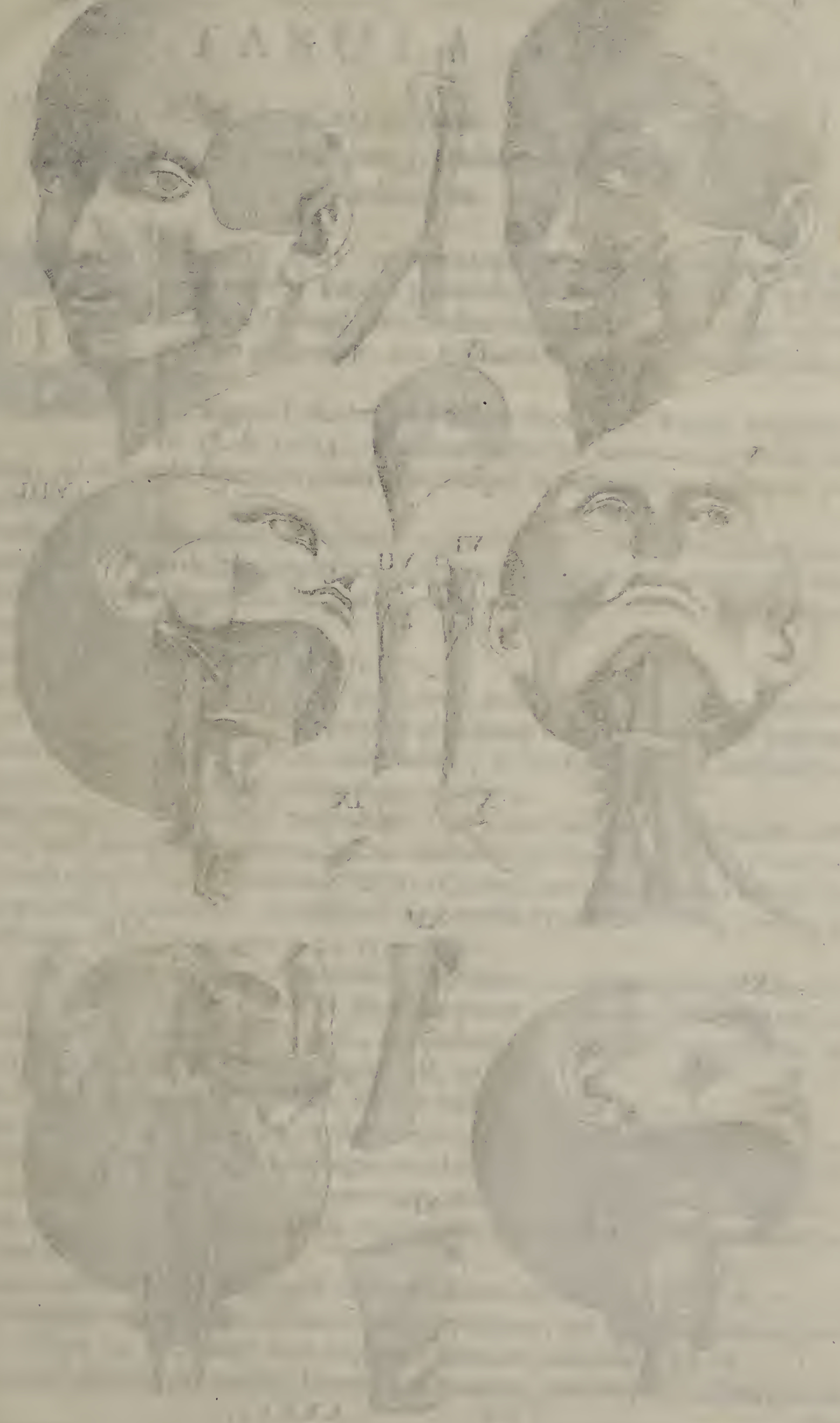
FIGURA II. exhibet in quatuor segmenta divisam scleroticam parte oculi posteriore, ut videndam præbeat membranam uveam cum vasculis sanguineis intercurrentibus.

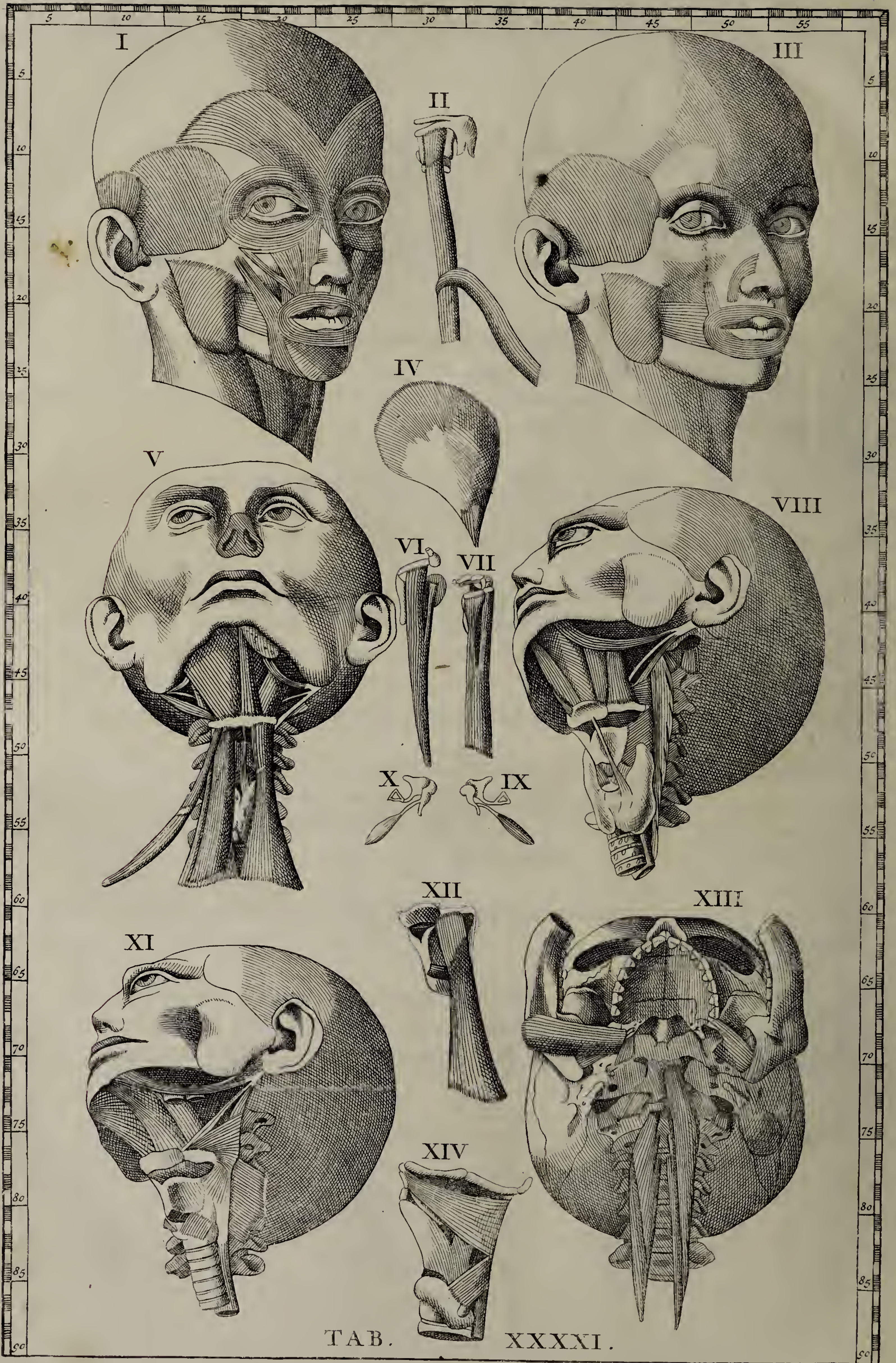
FIGURA III. demonstrat non solum membranam retinam, detractâ corneâ, & uveâ; sed videtur quoque sponsionis suæ meminisse, demonstrando scilicet *foramen*, ut ipsemet scripsit in ossium examine, *nervi visorii, quod, vel multis reclamantibus, sexcenties antè amicorum oculos exposui*, quod in præsenti Tabula potissimum Figura III. sub 12. 46.—+ clarè videri potest. *Pag. 227.*

FIGURA IV. divisis, reclinatisque tribus membranis cum nervo optico 39.—+ 15., vitreum humorem unà cum tenuissima propria membrana, prout situs est, oculis subjicit. Deinceps usque ad Figuram XII. anteriores posterioresque oculorum aspectus repræsentat. Nàm *Hùc confer ea, quæ ad præsentem Tabulam notavit solertiss. Morgagnus.*

FIGURA V. humorem vitreum posteriori facie, suo in sinu crystallinum 34. 29. excipientem, patefacit.

FIGURA VI. pupillam cum crystallino humore, & ligamento, seu musculo ciliari. Cæteræ verò Figuræ varias oculorum membranas & vascula demonstrant, quas singillatim ostendere, quippe per se apertissimas, supersedemus.

TAB. XXXXI.

TABULA XLI.

Videndos exhibet denudatos musculos potissimùm faciei, ossis hyoidis, & linguæ cum glandulis, thyroidæa & trachealibus.

IN Figura I. & III. evidentiùs quàm aliàs apparent musculi faciei, tametsi Tabulis potissimùm XXVIII. XXXII. XXXIII. & XXXV. singillatim Auctor de iisdem egerit; quarè operæ pretium arbitramur, hic Eustachii singulare studium ostendere. Nàm

Figura I. statim demonstrat bipartitum frontis musculum 10. 18. & 10. 23., qui fibras utrinque in arcum protensas habens, ad elevanda supercilia, corrugandamque frontis cutim opportunè potest adhiberi.

Secundò musculos utramque palpebram claudentes, qui, cùm à fibris ab uno oculi cantho ad alterum ductis eleganter compingantur, figuram ferè circularem constituere videntur; segmenta quidem superiora vides 12. 17. & 12. 24.; inferiora vero 15. 17. & 15. 24.

Tertiò musculum auris attollentem 13. 7.

Quartò habes etiam in hac eadem Figura, quod animadvertas musculum temporalem 15. 12., ab Auctore fortè propius ad cranium dissectum, ex unico duntaxat fibrarum carnearum plano sine ullo tendine, & sine illis tendineis divisionibus, quas in Tabula XXXIII. evidentissime patefecit.

Quintò conspicitur musculus masseter 21. 13., cujus usum esse communem cum temporali, adducendi scilicet maxillam inferiorem alio loco monuimus; nimirum in notis ad prædictam Tabulam XXXIII. Cerne illius fibras obliquo ordine ductas ab osse ipsius malæ; & inferiori limbo ossis zygomatis 17. 13., usque ad infernam mandibulæ partem 23. 15.

Sextò ostendit principium, seu insertionem ad dexteram narium pinnam illius musculi, qui dicitur constrictor & depressor pinnæ 17. 20.—+, cujus integram iconem, detractis incumbentibus nasi, & superioris labri musculis, cum utraque extremitate evidentiùs proponit Figura III. 17. 48.

Septimò accedunt duo pyramidales alarum nasi dilatatores 17. 19.—+

Octavò musculi zygomatici 20. 17. & 19. 23.—+, qui, labrorum angulos comprehendentes, si quando uterque simul agat, os ad risum componunt; sin alter duntaxat contrahatur, modò cynicum voluntarium, modò morbosum spasmum inducit.

Nonò apparet musculus gracilis 18. 17.. qui zygomaticorum actionem usumque æmulatur & adjuvat.

Decimò musculi primi & proprii superius labrum attollentes 17. 18. & 17. 23.; ipsorumque antagonista inferius labrum deprimens, qui etiam musculus mentalis dicitur 24. 21.; alter verò depressor ejusdem mandibulæ 24. 18.

Undecimò observantur musculi labrorum communes, quorum prior à fibris circularibus

ribus 22. 21., orbicularis, seu labrorum constrictor nuncupatur, cujus iconem habes etiam in Figura III.

Duodecimò buccinator 21. 16. & 21. 44., qui partim labris, partim buccis communis ab aliquibus censetur; confert autem hic musculus ad cibum præsertim huc illuc intrà os volutandum, & in quibusdam ridendi motibus, ubi labrorum rimam nonnihil ad exteriora trahere opus est.

Figura II. depingit os hyoides cum cartilaginibus, thyroide & cricoide, & musculis dexteris sternohyoide propendente 20. 31. necnon sternothyroide 15. 28. & hyothyroide 9.—+ 28. in situ.

Figura IV. musculum verosimiliter temporalem delineat extrà situm, ut tendineus illius processus in acutum desinens 35. 30., quo maxillæ adhæret, evidenter conspiciatur.

In Figura V. observantur primo musculi sternohyoidæi, sive sternobicornei 57. 13. & 57. 17.; qui primum par constituunt, & os hyoides rectà deorsum trahunt.

Secundò coracohyoidæus, sive anchorahyoidæus dexter 57. 9.; musculus nempè secundi paris, in quo maximè notandus est tendo intermedius 54. 11., in quem primò abit hic musculus, qui propterea vocari potest digastricus, seu biventer ossis hyoidis; quippè qui, si solus agat, præfatum os trahit obliquè deorsum, ac lateraliter versus posteriora; si vero uterque tendatur, tunc idem os versus posteriora ducit.

Tertiò musculi Græcis geniohyoidæi, Latinis verò mentobicornei appellati, quorum alter cum sit tertii paris, alter vero quarti; idcirco perspicuitatis gratiâ primus à situ & structurâ externus, sive obliquus 47. 14. dici poterit, qui os hyoides lateraliter versus anteriora sursum ducit; secundus vero internus, sive rectus 47. 16., trahitque idem os versus anteriora sursum.

Quartò stylohyoidæus, sive stylobicorneus dexter 47. 21., musculus nimirum quinti & ultimi paris, qui præfato ossi hyoidi addicti sunt.

Quintò occurrit tertium par musculorum, qui movendæ linguæ inserviunt; sunt autem ceratoglossi, seu cornulinguales 46. 17. & 46.—+ 12.—+ Horum musculorum si unus tantùm contrahatur, lingua in illud latus flectitur, si uterque simul, eadem in motu tonico detinetur.

Sextò musculi styloglossi, seu stylolinguales 45.—+ 11. & 45.—+ 19., qui quartum par constituunt, & linguam introrsum trahunt.

Septimò os hyoides in situ 48. 15.

Octavò observatione dignum censemus, quod Auctor glandulam ad menti latera demonstravit 43. 17. Similiter glandulam thyroidæam in situ 55. 15. cum ejus appendice sursum producta 52. 15.—+ Confer ea, quæ doctissimus Morgagnus in suis Adversariis pag. 28. De unitate & appendicibus glandulæ thyroideæ notavit.

Figuræ VI. & VII. persimiles sunt Figuræ II., nisi quod in illis iidem musculi alio in situ observandi proponantur.

Figura VIII. exhibet potissimum trachæam 56. 40., cum exiguis, sed numerosissimis glandulis trachealibus; quarum mirabilis profectò detectio temporibus, quibus Eustachius vixit, habenda est.

Secundò œsophagum 58. 41., ponè tracheam abscissum, ut ad illum musculus

colli

colli longus 48. 43. & 56. 42. pertingens observetur.

Tertiò repetit demonstrationem glandulæ thyroidææ omninò detectæ 54. 40.; ut clarius appareat ejus appendix 52. 40., cui substrati observantur musculi cricothyroidæi 50.—+ 40. & 51. 38.—+, hi sanè primum par musculorum internorum laryngi famulantium constituunt; & cartilaginis scutiformis latera explicant.

Quartò cartilaginem thyroidem affabrè depictam ostendit 49. 38., è cuius sinistra regione apparet musculi œsophagæi pars superior 48. 41.

Quintò musculum stylopharyngæum sinistrum 44. 41.—+, qui communem insertionem, ac tendinem habet 41. 44.

Sextò secundum par musculorum linguæ, qui basioglossi, seu basiolinguales nuncupantur 46.—+ 36. & 45. 38.—+, quique linguam versus basim ossis hyoidis contrahunt.

Denique observantur in eadem Figura os hyoides 47. 38., musculi geniohyoidæus obliquus 45. 37., geniohyoidæus rectus 45. 35.—+, ceratoglossus 44. 40., & styloglossus 42. 41., de quibus jàm in Figura V. satis disseruimus.

Figuræ IX. & X. ossicula interius ad utriusque auris tympanum posita, atque invicem articulata demonstrant, atque illud potissimùm, quod stapedem dicunt; cujus primus detector Romæ fuit Eustachius; pariterque musculum perigraphiam internum ad movendum maleum destinatum 55. 24. & 55. 33. idem Auctor invenit: quemadmodum ipsemet fatetur in Opusculis Anatomicis De Auditus organis pag. 154. *Ego quidem scio me neque edoctum, neque monitum ab aliquo, multò antè quàm ipsi scribant, id ossiculum novisse; Romæque non paucis ostendisse, atque in æs incidendum curasse: fietque nunc ex his, quæ explicaturus sum, ni fallor, manifestum, nùm propriâ ego industriâ auditus organa investigarim; & invenerim, àn potiùs aliorum operâ usus, quæ ab illis rectè inventa sunt, pro meis usurparim, & aliis recensere aggrediar.* Et pag. 157. *Quum instituisset natura auditus organa arbitrio voluntatis moveri, articulationem quoque, ac musculum, sine quibus fieri is motus nequit, tribuere illis voluit. Forma ossiculorum, quæ auditui serviunt, numerus, & compositio omnibus ferè jàm innotuit: musculum, quod sciam, nemo adhùc invenit.*

Figura XI. fusiori expositione non indiget, cùm in ea pauca sint, quæ in VII. jàm demonstrata non fuerint. Illud tamen prætermittere non licet, quod, detractis in hac Figura musculis longis colli, & glandula thyroidæâ, superius jàm exarati linguæ, & ossis hyoidis musculi perbellè in situ delineati apparent, & primò basioglossi 75. 8. & 75. 10.

Secundò ceratoglossus sinister 74. 12.

Tertiò styloglossus sinister 72. 11.

Quartò stylopharyngæus sinister 73. 15.—+

Quintò musculus œsophagæus 80. 16.

Sextò stylohyoidæus sinister 74. 14.

Septimò cricothyroidæus sinister 81. 13.

Octavò aspera arteria 85. 13.

Postremò œsophagi pars abscissa 87. 15.

Figura XII. ostendit præter basim ossis hyoidis 61. 27., lævum latus cartilaginis thy-

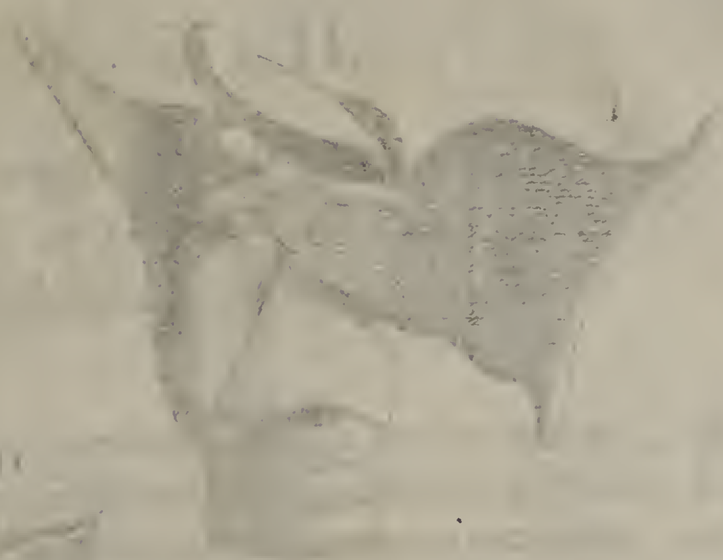
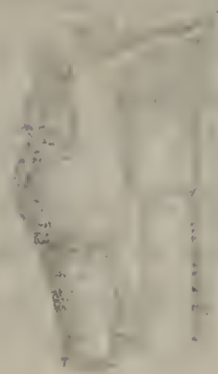
thyroidis 63. 27.—+, cum ſiniſtris muſculis hyothyroidæo 62.30., & ſternothyroidæo 70. 30.

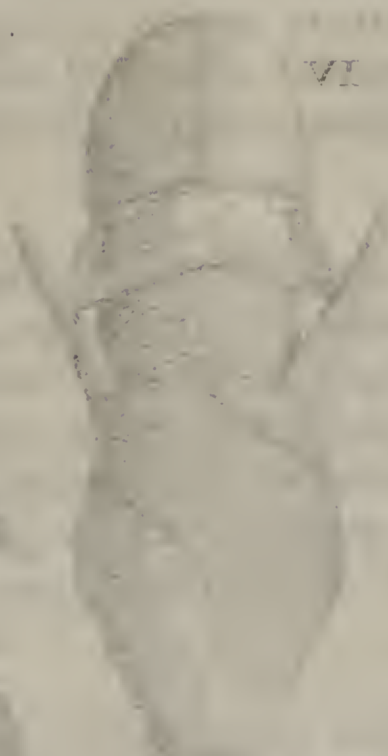
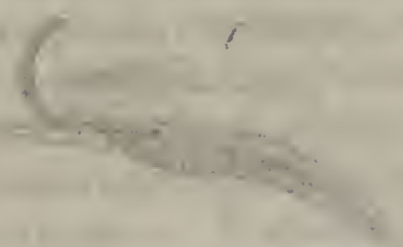
Figura XIII. patefacit ſuperiorem mandibulam cum palato, ut, detractis lingua, pharynge, ac larynge, unà cum trachea, & œſophago, oſtendat nonnullos muſculos, & primò quidem pterigoidæum internum 69. 37., externum vero 69.49., qui adducendæ mandibulæ inferiori ad ſuperiorem inſerviunt, ſimulque cùm temporali & maſſetere ad mandendum cibum, comminuendumque inſerviunt.

Cùm autem inter muſculos caput flectentes numerentur longi colli, horum quidem non unicum par, ut communiter, ſed duplex facit Euſtachius, de iis agit in ſuis Opuſculis De Motu capitis pag. 232., inquiens: *Vellem etiam mihi indicarent, quam ob cauſam muſculi ſtomacho ſubjecti, duorum loco in utroque latere haberi non debeant, neque inter capitis motores reponendi ſint; quum & ſine ulla difficultate ſeparari poſſint, & illorum nec brevis, nec anguſta portio in occipitis os adeò altè inſeratur, ut penè ad lineam transverſam; quæ id ab alio cuneo ſimile dividit pertingere videatur*; cum vero iidem non ſemper eandem habeant utrinque inſertionem; idcirco Auctor hoc loco demonſtrat in dextero occipitis latere inferiorem 74. 42., in ſiniſtro vero ſuperiorem 71. 43.—|

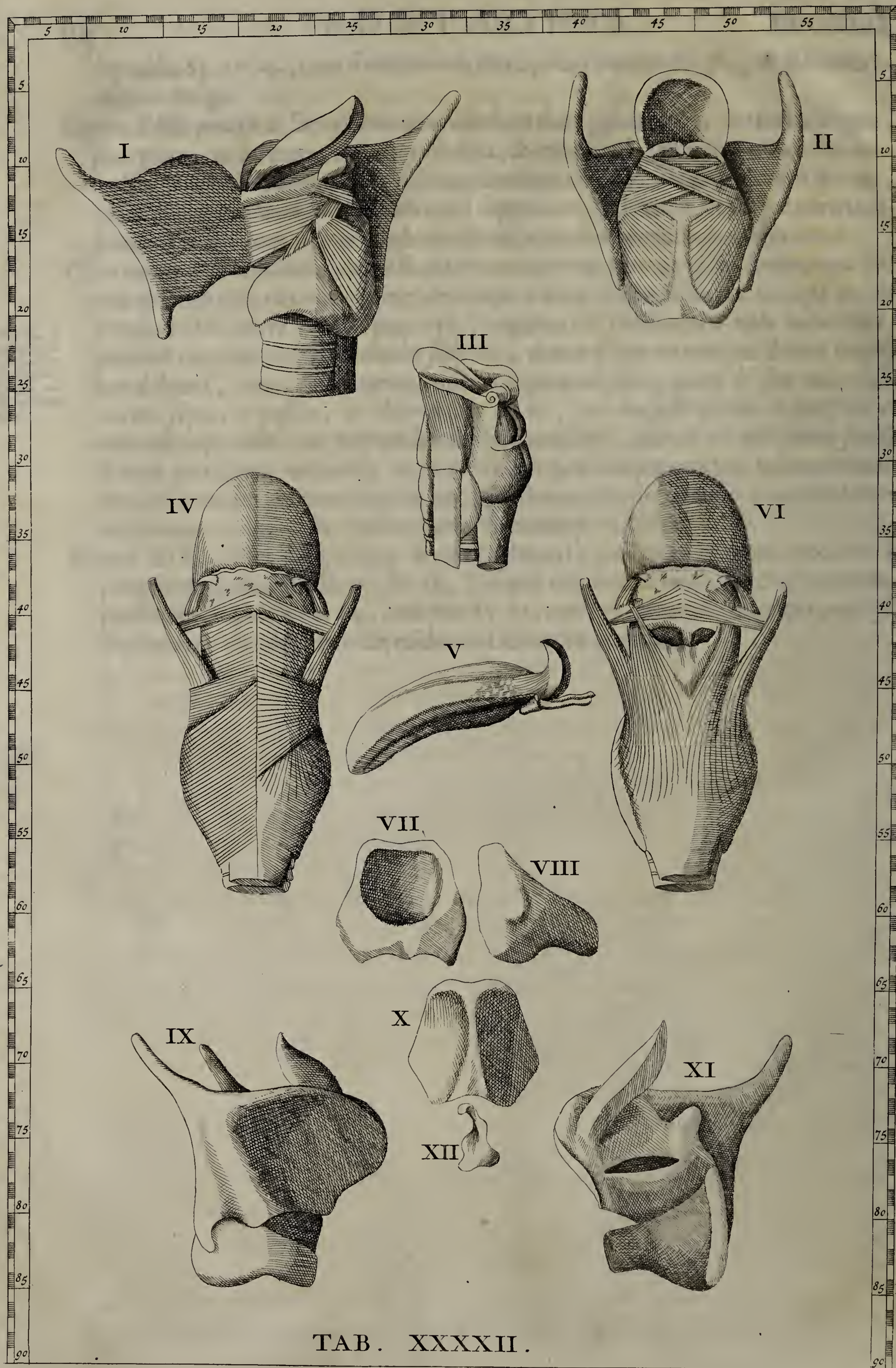
Vide quæ de muſculis capitis in ſuis Notis eleganter deſcripſit clariſſimus Morgagnus.

Figura XIV. præter os hyoides, & cartilaginem thyroidæam exhibet cricoidem à proprio muſculo denudatam 86. 28. Inſuper occurrunt muſculi œſophagæi expanſiones, ſuperior 81. 32., inferior 85. 31., quibus docemur rationem, cur qui deglutiunt, cartilaginem thyroidem ad interiora deducunt.

TAB. XXXXII.

TABULA XLII.

Laryngem cum cartilaginibus, musculis, & uno ex ventriculorum orificiis, pharyngem, os hyoides, & linguam cum variis musculis, & glandulis repræsentat.

IGURA I. complectitur lateralem faciem totius laryngis, & primo loco demonstrat epiglottidem paullulum elevatam 8. 21., deindè duas prominentias cartilaginum arytænoidum 10. 21.—+ & 10. 22.—+, mox latus finistrum cartilaginis thyroidis, quem scutiformem dicunt, à proprio situ deductum 12. 12., cujus processus superior 10. 3.—+, inferior 21. 10. Latus verò ejusdem cartilaginis dexterum in proprio situ cum superiori processu 6. 28.—+ Ita enim musculus suppositus thyroarytænoidæus in apertum venit 15. 18.

Advertat hìc Lector, quòd in Tabula XLI., scilicet præcedenti, Figura XIV. ostensa fuit superior expansio musculi œsophagæi, qui thyroarytænoidæo simillimus videtur. Sed reverà œsophagæus superponitur processui cartilaginis thyroidis; cum in præsenti Figura musculus thyroaritænoidæus demonstrari nequaquam possit, nisi pariter thyroidis cartilaginis portio diducatur. Musculus deindè cricoarytænoidæus lateralis 15. 19.—+ & cricoarytænoidæus posticus 18. 23., arytænoidæi 12. 22.; item aspera arteria cum suis annulis 22. 19. Cernitur etiam portio œsophagi per longitudinem 23. 22.

Figura II. posticam ejusdem laryngis faciem delineat, in qua præter corniculatos superiores processus thyroidis, in conspectum venit interna superficies cartilaginis epiglottidis 6. 44. Item pars posterior musculorum arytænoidæorum ad decussim positorum 12. 43. & 12. 46., quorum profectò imaginem nullus Anatomicorum, præter Eustachium, elegantiorem nobis exhibuit, ut propterea noster Auctor eorum sententiam antevertisse videatur, qui duos esse arytænoidæos musculos constanter, & pro veritate asseverant. Ulterius musculos proponit cricoarytænoidæos posticos 16. 42. & 16. 47. Exhibetur denique posterior, & inferior facies cricoidis 20. 42. & 20. 46., quam Figura X. inferius ab aliis partibus vindicatam videbimus.

Figura III. ostendit lateralem situm, & connexionem laryngis cum pharynge: in larynge quidem belle cernitur rima 24. 29.—+, per quam aër in pulmones ducitur, reduciturque. Musculi item demonstrantur hyothyroidæus finister 27. 29., & sternothyroidæus pariter finister 32. 29., pharynx 30. 32., œsophagus 35. 32.

De his muscu-lis vide, quæ habet Morgagnus in notis ad Tab. X. & XLII.

Figura IV. & VI. exhibent linguam parte postica cum suis musculis, pharynge, œsophago, & asperæ arteriæ supposito segmento. Linguæ apex ostenditur 32. 17. & 32. 45., basis verò 36. 17. & 36. 45., musculi styloglossi utrinque abscissi 40. 12. & 40. 21., necnon 39. 40. & 39. 49., musculo stylopharyngæi 39. 10. & 39. 23., necnon 39. 38. & 39. 50.—+, musculi cephalopharyngæi in lineam albam desinentes 36. 16. & 38. 44., musculus œsophagæus 46. 14. & 46. 19., hyatus pharyngis 41. 45., œsophagus 57. 17. & 57. 44., aspera arteria sub œsophago locata 58.—+ 17. & 58. 44.

Figura V. observandam proponit linguam 47. 26., cum epiglottide 43. 36. Advertatur verò series fibrarum, quæ rectà à linguæ basi in epiglottidis dorsum feruntur,
Pag. 16. §. 17. quæque à clarissimo Morgagno ligamentum medium appellatæ sunt in suis Adversariis Anatomicis. Hujusmodi autem ligamentum cadit sub 44.—+ 34., & conferre plurimùm videtur ad epiglottidis elevationem. Sinistrum verò ex lateribus ossis hyoidis ligamentum apparet sub 46. 34.

Os hyoides 46. 37., potissimùm verò glandulæ 45. 32., quæ sterili Eustachii ætate ab aliis Anatomicis nondum detectæ fuerant.

Figura VII. cartilaginem exhibet cricoidem, seu annularem anteriori facie.

Figura VIII. eandem cartilaginem lateraliter.

Figura IX. latus patefacit dexterum thyroidis 75. 19., cricoidis pariter dexteram faciem 83. 16., epiglottidem 71. 20.

Figura X. cartilaginem cricoidem posteriori facie visendam proponit.

Figura XI. exhibet dimidium, hoc est dexteram internamque partem capitis laryngis, ut scilicet unum ex orificiis ventriculorum ejusdem laryngis veniret in apertum. Nam, cùm Eustachius Galeni, ubi vera proposuit, gravem assiduumque vindicem se præbeat; cùmque ab Anatomicis ætatis suæ prætermissa tum orificia, tum ventriculos, quorum Galenus meminit, animadvertisset; jure merito iconem hanc primus nobis exposuit. Agit autem Galenus de orificiis, & ventriculis laryngis 7. de usu part. cap. 13., easque particulas elegantissimè ad naturæ modulum stylo suo depingit. Inquit enim *Ne id quidem est à natura improvide factum, quæ foramen in utraque lingulæ parte unum fecit, & foramini ipsi parte internâ ventriculum apposuit non parvum.* Persequiturque deindè inferiùs diligentissimam harum cavitatum descriptionem, dum ait: *Circa principium foramen utrinque occurrit, prælongum superne, deorsùm instar lineæ cujusdam angustæ: tametsi ipsum non est angustum, sed membranosa labiorum substantia velut procidit in subjectam cavitatem: quo fit, ut rima, ac fissura quædam potiùs, quàm foramen appareat, antequàm orificia sint patefacta; quibus adapertis plane & ipsum jàm apertum, & subjecta ipsi cavitas aperta cernitur.*

Horum

Horum quoque orificiorum figuram elegantem planè suis in Adversariis edidit clarissimus Morgagnus Tabula II. Figura II. & III.; in IV. verò sinistrum ventriculum à complectentibus illam particulis diligenter vindicatum exhibet.

Sed ad nostrum revertentes institutum, observamus Figurâ hâc XI. dissectam per medium laryngem, cujus epiglottis cadit sub 70. 42., thyroidis cornu dexterum 70. 50., arytænoidis dexteræ pariter superior pars 73. 45.; orificium verò ventriculi dexteri 77. 41.; item cricoidis pars dextera 83. 44.

Quod verò spectat ad usum ventriculorum laryngis, de eo quidem primùm egit Galenus, deindè etiam nostro ævo laudatus Morgagnus, ad tonorum scilicet vocis diversitatem modulandam illos factos asseverantes, quorum sanè opinioni nostram quoque libenter adscribimus, præsertim cùm animadvertamus, musculos thyroidæos non ad thyroidis cartilaginis motum, sed ad suppositos proximè ventriculos arbitrio blandèque pulsandos fuisse constitutos. Si quis enim sumat laryngem, atque in ea cartilaginem thyroidem diligenter, quod facile est, à subjecto musculo diducat (hoc enim studium adhibuit Eustachius in Figura I. hujus Tabulæ) perspicuè videbit musculum thyroidæum tenaciùs adhærere substratæ membranæ, quæ ventriculi dorsum ambit, atque efformat, quàm superpositæ cartilagini, quæ certè nullum ad interiora motum per subjectum hunc musculum experitur: quamobrem thyroidæorum musculorum actio penè tota versari mihi videtur in validè introrsùm pellendis ventriculorum parietibus; ità ut indè contentus aër pro impulsionis, qua truditur, varietate, majori, vel minori celeritate versùs laryngis rimam, & epiglottidem urgeatur, varièque circulari etiam motu ducatur in gyrum, si per vim musculorum arytænoidæorum ipsa laryngis rima plus solito coarctetur. Exemplum in artefactis sonorum instrumentis tametsi vulgare, non proindè tamen minùs aptum ad explicandam laryngis ventriculorum, & circumambientium musculorum actionem illud præbet tibiæ genus, quod Rustici parare solent ex hædina pelle, aut ovillo stomacho: ii enim ad varios excitandos, temperandosque sonos, utrem illam vicissim inflant, & variè admotis ad tibiæ foramina digitis, eandem plus minus sub alis premunt. Sed natura, quæ, ut Hippocrates ait, omnium artium magistra est sine Doctore, multas, diversasque voces fundit ex larynge, cùm aër ex tumentibus pulmonibus, prædictisque ventriculis non tantum inferius à diaphragmate, quantum superius prope laryngis dixerim tibiam à musculis thyroidæis & arytænoidæis diversis modis comprimitur, atque exprimitur. Neque autem thyroidæi musculi urgendo duntaxat ventriculorum dorsum modulandæ voci inserviunt, sed etiam multis modis immutando figuram totius internæ cavitatis laryngis. Nam si iidem thyroidæi unà cum musculis arytænoidæis descendant ad officium, difficile est, quin figura comprehensæ cavitatis quoquomodo permutetur. Arytænoidæi enim posticâ parte ad decussim positi, dum contrahuntur introrsùm premunt, ac proinde si vel uno, eodemque tempore tendantur, vel non tendantur musculi thyroidæi, qui latera ventriculorum complectuntur, tunc quidem necessariò cavitas vel undequàque, vel per partes solùm contracta, tum in minorem diametrum redigi, tum figuram mutare debebit; contrà verò laxatis musculis in naturam redire: quamobrem aër non tantum celerius, verum etiam pro varia repercussione formatus egredi, ac vocem effingere cogetur. Porrò ex horum ventriculorum, atque orificiorum majori, vel minori amplitudine magnam

gnam

gnam partem oriri ſuſpicamur naturalem diverſitatem tonorum vocis in hominibus. Etenim qui prominentiori, majorique thyroide ſunt prædititi; quoniam amplioribus ventriculis donantur, plus minus gravi, immò etiam graviſſimâ voce loquuntur. Qui è contrario thyroidem, ſeu ſcutiformem cartilaginem nihil omninò prominulam habent, ut fœminæ, & ſpadones, acutiſſimam vocem emittunt; nimirùm quia in iis contenta cavitas minima eſt. Qui denique medium locum tenent, medias etiam voces intendunt; potiſſimùm quia majori, vel minori ventriculorum cavitati reſpondent quoque majora, vel minora eorundem orificia, ac laryngis rimæ: undè univerſum organum ad voces edendas majus, vel minus compingitur; atque conſurgit.

Figura XII. cartilaginem aritænoidem muſculis omninò denudatam oſtendit.

I

II

III

TAB. XXXXIII.

TABULA XLIII.

Ostendit anteriorem totius sceleti faciem cum bifariam secto petroso osse.

IN Figura I. habent plurimum inter alios Chirurgi, quod debeant Eustachio. Nàm, cum anticum sceleti prospectum delineaverit, naturales supernorum atque infernorum ossium inter se articulationis modos ostendit, ex quorum cognitione tota mechanica tàm luxationum, quàm fracturarum, illarumque restituendarum ratio erui & potest, & debet. Nemo siquidem obliquum statum ipsarum luxationum, vel mente concipere, vel re ipsa emendare poterit, nisi rectum (ubi quis, deficiente sibi sceleto, atque archetypo, inspicere, ac tractare prohibetur) concinnâ saltem figurarum delineatione cognoverit.

Cernat itàque Lector (missis calvariâ, & maxillis, quippè quas Tabula XLVI. luculenter, ac singillatim exhibebit) mirabiles connexiones claviculæ cum superiore, ac laterali sinu ipsius sterni 18. 28. & 18. 30., & cum superiore scapulæ processu, utrobique media cartilagine 15. 22. & 15. 36.

Similiter notetur articulatio cervicis scapulæ cum ejusdem humeri capite 16.—+ 23.—+ & 16.—+ 35., quæ fit per diarthrosim. Hæc autem magnam lucem tùm cognoscendis, tùm restituendis harum partium luxationibus afferunt.

Demonstrat ulteriùs costas, quæ dicuntur spuriæ, per cartilagines transversas 27.—+ 27. & 27.—+ 32. & 31. 25. & 31. 33., eo loco, ubi longiùs distant, plurimùm firmari, ità ut continuum solidum ad earum firmitudinem inter cartilaginem inferiorem ac superiorem intercedat.

Observentur autem in extremis apicibus vertebrarum colli quidam sinus, eleganter delineati, quos quidem illud præstare nemo Anatomicorum dubitabit, ut ligamenta, ac tendines validiùs excipi alligarique possint.

De supernorum artuum ossibus, vix aliquid notare possumus, quod inspectoris in oculos non statim incurrat. Illud solummodo arbitramur attentè animadvertendum, quod os cubiti, licèt cum radio articuletur, nulla tamen vera articulatione connectitur cum carpo, cui per arthrodiam inferius radii caput jungitur. Undè Chirurgi sedulò monendi sunt, ne simplicem cubiti eo loco hiatum, ideo putent luxationem esse, quod exterius cubiti tuberculum 43. 45.; suaptè natura liberum sub comprimentibus digitis facilè sentiant.

Ad infernos vero artus descendentibus, mirabilis apparebit delineatio singulorum ossium, eorumque articulationum facto initio ab ossibus, quæ oblongis tuberibus & sinubus, cartilaginum interjectu, lateribus ossis sacri 41. 29. sunt invicem commissa; hæc siquidem superioribus in partibus dicuntur ilia 38. 25. & 38. 34., anteriore vero facie os pubis 44. 29.; inferioribus tandem coxendicis ossa nuncupantur

pantur 45. 27. & 45. 32., in quorum centra cavitates (acceptabula dicta) excipiendis femorum capitibus 42.—+ 25. & 42.—+ 34. insculpta sunt. Ubi observatione dignum putamus, quod eadem femorum capita posteriùs magis, quàm anteriùs à parietibus ossium ilium, sunt munita; quia periculum luxationis magis in posticam, quàm in anticam partem impendebat. Nam antrorsùm à frequenti casu nos tuentur non solùm pedum plantæ ad anteriora porrectæ; verùm etiam exterius gibbæ, interius autem curvata femorum ossa, quæ idcirco veluti tibicines, seu fulcra, quibus parietes à ruina prohibentur, truncum & viscera, ne in faciem facilè collabantur, impedimento sunt. In cervicibus, seu capitibus femorum ossa, quæ omnium maxima sunt 50. 22. & 50. 35. duplici utrinque appendice trochanteris, seu rotatoris nomine donantur, quarum majores superius, & exterius 44. 22. & 44. 36., minores verò inferius, ac interius 46. 24. & 46. 34. Notetur os femoris, quàm belle levigatum anteriori parte & lateribus appareat; contrà vero asperum posteriori, scabrumque unà cum acutâ lineâ per longum ductâ, ad facilem musculorum insertionem, adhæsionemque sequentibus duabus in Tabulis deprehenditur. Os femoris inferiori sua parte crassissimum est 63. 21. & 63. 35., & in duo capita, sinu interveniente, dirimitur; quo sane in sinu excipitur patella 64. 20. & 64. 34.—+, ut corpus humanum sine casus discrimine ad perpendiculum facilius stare possit.

Tibiarum ossa latis basibus 65. 21. & 65.—+ 35. intrà proprios sinus, femora superius excipiunt; ad latera vero exteriora fibulis 67. 20. & 67. 36. committuntur. Figurâ fere triangulari ad anteriora insigniri solent, cujus linea dicitur spina. Inferior tibiæ appendix internum maleolum efformat 83. 26. & 84. 34. Quemadmodum fibulæ ipsius protuberantiæ externos constituunt maleolos 83. 23.—+ & 85. 36.—+ Tibia verò parte inferiori, unà cum fibulæ appendice efformato sinu, talum admittit 84. 25. & 85. 35.

Succedunt deinde pedis ossa diligentissime delineata, quorum primum tali superiorem partem constituens, astragalus appellatur 83.—+ 25.; secundum majus calcaneum, sive os calcaris dictum, inferius locatur sub 86. 27.; tertium scaphoides, seu naviculare 85. 23.—+; quartum vero cuboides 85.—+ 23. audit. Cætera denique ossa tum tarsi cuneiformia, tum metatarsi, & digitorum adeo per se manifesta sunt, atque in hac Tabula clare exponuntur, ut in horum explicatione & nomenclaturis diutius immorari supervacaneum arbitremur.

Figura II. & III. exhibent segmenta ossis petrosi dexteri bifariam serra divisi, cujus Figura II. externam, & inferiorem partem; III. vero internam, & superiorem repræsentant.

Figura itàque II. demonstrat primò 75. 8. usque ad 75. 11. ossis petrosi foramina (medullaris substantiæ sedes) quæ ad usque internam substantiam processus mastoidæi porriguntur.

Principium processus styloidis 69. 13.

Pro-

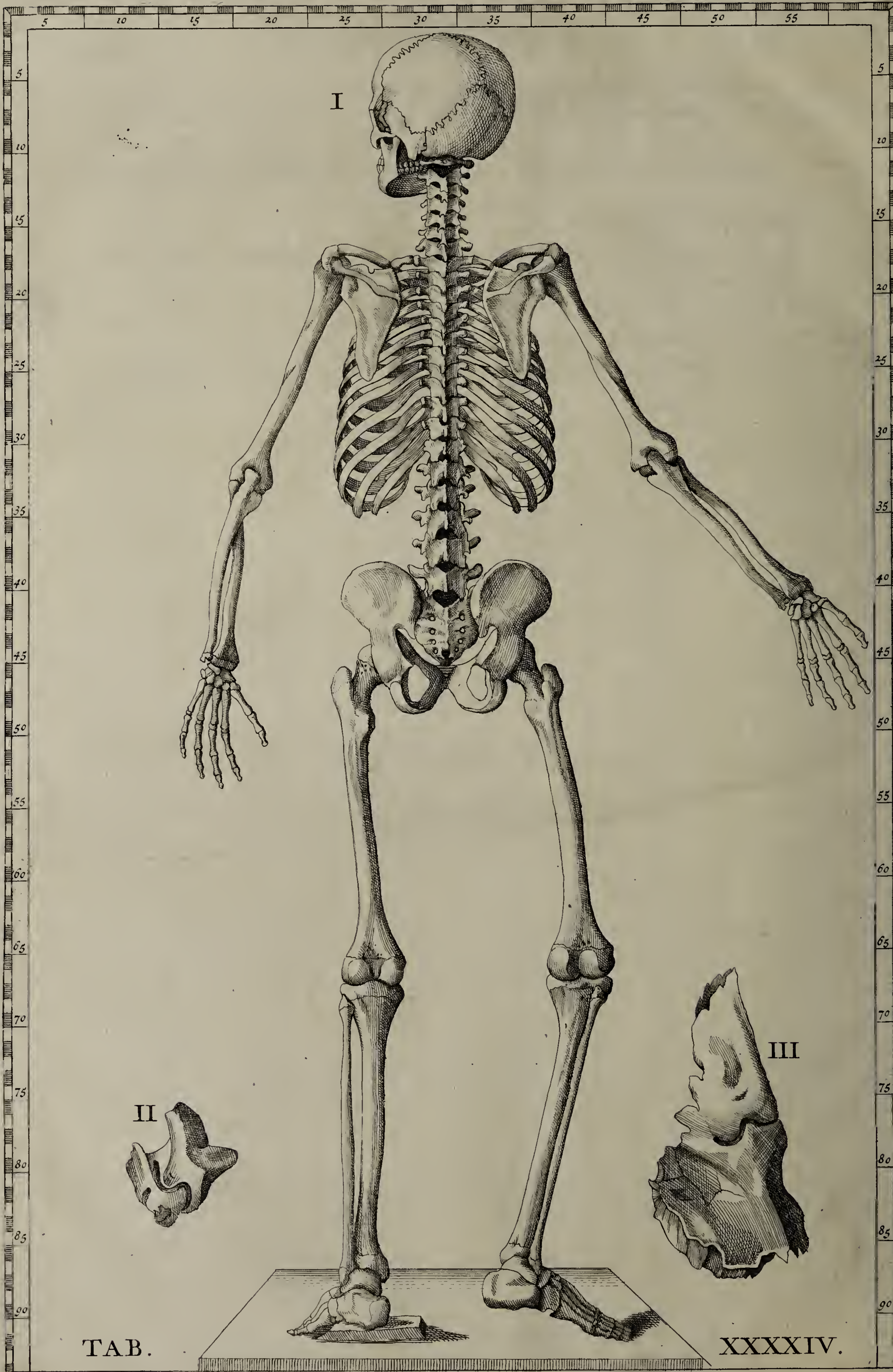
Processus mastoidæus 72. 13.
Portio dextera meatus auditorii dissecti 72. 16.

Figura III. alterum segmentum ossis petrosi dexteri ostendit, in qua demonstrantur.
Os zygoma 75. 40. usque ad 75. 44.
Sinus ossis ad excipiendum posterius caput mandibulæ inferioris 74. 45.
Altera portio meatus auditorii externi dissecti 75. 48.
Tympani cavitas, seu concha interna 73. 49.
Foramen, per quod transit arteria carotis 70. 49.+
Porositates ossis petrosi, respondentes sororibus suis, superiùs demonstratis, 72. 50.

I
II
III
TAB.
XXXXIV.

TABULA XLIV.

Exhibet poſticas ſceleti partes cum ſegmentis oſſis petroſi.

Igura I. exponit poſteriorem totius ſceleti faciem accuratiſſimè expreſſam, ut obſerventur

Primò quinque vertebrarum ſuperiorum colli proceſſus bifurcati, angulum internum efformantes 13. 30. & 12.—+ 29.—+ & 16.—+ 29., nimirùm, ut tàm ligamenta, quàm tendines muſculorum validiùs iis locis firmari poſſent. Notetur deindè eosdem proceſſus ab ultima colli vertebra uſque ad os ſacrum accuratâ quidem, ſed ſimplici ſpinâ donari.

Secundò coſtarum cum vertebris articulationes.

Tertiò earundem coſtarum ſuperficies externa versùs dorſum aliquantulum aſpera, ex qua tendines ac ligamenta prodeunt, quibus eædem vertebris alligantur.

Quartò claviculæ cum ſuperiore ſcapulæ proceſſu articulatio 17. 22. & 17. 37.

Quartò ſitus radii, & cubiti in rotationis motu ſiniſtri brachii 33. 16.

Sextò *oſſis innominati* fulcimenta atque commiſſio 45. 24. & 45. 35., cum oſſium femoris capitibus.

Septimò ſuperiores ſinus in utraque tibia, à quibus inferiora femorum tubera excipiuntur 67.—+ 23.—+ & 67. 37.

Octavò fibularum inarticulationes ſuperiùs quidem cum utraque tibia, inferiùs vero cum oſſibus tarſi 87. 23. & 87. 36.

Hoc etiam notandum venit in præſenti figura, quod fibula inferiùs non cum tibia (quemadmodum cubitus cum radio ſolum, non vero cum carpo) ſed cum tarſo articulatur, ut ſcilicet majorem ſtanti ad lineam ſceleto firmitatem poſſit afferre.

Denique oſſa ipſa tarſum præcipuè componentia, quæ per ſe patent.

Figura II. exhibet portionem oſſis petroſi, quæ ſcalpello ita eſt præparata, ut aquæ ductum demonſtret.

Figura III. exhibet in oſſe petroſo duos canales ſemicirculares majorem 74. 49. & minorem 75.—+ 49.

I
II
TAB. XXXXV.

TABULA XLV.

Posticam, sed in latus parùm deflexam totius sceleti faciem unà cum dissecto osse petroso videndam præbet.

N prima sanè Figura plurima circa ossium tum structuram, tum connexionem animadversione digna se præbent, & quidem in cervice notentur transversi processus vertebrarum, qui ferè omnes non modò perforati sunt, sed à tertia usque ad primam thoracis singuli sunt bifidi, licèt hoc obscurè cernatur in septima; in aliis simplices sunt, nec perforati. Sed in prioribus novem thoracis vertebris superiore parte gibbi sunt, inferiore autem cavi; immò verò retrorsum, ac sursum magis, quàm deorsum feruntur. Laterales insuper vertebrarum thoracis apices in dextera potissimum parte sinuosi apparent; quemadmodum verè sunt à natura constructi; ut costarum capitula facilè possint admittere. In decima hi sinus obscuri sunt. In sequentibus verò lumborum vertebris nulli penitus spectantur.

Ostendit quoque, ut in Figura præcedenti, alteram claviculæ extremitatem cum superiore scapulæ processu per cartilaginem 17. 17. adnecti

Similiter singularum costarum, præsertim verò sinistri lateris cum spina articulationem, quam etiam per cartilaginem fieri luculenter apparet.

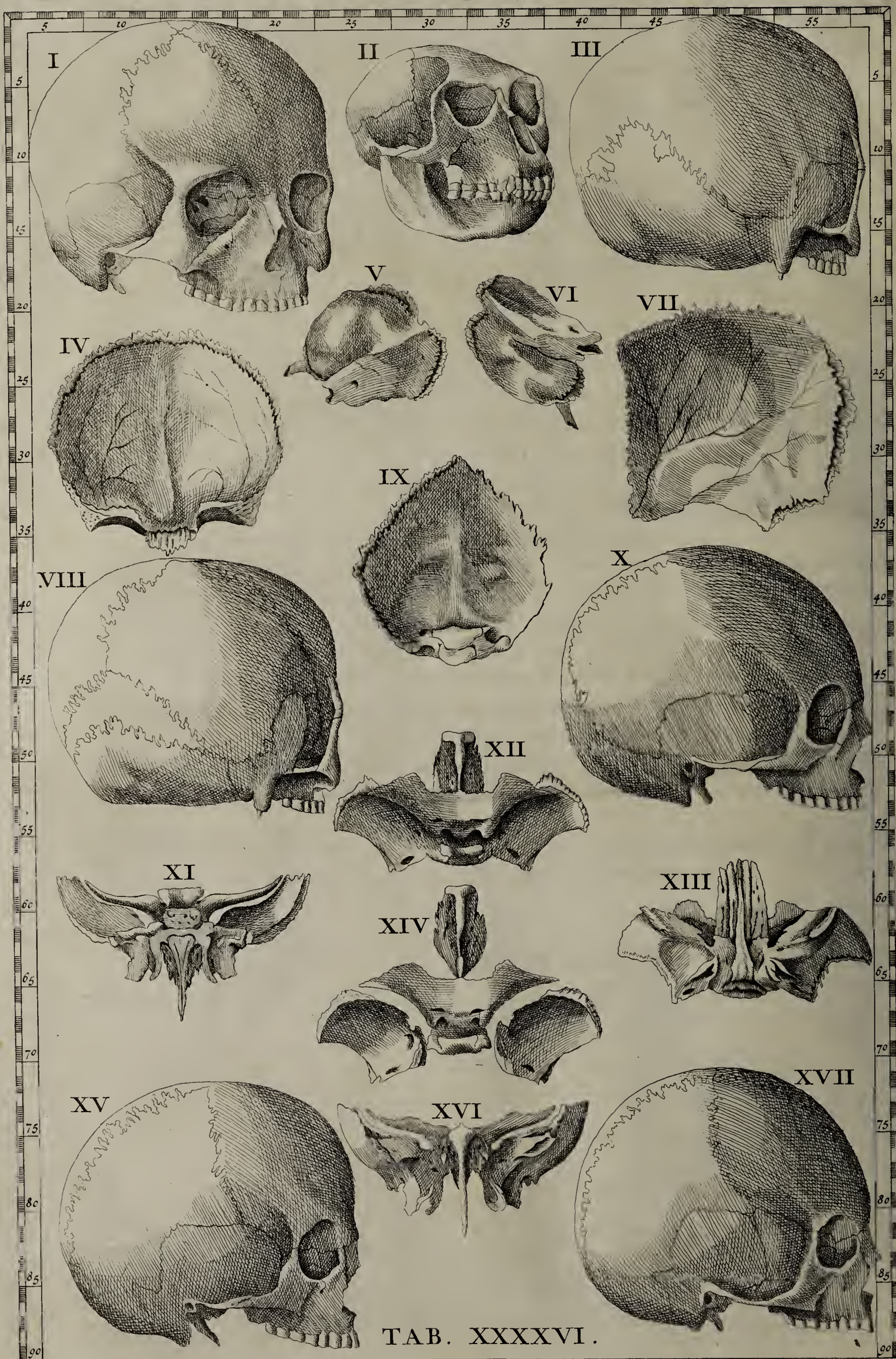
Figura II. exhibet os petrosum dexterum dissectum, ut & concha interna cum cochlea, suisque foraminibus cerni possint. Cochlea apparet sub concursu 70. 44.

Concha 73. 43.

Principium processus styliformis 71. 49.

Processus mastoidæus 75. 52.

TAB. XXXXVI.

TABULA XLVI.

Varias calvariæ, omniumque cranii oſſium figuras exhibet.

Meritò univerſa hæc Tabula verſatur in oſtendendis potiſſimùm diverſis calvariæ figuris, quippe quas tùm Medicos, tum Chirurgos edoctos volunt magnus Hippocrates in libro De Vulneribus capitis. Nàm, cum naturalis capitis figura inſtar oblongæ ſphæræ, utrinque leviter depreſſæ, juxta conſuetas naturæ leges formata ſit; idcircò priorem poſterioremque partem obtinuit prominentiorem. Fit tamen non rarò, ut capita inter ſe varient, non ſolum ſuturarum numero, ſed etiam diverſitate figurarum.

Quamobrem Euſtachius Figura I. oſtendit quidem cranii formam naturalem, ſed ſuturam ſagittalem productam uſque ad naſi radicem, ad quam etiam pertingit in Figura X.; verum in hac deeſt ſutura coronalis, quæ tametſi in Figura XVII. animadvertatur, perit tamen anterior eminentia, quæ à ſyncipite, frontisque elatiori ſede produci ſolet; ſed poſterior, quæ occipitis eſt, reſervatur. Figura verò VIII. quanquam poſteriore ſolum ſua parte occurrat; tamen videtur aliquid illius eminentiæ deperire in occipitio, quam ſervant aliæ.

Figura II. indicare videtur calvariam vel hominis monſtruoſam, vel ſimiæ, & fortè ſimiæ potius, quàm hominis; cum in oſſe jugali loco ſuturæ cernatur ſimplex linea, quam Euſtachius in ſimiis eodem in oſſe reperiri autumat in libro De Oſſium Examine pag. mihi 174., ubi pariter idem os jugale craſſius ac robuſtius eſſe in ſimiis, quàm in hominibus ſcriptum reliquit. Illud inſuper addens ibidem pag. 173., nempè quod in ſimiarum cranio nullum propemodum apophyſis mammillaris veſtigium cernitur; ſtyliformis verò adeo obſcura nota videtur, ut altero potius, quàm eo nomine digna eſſe, cenſeri jure poſſit.

Figuram III. exhibuiſſe videtur Auctor, ut refelleret eorum præcipuè opiniones, qui, verbis potius, quàm experimentis, innixi, eam ſuturam, quæ ſagittam imitatur, in humanis craniis nunquam deeſſe, ſed perpetuo obſervari cum Galeno aſſeruerunt. Inquit enim Euſtachius loc. cit. pag. 170. *Ego eam*, nimirum ſuturam, *(quamvis hactenùs nemo animadverterit) frequenter deeſſe invenio, & paucis antè diebus in publico Theatro quindecim ejus formæ calvarias antè oculos omnium cernendas & examinandas expoſui, in quibus obelæa ſutura penitùs deeſt, nullumque veſtigium ſui oſtendit, quamvis aliæ ſuturæ ſint concinnè & eleganter exculptæ.*

Figu-

Figuræ V. & VI. utrumque os petroſum repræſentant cum foramine 25. 22. & 22. 36.—+, per quod nervus auditorius ingreditur.

Figuræ XII. & XIV. oſtendunt ſellas turcicas cum oſſibus cribriformibus, & proceſſibus criſtatis. In cribriformibus verò oſſibus notentur foramina, per quæ proceſſus papillares, ſeu nervi olfactorii aliquid ab externis naribus accipiunt, pariterque ab internis partibus effundunt. In Figura XII. os criſtatum apparet ſub coagmentatione 50. 29.; foramina vero oſſis cribroſi utrinque oculis apparent in Figura XIV.

Os criſtatum incidit etiam ſub concurſu 60. 29., utrinque autem apparent prædicta foramina.

In eadem XIV. Figura obſervantur foramina, per quæ nervi optici ad oculos tranſeunt 67.—+ 27.—+ & 67.—+ 30.

Item foramina, per quæ admittuntur ſanguinea vaſa 71.—+ 24. & 71.—+ 23.—+

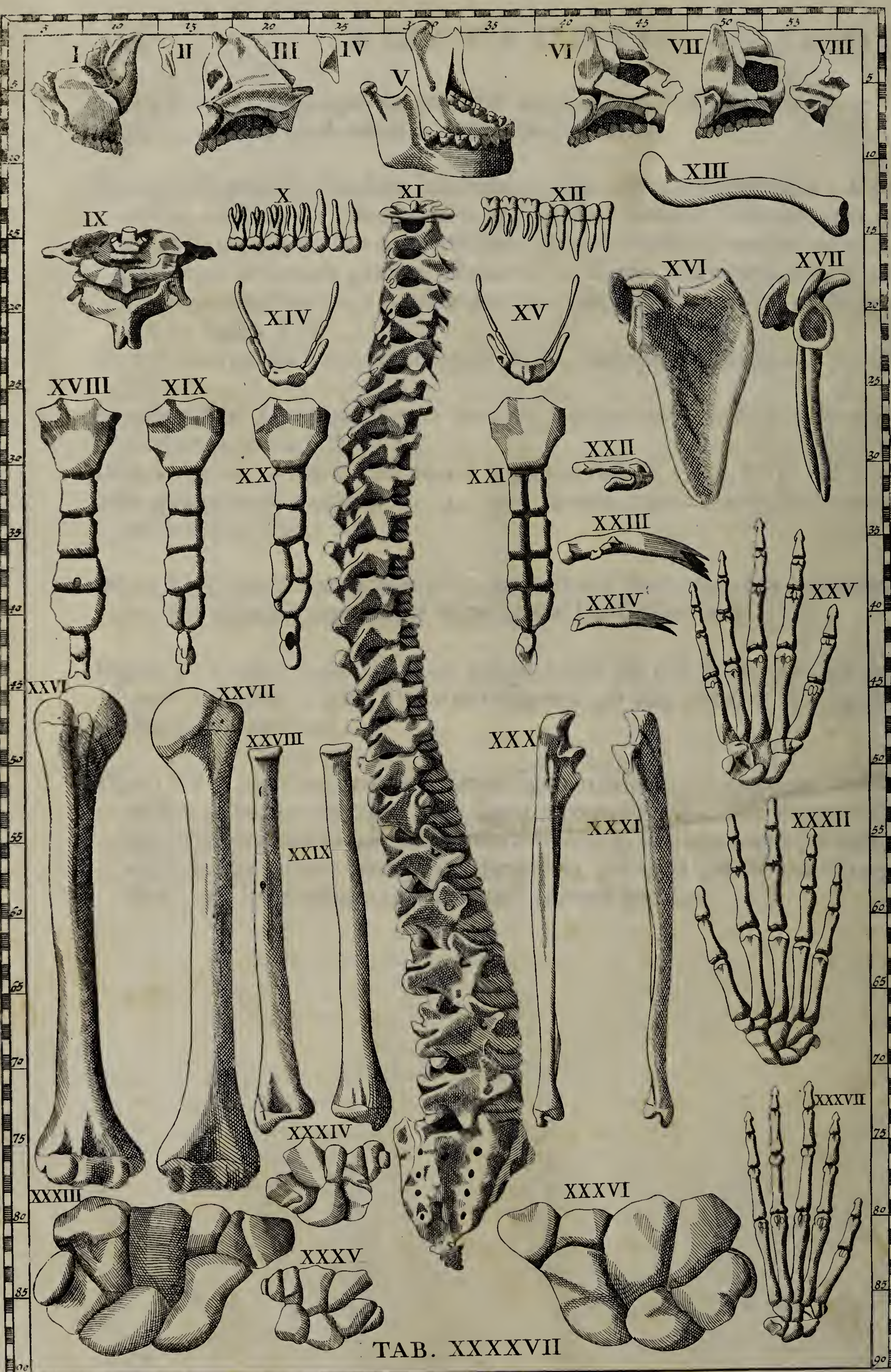
Sella quoque turcica apparet 69. 29., quæ diximus foramina omnia bellè cernuntur etiam in Figura XII.

Figura XIII. demonſtrat os cuneiforme, quà reſpicit fauces cum ſuis foraminulis, per quæ nonnulli aërem illabi uſque ad cerebrum aſſeverant.

Figura XVI. repræſentat inferiorem partem cranii ſub oſſe ſphænoide cum ſepto medio ipſius naſi, quod ſtyliformem figuram, ab aliis oſſibus & cartilaginibus liberatum, æmulatur.

Figura XVII. peculiarem morboſæ ſuturæ figuram delineat, in qua caput ferè adamuſſim rotundum obſervatur, quæ figura à nonnullis φοξὸς, ſive ὀξυκέφαλος dicitur, in qua una ſutura transverſim ducta à dextera in ſiniſtram aurem per medium caput ducitur; altera autem ab eo foramine, per quod ſpinalis medulla egreditur, per longitudinem capitis ad naſi radicem pertingit.

I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII
XIII
XIV
XV
XVI
XVII
XVIII
XIX
XX
XXI
XXII
XXIII
XXIV
XXV
XXVI
XXVII
XXVIII
XXIX
XXX
XXXI
XXXII
XXXIII
XXXIV
XXXV
XXXVI
XXXVII

TAB. XXXXVII

TABULA XLVII.

Complectitur omnia ossa, quæ sub cranio totam penè hominis fabricam compingunt.

Iram sanè Eustachii sedulitatem in hac Tabula animadvertere poterit quisquis vel modicè in tractanda Anatome versatus fuerit. Primæ autem Figuræ maxillas, superiorem & inferiorem, earumque partes, ac dentes omnis generis delineant; à prima nempè Figura usque ad octavam, decimam, & duodecimam.

Hoc tamen minimè prætereundum censemus, quòd Auctor in Figura V. ostenderit bina foramina mandibulæ inferioris, primum videlicet, & superius interiore parte 5.—+28., alterum verò inferius, & exterius 10.31. Superius foramen, quod inæquale est, viam præbet portioni quinti paris nervorum cerebri per dentium radices dispersæ unà cum venula & arteriola, quæ dentes & maxillam alluunt: aliud verò foramen, scilicet inferiùs, prædicto minus, ejusdem nervi sobolem in humilius labrum procidere sinit.

Figuris IX. & XI. spondilia omnia cum suis cartilaginibus demonstrat à collo usque ad coccygem: Figura enim IX. primam, & secundam ex colli vertebris inarticulatas, & posticâ parte delineatas exhibet, in quarum prima 15.—+6. & 15.—+11. ostenduntur leves cavitates à Galeno glenoides appellatæ, quibus excipiuntur cranii tubercula, seu eminentiæ nequaquam acutæ, dictisque cavitatibus adamussim respondentes. Ligamentum transversim ductum, quod complectitur & vincit versus anteriora osseum processum secundæ vertebræ, quem vulgus Anatomicorum dentem appellat 15.8.

Hìc vero illud diligenter animadvertendum venit, quod veritatis imagine ductus Auctor, non unicum, illudque ab aliis recensitum perpendiculare ligamentum delineat, sed duo alia è regionibus posita, quæ validè dentem ipsum parti anteriori ossis occipitis vinciunt, atque colligant. Apparent autem ejusmodi lateralia ligamenta, veluti duo processus nervosi, dexterum scilicet 15.—+7.; sinistrum vero 15.—+9. Ac ob majorem rei perspicuitatem ejusdem Auctoris verba huc transferre liceat; apposité siquidem ejusmodi ligamenta describit De Motu Capitis pag. 229. *Aliud ligamentum proceritatem secundæ vertebræ, quam dentem nominant, capiti alligans, ut novi quoque Anatomici arbitrantur, simplex non est, sed ex tribus crassissimis atque validissimis compositum. Ex quibus duo ferè teretia, utrinque nimirùm unum, ab externa sede summitatis ejusdem apophysis oriuntur, & internæ anteriorive parti utriusque coronæ occipitis inseruntur. Tertium, quod in medio horum consistit, quamvis robustissimum sit, & instar nervi mediocriter rotundum, nihilominùs magnitudine, & rotunditate ab utroque horum superatur. Oritur autem ab interiori regione apicis processus dentem*

 refe-

referentis, priorique ac mediæ ſedi foraminis medullæ ſpinali parati, valdè adhæreſcit. Hæc tria ligamenta, quorum duo extrema negligenter ab aliis prætermiſſa ſunt, ut motum capitis rectè quis percipiat, magnum habent momentum; illudque peculiare obtinent, ut ſecundùm quasdam ipſorum portiones, tùm invicem connaſcantur, tùm verò cum illo, quod huic parti occipitis primam vertebram connectere dixi. Poſtremum ligamentum, inſtar nervi, ſeu tendinis digitorum, mediocriter rotundum, nonnihil depreſſum, durum, ac robuſtum eſt adeò, ut à cartilaginis natura parum recedat. Hoc primæ vertebræ cavitatem, quæ dentem ſuſcipit, extrinſecùs circumdat; oriturque à ſinu utrinque ipſius gratiâ excavato, & à dextera parte ad lævam procedens, velut angulum rectum efficit, ſecundæque vertebræ extremum turbinatum adamuſſim conſtringens, ſimul ipſum firmat, ut in neutram partem inclinet; & medullam ſpinalem, quaſi vallum ab eo ſeparans tegit, ac protegit, ne oſſi nudo, & errabundo aſſiduè occurrens lædatur. Ab hoc transverſo ligamento duo gemina, ab aliis Anatomicis prætermiſſa, oriuntur, quorum alterum tenue ac membranoſum ab interna ligamenti ſede principium ſumens, undique circa dentis radicem inſertum, primam vertebram ſecundæ connectit. Hoc nobis, opinor, innuit Galenus, ubi transverſi ligamenti beneficio dentem cavitati primæ vertebræ alligari dicit.

Ligamentum transverſale prioris vertebræ, quo pariter ſuo in ſitu detinetur proceſſus dentatus, cadit ſub 16.—+ 8., apophyſes laterales primæ vertebræ 16. 13. & 16. 3., indicatur ſubindè proceſſus poſterior primæ vertebræ 18.8.; proceſſus vero laterales ſecundæ vertebræ 19. 4. & 19. 12. apparent; cujus etiam poſterior prominentia, ſeu ſpina delineatur 22. 8.; hiatus autem inter primam, & ſecundam vertebram, per quam artificio profectoris conſultum fuit, ut tranſitus ſpinalis medullæ cerneretur, cadit ſub 19. 8.

Neque autem ſilentio prætereundum in Figura XI., quod prima cervicis vertebra deſtituatur ea, quæ medium tenet, ſpina, ſed ejus loco præter aliarum morem tuberculum 14. 27. ad facilius edendos ſuperincumbentis capitis motus obtinuerit.

Figura XIII. claviculam, & Figura XVI. ſcapulæ dexteræ internam partem deſignant.

Figuræ XIV. & XV. hyoidis oſſa anteriori facie obſervata depinguntur, in quibus maximum oſſiculum 24. 19. & 24. 34. apparet latiuſculum, & foris gibbum, privatoque tubere prominens; ad cujus latera duo primi ejus muſculi inſeruntur, ac etiam ſuperius quaſi in oblongum ſinum depreſſum, cui tertius & quartus, peculiares ſui muſculi, innectuntur.

Humiliora vero oſſis hyoidis oſſicula utrinque deſiguntur ſub 23. 17. & 23. 20. & 23. 33. & 23. 36., quæ nonnihil breviora, latioraque ſuperiori lateri majoris oſſiculi ligamento, cartilagineque validè alligantur. Quorum finis ſuperiori proceſſui ſcutiformis cartilaginis colligatur.

Superiora oſſis hyoidis oſſicula 21. 16. & 21. 21. & 20. 32. & 20. 36.—+ humilioribus magis teretia; quibus alia rurſus oblonga, teretiaque oſſicula, tantiſper conti-

continuâ ſerie coagmentantur, quouſque ipſorum fines propè radicem ſtyloidis proceſſus inſerantur. Hæc oſſicula non pari ſemper obſervantur numero, ut plurimùm tamen terna quaternaque utrinque cernuntur. Quanquam quandòque, maximèque in mulieribus hæc oſſicula ſimul cum ſuperiori latere deſint; vices tamen ipſorum teres quoddam, validum, & oblongum ligamentum gerit.

Sternum ſimiliter Figura XXI. cum duplici oſſium ordine compoſitum; Figuris nanque XVIII. & XIX. uno oſſium ordine integratum cernitur. Figura autem XX. ſternum partim ex ſimplici, partim ex duplici oſſium ordine compactum, in qua ſanè Figura obſervanda potiſſimùm venit cartilago enſiformis perforata 42. 18.—+

Figura XVII. exhibet fortaſſe alicujus bruti ſcapulam.

Figuræ XXIII. & XXIV. effractas coſtas repreſentant, quarum unam ex legitimis Figura XXII. pariter confractam fortè oſtendit.

Oſſa humeri, radii, & cubiti cum oſſibus manuum Figuris à XXVI. uſque ad XXXI. exprimuntur.

In Figura XXXVII. apparent oſſa ſeſamoidea in extremitatibus oſſium metacarpi.

Figura verò XXV. eadem ſeſamoidea oſſa in ſingulis articulationibus.

Figuris tandem à XXXIII. uſquè ad XXXVI. delineantur oſſa carpi, mole quidem ſua paullulùm adaucta, ſed tamen naturaliter articulata, quemadmodum in tribus Figuris XXXII. XXXIII. & XXXVII. obſervantur.

Habes, amice Lector, quæ induſtriâ ac ſtudio noſtro tùm ex omnium Euſtachii operum attenta lectione, tum ex accurata, quantum in nobis fuit, cadaverum inſpectione, & cum in ſingulis Tabulis comparatione, conſequi potuimus, ut rei Anatomicæ ſtudioſis notarum vices expleremus. Utinam in lucem, quas Auctor ipſe perſcripſit, Annotationes aliquandò prodirent: nàm non ægrè ferremus exigui noſtri laboris jacturam. Vale.

F I N I S.

INDEX
RERUM, ET VERBORUM.

A

B

in

Mu-

N

Vena

F I N I S.

e A